

Sığınaklar ve
Danışma/Dayanışma Merkezleri
Kurultayı

SİĞINAKSIZ BİR DÜNYA

Sığınaklar ve Danışma/Dayanışma Merkezleri Kurultayı
SIĞINAKSIZ BİR DÜNYA

■
Mor Çatı Yayınları

■
Basım

Ocak 2012

■
Basım Yeri

Eren Ofset

Topkapı, İstanbul

■
Yayın Hazırlayan

Berna Ekal, Ülfet Taylı

■
Kapak Tasarım

Nursun Karaburun

■
ISBN

978-975-96190-8-4

■
Bütün yayın hakları saklıdır. Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

■
Bu kitap Avrupa Birliği ve İsveç Konsolosluğu'nun finansal desteği ile basılmıştır. İçeriğinden Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı sorumludur.

■
MOR ÇATI KADIN SIĞINAĞI VAKFI

Katip Mustafa Çelebi Mah. Anadolu Sok. 23/7 Beyoğlu İst.

Tel: 0212 292 52 31-32 Faks: 0212 292 52 33

www.morcati.org.tr

TEŞEKKÜR

Sığınaklar ve Danışma/Dayanışma Merkezleri Kurultayları'nın 14.'sünü Kasım 2011'de gerçekleştirdik. Deneyimlerimizi Türkiye ölçeğinde paylaşmak ve mücadelemizi daha güçlü sürdürmek üzere ilk kez İstanbul'da biraraya gelmiştik. Az sayıda kadındık. Kitap yayına hazırlanırken bir kez daha gördük ki 14 yılda hem sayımızı, hem de sözümüzü genişlettik. Sığınak ve dayanışma merkezi politikalarımızı ayrıntılı şekilde tartışıp netleştirme imkanı bulduk. Yasal dönüşümlerde rol oynadık. SHÇEK ve belediyeler bünyesinde görev yapan çok sayıda kadınla birbirimize değdik. Birçok il ve ilçede kadın gruplarını harekete geçirdik.

Bütün tartışmalarımızı bu kitaba sığdırmak mümkün değil. Kitabımız öncelikle kurultaylarda yaptığımız paylaşımların hemen ardından üç günün yorgunluğuna rağmen biraraya gelip hazırladığımız, ortaklaşamadığımız noktalarda yazışarak tartışmaya devam ettiğimiz, hiç anlayamazsak birbirimizi anlamaya çalışmakla yetindiğimiz sonuç bildirgelerini, ayrıca ara kurultay kararlarını biraraya getiriyor. Kurultayda sunulan tebliğleri derlemeyi belki de bir başka kitaba bırakmış olduk ve buraya sadece Mor Çatı tebliğlerini koyabildik. Amacımız yürüttüğümüz tartışmaların tebliğler aracılığıyla da izinin sürülmesini, bir ölçüde de olsa belgelenmesini sağlayabilmektir.

Her yıl, 25 Kasım Kadına Karşı Şiddetle Mücadele Günü etkinlikleri çerçevesinde toplanan Kurultay'ımız 15. yılına girerken yayınladığımız bu kitap, Türkiye'de kadınların sığınaksız bir dünya mücadelesine ışık tutsun istiyoruz. Mor Çatı olarak, kurultayın toplanmasında, kararlılıkla sürdürülmesinde emeği geçen, tıkanıldığımız noktalarda bunu aşma enerjisi gösteren, paylaşmaktan, birlikte yol almaktan vazgeçmeyen ve bu kitabı hazırlamak için bize güç veren tüm kadınlara teşekkür ediyoruz.

Mor Çatı Kolektifi
Ocak 2012

GİRİŞ

Berna Ekal

Türkiye’de feminizmin kadına karşı şiddeti gündeme taşımasının üzerinden neredeyse 30 yıla yakın bir zaman geçti. Bu süre zarfında, kadınların yaşadıklarını şiddet olarak adlandırmaya başlamasından, yani şiddetin adının konmasından, da(ya)nışma merkezleri/sığınakların açılmasına ve yasal bazı düzenlemelerin yapılmasına kadar geniş bir çerçevede önemli bir mücadele birikimi oluştu. Bu birikimin oluşmasındaki en önemli tartışma alanlarından biri de kuşkusuz ilk olarak 21-22 Kasım 1998’de İstanbul’da “Kadın Sığınakları Kurultayı” adıyla toplanan ve daha sonra 2002’de yapılan 5. Kurultay’da ise “Kadın Sığınakları ve Da(ya)nışma Merkezleri Kurultayı” ismini alan kurultaylar oldu. İşte elinizdeki bu kitap, 14. defa toplanan kurultayın bu döneme kadarki başlıca belgelerini (kurultayların sonuç bildireleri, bildirge üzerinde genel uzlaşıya varılamayan durumlarda hazırlanan kurultay raporları ile yalnızca bazı yıllar toplanmış bulunan ara kurultayların raporlarını) bir araya getiren bir kaynak oluşturmayı amaçlıyor. Bu da bizlere hem kurultay belgelerinin korunması ve yaygınlaşması açısından hem de bu belgeleri topluca değerlendirebilmek açısından önemli bir imkan sağlıyor.

Şiddetle Mücadelede Sığınaklar ve Da(ya)nışma Merkezleri

Kadına karşı şiddet, 1980’lerin başından itibaren bir araya gelmeye başlayan feministlerin kadınlık deneyimlerinden yola çıkarak tespit ettikleri başlıca sorun alanlarından birisidir. 17 Mayıs 1987’de İstanbul Yoğurtçu Parkı’nda düzenlenen yürüyüşle sesini duyuran Dayağa Karşı Dayanışma Kampanyası her ne kadar Çankırı’da verilen bir yargı kararına tepki olarak başlamış gibi görünse de, bu tepkinin gerisinde aslında şiddete karşı çoktandır oluşmuş bir bilincin bulunduğu açıktır. Dayağa Karşı Dayanışma Kampanyası sonrasında kadınların şiddet deneyimleri daha görünür hale gelmiş (görünürlük hem günün basınında konuya yer verilmesiyle hem de feministlerin bu deneyimleri “Bağır! Herkes Duysun” kitapçığında olduğu gibi kendi bakış açılarıyla birlikte dile getirmeleriyle sağlanmıştır), bununla birlikte şiddet gören kadınlarla dayanışmanın gerekliliği de kendisini tartışmasız bir biçimde ortaya koymuştur. İşte diğer ülkelerdeki benzer mekanizmalara paralel olarak şiddet gören kadınların başvurabileceği sığınakların kurulması fikri buradan çıkmıştır. Kampanyanın “Şimdi Sığınak İçin” adlı kitapçığında, sığınak kurmanın gerekliliği şöyle dile getirilir:

6

"Amacımız, erkeklerin egemenliğinin her an şiddete dönüştüğü ve kadınların dayacağı kabullenmeye zorlandığı bu toplumda, dövülen kadına yalnız olmadığını göstermek, direnmesine yardımcı olmak, dayak sorununun birimizin değil hepimizin sorunu olduğunu ortaya koymak. Bu nedenle, sığınacağın bu yolda atılacak önemli bir adım olduğunu düşünüyoruz."

1990'larda farklı illerde şiddetle mücadele konusunda çalışan pek çok yapı ortaya çıkmıştır. Bunlar arasında feministlerin İstanbul'da Mor Çatı Kadın Sığınacağı Vakfı, Ankara'da Kadın Dayanışma Vakfı bünyesinde yürüttüğü sığınaklar, bazı belediyeler ve Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) bünyesinde açılan sığınma evleri, yine birçok şehirde kadın örgütleri ve belediyeler bünyesindeki danışma merkezleri bulunmaktadır. Ancak bu yapılar arasındaki iletişimin sınırlı düzeyde kaldığı görülerek, şiddetle mücadele konusunda deneyim paylaşımında bulunmak ve bu konuda politika üretmek amacıyla 1998 yılında Kadın Sığınakları Kurultayı düzenlenmesi fikri doğmuştur:

"Kadın sığınakları, kadın danışma merkezleri ve sığınak girişimleri olarak aramızdaki iletişimi güçlendirmek, sayılarımızı artırmak, deneyimlerimizi birbirimize aktarmak, yaşadığımız ortak sorunlar çerçevesinde çözümler geliştirmek, kadın dayanışmasını kuvvetlendirmek amacıyla bir araya gelmek istiyoruz." (Kadın Sığınakları I. Kurultayı Basın Duyurusu'ndan)

Günümüze geldiğinde, kurultayın şiddet konusunda çalışan kurumlar arasında (ve hatta 2000 yılında kurulan Kadın Kurultayı E-Grubu'nun da katkısıyla kadın politikası alanında çalışan pek çok kadın kurumu ve kadın arasında da) en geniş iletişim ağını oluşturduğunun altı çizilmelidir. Böylesi bir iletişim ağının varlığı, şiddetle mücadele konusunda deneyim paylaşımı sağlamanın yanı sıra, Türkiye'deki kadın hareketi açısından önemli bir politik örgütlenme olanağı da tanımaktadır. Gerçekten de, Kadın Sığınakları ve Da(ya)nışma Merkezleri Kurultayı kadına karşı şiddet konusunda çalışmalar yapan kadın kurumlarını/gruplarını, yerel yönetimlerin danışma merkezi ve sığınak çalışanlarını/temsilcilerini, Baroları, bireysel katılımcıları, SHÇEK Genel Müdürlüğü temsilcilerini, SHÇEK Kadın Konukevi temsilcilerini, SHÇEK Toplum Merkezlerini, Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü (KSGM) temsilcilerini, üniversitelerin ilgili birimlerini (kadın araştırmaları ve uygulama merkezlerini) ve konuyla ilgili kadın siyasetçileri bir araya getirerek, feminizmin bu döneme kadar oluşturduğu sözün (yani kadına yönelik şiddetin tarifi ya da danışma merkezleri ve sığınakların işleyiş ilkeleri gibi konuların) çok farklı kurum ve çevrelerden gelen katılımcılarla tartışılabildiği bir

alan açmıştır ve bu tarif ve ilkelerden yola çıkılarak politika üretilen bir mekanizma olmuştur.

Bu durum kurultay sonuç bildirgelerine bakıldığında da rahatlıkla görülebilir. Örneğin bildirgelerde devletin kadınların can güvenliğini sağlamak konusundaki görevine dikkat çekilirken, kadına karşı şiddetin “özel hayat” ya da “aile içi bir mesele” olarak görülemeyeceğinin altı çizilmiştir. Yine ilerleyen yıllardaki bildirgelerde danışma merkezleri ve sığınakların işleyiş ilkeleri üzerinde durulurken, aynı zamanda yerel ve merkezi yönetimlere bağlı olarak açılan sığınakların da bu ilkeler ışığında yürütülmesi çağrısı yapılmış, bu sığınakların konuk evi gibi adlar altında kurulmaları eleştirilmiştir. Dolayısıyla kurultayların, çok farklı çevrelerden şiddetle mücadele konusunda çalışan birey ve kurumları bir araya getirirken, feminist bilginin ana akım politikalara girmesini de amaçladığının altını çizmek gerekir. Ancak bu noktada kamu kurumlarıyla yürütülen ilişkilerde kadın örgütlerinin bağımsızlığının zarar görmemesine de önem verilmiştir: Örneğin 4. Kurultay bildirgesinde görülebileceği üzere 2001 yılında çıkarılan Özel Hukuk Tüzel Kişileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarınınca Açılan Kadın Konukevleri Yönetmeliği feminist mücadelelenin massedilme çabası olarak yorumlanmıştır; 7. Kurultay Sonuç Bildirgesi’nde ise “Kadın Sığınakları Uygulama Yönetmeliği’nin, evrensel sığınak ilkeleri ve bağımsız kadın hareketinin görüşleri göz önüne alınarak hazırlanması için karşılıklı girişimlerde bulunulmalıdır” çağrısı yapılmıştır.

Şiddetle Mücadeleye ve Sığınaklara Dair Çalışma İlkeleri

Kadına yönelik şiddetle mücadele eden kadınları, kadın örgütlerini ve kurumları bir araya getiren kurultayın temel amaçları, şiddetle mücadele ve sığınaklara/da(ya)nışma merkezlerine dair deneyimlerin paylaşılması, işleyiş ilkelerinin belirlenmesi ve bu konular çerçevesinde politika üretilmesidir. Sığınaklara dair ilkeler ilk kurultaydan itibaren sonuç bildirgelerinde yer verilmiş, 2004 yılı sonuç bildirgesinde ise yaşanan sorunlar göz önüne alınarak bu ilkeler detaylı biçimde şöyle ifade edilmiştir: Başvuranların can güvenliği açısından sığınakların adreslerinin ve başvuruçuların kişisel bilgilerinin gizli tutulması; kadınlar arasında yaş, cinsel tercih, sınıf, sakat olma, din, mezhep, dil, meslek, medeni hal, milliyet, renk, siyasi görüş vb. durumuna göre ayrımlar gözetilmemesi; sığınaklarda hiçbir kadına veya çocuğa baskı ve şiddet uygulanmaması; sığınakların kadınları ve çocukları birlikte kabul etmesi; sığınak ortamının, kadının şiddetten kurtulma yol ve yöntemlerini kendisinin bulabilmesi için teşvik edici olması. Aynı kurultayda sığınak

8

sürecinde kadınlara psikolojik ve hukuki danışmanlık, sonrasında iş ve konut desteği, çocuklarına ise kreş/okul desteği sağlanması gerekliliği katılımcılarca benimsenmiştir.

Sonuç bildirgeleri var olan sığınakların işleyişi ya da başvuru sürecinde yaşanan olumsuzluklara dair daha net eleştiriler de içermektedir. Örneğin 2006 yılı sonuç bildirgesinde, bazı sığınaklardaki hiyerarşik yapı eleştirilmiş, başvuran kadınlarla hiyerarşik ya da ön yargılı olmayan bir biçimde ilişki geliştirilmenin gerekliliği vurgulanmıştır. 2007'deki 10. Kurultay'da bu konu şöyle açıklanmaktadır:

“Şiddete maruz kalan kadını mağdur olarak gören yaklaşım doğru değildir. Kadınlar birçok direnme biçimi geliştirebilmektedir. Bu direnme biçimlerini görebilmek, sistemi kavrayabilmek açısından önemlidir. Şiddete maruz kalmak kişisel bir zayıflık değil, yaşadığımız erkek egemen sistemin bir sonucudur. Bu nedenle başvuru alan ve başvuran kadın arasında hiyerarşik bir ilişki kurulmamalıdır.”

Yine 2007 sonuç bildirgesinde sığınaklarda bazen çocukların ihtiyaçlarına yeteri kadar özen gösterilmediği ifade edilirken, 2010 sonuç bildirgesinde kolluk kuvvetlerinin ve diğer birimlerin zaman zaman gizlilik ilkesini ihlal etmeleri, aynı zamanda kadınların dilden kaynaklı sorunlar yaşamaları nedeniyle yerelde yalnızca Türkçe hizmet verilmesi eleştirilmiştir.

Yukarıda bahsi geçen ilkelerin hayata geçmesi ve daha genel anlamda hiyerarşik bir yapının oluşmaması için ilk olarak 2. Kurultay'da belirlenen en önemli şartlardan biri sığınak çalışanlarında mesleki eğitimin yeterli (veya zorunlu) şart olmaması ve çalışanların temelde kadın bakış açısına sahip olmaları ve kadın hareketiyle iletişim içinde bulunmaları gerekliliğidir. Ancak 2007'deki 10. Kurultay'da, o zamana kadar kullanılan kadın bakış açısı kavramının muğlak olduğu ifade edilerek, feminist politikanın bu alanda ortaya koyduğu ilkeler doğrultusunda kadından yana taraf olmak şeklinde açıklanan ve dolayısıyla daha hayata geçirilmesi mümkün bir tutum benimsenmiştir.

Kurultaylarda Dile Getirilen Talepler

Gerçekten de, kurultay katılımcısı olan bağımsız kadın örgütlerinin kadına karşı şiddetle mücadele konusundaki talepleri oldukça net ve geniş bir çerçeve oluşturmuş ve geçen 14 yıllık süre zarfında bu tale-

plerin bir kısmı hayata geçmiştir. Bu talepler birkaç başlık altında ele alınabilir.

a) Doğrudan kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda çalışan kurumlara yönelik talepler:

Feministlerin kadına karşı şiddeti gündeme getirdikleri 80'li yılların son döneminde, özel olarak kadına karşı şiddetle mücadele konusunda çalışan herhangi bir kamu kurumu bulunmamaktadır. 90'lara gelindiğinde ise feministlerin mücadelesinin de etkisiyle bazı belediyeler ve SHÇEK bünyesinde sınırlı sayıda sığınak ve danışma merkezi açılmıştır. Dolayısıyla 1998'deki ilk kurultay ve sonrasında, hem bu kurumlarda çalışan kurultay katılımcılarıyla işbirliği geliştirilmiş hem de bu kurumlara dair değerlendirme ve talepler zaman zaman tartışma konusu olmuştur. Esasında kadın örgütleri kurultayın en başından itibaren, dünyanın pek çok ülkesinde olduğu gibi Türkiye'de de öncelikle kadın örgütleri tarafından yürütülecek bağımsız nitelikteki sığınaklara devlet ve yerel yönetimler bütçesinden finansman sağlanması gerektiğinin altını çizmişlerdir. Ancak gelinen noktada, kadın örgütlerinin asıl olarak öne sürdüğü model (yani bağımsız kadın örgütlerinin işleyişinde bağımsız olacakları ancak yerel ya da merkezi yönetimler tarafından finansal olarak desteklenecekleri danışma merkezleri ya da sığınaklar), birkaç örnek dışında henüz pek hayata geçirilememiştir.

Bu modelin hayata geçmesinde sıkıntı yaşanmasının nedeni yalnızca devlet ve yerel yönetimlerin kadın örgütleri tarafından yürütülecek sığınaklara maddi destek vermek konusundaki isteksizlikleri değil, aynı zamanda da kadın örgütlerinin her ilde bu çalışmayı yürütecek yeterli derecede gönüllü ya da çalışana sahip olmamalarıdır. Hatta daha yakın zamanda kadın örgütleri, danışma merkezleri ve sığınakların kurulması ve yürütülmesinin kamu kurumlarının asli görevi olduğu ve devletin sosyal devlet olmaktan kaynaklı olan bu görevini kadın örgütlerinin üstlenmesinin kamu politikalarının özelleştirilmesi sonucunu doğuracağı tespitinde bulunmuşlardır (bkz. 2010 yılındaki Ara Kurultay Raporu). Bu nedenlerden dolayı da ilk kurultaydan itibaren kurultay katılımcıları bağımsız kadın örgütlerinin kuracakları sığınakların maddi açıdan desteklenmesini istemenin yanı sıra, aslen devletin kadına karşı şiddetle mücadeleden sorumlu olduğunu ve sığınak açmanın ve yürütmenin de bu sorumluluk kapsamında bulunduğunu vurgulamışlardır. Kurultay sonuç bildirgelerinde yer alan belediyeler ve SHÇEK bütçelerinden şiddete maruz kalan kadınlara yönelik pay ayrılması, yine bu kurumlar bünyesinde daha fazla sığınak açılması ve kapasitelerinin artırılması

(örneğin 2002'deki 5. Kurultay'da "Yerel Yönetimler yasasına, AB üyesi ülkelerdeki düzenlemelerde olduğu gibi kadın sığınaklarının açılarak kadın kurumlarınca işletilmesinin ve denetlenmesinin sağlanması konularını içeren bir maddenin eklenmesi" talebinde bulunulmaktadır), kadın danışma merkezlerinin her ilde en az bir tane olmak kaydıyla yaygınlaştırılması ve tüm bunların gerçekleştirilmesi için devlet bütçesinden bu kurumlara yönelik olarak ayrılan payın artırılması gibi talepler bu çerçevede değerlendirilmelidir. Öte yandan, kurultaylarda hali hazırda bu kurumlarca açılmış bulunan sığınak ve danışma merkezlerine yönelik yapıcı eleştiriler getirilmiş, yine SHÇEK'in yürütmekte olduğu Alo Şiddet Hattı'nın daha etkin hale getirilmesi ve Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün (KSGM) kadın örgütleriyle işbirliğinde yetersiz kalması gibi konuların altı çizilmiştir.

Bu talepler içinde belediyeler ve SHÇEK bünyesinde daha fazla sığınak açılması gerektiğine yönelik olanlar geçtiğimiz 14 yıllık süre zarfında en net olarak kabul görenlerdir. Hem 5393 sayılı Belediyeler Kanunu'nda belediyelere sığınak açma yükümlülüğü getirilmesi gibi çeşitli yasal düzenlemeler yapılmış hem de belediye ve SHÇEK sığınaklarının sayısında günümüz şartları açısından yetersiz de olsa önemli bir artış olmuştur: 1998'de yalnızca 8 SHÇEK sığınağı varken bu sayı 2010'da 36'ya yükselmiş, belediye sığınaklarının sayısı ise 2003'te 5 iken 2010 Temmuz ayı itibarıyla 19'u bulmuştur.

b) Kadına yönelik şiddetle mücadelede etkili olacak yasal düzenlemelerin yapılması talepleri ve var olan yasalara yönelik eleştiriler:

Yukarıda bahsedildiği üzere, kadın örgütlerinin yasal düzenlemelere ilişkin başlıca talebi elbette sığınakların kurulması ve bunların feministlerce belirlenmiş ilkeler doğrultusunda yürütülmesidir. Ancak bu taleplerin yanı sıra, kadına karşı şiddetle mücadele konusunda başka yasal düzenlemelerin yapılması ve var olan yasalardaki aksaklıklar da dile getirilmiştir. Kurultayın ilk olarak toplandığı 1998 yılı, aynı zamanda bu alanda mücadele eden kadın gruplarının düzenledikleri kampanyayla önemli bir baskı mekanizması oluşturması neticesinde çıkarılan 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun'un da yürürlüğe girdiği tarihtir. Şiddet uygulayanın, kadının şikayeti ile konuttan ya da işyerinden uzaklaştırılmasını öngören, ayrıca kadına belirli bir koruma sağlayan yasa, şiddetle mücadele konusunda çalışan kadın örgütlerini yakından ilgilendirmiş, dolayısıyla da kurultay bildirgelerinde yasanın isminin "Şiddete Karşı Koruma Emri Kanunu" olarak değiştirilmesi, aile kavramının resmi nikâhli olmayan eşleri de kapsamı, uygulamadaki

aksaklıkların giderilmesi ve yasanın etkin bir biçimde uygulanması vb. istenmiştir. /

Ancak kadın örgütlerinin talepleri bunlarla sınırlı değildir: Aile mahkemelerinin kurulması, Medeni Kanun'da ve Ceza Kanunu'nda kadınlar aleyhine işleyen maddelerin değiştirilmesi, taciz, tecavüz, ensest, namus adına işlenen suçlar da dahil olmak üzere kadına karşı şiddete dair yasal düzenlemeler yapılması gibi pek çok konuda görüş bildirildiğini görmek mümkündür. Yasalara dair bu görüşlerden bazıları daha genel anlamda kadın hareketinin tamamıyla görüş alışverişi içinde, bazıları ise birebir sığınaklar ve da(ya)nışma merkezleri deneyimlerinden yola çıkılarak oluşturulmuş ve kurultaylarda da tartışılarak sonuç bildirelerine girmiştir.

Bu dönemde yapılan yasal düzenlemeler incelendiğinde, kurultaylarda dile getirilen görüşlerin önemli ölçüde hedefine ulaştığını söylemek yanlış olmayacaktır. Kurultay katılımcıları da bunun bilincindedir, ancak bunu yalnızca kurultayın değil tüm kadın hareketinin başarısı olarak görürler. Hatta 2006'da düzenlenen 9. Kurultay sonuç bildirgesinde, 2006/17 sayılı "Çocuk ve Kadınlara Yönelik Şiddet Hareketiyle Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesine Dair Başbakanlık Genelgesi"ne ilişkin olarak şöyle denilmektedir: "Bu genelge bu alanda yaklaşık 20 yıldır mücadele yürütmekte olan kadın hareketinin kazanımıdır ve dokuz yıldır düzenlenmekte olan bu kurultayların taleplerini de büyük ölçüde içermektedir."

c) Konumları gereği kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda rol oynaması gereken aktörlere ilişkin eleştiri ve talepler:

Kurultaylarda, birebir olarak kadına karşı şiddetle mücadele eden danışma merkezi ve sığınaklar dışındaki aktörlerle ilgili de değerlendirmeler yapıldığını görmekteyiz. Örneğin 1998'deki ilk kurultayda "Medyada kadına karşı şiddeti meşrulaştıran, haklı gösteren ve bunun üzerinden izlenme oranını artırmayı amaçlayan cinsiyetçi yayınlara son verilmelidir" denilerek medyanın kadına karşı şiddeti meşrulaştıran yayınlar yapması eleştirilmiş, 2004'teki 7. Kurultay'da ise olumlu yayıncılık yapanların destekleneceği söylenmiş ve 2007'deki 10. Kurultay'da daha aktif olarak medyayı takip edebilmek için Kadınların Medya İzleme Grubu (MEDİZ) ile işbirliği yapılması önerilmiştir. Bir diğer deyişle medya diğer aktörler gibi hem eleştirilen hem de mücadele konusunda işbirliği yapılması gereken bir yerde konumlandırılmıştır.

Medyaya ilişkin eleştiriler daha çok şiddetle mücadelenin söylemsel tarafına işaret ederken, diğer aktörlere ilişkin talepler genelde şiddet gören kadınlara verilmesi gereken hizmetlere ilişkindir: İş-Kur'un işe yerleştirmede şiddete maruz kalan kadınlara kota ayırması; şiddete uğrayan kadınların mevcut sosyal yardım ve hizmetlerden yararlanabilmelerinin kolaylaştırılması; barolarda Kadın Komisyonları ya da Kadın Hukuk Danışma Merkezleri'nin kurulmasının teşvik edilmesi; sağlık hizmetlerinde şiddet nedeniyle başvuran kadınlarla ilgili özel düzenlemeler yapılması bunlar arasında sayılabilir. Her ne kadar bu talepler henüz tamamen hayata geçmiş olmasa da, yine de bu taleplerin varlığı bizlere kadın örgütlerinin şiddetle mücadeleye dair bütüncül bir bakış açısı geliştirmiş olduğunu göstermektedir.

Kurultay Örgütlenmesi

Kurultay, her sene 25 Kasım Kadına Karşı Şiddetle Mücadele Günü etkinlikleri çerçevesinde Kasım ya da Aralık ayları içinde toplanmaktadır. Ara kurultaylar ise ihtiyaca göre yalnızca kurultay ana bileşenlerinin katılımıyla toplanarak, o sene düzenlenecek olan kurultayın hedefi, içeriği vb. konularda karar almaktadır. Şu ana kadar ara kurultaylar 2002, 2004, 2005, 2006, 2009, 2010, 2011 yıllarında olmak üzere 7 kez toplanmıştır; ancak bundan sonra daha düzenli olarak toplanması hedeflenmektedir.

İlk beş kurultaydan sonra kurultayın iki günden üç güne çıkarılması kararı alınmış; ilk gün tebliğlerin sunulmasına, ikinci ve üçüncü günler ise atölye çalışmalarına ve bu atölyelerden çıkacak kararlar ışığında kurultay sonuç bildirgesinin hazırlanmasına ayrılmıştır. İlk gün basın da dahil olmak üzere genel katılıma açıkken, atölyelere ve sonuç bildirgesinin hazırlanmasına yönelik katılım ise sınırlandırılmıştır. Bu sınırlandırmanın temelinde, kurultay ana bileşenlerinin ve katılımcılarının kurultaydan çıkacak kararları kendi içlerinde tartışabilecekleri bir ortam sağlama isteği bulunmaktadır. Atölyeler açık ve kapalı olmak üzere iki ayrı şekilde düzenlenmektedir: "Kapalı atölyelere ana bileşenlerle, SHÇEK, belediye gibi kurumların sığınak ve danışma merkezi çalışmacıları katılır. Açık atölyeler hem kurultay bileşenlerine, hem de erkek şiddetine karşı mücadele etmek isteyen tüm kadınlara açıktır" (bkz. 2010 yılındaki Ara Kurultay Raporu). "Ana bileşenler" ve "katılımcılar" tanımları ise aynı raporda şöyle ifade edilmektedir:

"Kurultay ana bileşenleri":1998 yılından bu yana her yıl toplanan Sığınaklar ve Danışma/Dayanışma Merkezleri Kurultayı'nın örgütleyi-

cisi, ana bileşeni, sığınak veya dayanışma merkezi bulunan ya da bunu kısa vadede hedefleyen feminist ve bağımsız kadın örgütlenmeleridir. Ana bileşenler arasında bulunan ve süreç içinde faaliyet alanı değişim gösteren kuruluşlardan, deneyimlerini paylaşmaları ve kurultayda yeni yapılarına uygun bir konum almaları beklenir.

Kurultay katılımcıları: Kadına yönelik şiddete karşı mücadele eden tüm kadın örgütleri ve feministler, belediye ve SHÇEK gibi kuruluşların kadına yönelik şiddetle ilgili birimleri kurultay katılımcısıdır.

Atölyelere katılım ve atölye konularının belirlenmesi meselelerinin esasında kurultayın başından itibaren önemli bir tartışma konusudur. Bu mesele örneğin atölyelere fon kuruluşlarının katılımıyla ilgili olarak gündeme gelmiş, ancak genel eğilim olarak fon kuruluşlarının atölyelere katılmaması benimsenmiştir. Esasında fon kuruluşlarıyla kadın örgütlerinin ilişkisi meselesi 5. Ara Kurultay Raporu'nda da görülebileceği üzere en çok 2002 yılında düzenlenen "Sığınaklara Giden Yol Toplantıları" ve silesiyle tartışılmıştır. Kadın örgütlerinin bir kısmı, fon örgütünün etkin bir rol üstlendiği ve yalnızca üç-dört kadın kurumuyla işbirliği yaptığı, bunun kadın örgütleri arasında rekabet yaratacağı gerekçesiyle bu toplantıların Kurultay sürecine zarar vereceğini öne sürmüştür. Buna karşılık olarak Sığınaklara Giden Yol Toplantıları'na katılan örgütler sağlanan kaynak aracılığıyla bu toplantıların biraraya gelme ve tartışma olanağı yarattığını, bunun aslında Kurultay'ı güçlendireceğini belirtmişlerdir. Nihayetinde, 2004 yılındaki Ara Kurultay'da fon kuruluşlarıyla ilgili olarak şu ortak karar alınmıştır:

" . Her kadın kuruluşunun bağımsız tercihiyle fon kuruluşunu seçebileceği; ancak fon kuruluşlarının tercihi sonucu kadın kuruluşları arasında hiyerarşi, rekabet ve benzeri olumsuzlukların yaşanmaması için duyarlı olunması;

. Kadın hareketinin politik, sosyal, ekonomik boyutları ile kısa ve uzun vadeli hedefleri göz önüne alınarak fon kurumlarıyla ilişkilerde özenli ve dikkatli olunması gerektiği;

. Kendi güçlerimizle yerel kurum ve kuruluşların harekete geçirilmesinin, kendi bağımsız fonumuzu oluşturmanın önemi ve aciliyeti;

. Fonların bilgisine sahip olanların, kullananların veya buna karşı çıkanların bilgilerinin şeffaflaşması ve paylaşılması gerektiğinin altı çizildi."

Özel olarak kadına karşı şiddetle mücadeleye odaklanmamış kadınların/kuruluşların atölyelere katılımı konusunun çözümü de kolaylıkla bulunamamıştır. Örneğin, 2004'teki 7. Kurultay bildirgesinde bu tartışmanın daha sonra yapılmak üzere ertelendiğini görüyoruz.

2005 yılındaki Ara Kurultay'da ise yalnızca şiddete karşı mücadeleye odaklanmamış kadın gruplarının değil belediye ve diğer resmi kuruluşlara bağlı çalışan kadınların da atölyelere katılmaması düşünülmüş, ancak 8. Kurultay raporunda belirtilen genel eğilim "kurultayın asli katılımcıları bağımsız kadın kuruluşlarından oluştuğu halde danışma merkezlerinin Belediye ve SHÇEK'lerden bağımsız çalışmasının mümkün olmadığı ve olamayacağı, bunların atölyelere katılmaması halinde deneyim ve bilgi alışverişinin gerçekleşmeyeceği, oysa kurultay bileşenlerinin hedeflerinden birinin de buralarda kadın bakış açısının hakim kılınması olduğu" şeklindedir. Dolayısıyla 13. Kurultay'da kapalı atölyelere kimlerin katılabileceğine dair ilke, bu bilgi ışığında okunmalıdır.

Atölye konularıyla ilgili tartışmaların en belirginini, 2005 yılındaki Ara Kurultay raporundan ve devamında 8. Kurultay raporundan takip edilebileceği üzere "Kürt kadına yönelik şiddet" konulu bir atölye yapıp yapılmaması etrafındadır. Bu tartışma daha geniş biçimiyle kurultayın kadına karşı aile içi şiddetle mücadele kurultayı mı yoksa genel olarak kadına karşı şiddetle mücadele kurultayı mı olacağına dair bir soruyu da ortaya çıkarmıştır. Bu tartışmalar, zaman zaman katılımcıların birbirleriyle ilişkilerinin sorgulanmasını da beraberinde getirmiştir. Ancak 2010 yılındaki Ara Kurultay'da Kurultayın hedefi "Kurultay aile içinde kadına yönelik şiddete karşı mücadelenin güçlendirilmesi, sığınak ve danışma/dayanışma merkezlerinin kadın ve çocukların şiddetten uzak bir yaşama geçişlerini sağlayacak bir işleve kavuşmaları, feminist yöntemlerle yürütülmeleri, kadın örgütlenmeleri arasında dayanışma ve paylaşımların geliştirilmesi" olarak belirlenirken aynı zamanda kurultayın ilkeleri olarak da şunlar sıralanmıştır:

"Kurultayın ilkeleri: Kurultay a) kadınların kendi aralarındaki sınıf, etnisite, inanç, cinsel yönelim gibi farklılıklarının üzerini örtmeye çalışmayan ve bunların konuşulabilmesine zemin yaratacak bir yaklaşım benimser. Kadınların öznelliklerinin, her deneyimin eşsiz ve benzersiz olabileceğinin farkındadır. Ortak hedef, aile ve yakın ilişkilerde yaşanan erkek şiddetine ve erkek egemen zihniyete karşı mücadele etmektir. b) Ayrımcılığın doğrudan ve dolaylı biçimlerinden uzak durur. Başta cinsiyet ayrımcılığı olmak üzere etnik köken, inanç, yaş, engellilik ve cinsel yönelim ayrımcılıklarına karşı farkındalığın geliştirilebilmesi için atölye vb çalışmalar yapar. c) Milliyetçi ve militarist söylem ve eylemlerden uzak durur, kurultay bileşenleri bunların kadına yönelik şiddete karşı mücadele ortak hedefini zayıflatığının farkındadır. d) Şiddetsiz tartışma yöntemleri benimser, kadınların kendilerini ifade edebilmelerinin önünü açar. Kurultay bileşenleri feminist yöntemlerle ilgili farkındalığın yük-

seltilmesi için atölye vb çalışmalar yapar.”

Görülebileceği üzere, kurultay örgütlenmesi geçtiğimiz 14 yıllık süre zarfında katılımcılar tarafından pek çok kez sorgulanmış, kurultayın amacı ve ana bileşenlerin/katılımcıların birbirleriyle olan ilişkileri de bu sorgulamanın dışında kalmamıştır. Dolayısıyla kurultay, hem sığınaklara/da(ya)nışma merkezlerine dair belirlediği ilkeler, hem ürettiği politikalar ve öne sürdüğü talepler, hem de kendi örgütlenmesi açısından sürekli yeni tartışmalarla kendini gözden geçiren, dinamik bir yapıya sahiptir denilebilir.

Belgelere Dair Kısa Bir Not...

Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı bu kitapta kurultay sonuç bildirelerini ve ara kurultay raporlarını bir araya getirmeyi amaçladı. Ancak bazı yıllar sonuç bildirgesi üzerinde uzlaşamamış olması nedeniyle önümüze iki seçenek çıktı: Birinci seçenek bu bildirme taslakları üzerinde uzlaşma olmadığı için bu kitaba almamak, ikinci seçenek taslak metinler olarak almaktı. İlk seçenek, bu yıllarda yürütülmüş bir takım tartışmaların silinmesi anlamına gelecekti, o yüzden taslak metinleri kitaba dahil etmeyi kararlaştırdık. Ancak bu sefer de 6. Kurultay'da olduğu gibi birden fazla taslak metinle yüzyüze geldik. Ben bu metinleri tasnif etme ve giriş yazısını yazma işlerini üstlendiğimden bu noktada inisiyatif alarak, geriye dönük olarak diğer taslak metinleri son haline getirmektense (örneğin Mor Çatı'nın 6. Kurultay taslağı üzerindeki soru işaretleri ve notlarını elemektense), 12. Kurultay sonuç raporunda olduğu gibi o sene kurultaya ev sahipliği yapmış olan kurumların hazırladıkları ve metnin son hali olarak e-gruplara gönderdikleri taslak metinleri "kurultay raporları" olarak kitaba koymayı daha doğru bir kriter olarak gördüm. Bu kararın ve yazdığım önsözün bir "sonsöz" olarak alınmamasını ve yeni tartışmalar açmasını dilerim...

Not:

Kitabın baskıya hazırlandığı sırada 14. Kurultay tamamlandı. Ancak sonuç bildirgesi henüz çıkmadığı için, bu kitapta sonuç bildirgesi çıkmayan diğer kurultaylarla ilgili olarak yaptığımız gibi 14. Kurultay'ın da yalnızca atölye sonuçlarına yer verdik. Ayrıca sonuç bildirelerinin yanı sıra Mor Çatı'nın kurultay bildirelerinden bilgisayarlarımızın derinliklerinde bulabildiklerimizi de kitaba ekleyerek, sonuç bildirelerinin hazırlandığı dönemlerde tartışılmakta olan konularla ilgili ufak da olsa bir arka plan sağlamanın iyi olabileceğini düşündük.

16

* Kurultay ana bileşenleri:

Adana Akdam

Antalya Kadın Dayanışma Derneği

ÇEKEV İzmir Çiğli Evka 2 Kadın Kültür Derneği

Elder Çanakkale

İzmir Kadın Dayanışma Derneği

KADAV

Kadın Dayanışma Vakfı

Kamer Vakfı

Kapadokya Kadın Dayanışma Derneği

Mersin Bağımsız Kadın Derneği

Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı

Muş Kadın Derneği

Selis

Söke Kadın Sığınmaevi Derneği

Şahmaran Kadın Dayanışma ve Araştırma Merkezi Derneği

VAKAD Van Kadın Derneği

Van Saray Kadın Derneği

KURULTAY SONUÇ BİLDİRGELERİ ARA KURULTAY RAPORLARI

KADIN SİĞİNAKLARI I. KURULTAYI SONUÇ BİLDİRGESİ

(21-22 KASIM 1998 - İSTANBUL)

21-22 Kasım günlerinde Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı'nın çağrısıyla 25 Kasım "Uluslararası Kadına Yönelik Şiddete Son" günü bağlamında düzenlenen Kadın Sığınakları I. Kurultayı, İstanbul Teknik Üniversitesi Maçka Konferans Salonu'nda Türkiye'nin çeşitli illerinden ve KKTC'den gelen 100'ü aşkın kadının katılımıyla gerçekleşti.

Kurultaya, kadın sığınakları ve kadın danışma merkezleri açmış olan ya da açmak üzere olan kadın gruplarının ve belediyelerin temsilcileri, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'na bağlı olarak çalışan kadın konukları ile Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nün ve bağımsız kadın gruplarının temsilcileri katıldı.

Kurultayda, kadınlar olarak, aile içinde ve dışında, dayaktan evlilik içi tecavüze, namus adı altında işlenen politik cinayetlerden enseste, bekaret kontrollerinden kadının gelir ya da maaşına el konulmasına, kişiliğinin yok sayılıp aşağılanmasına kadar şiddetin tüm biçimleriyle iç içe yaşadığımız halde; hâlâ kadına yönelik şiddeti ortadan kaldırmaya yönelik politikaların oluşturulmadığı ve hatta şiddetin boyutlarının ve varlığının bile tartışma konusu yapıldığı bir kez daha ortaya konuldu.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 1993 yılında kabul edilen, "Kadına Yönelik Şiddetin Yok Edilmesi Bildirisi"nde de tanımlandığı gibi şiddet "kadınlara fiziksel, cinsel ya da psikolojik zarar veren ya da verebilecek veya kadınların acı çekmesine neden olabilecek, gerek kamu gerekse özel alanda yapılan bu tip davranışlara yönelik tehditleri ve kadınların özgürlüğünün zorla kısıtlanmasını da içine alan şiddete yönelik her türlü cinsiyetçi davranış" içerir. Tüm politik ve hukuksal düzenlemelerin de bu tanım doğrultusunda yapılması gereklidir. ı

Şiddetsiz bir hayat ve can güvenliği kadınların en doğal hakkıdır. Devletin ve toplumun temel görevi şiddetsiz bir yaşam sağlamaktır. Kadına yönelik şiddet en ciddi insan hakları ihlallerinden biridir ve suçlular etkin

bir biçimde cezalandırılmalıdır. Aile içinde cinsler arası mülkiyet, güç ve iktidar ilişkilerini de düzenleyen Medeni Kanun'daki değişiklikler bir an önce yapılmalıdır.

Kadına yönelik şiddet, "özel hayat meselesi" ve "aile içi bir sorun" olarak geçiştirilemez. Çünkü bu şiddeti besleyen ve kadınların şiddetten çıkış yollarını tıkayan mekanizma, sadece aile içi dinamikler değil, ekonomi, hukuk, toplumsal gelenekler, siyasal politikalar ve eğitim politikaları eliyle kadını ayrımcılığa uğratan, erkeğe bağımlı kılan ve bilinçli olarak kişiliğini yok etmeyi amaçlayan tüm ataerkil kurum ve politikalarıdır.

Biz artık bu kurum ve politikaların egemenliği altında yaşamak istemiyoruz. Bu yüzden de, ülke çapında politikalar ve organlar oluşturulması gerektiğini biliyoruz. Bu amaçla vereceğimiz mücadelede kadınların kendi özgücünden ve dayanışmasından başka bir güce güvenilemeyeceğinin bilincindeyiz.

Kadın Sığınakları I. Kurultayı olarak, tüm kadınları öncelikle şiddete karşı örgütlenmeye çağırıyoruz.

Bu örgütlenmenin bir aşaması olarak ilki bu yıl toplanan kurultayımızı, her yıl başka bir ilde toplayacağız. Bu kurultaya katılan kadınlar olarak, kadına yönelik şiddetin önlenmesinin ancak sürekli ve örgütlü bir mücadeleyle mümkün olduğunun bilincinde, ortak bir iletişim ve dayanışma ağı oluşturduk.

İki gün süren kurultay boyunca tüm katılımcılar, tümünü kapsayıcı olmamakla birlikte, aşağıda yazılı isteklerin, kadına yönelik şiddete karşı mücadelede önemini, vazgeçilmezliğini ve aciliyetini vurguladılar.

- Öncelikle var olan sığınaklar ve kadın danışma merkezleri devlet ve yerel yönetimler bütçesinden pay ayrılarak desteklenmelidir.
- Her semtte gizliliği ve güvenliği sağlanan bir kadın sığınağı ve kadın danışma merkezleri açılarak; kadınların her an arayabilecekleri, şiddete uğradıklarında gerekli ilk ve acil bilgileri alabilecekleri, hukuksal olarak acilen yapılması gerekenleri öğrenebilecekleri, acil barınma taleplerini karşılayabilecekleri, tıbbi ve psikolojik destek, iş danışmanlığı alabilecekleri, çocukları için kreş ve eğitim olanakları bulabilecekleri kurumlar oluşturulmalıdır. Bu kurumlar, kadın bakışı açısına sahip kadınlar tarafından uluslararası standartlara göre çalıştırılmalıdır.
- Sığınaklarda kalan kadın ve çocukların okul nakilleri ve nüfus bilgi-

lerinin gizli tutulması için İçişleri Bakanlığı'nca muhtarlara bu konuda bir genelge gönderilerek, bu gizliliğin korunması sağlanmalıdır.

- Sığınaklar; tecavüz, çocuk anne, ensest, seks işçileri, uyuşturucu bağımlıları, lezbiyenler vb şeklinde konu alanlarına göre çeşitlendirilmelidir.*
- Devlet ve yerel yönetimler, şiddet yaşayan kadınlara ücretsiz olarak, uzun süreli hukuksal yardım ve tıbbi tedavi desteği verecek; barınma, mesleki eğitim ve iş olanaklarına kavuşmalarını sağlayacak; çocuklar için kreş ve eğitim olanakları sağlayacak kurumlar oluşturulmalıdır.
- Tecavüz ve ensest vakalarının yaygınlığı ve acil tedbir gerektirdiği göz önüne alınarak, bu konuda özel eğitim almış tıp, hukuk ve emniyet personeli eliyle takip edilmesi sağlanmalı ve her hastanede ilk muayeneyi yapacak eğitimli özel bir tıbbi ekip bulundurulmalı; ensest yaşayan 18 yaşın altındaki çocuklar 4320 ve ilgili yasalar gereğince derhal korunmaya alınmalıdır.
- Kadın sığınakları ve danışma merkezleri, emniyet, yargı organları, sosyal ve mali yardım kurumları gibi konuyla ilgili kurumlar arasında eşgüdümlü bir çalışmanın sağlanması için gerekli organlar oluşturulmalıdır.
- Okul öncesinden başlayarak, tüm eğitim kurumlarında şiddetin ne olduğunu açıklayan ve kendisini şiddetten ve cinsel tacizden korumanın yöntemlerini anlatan eğitici programlar ve materyaller hazırlanarak uygulanması sağlanmalıdır.
- Medyada kadına yönelik şiddeti meşrulaştıran, haklı gösteren ve bunun üzerinden izlenme oranını artırmayı amaçlayan cinsiyetçi yayınlara son verilmelidir.
- Aile içi şiddete karşı yükümlülükleri olan tüm meslek grupları (adalet teşkilatı, tıp kurumları, öğretim eğitim kurumları vb) için özel eğitimler verilmeli ve politikalar oluşturulmalıdır.
- Aile içi şiddeti önlemeye yönelik olarak çıkartılan 4320 Sayılı Yasa'nın uygulayıcıları (karakol, savcılık, mahkemeler, avukatlar) ve hatta kadınlar tarafından bilinmediği, bilindiği halde etkin bir biçimde uygulanamadığı, uygulanması için gerekli sistemin kurulmadığı açıktır. Bu çerçevede ilgili tüm kurumlar (Kadın, İçişleri, Adalet, İnsan Hakları Bakanlıkları ile Emniyet Genel Müdürlüğü) tarafından, yasanın etkili bir biçimde tanıtılması ve uygulanması için kampanyalar açılmalı; kadın yargıçların yer alacağı ve ihtisası mahkemelerinden biri olacak Aile Mahkemeleri bir an önce kurulmalı; yasanın öngördüğü şiddet tanımı BM'nin kadına yönelik fiziksel-psikolojik-

* Y.N.: Daha sonraki kurultaylarda sığınaklarla ilgili böyle bir düzenlemenin sakıncalarına dikkat çekildi.

14. Kurultay'da "İhtisasslaşma" adı altında gündeme getirilmeye çalışılan uygulamalar eleştirildi.

ekonomik-cinsel tüm şiddet biçimlerini içeren tanımı çerçevesinde uygulanmalı; yasanın nikahsız olarak birlikte yaşayan ya da boşanma vb nedenleriyle eşinde ayrı yaşamakta olan kadınları da kapsayarak uygulanması konusundaki tereddütler ortadan kaldırılmalı; korunma kararlarının evrak üzerinden zaman yitirilmeden verilmesi sağlanmalı; yasanın uygulanabilmesi için polis eğitim kurumlarına ve tüm okullara yasayla ilgili ders konulmalı; görevde olan Emniyet mensuplarına zorunlu mesleki eğitim programı verilmeli; karakollarda kadınların bu konudaki başvurularını alacak ve takip edecek kadın büroları kurulmalı ve bu bürolarda özel eğitim almış kadın polisler görevlendirilmelidir.

- Tüm barolarda, bir an önce, kadına yönelik şiddet konusunda kadınlara hukuksal danışmanlık verecek ve adli destekte bulunacak kadın avukatlardan oluşan ve bu konuda deneyimli hukukçu kadınların, sığınaklar ve kadın danışma merkezleri gönüllülerinin de yer alacağı Kadın Komisyonları ya da Kadın Hukuk Danışma Merkezleri kurulması için çalışmalara başlanmalıdır.
- Ayrıca bağımsız kadın hareketi içinde yer alan hukuk öğrencileri, stajyer ve avukatlar tarafından ülke çapında her yerde oluşturulacak bağımsız Kadın Hukuk Danışma Merkezleri'ne; aynı şekilde yine kadınlar tarafından oluşturulacak Acil Tıbbi ve Psikolojik Danışma Merkezleri'ne destek verilmelidir.
- Kadına yönelik şiddete karşı mücadelenin çok uzun soluklu ve zorlu olduğunu biliyoruz. Öyle ki, şiddete karşı mücadele ederken, şiddetin en ağır biçimine uğrayan Konca Kuriş'in kaybolması, Serpil Öğretmen'in tecavüz edildikten sonra öldürülmesi ve diğer örnekler, içinde bulunduğumuz durumun ciddiyetini açıklıkla ortaya koyuyor. Dolayısıyla, hiç bir ulusal, dinsel ve dilsel ayırım yapmadan, tüm kadınları ve kadın gruplarını ortak noktamız olan kadınlık bilincinde birleşmeye davet ediyor, konuyla ilgili tüm meslek odalarını ve gruplarını ve basın mensuplarını yukarıdaki isteklerin yaşama geçirilmesi konusunda katkıda bulunmaya çağırıyoruz.

Adana Kadın Sığınmaevi Koruma Derneği
Ankara Baro Kadın Dayanışma Merkezi
Ankara Barosu Kadın Komisyonu
Antalya Kadın Platformu
Antep Kadın Platformu
Bağımsız Kadın Derneği (Mersin)
Bağımsız Kadın İnisyatif (İstanbul)
Bursa Bağımsız Kadın İnisyatifi
Çanakkale Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü Toplum Merkezi
Cumhuriyet Kadınları Derneği
Edirne Aktif Kadınlar Derneği
Ege Kadın Dayanışma Vakfı (İzmir)
Esenyurt Belediyesi Sığınmaevi Girişimi (İstanbul)
Kadın Dayanışma Vakfı (Ankara)
Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı (İstanbul)
KA-MER (Kadın Merkezi-Diyarbakır)
Kıbrıs Türk Kadın Platformu
Küçükçekmece Belediyesi Kadın Sığınmaevi (İstanbul)
Kürt Kadınlarıyla Dayanışma Vakfı (İstanbul)
Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı (İstanbul)
Uçan Süpürge (Ankara)

KADIN SİĞINAKLARI II. KURULTAYI SONUÇ BİLDİRGESİ

(27-28 KASIM 1999 – MERSİN)

Kadın Sığınakları II. Kurultayı, I. Kurultay'da alınan karar doğrultusunda, Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı'nın girişimi, Heinrich Böll Vakfı'nın desteği ve Mersin Bağımsız Kadın Derneği'nin ev sahipliğinde 27-28 Kasım 1999 tarihinde gerçekleştirildi. "25 Kasım Uluslararası Kadına Yönelik Şiddete Son Günü" kapsamında, Türkiye'nin çeşitli illerinden ve KKTC'den gelen 28 kadın kuruluşundan 100'ü aşkın kadın kurultaya katıldı.

Kurultay sonucunda aşağıdaki konular karar bağlandı:

1. Kadın Sığınakları II. Kurultayı'nda, kadına yönelik şiddete karşı mücadele veren bağımsız kadın grup ve kuruluşları ile devlete (SHÇEK) ve yerel yönetimlere bağlı kadın merkezleri arasında, çalışma alanı olarak en temel düzeyde ortak ilkeler belirlenmesi gerekliliği üzerinde duruldu. Bu çalışmaların gönüllü kadın grup ve kuruluşlarının bağımsızlık ve yaratıcılıklarını engellemeyecek şekilde geliştirilmesi gerektiğine işaret edildi.
2. Bu çerçevede tüm katılımcılar, çalışmaların kadından taraf ve kadınlar arasında yaş, cinsiyet, cinsel tercih, sınıf, etnik grup, meslek ayrımı gözetilmeksizin yapılması gerekliliği üzerinde birleşti. Kadına yönelik şiddete karşı mücadele veren ve şiddete uğrayan kadınlarla destek ve dayanışma içinde çalışan gönüllü ya da resmi kuruluşlarda; başvurularla sürekli ilişki içerisinde olan kadınlarda mesleki eğitimin önemli ancak tek başına yeterli (ve zorunlu şart) olmaması, başvurulara destek olan kadınların, herşeyden önce "kadın bakış açısına" ve "kadınlarla çalışma deneyimlerine" sahip olmak ve "bağımsız kadın hareketi ile iletişim içinde bulunmak" özelliklerinin aranması gerektiği ilke olarak kabul edildi.
3. Şiddete uğrayan kadınlarla kurulan ilişkilerde kadınların sorgulanmaması, yargılanmaması, kendi yaşam seçenekleri ve tercihleri konusundaki kararlarına müdahale edilmeden destek ve dayanışma gösterilmesi; hukuki ve psikolojik danışmanlıklardan ücretsiz olarak yararlanabilmelerini sağlayacak mekanizmaların oluşturulması gerektiği vurgulandı.
4. Kurultaya katılan bağımsız kadın gruplarınca, SHÇEK tarafından hazırlanan yönetmelik taslağı ile bağımsız kadın sığınaklarının, kuruluş, işleyiş ve personel koşullarından başlayarak her açıdan SHÇEK'in denetimine (ve giderek bünyesine) alınmak istendiği; bu nedenle sığınakların bağımsızlığını yok etme, kaderini siyasi

iktidarların ve bürokrasinin değişen politika ve kadrolarının inisiyatifine bırakma tehlikesi taşıdığı tespit edilerek taslak tümüyle reddedildi. Yönetimlikle getirilmek istenen işleyiş kuralları, sığınakların adreslerinin ve bu merkezlere başvuran kadınlar hakkındaki bilgilerin GİZLİLİĞİ gibi uluslararası ilkelere de aykırıdır. Yapılması gereken, kadına yönelik şiddete karşı gönüllü çalışmalarını, resmi kurumlar bünyesine transfer etmek ve denetim altında tutmaya çalışmak değil, başta kadın sığınakları ve kadın danışma merkezleri olmak üzere gönüllü kadın grup ve kuruluşlarının bu tür çabalarının her türlü yasal ve maddi olanaklar sunularak desteklenmesidir.

5. 1986'da Avrupa Parlamentosu'nun aldığı "Her on bin kadın ve kız çocuğu için bir sığınak açılması" kararına uyulmalıdır. Avrupa Birliği'ne girmek için uğraştığımız bu yıllarda ülkemiz nüfusuna 3000'den fazla sığınak açmak gerekirken; var olan 11 sığınak ve kadın konukevinin (2 bağımsız, 2 belediyeye ait ve 7 SHÇEK) ihtiyacı karşılamanın ne denli uzağında olduğu açıktır. Bu nedenle öncelikle var olan bağımsız kadın sığınaklarına ve kadın gruplarına açılacak sığınaklara koşulsuz finansman desteği sağlanmalıdır. Ayrıca yerel yönetimler, SHÇEK ve diğer kamu kurum ve kuruluşları bünyesinde yeni sığınaklar açılmalı ve var olanların hizmet etkinliğinin sağlanmasına yönelik destekler artırılmalıdır.
6. Kamu bütçelerinden ayrılan, ulusal ya da dağıtım ve denetimi kamu kuruluşlarına bırakılan uluslararası fonların kullanım ve dağılım süreçleri şeffaflaştırılmalı; bu fonlardan kadına yönelik şiddetle mücadele eden kadın kuruluş ve grupları daha öncelikli olarak yararlandırılmalıdır.
7. "Mahalli İdareler Reformu Kanunu Tasarısı" taslağında yerel yönetimler tarafından açılması öngörülen sosyal hizmet ve yardım kuruluşları arasında kadın danışma merkezleri ve sığınakları özel olarak belirtilmeli; kanun bu merkez ve sığınakların doğrudan yerel yönetimler tarafından açılması ve işletilmesinin yanı sıra, bu görevin yapılacak protokollerle ve gerekli destekleri de sağlayarak bağımsız kadın kuruluşları eliyle gerçekleştirilmesine de olanak tanır hale getirilmelidir.
8. Ensest ve tecavüz kurbanı kız çocuklara, çocuk annelere ve töre, namus vb gerekçelerle can güvenliği tehlikede olan kadınlara destek ve hizmet sunan merkez ve sığınakların açılmasına yönelik çalışmalar yapılmalı, var olanlar desteklenmelidir.
9. 17 Ağustos ve 12 Kasım depremleri, deprem bölgelerindeki kadınların sorunlarını ağırlaştıran etkiler de yaptığından deprem bölgelerinde yaşayan kadınlara yönelik şiddet konusunda kamuoyu oluşturulmalı ve depremezde kadınlarla yürütülen çalışmalar izlenmeli ve desteklenmelidir.

10. Kadına yönelik yasal, sosyal, psikolojik, fiziksel, ekonomik, yasal ve politik şiddetle ilgili tüm haber, yasa, davranış, olay ve politikalara karşı ortak eylem grupları oluşturulmalı ve bu amaçla ilk olarak Bolu Valisi Nusret Miroğlu deprem bölgesinde bir kadına attığı tokadın hesabını vermek üzere görevden alınmalı ve kendisinden hâlâ haber alınamayan ve akıbeti belli olmayan Gonca Kuriş derhal bulunmalıdır. Buna yönelik kurultay katılımcılarının imzasıyla hazırlanmış bir faks İçişleri Bakanlığı'na gönderilmiştir.
11. 17 Şubat 1998 tarihinde tartışılmak üzere kamuoyunun bilgisine sunulan Medeni Kanun Değişiklik Tasarısı'nın (tasarıdaki madde numaralarının aslına uygun hale getirilmesi, evlenme yaşının 18'e yükseltilmesi, kadınlara yönelik "aile baskısının" evlenmenin iptalini gerektiren hallere girmesi, boşanma davalarında davacının yerleşim yeri mahkemesine de yetki verilmesi, boşanma, evliliğin iptali ve aylık davalarında birinin istemiyle gizli oturma yapılabilmesi, aile ihtisas mahkemelerinin mutlaka ve bir an önce kurulması) değişiklikleri yapmak kaydıyla ve bir bütün olarak TBMM'den geçirilerek yasallaştırılması için kampanya yürütülmelidir.
12. Devlet aile içinde veya dışında kadına yönelik şiddetten sorumludur ve gerekli önlemleri almalıdır. 4320 Sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun'un adının dünyadaki diğer örneklerine uygun olarak "Şiddete Karşı Koruma Emri Kanunu" ya da "4320 Sayılı Koruma Yasası" şeklinde değiştirilmesi, mevcut kanunun iki yıllık uygulamasının birikimiyle hazırlanan ve kurultayımızca onaylanan değişiklik teklifi uygulamada aksaklıklara yol açan "harç" konusuna açıklık getirilmesi; bu yasa kapsamındaki başvuruların ve kararın infazı için gerekli icrai işlemlerin tümünün harçtan muaf olduğunun açıkça belirtilmesi, kusurlu eş tabirinin "şiddet uygulayan" olarak değiştirilmesi, kendisine şiddet uygulananın ise "şiddet mağduru" olarak kullanılması eş sözcüğünün "birey" sözcüğü olarak değiştirilmesi, kararın uygulanmasının, izlenmesinin tefhim veya tebliğle mümkün olması çerçevesinde değiştirilmesi için milletvekilleri ve Kadın Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'yle görüşmeler başlatılmalıdır.
13. Uzun vadede tamamen kaldırılması şartı ve dileğiyle, seks işçilerinin de katılımı sağlanarak var olan "Fuhuşla ve Fuhuş Yüzünden Bulaşan Hastalıklarla Mücadele Tüzüğü" uluslararası seks işçileri bildirişi göz önüne alınarak yeniden düzenlenmelidir. Ayrıca seks işçileri ile farklı cinsel tercihleri olan kişilere yönelik hukuki ve cezai yaptırımların getirilmesi ve artırılması girişimlerine son verilmelidir.
14. İş ve İşçi Bulma Kurumu ve SHÇEK'le ilgili yasalar içerisinde, şiddete uğramış kadınlara yönelik sosyal yardım konusuna yer veril-

meli, ayrıca ekonomik durumu iyi olmayan ve danışma merkezleri ve kadın/sığınaklarından gönderilen kadınlar için her ildeki kreş, anaokulu ve gündüz bakımevlerinde ayrılan kontenjanların yüzdelik oranları artırılmalıdır.

15. Kurultayımız, ülke çapında ilgili tüm gönüllü ve resmi kurum ve kuruluşları kapsayacak 2000-2001 KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN ÖNLENMESİ EYLEM PROGRAMI'nın hazırlanması çağrısında bulunmaktadır. I. Kurultay'da da tespit edildiği gibi kadına yönelik şiddet "özel hayat meselesi" ve "aile içi bir sorun" olarak geçiştirilemez. Toplumsal bir sorun olan kadına yönelik şiddetin önlenmesi için ülke çapında politikaların ve organların bir an önce oluşturulması gerekmektedir. Kurultayda konunun önemi ve aciliyeti dikkate alınarak konuyla ilgili bir hazırlık komisyonu oluşturulmuş ve eylem programının hazırlık çalışmalarına hemen başlanması kararı alınmıştır.

Bu çerçevede;

Şiddete yönelik olarak kadınlarla yüz yüze gelen ve yaptıkları iş ve sundukları hizmetler nedeniyle kadınları doğrudan etkileyen tüm meslek gruplarının (kolluk güçleri, avukatlar, hakimler, savcılar, psikologlar, sosyal hizmet uzmanları, doktorlar, basın mensupları, reklamcılar, mimarlar ve şehir planlamacıları, yerel yöneticiler ve yasa koyucular vb) mesleki örgütleri veya kurumlar bünyesinde kadın bakış açısına sahip komisyonların oluşturulmasına ve kadına yönelik şiddet konusunda meslek içi eğitimin verilmesine ve bu amaçla her örgütün kendi içinde ve/veya diğer kadın gruplarıyla ortak bir fonun oluşturulmasına,

Ev içinde, dışarda, okulda, işyerinde, yurttta, karakolda, hapisanede, hastanede, çadır kentlerde ve diğer tüm yaşam alanlarında taciz ve tecavüze uğrayan her yaşta, meslekten, dilden, dinden, etnik gruptan, cinsel tercihten, engelli gruplardan, kısacası tüm kadınlara, kendini kadın hissedenlere ve yakınlarına yönelik bilgilendirme, yönlendirme ve destekleme çalışmalarının yürütülmesine karar verilmiştir.

II. Kurultay'da, I. Kurultay'da alınmış kararlar doğrultusunda, kadına yönelik şiddet konusunda çalışan gönüllü ya da resmi tüm grup ve kuruluşlar arasında iletişim ve eşgüdüm sağlamak üzere bir çalışma grubu oluşturulmuş ve gruba süreklilik kazandıracak işleyiş ilkeleri ve finansman sorununun çözümü için bir grup yetkilendirilmiştir.

26

Ankara Barosu Kadın Dayanışma Merkezi
Ankara Barosu Kadın Hukuku Komisyonu
Antakya Belediyesi Kadın Merkezi ve Anne Çocuk Evi
Antalya Gündem 21 Kadın Meclisi
Antep Kadın Platformu
Bağımsız Kadın Derneği (Mersin)
Bursa Bağımsız Kadın İnisyatifi
Bursa Osmangazi Belediyesi Kadın Merkezi
Ç.Ü. Kadın Sorunları Araştırma Merkezi
Cumhuriyet Kadınları Derneği
Diyarbakır Barosu Kadın Komisyonu
Dünya Yerel Yönetim ve Demokrasi Akademisi
Ege Kadın Dayanışma Vakfı
Ege Üniversitesi Kadın Araştırmaları Merkezi
İstanbul Barosu Kadın Haklarını Uygulama Merkezi
Kadın Dayanışma Grubu
Kadın Dayanışma Vakfı (Ankara)
Kadın Merkezi (Diyarbakır KA-MER)
Kadın Sığınmaevi Koruma Derneği
Kadının İnsan Hakları Projesi
Kırklareli Barosu kadın Hakları Hukuku Komisyonu
Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı
Pazartesi Dergisi
TÜBAKKOM
Uçan Süpürge

KADIN SİĞINAKLARI III. KURULTAYI SONUÇ BİLDİRGESİ

(18-19-20 KASIM 2000 - İSTANBUL)

EN AZ 3000 SİĞINAK İSTİYORUZ...

İlk kez 1998 yılı Kasım ayında Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı'nın çağrısı ile gerçekleşen Kadın Sığınakları Kurultayı'nın üçüncüsü Heinrich Böll Vakfı'nın desteği ile 18-19-20 Kasım günlerinde İstanbul'da yapıldı. Kurultaya Türkiye'nin çeşitli illerinden ve KKTC'den gelen 45 kadın kuruluşundan 150'yi aşkın kadın katıldı.

Kurultayda, kadına yönelik şiddete karşı mücadele eden kadın grupları, kuruluşları ve kadınlar arasında kalıcı bir iletişim ve bilgi ağı kurmak, ortak politikalar oluşturmak için biraraya gelindiği; erkek egemen sisteme ve bu sistemi besleyen tüm kurum ve politikalara karşı birlikte dayanışma için örgütlenmenin önemi, ülke çapında ilgili tüm gönüllü kuruluş ve gruplar ile resmi kurumları da kapsayacak "2000-2010 Kadına Yönelik Şiddete Karşı Eylem Planı" oluşturulmasının gereği ortaya konuldu.

Kurultay sonucunda ayrıca aşağıdaki konular karara bağlandı :

1. Derhal Türkiye'deki kadın hareketinin önemli kazanımlarından olan Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı ve Kadın Dayanışma Vakfı'nın sığınaklarının açılması için kampanya başlatılması,
2. I. ve II. Kurultay'da da talep ettiğimiz gibi, bağımsız kadınlarca işletilecek sığınaklar için bütçeden mutlaka yeterli pay ayrılması,
3. VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı uygulama döneminde (2001-2005) oluşturulması ve uygulanmaya girmesi beklenen yeni sosyal yardım sisteminde şiddete uğrayan kadınlar ve çocuklarının öncelikle desteklenmesi gereken nüfus gruplarından biri olarak kabul edilmesi,
4. SHÇEK'e bağlı kadın konukevlerinin ülke düzeyinde yaygınlaştırılması,
5. Kadına yönelik hizmetlerin güçlendirilmesi için bütçeden SHÇEK'e ayrılan payın artırılması; varolan kadın konukevleri/sığınmaevleri'nin güçlendirilmesi, hizmet etkinliklerinin artırılması, kadın bakış açısına sahip kadınların bu kuruluşlarda görev alması, bu hizmetlerin tasarruf tedbirleri dışında tutulması, bu kuruluşların bağımsız kadın grupları ile iletişim içinde işletilmesinin sağlanması
6. Belediyelerin verdikleri sözlerde durarak sığınak açmaları ve bunların kadın gruplarıyla iletişim içinde çalışmalarını için kampanyalar düzenlenmesi,

7. Belediye lojmanlarının bir kısmının şiddete uğrayan kadınlara tahsisi.
8. Yerel Yönetimler Yasası'nda belediyelerin bir yükümlülüğü olarak sığınak açma görevinin yer almasının sağlanması,
9. Türkiye'nin her yerinden aynı telefon numarası ile aranacak ve başvuran kadınlara acilen yapabilecekleri işler, başvurabileceği yerler konusunda bilgi verecek; kendi bölgelerindeki kadın gruplarına ulaşmalarını sağlayacak ortak bir ALO ŞİDDET HATTI'nın bir an önce kurulması,
10. Şiddete uğrayan kadınlara ve özellikle de danışma merkezleri ve sığınaklara başvuran kadınları ekonomik olarak güçlendirmek ve öncelikle de yeniden ev kurmalarına destek olmak amacıyla Kadın Destek Fonu (Kadın Sigorta Fonu) oluşturulması, bu fona, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Fonu'ndan kaynak ayrılması,
11. Şiddete maruz kalan kadınların iş ve beceri eğitimlerinden ücretsiz yararlanmalarının sağlanması ve işe yerleştirmede kotalar ayrılması, bu arada kadınların ve çocuklarının geçim giderlerine destek verilmesi için İş-Kur'un gerekli düzenlemeleri yapması,
12. Yoğun olarak kadınlara hizmet veren, kadının statüsünün yükseltilmesi ve kadına yönelik şiddetin önlenmesinde önemli katkılar sağlayan; okuma yazma kursları, kadının insan hakları eğitimi, anne-çocuk eğitimi vb. çalışmaları kadın grupları ile işbirliği içinde gerçekleştiren SHÇEK Toplum Merkezleri'nin yurt çapında yaygınlaştırılması,
13. Ülke düzeyinde yaygın olarak örgütlenmiş olan Halk Eğitim Merkezleri'nin kadın grupları ile işbirliği halinde kadına yönelik şiddetin önlenmesi ve kadının statüsünün yükseltilmesine yönelik çalışmalara ağırlık vermesi,
14. Radyo ve televizyonlarda, kadınlara, ana dillerinde kadının insan haklarının ve şiddete karşı koyma yollarının anlatılması,
15. Eğitim sürecindeki ayrımcı uygulamalara son verilmesi. Okul kitaplarındaki ayrımcı ve cinsiyetçi konuların ayıklanması, kadına yönelik şiddetten korunmanın yollarının öğretilmesi için çalışmaların başlatılması,
16. T. Medeni Kanunu'nun Meclis'ten hemen ve kadınların istediği gibi çıkması,
17. Türk Ceza Kanunu'nda ayrımcılık içeren maddelerin tümüyle çıkartılması; Ceza Kanunu ve Ceza Usul Kanunu'nda kadına yönelik şiddete, namus cinayetlerine, enseste ilişkin özel düzenlemeler yapılması, etkili yaptırımlar getirilmesi,
18. Ailenin Korunması'na Dair 4320 Sayılı Kanun'un uygulanması sırasında çıkan pek çok aksaklık nedeni ile Adalet Bakanlığı'ndan standart uygulama konusunda genelge çıkartılmasının istenmesi, yasanın uygulama aksaklıklarının giderilmesi için Barolar arasında

- işbirliği yapılması, kanun hükümlerini yerine getirmeyen (özellikle duruşma, açıp üç ay sonraya gün veren ve kadınların yaşamlarının tehdit altında bırakılmasına neden olan) yargıçların, ilgili avukat tarafından bağlı bulunduğu Baro'nun varsa Kadın Hakları Uygulama Merkezi'ne yoksa Kadın Komisyonları'na veya Baro Yönetim Kurulu'na bildirilerek bu yargıç ve savcıların "Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu"na söz konusu kurumlar aracılığı ile şikayet edilmesi,
19. Aile Mahkemeleri'nin bir an önce kurulması,
20. Boşanma davalarında kadının taleplerinin etkin biçimde karşılanabilmesi amacı ile gerekli tedbirlerin alınması; kadın, maddi ve mânevi tazminat talebinde bulunduğu takdirde, HUMK 103. maddesinin uygulanarak kocanın malvarlığı üzerine tedbir konması için Adalet Bakanlığı tarafından bir genelge çıkartılması,
21. Ceza Kanunu ve İş Kanunlarında "cinsel taciz" ile ilgili gerekli düzenlemelerin yapılması, işyerlerinde "Cinsel Taciz Şikayet" Komisyonlarının kurulması,
22. İçişleri Bakanlığı "denetimsiz fuhuşu" önlemek gerekçesiyle, Genel Ev Tüzüğü'nü travesti ve eşcinselleri kapsayacak şekilde yeniden düzenlemektedir. 1999 Kurultayı'nda da vurguladığımız gibi konuyla ilgili tüm düzenlemeler, seks işçilerinin de katılımı sağlanarak, uluslararası seks işçileri bildirisi, kadın bakış açısı ve etiğiyle yeniden düzenlenmelidir. Ayrıca seks işçileri ile farklı cinsel tercihleri olanların fuhuş sektörü dışında başka alanlarda çalışma hakkı da yasal olarak tanınmalıdır.
23. CEDAW'a (Kadına Yönelik Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme) Ek İhtiyari Protokolü'nün onaylanması konusunda Başbakan, İçişleri Bakanı, Kadından Sorumlu Devlet Bakanı'nın göreve çağırılması,
24. Kadına yönelik şiddetin kaynağında, iktidar ilişkisinin, kadın-erkek güç dengesizliği ve eşitsizliğinin yattığı göz önünde bulundurularak Kadın-Erkek Eşitlik Çerçeve Yasası'nın bir an önce çıkması,
25. KSSGM Teşkilat Yasası'nın çıkarılması,
26. Kadının fizyolojik ve ruhsal sağlığının korunması/desteklenmesi için bilgilendirme çalışmalarının artırılmasına yönelik ilgili merkezi ve yerel tüm kamu kurumları ile ortak projeler yapılması. Konuyla ilgili uzmanların meslek içi eğitimlerine önem verilmesi. Görev alanlarına kadına yönelik şiddetin de girdiği kuruluşlardaki meslek etik komitelerinin daha etkin bir biçimde çalışmalarının sağlanması,
27. Sosyal güvencesi olmayan kadınların sağlık hizmetlerinden ücretsiz yararlandırılması ve bu konuda tabip odalarıyla ortak çalışmalar yapılması,
28. Her ilde sağlık müdürlüklerine bağlı olarak çalışacak, kadınlara, yerel ve gezici sağlık hizmeti veren araçların sağlanması,

30

29. Sağlık ocaklarında düzenli olarak yapılan mahalle semt taramalarında kadına yönelik şiddetin bilgisinin anketler, bilgi formları yoluyla tutulması için personele eğitim verilmesi,
30. Kadınların sağlık hizmeti alırken şiddet görmelerinin engellenmesi, muayeneleri sırasında jandarma, polis vb üçüncü kişilerin bulunmasının yasaklanması,
31. Hastanelerin acil servislerinde şiddet nedeniyle başvuran kadınlarla ilgili özel düzenlemeler yapılması,
32. Kürtaj ve tüp ligasyonu konusunda kocanın ve ebeveynlerin izninin kaldırılması için gerekli yasal değişiklikler yapılması ve kürtaj izni verilen sürenin uzatılması,
33. Şiddete uğrayan kadınların mevcut sosyal yardım ve hizmetlerden yararlanması kolaylaştırılmalıdır. Şiddete uğrayan kadınların yardım/destek taleplerinin karara bağlanabilmesi açısından, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının müteveli heyetlerinde kadın grupları temsilcileri yer almalıdır.

Daha önce yapılan iki kurultayda hazırlanan sonuç bildirgelerinde de vurguladığımız gibi cinsiyet ayrımcılığını ve kadına karşı şiddeti önlemek siyasal iktidarın ve yerel örgütlerin yasal görevidir. Ancak bugüne kadar bu konularda somut girişimler göremiyoruz. Son kurultayımızda, bunları sadece söylemekle, istemekle yetinemeyeceğimizi bir kez daha gördük. Şimdi örgütlü ve kararlı bir biçimde ülke çapında bir eylem planıyla tekrar karşınızdayız.

İlgililere bu görevlerini tekrar hatırlatıyor; tüm kadınları ve kadın gruplarını şiddete karşı dayanışmaya ve ortak eyleme davet ediyor; konuyla ilgili tüm meslek odalarını ve medya mensuplarını bizlere destek vermeye çağırıyoruz.

EN AZ 3000 SİĞINAK İSTİYORUZ...

Katılımcılar:

Adana Barosu Kadın Hakları Komisyonu
Adana Kadın Sığınmaevi Koruma Derneği
Ankara Barosu Kadın Danışma Merkezi
Ankara Barosu kadın Komisyonu
Ankara Kadın Dayanışma Koruma Derneği
Antalya Kadın Danışma ve Dayanışma Merkezi
Antalya Kadın Meclisi
Antimilitarist Feministler
Bağımsız Kadın Derneği (Mersin)
Boğaziçi Üniversitesi Kadın Araştırmaları Kulübü
Bursa Bağımsız Kadın İnisyatifi
Cemre Kadın Dergisi
Cumhuriyet Kadınları Derneği-İstanbul Merkez Şubesi
Çanakkaleli Ev Kadınlarının El Emegini Değerlendirme Derneği
Ege Kadın Dayanışma Vakfı
Feminist Kadın Çevresi
İstanbul Barosu Kadın Hakları Uygulama Merkezi
İRİS Eşitlik Gözlem Girişim Grubu
İzmir Barosu Kadın Komisyonu
İzmir Karşıyaka Kent Meclisi Kadın Komisyonu
Jiyan Kürt Kadın Kültür Merkezi
Kadın Dayanışma Vakfı
Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı
Kadın 2000 Kadının İnsan Hakları Bilgi Belge Merkezi
Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı

KADIN SİĞİNAKLARI IV. KURULTAYI SONUÇ BİLDİRGESİ

(24-25 KASIM 2001 - ANTALYA)

Birleşmiş Milletler "25 Kasım Uluslararası Kadınlara Yönelik Şiddetin Önlenmesi Günü" kapsamında üç yıldır düzenlenmekte olan ve Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı girişimiyle başlatılan Kadın Sığınakları Kurultayı'nın dördüncüsü 24-25 Kasım 2001 tarihlerinde Antalya Kadın Danışma ve Dayanışma Merkezi'nin ev sahipliğinde ve Heinrich Böll Vakfı'nın desteğiyle Antalya'da gerçekleştirildi.

Kurultay'a Türkiye'nin çeşitli illerinden ve KKTC'den 44 kadın grubu ve kuruluşu, Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü (KSSGM) ve Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'nu (SHÇEK) temsilen yaklaşık 150 kadın katıldı.

Üçüncü Kurultay'dan bu yana geçen son bir yıl içinde kadın kurultayı olarak birlikte gerçekleştirdiğimiz eylemlerden bazıları aşağıdadır:

1. Kadın grup ve kuruluşları arasında iletişim ağı kuruldu.
2. 25 Kasım 2000'de kadına yönelik şiddetin önlenmesi talebi ile Türkiye'nin birçok ilinde etkinlikler düzenlendi.
3. III. Kurultay'da alınan karar doğrultusunda, kadına yönelik şiddetin teşhiri ve bağımsız kadın sığınaklarının açılması amacıyla Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı tarafından başlatılan ve kadın kuruluşlarınca desteklenen kampanya, resmi makamlar tarafından durduruldu.
4. "Kadınlar kadınları temsil eder". Erkeklerin bizi temsil edemeyeceğine inandığımızdan, erkeklerin düzenlediği 1. İstanbul Kadın Bienali'ne karşı çıkıldı.
5. Medeni Kanun Tasarısı'nın Adalet Komisyon'unda görüşülmeye başlanmasıyla birlikte, komisyonda kadınlar aleyhinde yapılması istenen değişikliklere karşı çeşitli eylemler başlatıldı. TBMM izlemeye alındı. Kadınlar, Meclis'e giderek itirazlarını bildirdiler. Antalya'da Bakırtepe Dağ Eylemi, İzmir'de mor balonlu yürüyüş, Antalya'dan tüm Türkiye'ye yayılan mor kurdele eylemleri yapıldı.
6. Medeni Kanun'un "Edinilmiş Mallara Katılım Mal Rejimi"nin evliliklerin başlangıcından itibaren uygulanması için Ankara'dan ve çeşitli illerden gelen kadın grupları olarak TBMM'ye sürekli giderek, parti grup başkan vekilleriyle ve milletvekilleriyle görüşmeler yapıldı. Bütün partiler, kadınları destekleyeceklerini söylediler. Yapılacak oylamada, verilen sözlerin ne ölçüde tutulduğunun izlenmesi ve oylarımızın buna göre verilmesi kararlaştırıldı.

Kurultayda kadına yönelik şiddetle ilgili olarak ülke gündemi konusunda bilfiil görüş alışverişinde bulunulduktan sonra

1. Bağımsız kadın sığınakları
2. Kadın danışma merkezleri
3. Namus suçları-cinayetleri,
4. Ensest, tecavüz, savaş

Başlıkları altında 4 çalışma grubu oluşturuldu. Grup çalışmalarının sonuçları birlikte tartışılarak;

Öncelikle kapalı olan Mör Çatı Kadın Sığınağı Vakfı'nın (İstanbul) ve Kadın Danışma Vakfı'nın (Ankara) sığınaklarının yeniden açılması ve Çanakkale El Emeğini Değerlendirme Derneği ve Mersin Bağımsız Kadın Derneği'nin çalışmaları başlatılmış sığınaklarının bir yıl içinde açılmasına,

Türkiye'nin her yerinden aynı telefon numarası ile ulaşılabilecek ve başvuran kadınlara acilen yapabilecekleri işler, başvurabileceği yerler konusunda bilgi verecek, kendi bölgelerindeki kadın gruplarına ulaşmalarını sağlayacak bir "Alo Şiddet Hattı"nın kurulmasına,

Kadına yönelik şiddete karşı toplumsal hareketin başlatılması ve bu bağlamda kadına yönelik şiddeti özendiren, görmezlikten gelen, etkisiz yaptırımlara bağlayan tüm yasal düzenlemelerin kaldırılması, kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda ulusal bir mekanizma oluşturulması için TBMM'nin bir oturumunun sadece Kadına Yönelik Şiddet konusuna ayrılmasının sağlanmasına,

Kadına yönelik hizmetlerin güçlenmesi için Sosyal Hizmetler Çocuk E-sirgeme Kurumu'na (SHÇEK) genel bütçeden ayrılan payın artırılması, var olan "kadın konukevlerinin" güçlendirilmesi, hizmet etkinliklerinin artırılması, bu kuruluşlarda kadın bakış açısına sahip kadınların yer alması, bu hizmetlerin tasarruf tedbirlerinin dışında tutulması, bu kuruluşların bağımsız kadın grupları ile iletişim içinde işletilmesinin sağlanmasına,

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Fonu'ndan bağımsız kadın sığınaklarına pay ayrılmasının sağlanmasına,

Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nün (KSSGM) Teşkilat Yasası'nın bir an önce çıkarılmasına,

Birleşmiş Milletler "Kadına Yönelik Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesine

Dair Uluslararası Sözleşme" CEDAW'a Ek İhtiyari Protokolün TBMM tarafından bir an önce kabul edilmesini sağlamak üzere tüm ilgililerin göreve çağrılmasına,

Yerel Yönetimler Yasa Tasarısı'nın kadın bakış açısıyla irdelenmesine, yeni tasarıda yerel yönetimlerde kadın çalışmaları yürütmek üzere kadın kuruluşlarının yer aldığı özel ihtisas komisyonlarının oluşturulması, kadın kuruluşlarına yerel yönetimlerin bütçelerinden ödenek ayrılması, İl Özel İdareleri ve belediyelerde kadınlara yönelik hizmet veren bir birimin kurulması ve imar planlarında kadınların gereksinimlerinin göz önünde bulundurulması gibi bazı taleplerimizle ilgili düzenlemelerin yapılmasının sağlanması,

SHÇEK ve yerel yönetimler tarafından her ilde bağımsız kadın gruplarıyla ortak çalışmalar sürdürerek 24 saat hizmet veren kadın danışma merkezleri açılmasına,

Namus cinayetleri konusunda bilinç oluşturulması için özel çalışmalar yapılmasına,

Ayrıca bağımsız kadın danışma ve dayanışma merkezlerinin açılması önündeki yasal engellerin kaldırılması ve mali desteğin sağlanmasına,

Kadın cinselliğini denetleme amacıyla bekaret kontrolünü de içerecek şekilde geniş bir yelpazeyi kapsayan namus gerekçesiyle işlenen suçların ortadan kaldırılması uzun vadede erkek egemenliğinin ve feodal ilişkilerin kırılmasına, namus cinayetleri konusunda gerekli araştırma ve çalışmaların yapılmasına, namus cinayetlerinin engellenmesi için her türlü çabanın gösterilmesi ve kamuoyunun dikkatinin çekilmesine, namus gerekçesiyle cinayet işleyen erkek çocuklar ve suç mağdurları için özel rehabilitasyon merkezleri açılmasının sağlanmasına,

Türk Ceza Yasası'nda ensest, tecavüz, bekaret kontrolü namus cinayetleri ve namus gerekçesi ile işlenmiş diğer suçlarla ilgili özel düzenleme yapılarak bu konulardaki cezaların da artırılmasına ve ayrıca ensest vakalarının da 4320 sayılı Ailenin Korunması Yasası kapsamına alınmasına,

Kadına yönelik şiddet ve ayrıca özel olarak da ensest, tecavüz ve namus cinayetleri ile ilgili olarak Kadından Sorumlu Devlet Bakanlığı ve KSSGM'nin, bu konuda mücadele eden kadın kuruluşlarıyla ortak düzenleyecekleri bir programla Adalet, İçişleri ve Sağlık Bakanlıkları

bünyesinde düzenli hizmet içi seminer yapılmasına,

Adli Tıp Kurumu'nda ve hastanelerin acil servislerinde kadına yönelik şiddetle ilgili eğitim almış uzmanların görev aldığı özel birimler oluşturulması ve bu birimlerin kadın danışma merkezleri ile bağ içinde olmasının sağlanmasına,

Küreselleşmenin sonucu olarak, dünya ülkelerinin üzerinde hakimiyet kurulması amacıyla, terör ve savaşın zenginleştirdiği veya çıkarına hizmet ettiği güçler tarafından yaratılan savaşlarda, bir savaş suçu olarak kabul ettiğimiz "savaş sırasında tecavüz"ün cezalandırılması, ilgili devletlerin tazminat ödemesinin sağlanması ve savaş halindeki ülkelerin/bölgelerin kadın kuruluş/gruplarıyla var olan ilişkilerin güçlendirilmesine,

Krizle karşı önlem ve devleti küçültme politikaları gerekçesiyle kamuda çalışan kadınların resen emeklilik uygulamaları kapsamı dışında tutulmasının sağlanmasına,

Kadına yönelik şiddete karşı mücadele eden kadın kuruluşları arasında bilgi-belge-deneyim aktarımı sağlamak, ortak bir dil oluşturmak, eğitim programı hazırlamak ve uygulamak, iletişimi hızlandırmak ve sürekli kılmak amacıyla bir "İletişim Merkezi" kurmaya,

Hep birlikte karar verildi.

Kurultayımızın en önemli konusu olan "kadın sığınakları"nın temel ilkeleri:

- Kadınlar arasında yaş, cinsiyet, cinsel tercih, sınıf, etnik grup, din-mezhep, dil, engelli olma, meslek, medeni hal gibi ayrımlar gözetmemek.
- Sığınakların adreslerinin ve buraya başvuran kadınlar hakkındaki bilgilerin gizliliği.
- Sığınakların bağımsızlığı.
- Çalışmaların kadınlar tarafından yürütülmesidir.

SHÇEK tarafından çıkarılan "Kadın Konukevleri Yönetmeliği", bağımsız kadın sığınaklarının kuruluş, işleyiş ve personel koşulları gibi tüm hükümleriyle yukarıda belirtilen uluslararası ilkelere aykırıdır ve bağımsız kadın gruplarının açacağı sığınakların bağımsızlığının yok edilmesi ve en küçük bir sorunda kapatılması tehlikesini taşımaktadır. Bu nedenlerle, kurultaya katılan bağımsız kadın kuruluşları olarak SHÇEK yönetmeliğine karşıyız ve benimsemiyoruz.

Adana Kadın Danışma Merkezi ve Sığınma Merkezi Kurma Derneği
Akdeniz Kadın İstihdamını Destekleme Grubu Derneği (AKİDE)
Ankara Barosu Kadın Danışma Merkezi
Ankara Barosu Kadın Hukuku Komisyonu
Antakya Belediyesi Kadın ve Anne - Çocuk Merkezi
Antalya Kadın Danışma ve Dayanışma Merkezi
Batman Bağımsız Kadın Grubu
Bingöl Bağımsız Kadın Grubu
Cumhuriyet Kadınları Derneği
Çanakkale Kadının El Emegini Değerlendirme Derneği
Dicle Kadın Kültür Merkezi - İstanbul
Diyarbakır Barosu
Diyarbakır Kadın Merkezi (KAMER)
Dünya Yerel Yönetimler Akademisi (WALD)
Esenyurt Kadın Evi - İstanbul
Habibler Toplum Merkezi - Antalya (BB/NU)
İstanbul Barosu Kadın Hukuku Uygulama Merkezi
İstanbul Kadın Kolektifi
İzmir Barosu Kadın Danışma Merkezi Girişimi
İzmir Barosu Kadın Komisyonu
İzmir Karşıyaka Kent Meclisi Kadın Komisyonu
İzmir Kent Meclisi Kadın Komisyonu
İzmit - Değirmendere Kadın Destek Merkezi
Jiyan Kadın Kültür ve Sanat Merkezi - İstanbul
Kadın Dayanışma Vakfı - Ankara
Kadın İçin Destek Oluşturma Grubu (KİDOG) - İstanbul
Kadının İnsan Hakları Projesi (KHIP)
Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü (KSSGM)
Kadınlarla Dayanışma Vakfı (KADAV) - İstanbul
Kızıltepe Bağımsız Kadın Grubu
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Aile İçi Şiddeti Önleme Grubu
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Türk Devlet Çalışanları Sendikası
Mersin Bağımsız Kadın Derneği
Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı
Seyhan Belediyesi Aile Danışmanlığı Merkezi
Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu (Ankara, Bursa, Samsun,
İzmir, Antalya)
Sütçüler Toplum Merkezi - Antalya
Şahmaran Kadın Evi Yardım Merkezi - İstanbul
Türkiye Baroları Kadın Komisyonları (TÜBAKKOM)
Uçan Süpürge
Urfa Bağımsız Kadın Grubu
Yerel Gündem 21 Antalya Gençlik Meclisi
Yerelle Gündem 21 Antalya Kadın Meclisi
Youth For Habitat - Antalya

V. KURULTAY'A HAZIRLIK TOPLANTISI (ARA KURULTAY) SONUÇLARI

13-14 TEMMUZ 2002 - İSTANBUL

Karşıyaka Kent Meclisi Kadın Danışma ve Dayanışma Merkezi'nin talebiyle 5. Kurultay ara toplantısı Mor Çatı'nın ev sahipliğinde 13-14 Temmuz 2002'de İstanbul'da gerçekleştirildi. Toplantının birinci günü, Sivil Koordinasyon Merkezi'nin dairesinde, ikinci gün ise Mor Çatı da gerçekleştirildi.

Birici günün gündemi aşağıda yer aldığı şekilde oluşturuldu:

1. Katılımcıların kendilerini tanıtımı
2. Kolaylaştırıcının seçilmesi
3. Daha önceki kurultayların değerlendirilmesi
4. Fon kuruluşlarıyla ilişkiler
5. V. Kurultay teknik çalışmaları
6. Sığınak modelleri
7. V. Kurultay programı oluşturma
8. Kadına yönelik şiddet konusunda ortak politikalar ve strateji belirleme

İlk olarak bu yıl beşincisini yapacağımız kurultayın isminin IV. Kadın Sığınakları Kurultayı'nda önerildiği gibi, bundan böyle Kadın Sığınakları ve Danışma Merkezleri Kurultayları olarak değiştirilmesinde hem fikir olundu.

Daha sonra Kurultayın değerlendirilmesi gündem maddesine geçildi ve bu konuda söz alınarak düşüncelerimiz ve duygularımız dile getirildi. Genel olarak yılda bir kez yapılan kurultayların kadına yönelik şiddete karşı mücadele eden örgütler ve kadınlar arasındaki iletişim ve deneyim alış-veriş açısından anlamı ve önemi üzerinde duruldu. Kurultayların katılımcı örgütler açısından ne ifade ettiği, tanımının ne olduğu ve yeniden tanımlanmasına gerek olup olmadığı üzerinde durularak, bu konunun bir sonraki kurultayda önemli bir gündem maddesi olarak tartışılıp karara bağlanması gerektiğine karar verildi. Bu bağlamda tartışılacak başlıkların şunlar olabileceği düşünüldü;

- Kurultaylarda alınan kararların bağlayıcılığı
- Kurultaylarda alınan kararların takibi ve uygulanması (Kurultaylarda alınan kararların takibi konusunda ciddi olarak eksikliklerimiz olduğu, çalışma gruplarının işlemediği göz önüne alınarak)
- Bütün bu süreçlerde feminist etik açısından yaşanan sorunların ve çözümlerin ne olduğu.

Kurultaylar sonrasında İzmir, Ankara, Çanakkale, Mersin ve Antalya'da ortaya çıkan gelişmeler aktarıldı. Özellikle bu yıl sırasıyla Karşıyaka Kent Meclisi'ndeki kadın arkadaşlar tarafından Karşıyaka Kadın Danışma Merkezi ve İzmir Barosu'ndaki avukat arkadaşlar tarafından Kadın Hakları Danışma ve Uygulama Merkezi ve Çanakkaleli arkadaşlar tarafından Çanakkale El Emeğini Değerlendirme Derneği'nin Kadın Danışma Merkezi'nin açılması ve Mersin'deki danışma merkeziyle ilgili aldığımız olumlu haberler toplantıya katılan arkadaşların hepsini sevindirdi ve heyecanlandırdı.

Yine kurultay katılımcısı kadınlar açısından önemle üzerinde durulan ve farklı görüşlerle son dönemlerde tartışma konusu haline gelen Bursa "Sığınaklara Giden Yol" toplantısı süreci tartışıldı.

Mersin Bağımsız Kadın Derneği ve Ankara Kadın Dayanışma Vakfı dışındaki katılımcı kuruluşlar "Sığınaklara Giden Yol Toplantısı" sürecinin örgütlenmesinin demokratik gelişmediği, bazı kurumların tercih edilmesi, bazılarının edilmemesinin buna örnek olduğu, kadına yönelik şiddete karşı ortak örgütlenme amacıyla beşinci yılını doldurmak üzere olan Kadın Sığınakları Kurultayı'na pek çok açıdan zarar verdiği üzerinde durdular. Bu toplantıların üçüncüsünün yapılacağı İzmir'den katılımcı arkadaşlar tarafından, İzmir'deki kadın örgüt ve grupları açısından dengeleri sarsıcı olacağı dile getirildi. Kadın Dayanışma Vakfı (Ankara) ve Bağımsız Kadın Derneği'nden (Mersin) kadınlar ise yanlış anlaşıldıklarını; amaçlarının kurultay sürecini bölmek bir yana tam tersine güçlendirmek olduğunu ve esas hedeflerinin yerel yönetimlerle kadın örgütleri arasında sığınak oluşturmak amacıyla bir çalışma yapmak olduğunu anlattılar.

Bu tartışma sırasında gergin anlar yaşandı ancak bir uzlaşmaya varılmadı. Bu konuda hem içerik hem biçim hem de politik açıdan farklı düşünceler ve duruşlar söz konusu oldu, ancak, bazı sorunların karşılıklı iletişim eksikliğimizden kaynaklandığının farkına varıldı.

Ankara'lı ve Mersin'li arkadaşlar bu sürecin devamıyla ilgili kararlılıklarını ortaya koyarken diğer tüm kurumlar bu sürece yukarıda sözü edilen gerekçeler yüzünden dahil olamayacaklarını ifade ettiler ve yapılması gerekenin Kurultayı güçlendirme, işlevli kılma, kurumsallaştırma ve yaygınlaştırma olduğu konusunda görüş birliğine vardılar.

Tüm bunlara rağmen, bundan böyle birbirimize zaman tanımamız gerektiği ve karşılıklı iletişimin önemi üzerinde duruldu.

Yine söz konusu gündemle ilgili Kadın Kurultayı e-grup ve İlk Adım e-gruptaki üslup ve kişisel hakaretler konusu görüşüldü, bunun bir an önce durması gerektiği ifade edildi. Bu konuda alınabilecek önlemlerden biri olarak, e-grupların yalnızca teknik moderasyonlu değil, aynı

zamanda içerik moderasyonlu olması gereği üzerinde duruldu. Bu konunun tam olarak karara bağlanması ve kimin yapacağını belirlenmesi için V. Kurultay'da tartışılması gerektiğine, ancak önümüzdeki günlerde talep eden olursa, kurultaya kadar bir süre denenebileceğine karar verildi.

Bunun dışında, Kurultay hazırlık ve tartışma platformu olarak oluşturulan İlk Adım e-grubun bir an önce işler hale gelmesi gerektiği, buradan yapılması gereken yazışmaların, üyelerin izni olmadan Kadın Kurultayı e-grubuna gönderilmemesi gerektiği, bunun yapılması halinde bunu yapan kişinin uyarılması ve gerekirse Kurultay e-gruba açıklama yazılabileceğinde ortaklaşıldı.

Fon kuruluşlarıyla kadın örgütleri arasındaki ilişki görüşülerek, fon kuruluşlarının kadın örgütleri içersindeki ağırlığı ve bunun tehlikesi konuşuldu. Toplantıya katılanların ortak kararıyla kadın kurultayı e-grubunda fon kuruluşu temsilcilerinin bulunmamasına karar verildi.

Birinci günün son gündem maddesi olarak V. Kurultay'ın hazırlık çalışmaları için bir teknik hazırlık grubu oluşturulmasına karar verildi. Teknik gruba daha önce kurultay çalışması yapmış olan Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı ve Antalya Kadın Danışma Merkezi katıldı. Mersin Bağımsız Kadın Derneği bu çalışmada şimdilik yer almak istemedi. İzmir'de yapılacak olan V. Kurultaya kadar bu grubun en az iki defa toplanmasına ve birincisinin İzmir'de 19 Ekim 2002 tarihinde yapılmasına karar verildi.

V. Kurultay'ın Karşıyaka Kent Meclisi Kadın Danışma ve Dayanışma Merkezinin evsahipliğinde 23-24 Kasım 2002 tarihinde yapılması kararlaştırıldı ve kurultay programı gelen öneriler ile aşağıdaki gibi şekillendi.

1. Alo şiddet hattı
2. Sığınaklar yönetmeliği
3. Bakanlıkla ilişkiler ve devletin baskısı
4. Diğer şehirlerdeki kadın grupları
5. Finansman ve ortak politika (fon kuruluşları)
6. AB-Türkiye ilişkileri ve kadın sığınakları
7. Çalışma gruplarının işlerliği için yöntemler
8. Kurumsal yapılanmalar ve süreklilik
9. Sığınak modelleri ve belediyeler
10. Pozitif ayrımcılık

İkinci gün ise aşağıdaki gündemle toplantıya devam edildi.

1. Kolaylaştırıcının seçilmesi
2. Mor Çatı Sığınma Vakfı ve Antalya Kadın Danışma Merkezi'nin kurultay hazırlığı hakkında bilgi aktarımı

40

3. Katılımcı listesinin belirlenmesi
 - Katılımcıların seçilmesi
 - Baroların kadın komisyonlarının katılımı
 - Yerel katılımcılar
 - Seçilmiş kadın siyasetçiler
 - SHÇEK ve toplum merkezleri uzmanları
 - Katılımcıların ulaşımı
 - Fon kuruluşlarının kurultaya katılımı
4. Kurultayın yapılacağı yerin özelliklerinin belirlenmesi
5. Ara toplantının düzenlenmesi
6. H. Böll Vakfı ile ilişki kurulması
7. Kurultay çağrısının yapılması

Mor Çatı Sığınma Vakfı ve Antalya Kadın Danışma Merkezi daha önceki kurultay hazırlıklarına ilişkin bilgi ve deneyim aktardı.

Katılımcılar ise kadına yönelik şiddet konusunda çalışmalar yapan kadın kurumları/grupları, yerel gruplar, Barolar, bireysel katılımcılar, SHÇEK Genel Müdürlüğü temsilcisi, SHÇEK Kadın Konukevi temsilcileri, SHÇEK Toplum Merkezleri, Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü temsilcisi, üniversitelerin ilgili birimleri (kadın araştırmaları ve uygulama merkezleri) ve konuyla ilgili kadın siyasetçiler olarak belirlendi. Ancak kısıtlı bütçe nedeniyle öncelikle kadına yönelik şiddet konusunda çalışma yapan bağımsız kadın kurum/gruplarının kurultay katılım masraflarının karşılanmasına karar verildi.

Baroların kadın komisyonlarının katılımı için yol, konaklama vb. masrafların Kadın Komisyonu'nun bağlı bulunduğu Baro'dan talep edilmesi, karşılanmadığı takdirde kurultay bütçesinin kullanılması konusunda görüş birliğine varıldı.

İzmir ve çevre illerindeki kadın grupları -konularının kadına yönelik şiddet olması şart değil- kurultaya çağrılacaklar. Ancak kısıtlı bütçe nedeniyle yerel katılımcıların yemek ve yol giderlerini kendilerinin karşılaması gerekiyor.

Genel ve yerel siyasetçi kadınlara da kurultaya katılma çağrısı yapılacak ancak yol, konaklama vs. giderlerini kendileri karşılayıp sadece ilk günkü programa davet edilecekler.

SHÇEK ve toplum merkezleri uzmanlarının katılımı için katılım çağrısının genel merkeze (Ankara) yapılmasını, özellikle bu çağrıyı genel çağrıdan önce yaparak kendilerinin gerekli izin ve ödenek çıkarmalarını sağlamak gerekiyor.

Kısıtlı bütçe nedeni ile daha çok kadının katılımı için katılımcıların otobüsü seçmeleri istenecek. Uçakla gelmek isteyenlere sadece otobüs gideri kadar ödenecek, kendi arabasıyla gelecek katılımcıların ise benzin

tutarının otobüs giderini geçmemesi istenecek.

Fon kuruluşlarının temsilcilerinin kurultayın kamuya açık bölümüne katılabilecekleri yönünde karar alındı.

Kurultayın yapılacağı yerin özelliklerine ilişkin, seçilecek otelin 150-200 yatak kapasiteli, bir büyük konferans salonu ve çalışma grupları için dört büyük salonun olması gerektiği belirlendi.

Kurultay 19 Ekim 2002 Cumartesi günü Karşıyaka Kent Meclisi Kadın Danışma ve Dayanışma Merkezi'nde yapılacak. Ara toplantının giderlerinin karşılanması için Heinrich Böll Vakfı'yla görüşülmesine ve V. Kurultay hazırlıkları için H. Böll Vakfı ile ilişkileri Karşıyaka Kent Meclisi Kadın Danışma ve Dayanışma Merkezi'nin yürütmesine karar verildi.

Kurultay katılımcılarına çağrının e-mail, faks ya da telefon ile yapılmasına ve duyuru amaçlı 4 pankart yapılmasına karar verildi.

İstanbul'da yapılan bu ilk ara toplantıya ilişkin yol giderlerini her kurum kendi bütçesinden karşıladı, konaklama ise evlerde gerçekleştirildi.

Toplantıya toplam 40 kadın aşağıdaki kurumları temsilen katıldı.

Antalya Kadın Danışma ve Dayanışma Merkezi

Bağımsız Kadın Derneği/Mersin

Çanakkale Kadın Danışma Merkezi

İzmir Barosu Kadın Hakları Danışma ve Uygulama Merkezi

Kadın Dayanışma Vakfı/Ankara

Kadının İnsan Hakları Projesi-Yeni Çözümler Vakfı/İstanbul

Kadınlarla Dayanışma Vakfı-KADAV/İstanbul

Karşıyaka Kent Meclisi Kadın Danışma ve Dayanışma Merkezi/İzmir

Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı/İstanbul

Şahmaran Kadın Danışma Merkezi/İstanbul

KADIN SİĞİNAKLARI VE DANIŞMA MERKEZLERİ V. KURULTAYI SONUÇ BİLDİRGESİ

(23-24 KASIM 2002 - İZMİT)

'BM 25 Kasım Uluslararası Kadınlara Yönelik Şiddete Son Günü' kapsamında dört yıldır düzenlenmekte olan ve Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı'nın girişimiyle başlatılan Kurultayların beşincisi 23-24 Kasım 2002 tarihlerinde İzmit'te Değirmendere Kadın Destek Çevre Kültür ve İşletme Kooperatifi'nin ev sahipliğinde ve Heinrich Böll Vakfı'nın desteğiyle toplandı.

17 Ağustos depreminden sonra bölgede kadına yönelik şiddetin ve yoksulluğun artışına dikkat çekmek için İzmitli kadınların evsahipliğinde toplanan Kurultay'a, Türkiye'nin çeşitli illerinden 53 kadın kurum, kuruluş ve grubundan 155 kadın katıldı. Dördüncü kurultaydan bu yana geçen bir yıl içinde kadın kurultayı olarak ileri sürdüğümüz ve takipçisi olduğumuz taleplerin gerçekleşenlerinden birkaçı şunlardır:

1. Kadınların yıllarca süren mücadelesi ve geçtiğimiz yıl yoğunlaşan baskısı sonucunda Medeni Yasa değiştirilirken; edinilmiş mallara katılma rejimi, mevcut evliliklerin 1 Ocak 2002'den önceki bölümü kapsam dışında bırakılarak çıkarıldı.
2. Ailenin Korunmasına Dair 4320 sayılı yasanın uygulanması ile ilgili Genelge, 2002 yılında Adalet Bakanı Sayın Aysel Çelikel tarafından çıkartıldı.
3. BM Kadınlara Yönelik Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW) ek İhtiyari Protokolü kabul edildi.
4. Seks işçilerinin sorunları konusunda göreceli olarak iyileştirmeler getiren yeni fuhuş yönetmeliği çıkartıldı.
5. II. Kurultayın sonuç bildirisinde özellikle vurgulanan "namus cinayetleri" kavramı, Pekin+5 Bildirgesi kadına yönelik şiddet maddesi içinde yer aldı.
6. TBMM'de Kadın Erkek Eşitliği İzleme Komisyonu'nun kurulması kararı, TBMM Anayasa Komisyonu'nda kabul edildi ve İç Tüzük geneli üzerine görüşülerek uygulamaya konulması aşamasına gendi.

V. Kurultay'da katılımcı bağımsız kadın grupları, öncelikle 3 Kasım 2002 seçim sonuçlarını değerlendirdi. Bu değerlendirmede AKP ve Hükümet Programında açık ve net bir biçimde "kadın-erkek eşitliği ilkesine" ve "fırsat ve uygulama eşitliği hedeflerine ulaşincaya kadar devletçe alınacak geçici ve özel önlemler"e ("olumlu ayrımcılık", "kota" vb. ilkelere) yer verilmemesi eleştirildi.

BM Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'nin

yaşama geçirileceği konusunda TC Devleti taahhütlerinin hükümet tarafından bir an önce yerine getirilmesi talebi dile getirildi. Öncelikle aşağıdaki dört konuda;

1. AKP'nin geçen yasama yılında verdiği sözü yerine getirerek, aile içinde gerçek eşitliği sağlamanın ve şiddete karşı koyabilmenin en önemli araçlarından biri olarak, Medeni Yasa'nın Yürürlüğü ile ilgili 10. Maddenin, evliliklerin 1 Ocak 2002'den önceki bölümüne de uygulanacak biçimde DERHAL değiştirilmesi;
2. Uluslararası sözleşmelerin de öngördüğü gibi, kadına yönelik şiddetin önlenmesi devletin öncelikli görevlerinden biridir. Şiddetin ve onu besleyen önyargı, gelenek, örf, adet vb. düşüncelerin de ortadan kaldırılmasını içerecek biçimde toplumsal bir seferberlik başlatılması ve kadına yönelik şiddetin önlenmesi ile ilgili özel bir yasanın çıkartılması, her yıl 25 Kasım günü TBMM'nin bir oturumunda özel olarak bu konunun tartışılması ve ayrıca AB kararlarından olan "7.500 kadın ve kız çocuk için bir sığınak" kriteri gözönüne alınarak:
 - a. Dünyanın birçok ülkesinde olduğu gibi, Türkiye'de de sığınak açma çalışmalarını sürdüren kadın kuruluşlarının sığınaklarının finansmanı için (gelişmiş ülkelerde olduğu gibi bağımsızlıklarına müdahale etmeden) bütçeye bir kalem eklenmesi ve ek fonlarla desteklenmesi;
 - b. SHÇEK'e bütçeden ayrılan payın artırılarak SHÇEK'e bağlı kadın sığınaklarının sayılarının ve hizmet kalitelerinin artırılması, bu hizmetlerin tasarruf tedbirlerinin dışında tutulması, bu kuruluşlarda kadın bakış açısına sahip kadınların yer alması ve bağımsız kadın grupları ile iletişim içinde işletilmesinin sağlanması;
 - c. Yerel Yönetimler yasasına, AB üyesi ülkelerdeki düzenlemelerde olduğu gibi kadın sığınaklarının açılarak kadın kurumlarınca işletilmesi ve denetlenmesinin sağlanması konularını içeren bir maddenin eklenmesi; yerel yönetimlerin kadın STK'ları ile işbirliği içinde çalışmasının sağlanması;
3. Yoksulluk, özellikle de kadınların yoksulluğu, kriz dönemlerine özgü, geçici bir olgu değil, yapısal bir sorundur. Yoksulluğun önce kadınları vurduğu göz önüne alınarak, yoksul kadınlar için sürekli ve düzenli gelir anlamına gelecek sosyal yardımın acil eylem planına konulması; bu paranın mutlaka kadınların eline verilmesi; aile, çocuk yardımları, lojman yardımı, sosyal ödemelerdeki muamele eşitsizliği sorunlarının çözümlenerek bu tür sosyal yardımlarda eşlerin ortak kararının gözetilmesi; şiddete uğramış ve şiddetsiz bir hayat kur-

maya çalışan kadınların konut sorunlarının çözülmesi, kendilerine ve çocuklarına ücretsiz eğitim ve sağlık olanakları sağlamada ve işe yerleşmede öncelik tanınması, aynı olanakların afet ve göç nedeniyle mağdur olan kadınlara da sağlanması;

4. KSSGM'nin kadına yönelik plan ve politikaların koordinasyonunu yapacak bir kurum olarak yeniden Başbakanlık'a bağlanarak teşkilat yasaasının bir an önce çıkartılması; kadınlarla ilgili tüm bakanlıkların çalışmalarının tek bir merkezden koordine edilmesi amacıyla bir Kadın Başbakan Yardımcısı seçilmesi ve TBMM'de kadın-erkek eşitliği daimi komisyonu kurularak insan kaynağı, mali kaynak ve gerekli mekanizmaları içeren bütünsel bir kurumsallaşma sürecinin başlatılması; Olumlu Ayırıcılık İlkesi (KKHAÖS madde 4) doğrultusunda Eşitlik Çerçeve Yasası'nın çıkartılması,

konularında Hükümet göreve çağrıldı.

Bu öncelikli konuların kadınlar açısından taşıdığı yaşamsal önem gözönünde bulundurularak, hiç ertelenmeden, hükümetin ACİL EYLEM PLANI içine alınarak çözümlenmesi istendi.

Kadınlara karşı şiddet konusuyla yakından ilgilenen kadın örgütlerinden oluşan kurultayda, hükümetin verdiği STK'larla işbirliği içinde çalışma sözleri ve BM'nin devletlere verdiği "kadın hareketinin ve hükümet dışı örgütlerin çalışmalarını kolaylaştırıp daha iyi bir duruma getirme ve kendileriyle yerel, bölgesel ve ulusal düzeyde işbirliği yapma" görevi hatırlatılarak, kurultay sonuçlarının hükümete bildirilmesi ve yapılacak çalışma programlarının oluşturulması amacıyla Başbakan, ilgili bakanlar ve kadın milletvekilleri ile görüşme talebinde bulunulması kararlaştırıldı.

Kurultaya katılan kadınlar, konuyla ilgili aşağıdaki diğer taleplerini de ilgili çevrelere ulaştırmaya ve bu konuda etkili bir baskı gücü oluşturmak üzere çalışmaya karar vermişlerdir:

1. Genel olarak kadınlara yönelik harcamalar için, özel olarak da şiddetin önlenmesi ve şiddete uğrayan kadınlara destek programlarının hayata geçirilebilmesi için kamu ve yerel yönetim bütçelerinden ödenek ayrılması ve bütçelerin toplumsal cinsiyet bakış açısıyla hazırlanması;
2. Her alanda ve düzeyde kamu kadrolarının eğitiminde toplumsal cinsiyet duyarlılığı eğitimi verilmesi;
3. Krize karşı önlem ve devleti küçültme politikaları gerekçesiyle kamuda çalışan kadınların resen emeklilik uygulamaları kapsamının dışında tutulmasının sağlanması;

4. Kürtaj, doğum kontrolü ve doğumun evli olup olmadığına bakılmaksızın ücretsiz olması ve kadının rızasının yeterli olması;
 5. Doğum öncesi iki ay, doğum sonrası bir yıl kadına ücretli izin verilmesi. Doğum sonrasında çocuk bakımı için babaya da izin verilmesi;
 6. Çalışma hayatı ile aile yükümlülüklerinin bağdaştırılması için kadın ya da erkek olmasına bakılmaksızın belirli sayıda işçi çalıştıran her işyerinde kreş açılması;
 7. 4320 sayılı ailenin korunmasına dair yasanın tanıtımına yönelik programların sık aralıklarla radyo ve televizyonlarda yayınlanmasının sağlanması ve kadına yönelik şiddet konusunda sorumluluğu olan öncelikle güvenlik birimleri, adalet bakanlığı görevlileri, sosyal hizmet uzmanları, tıp alanında çalışanlar ve tüm meslek elemanlarına kadına yönelik şiddet konusunda eğitim verilmesi;
 8. Kadınlara ana dillerinde kadının insan haklarının ve kadına yönelik şiddete karşı koyma yollarının anlatılması için kaynak ve kadroların ayrılması, gerekli eğitim materyallerinin hazırlanması, eğitim programlarının oluşturulması, ana dilde okuma yazma kurslarının açılması;
 9. Eğitim, sağlık ve sosyal güvenlik alanlarındaki özelleştirilmenin durdurulması;
 10. Aile Mahkemeleri Yasası'nın acilen çıkarılması, bu mahkemelerde kadın bilincine sahip (tercihan kadın) yargıçların görev alması;
 11. Tüm karar yönetim ve denetim mekanizmalarında kadınlara en az %30 kota tanınması, siyasi partiler ve seçim yasasının bu ilkeler doğrultusunda yeniden düzenlenmesi;
 12. Bağımsız kadın sığınakları kurultayınca çalışmaları daha önce başlatılmış olan Türkiye'nin her yerinden aynı telefon numarası ile aranacak ve başvuran kadınlara acilen yapabilecekleri işler, başvurabileceği yerler konusunda bilgi verecek, kendi bölgelerindeki kadın gruplarına ulaşmalarını sağlayacak ücretsiz bir ALO ŞİDDET HATTI'nın bir an önce kurulması;
 13. Seks işçileri ile ilgili tüm mevzuatın, uluslararası seks işçileri bildiri, kadın bakış açısı ve etiği ile birlikte yeniden düzenlenmesi; seks işçileri ile farklı cinsel yönelimleri olanların fuhuş sektörü dışında başka alanlarda çalışma hakkının da yasal olarak tanınması; belli sayıda işçi çalıştıran işyerlerinde travesti ve transeksüellerin de çalışması konusunda yasal düzenlemelerin yapılması;
- Barolar bünyesinde kurulan kadın hakları uygulama merkezlerinin tüm kentlere yaygınlaştırılması;
- Şiddetin her türlüşünü içeren ve öncelikle kadın ve çocukları tehdit eden savaşa karşı durulması ve silahlanmaya ayrılan bütçenin kadına yönelik şiddetin önlenmesine ilişkin bütçeye aktarılması;

Kurultay'da, kadına yönelik şiddetin önlenmesinin öncelikle kadınların dayanışması ve örgütlülüğü sayesinde mümkün olacağı bir kez daha vurgulanarak; şiddete karşı örgütlü mücadelenin en önemli araçlarından biri olarak kurultaylarda biraraya gelen kadın örgütleri arasında bilgi-belge-deneyim aktarımı sağlamak, ortak bir dil oluşturmak, eğitim programları hazırlamak ve uygulamak, iletişimi hızlandırmak ve sürekli kılmak amacıyla bir İLETİŞİM MERKEZİ kurulmasına karar verildi.

Hükümetin ve tüm ilgili kesimlerin kadınlara karşı ayrımcılığın tasfiyesi ile ilgili uygulamaları konusunda gerekli tespit ve uyarıları yapmak üzere bir İZLEME KOMİTESİ kuruldu.

Kurultay'da alınan bir başka karar ise Anayasa Mahkemesi'nin "evli kadınların kendi soyadı yanında kocasının soyadını da taşıması" kararının, Anayasa'nın eşitlik ilkesine ve BM Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'ne aykırılık nedeniyle BM'nin ilgili komitesine götürülmesi idi.

Kurultay Katılımcıları

Adana Aile Danışma Merkezi

Adana Kadın Kuruluşları Birliği

Adana Kadın Sığınmaevi Kurma Derneği

Adana Yerel Gündem 21 Kent Konseyi Kadın Meclisi

AMARGİ - Adana

AMARGİ - İstanbul

Ankara Barosu Kadın Danışma Merkezi

Ankara Barosu Kadın Komisyonu

Antalya Kadın Danışma ve Dayanışma Merkezi

Antalya Yerel Gündem 21 Kadın Meclisi

Avcılar Ev Eksenli Çalışan Kadınlar Koop.

Bağımsız Kadın Derneği Danışma Merkezi-Mersin

Bağımsız Kadın İnsiyatifi-İzmir

Bağımsız Kadınlar Vardır Grubu-Ankara

Batman Kadın Danışma Merkezi

Bursa Barosu Kadın Komisyonu

Cumhuriyet Kadınları Derneği-Ankara

Çanakkale Kadın El Emeğini

Değerlendirme Derneği Kadın Danışma Merkezi

Dicle Kadın Kültür Merkezi-İstanbul

Diyarbakır Barosu Kadın Danışma Merkezi

Diyarbakır Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi- DİKASUM

Ege Kadın Dayanışma Vakfı-EKDAV
Feminist Kadın Çevresi
Hacettepe Üniv. Sosyal Hizmetler Yüksek Okulu
İstanbul Barosu Kadın Hakları Uygulama Merkezi
İzmir Barosu Kadın Hakları Uygulama Merkezi
İzmit Bağımsız Kadın İnsiyatifi
İzmit Kadın Merkezi
İzmit SHÇEK, ATİAD Toplum Merkezi
İzmit-Değirmendere Kadın Destek Merkezi
Jiyan Kadın Kültür ve Sanat Evi
KADER –Balıkesir Şubesi
Kadın Dayanışma Grubu-İzmir
Kadın Dayanışma Vakfı-Ankara
Kadının İnsan Hakları -Yeni Çözümler Vakfı
Kadınlarla Dayanışma Vakfı-KADAV
KAMER Kadın Merkezi-Diyarbakır
Karşıyaka Kent Meclisi Kadın Dayanışma Merkezi-İzmir
Karşıyaka Kent Meclisi Kadın Komisyonu-İzmir
Kızıltepe Kadın Danışma Merkezi
Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı
SELİS Kadın Danışmanlık Merkezi-Diyarbakır
Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu -SHÇEK (Ankara, İzmir,
Denizli, İstanbul)
Şahmaran Kadın Destek Merkezi
Şirinköy Fiskos Kadınlar Çevre Kültür ve İşletme Koop.
Türkiye Barolar Birliği Kadın Komisyonları Merkezi
Uluslararası Af Örgütü Türkiye Kadın Komisyonu
Yeniden Sağlık ve Eğitim Derneği-İstanbul

KADIN SİĞİNAKLARI VE DANIŞMA MERKEZLERİ VI. KURULTAYI

(14-15-16 KASIM 2003 - ANKARA)

Taslak Metin - Hazırlayan : Kadın Dayanışma Vakfı (Ankara)

VI. Kadın Sığınakları ve Danışma Merkezleri Kurultayı, 14-16 Kasım 2003 günleri Ankara'da, Kadın Dayanışma Vakfı'nın organizasyonu ve Heinrich Böll Vakfı'nın parasal desteği ile gerçekleştirildi. 1998 yılında Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı'nın girişimiyle "BM 25 Kasım Uluslararası Kadınlara Yönelik Şiddete Son Günü" kapsamında başlatılan Kurultay'ın VI.'sına Devlet Bakanı Güldal Akşit, CHP milletvekilleri Oya Araslı ve Gaye Erbatur konuk olarak katıldı.

Kadına yönelik şiddetle mücadele eden 44 kuruluş, 14 kadına yönelik şiddetle mücadeleye de destek veren sivil toplum kuruluşu, kamu kesiminden SHÇEK, KSSGM, AAK, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksek Okulu ve üniversitelerden temsilcilerin katıldığı Kurultay 3 siyasi parti ve 11 basın kuruluşu tarafından izlendi.

VI. Kurultay'ın ilk gününde, son bir yılda yaşananlar ve gündemimize girenler üzerine sunuşlar ve değerlendirmeler yaptık. Diyoruz ki, bizim için bu yıla damgasını vuran gelişme, kadınların ve kız çocukların "namus" gerekçesiyle öldürülmeleridir.

Kadınların yoksulluk, savaş, töre-namus cinayetleri, aile içi şiddet, kadın sünneti gibi kadın bedenine uygulanan gelenekler, örf ve adetler, yargısız infazlar ve devlet kaynaklı şiddet gibi nedenlerle öldürüldüğü, bunun evrensel bir gerçek olmakla birlikte, nedenlerin ülkemiz açısından bölgesel/yerel ölçekte kadın katliamına dönüştüğü görülmektedir. Her geçen gün çeşitli bahanelerle infaz edilmek biz kadınları dehşete düşürüyor. Bütün bu cinayetlerin görmezden gelinmesi, ceza yasasında hafifletilmeye çalışılması ya da üçüncü sayfa haberi olarak medyada çarpıtılarak verilmesi, bu endişelerimizi daha da artırıyor. Hayatı tehlikede olan kadınların can güvenliklerinin sağlanması için acil ve yeterli kadar sığınağın olmayışı birincil sorun olarak önümüzde durmaktadır.

Yüzde 51'i kadın olan yaklaşık 70 milyonluk nüfusa sahip Türkiye'de devlete ait ve en fazla 16 kişi kapasiteli yalnızca 8 Kadın Konukevi, belediyelere ait 5 olmak üzere toplam 13 sığınmaevi bulunmaktadır. Bunların dışında, Yenimahalle Belediyesi tarafından desteklenen Kadın Dayanışma Vakfı Sığınmaevi, tek bağımsız sığınmaevidir. Avrupa

Birliği'ne üye olma sürecindeki Türkiye, AB standartlarına göre her 7500 kadın ve kız çocuğu için bir sığınak açma koşulunu dikkate almalı ve uyum yasaları çerçevesinde gerekli düzenlemeleri gerçekleştirmelidir.

Kurultay katılımcıları bu yıl da sığınak ve danışma merkezlerini açma ve işletme konusundaki finansal sorunlarını yoğun olarak tartıştı ve şiddete uğrayan kadınlar ve çocuklarının can güvenliği açısından giderleri kamu bütçesinden karşılanması gereken sığınakları açmak, çoğaltmak ve ihtiyaç olduğu sürece açık tutmanın devletin sorumluluğu olduğunu tekrar vurguladı.

Devlete kadınları ekonomik açıdan güçlendirecek merkezi politikalar üretmesi ve uygulaması konusunda çağrı yapıldı. Çünkü bu konudaki evrensel pratiklere bakıldığında devlet, siyasi iktidarlar ve yerel yönetimler kadına yönelik şiddete karşı mekanizmalar oluşturmak ve çalıştırmakta birincil derece sorumludur ve şiddeti ortadan kaldırmakla yükümlüdür.

Öncelikli gündemimizi oluşturan konulara ilişkin kararlarımız şunlardır:

Kamer'in sekreteryasında bir komisyon tarafından kadın ölümleri üzerine bir araştırma çalışması yapmaya ve önümüzdeki dönemde bir kampanyaya dönüştürmeye karar verdik.

Ayrıca, kadınların infaz edilmesine yönelik hızlı ve etkili bir şekilde tepki oluşturabilmek ve bu cinayetleri görünürleştirmek için üç ayda bir bülten çıkaracağız.

Şiddete uğrayan kadınlar ve çocuklarının can güvenliği açısından giderleri kamu bütçesinden karşılanması gereken sığınakları açmak, çoğaltmak ve ihtiyaç olduğu sürece açık tutmanın devletin sorumluluğu olduğunu tekrar vurguluyoruz. Dünyanın birçok ülkesinde olduğu gibi, Türkiye'de sığınak açmak isteyen ve bu konuda çalışmalarını sürdüren kadın kuruluşlarının desteklenmesi amacıyla devlet bütçesinden pay ayrılmalıdır.

Öncelikle kapalı olan sığınaklarımızın ve uzun zamandır çaba harcamamıza rağmen halen maddi nedenlerle açamadığımız sığınaklarımızın açılmasına devletin destek vermesini istiyoruz.

Sığınakların açılması, kadın danışma merkezlerinin her ilde en az bir

tane olmak kaydıyla yaygınlaştırılması ve SHÇEK Kadın Konukevleri'nin çoğaltılması ve kapasitelerinin artırılması, konukevlerine ayrılan bütçenin artırılması gerekmektedir.

Her belediye, kadın kuruluşlarının denetiminde ve işletmesinde olmak üzere kadın danışma merkezleri açmalıdır. Valilikler de, aynı biçimde, bünyelerindeki Kadının Statüsü Birimleri aracılığı ile kadın kuruluşlarının işletmesinde kadın danışma merkezleri açmalıdır. Belediyeler ve Valilikler, bu merkezlerin açılması için kadın kuruluşlarına her tür desteği vermeli ve işletme giderlerini karşılamalıdır.

SHÇEK il müdürlükleri, karakollara çalışma saatleri dışında yapılan şikayetlerde polislin yönlendirme yapabileceği şekilde nöbet sistemli çalışma ile 24 saat hizmet sunar hale getirilmeli, Emniyet Müdürlükleri öncelikle sığınmaevii olmayan yerlerde olmak üzere ve çocuk hizmetlerindeki benzer şekilde kısa süreli konaklama imkanı içeren geçici sığınma noktaları hizmetlerine kavuşturulmalıdır.

Kamu eliyle yürütölen sığınak, kadın danışma merkezi, istasyon hizmetleri vb. hizmetlerin tümünde, kadın kuruluşlarıyla ortak denetim esas olmalı, ilgili mevzuat bu yönde düzenlenmelidir. Bu amaçla, çeşitli alanlarda bizimkine benzer toplumsal denetim rolüne sahip bulunan sivil toplum kuruluşlarıyla işbirlikleri oluşturmaya çaba harcayacağız.

Zihinsel ve bedensel olarak sakat olan kadınlar için her alanda olduğu gibi, sığınak ve danışma merkezlerinde de buna ilişkin gerekli mimari düzenlemenin yapılması ve sakat kadınların sorunlarının görünür kılınmasına katkıda bulunulması gerekmektedir.

Şiddete uğradığımızda başvurduğumuz hastane, kolluk, yargı vb. kamu hizmetlerinde ilgi görmek istiyoruz; 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun'un uygulanmasında hakim ve savcıların gönölsözlüğünü görmek bizi yaralıyor, kamu hizmetlerinden yararlanırken ayrıca şiddete uğramak istemiyoruz. CMUK uygulamasından yararlanmak, destek almak istiyor, kamu kurum ve kuruluşları arasındaki iletişimsizlikten, eşgödümsözlükten daha fazla zarar görmek istemiyoruz.

IV. Kurultay'da bağımsız kadın sığınakları çalışma grubu ve danışma merkezleri gruplarının tespit ettiği ve kurultay katılımcılarınca kabul gören ilkeleri bu alanda çalışan tüm kurumlara işleyiş ilkeleri olarak tavsiye ediyoruz. Tüm kurumların işleyişinde, kadın bakış açısının esas alınması, çalışan kişilerin seçiminde bu noktaya dikkat edilmesi,

sığınak ve konukevlerinin adreslerinin gizliliğinin birincil derece önemli olduğunun kabul edilerek gerekli önlemlerin alınması, özellikle kadın konukevlerine kabul edilen kadınlara din, dil, etnik köken gibi ayrımlar gözetilmeksizin yaklaşılması, başvuru sürecinde bürokratik prosedürün hızlandırılması ve kolaylaştırılması gerekmektedir.

Devlet; kadınları şiddete karşı ekonomik açıdan güçlendirecek merkezi düzeyde planlanmış politikalar üretmeli ve uluslararası ölçekte uygulanan pozitif ayrımcılık ilkesini esas alarak, kadınlara buna uygun istihdam ve mesleki eğitim programları, maddi yardım ve sosyal güvence desteği gibi olanaklar sunmalıdır.

Barolar bünyesinde kurulan kadın hakları uygulama merkezleri yaygınlaştırılmalı ve geçen aylarda anti demokratik bir kararla kapatılan İzmir Barosu Kadın Hakları Danışma ve Uygulama Merkezi (KAHDUM) derhal yeniden açılmalıdır.

Siyasi partilerin ve adayların Mart 2004'te yapılacak yerel seçimlere ilişkin bildirgelerinde kadın danışma merkezi ve sığınak taleplerimize yanıt verilmelidir. Bu amaçla, yerel seçimlere kadar tüm partileri ve belediye başkan adaylarını etkileyecek ülke çapında bir kampanya düzenlenecektir.

AB'ye girme sürecinde yaşanan yoğun yasal düzenlemeler, kadınlara yönelik şiddet konusunda önemli bir yer tutmakta ve başta Anayasa'nın tümüyle kadın erkek eşitliği çerçevesinde düzenlenmesi olmak üzere son yıllarda çıkan (Yeni Medeni Yasa) ve yakın gelecekte çıkacak yasaların (Türk Ceza Yasası, Kamu Yönetimi, Yerel Yönetimler, Kamu Mali ve Personel Yasası) evrensel hukuka uygun biçimde kadınların lehine düzenlenmesi gerekmektedir.

Devlet, taraf olduğu uluslararası sözleşmeler gereğince ülkemizdeki her türlü imkan ve uygulamanın eşitlikçi olmasını sağlamak ve kadına yönelik şiddetin ortadan kaldırılmasını gerçekleştirmekle yükümlüdür. Bu görevin yerine getirilmesinde önemli bir eksiklik olan ve cinsiyetçi eşitsizliklerin sona erdirilmesine yönelik çalışmaların koordinasyonunu sağlayan ulusal mekanizma olarak Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nün teşkilat kanunu hızla çıkarılmalıdır.

Kamu Yönetimi Temel Kanunu Tasarısı'nın bir reform olabilmesi için tüm illerde teşkilatlandırılacak Kadın Bakanlığı'nın devlet yapısının bir parçası haline getirilmesi zorunludur.

Kadına yönelik şiddet konusunda eğitilmiş ve uzmanlaşmış kadınlar, kurulacak olan Kadın Bakanlığı bünyesinde görevlendirilmeli, Kadın Sorunları ve Statüsü Genel Müdürlüğü (KSSGM) ile Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'nun (SHÇEK) kadına yönelik şiddet konusundaki uzman kadroları, Kadın Bakanlığı'na devredilmelidir.

Gündemde olan kamu yönetimi reformu kapsamında yapılacak her düzenleme devletin biz kadınlara karşı yükümlülüklerini yerine getirmesini engellemekle kalmamalı, aynı zamanda bu yükümlülüğü yerine getirmesini sağlayıcı en azından kolaylaştırıcı olmalıdır.

Kamu yönetimi reformu sosyal devleti ortadan kaldırmamalı; başta sığınaklar ve danışma merkezleri olmak üzere kadına yönelik hizmetleri yeterli bütçe imkanları da sağlayarak güçlendirmelidir.

Kadınların karar mekanizmalarına katılımını kolaylaştıran kota vb. uygulamaları, merkezi ve yerel idarelerde "toplumsal cinsiyet eşitliği birimleri" oluşturulmalıdır.

Kamu denetiminde sivil toplumun katılımına olanak tanıyan, sadece pazar mantığıyla değil sosyal yararı da dikkate alan bir sistem oluşturulmalıdır.

Toplumsal cinsiyete dayalı bütçe analizlerinin yapılması ve sonuçların her yıl bütçe ile birlikte açıklanması, bu yolla kadına yönelik devlet harcamalarının görünür hale getirilmesini sağlamalıdır.

Yerel hizmetleri güçlendirecek bir kamu yönetimi reformu kadınların yararına. Ancak, kısa bir süre önce açıklanmış olan Kamu Yönetimi Temel Kanunu Tasarısı bu güçlenmeyi garanti etmemektedir. Tasarının yeniden düzenlenmesinde taleplerimiz dikkate alınmalıdır.

Kamu Yönetimi Temel Kanunu ve ilgili diğer yasa tasarıları kanunlaşırken, kadına yönelik hizmetlerin niteliği ve oranının artırılması için tüm bütçelerden pay ayrılmalı ve bunlar, tasarruf ve özelleştirme tedbirlerinin dışında tutulmalıdır.

Ekonomik şiddet kadınları yoksullaştırır, karar alma ve denetleme mekanizmalarının dışına iter. Ayrıca, ekonomik ve sosyal güvencesi olmayan kadınların şiddet içeren ilişkilerden uzaklaşmaları da zorlaşır. Bu nedenlerle, özel olarak da Medeni Kanun'un yürürlük tarihini düzenleyen 10. maddesi ile uğranan hak kaybının ortadan kaldırılması için

V.Kurultay kararı çerçevesinde 2003 yılı içinde 50'den fazla kadın grubu olarak başlattığımız "Ekonomik Şiddete Hayır Kampanyası"ni sürdüreceğiz.

Kampanyamızın fon sıkıntılarını azaltmak için yerelde özel sektörden, sendikalardan ve belediyelerden aynı destekler istiyoruz.

VI. Kurultay sırasında çeşitli illerden temsilcilerimizden oluşan heyetimiz TBMM'ne 4 bin dilekçeyi daha teslim etti. Böylece TBMM'ne gönderdiğimiz dilekçe sayısı 30 bini buldu. Ancak, henüz tek bir dilekçeye bile cevap alınmadığından, dilekçelerimizin kadın milletvekilleri tarafından izlenmesini ve Meclis gündemine getirilmesini istiyor, bekliyoruz.

TCK Tasarısına ilişkin çalışmalara kadın bakış açısıyla katkıda bulunan kişi ve kuruluşları kutluyor, teşekkür ediyoruz.

Kurultay katılımcıları, şu anda tartışılmakta olan Türk Ceza Kanunu Tasarısı ve TCK Kadın Çalışma Grubu tarafından hazırlanan "Kadın Bakış Açısından Türk Ceza Kanunu: TCK Tasarısı Değişiklik Talepleri"ni değerlendirmiş ve bu taleplerin tamamını benimsemiştir. Bu konuda TCK Kadın Çalışma Grubu'na gereken desteğin verilmesine ve konunun yerel düzeyde de takip edilmesine karar verilmiştir.

VI. Kurultay, Türk Ceza Kanunu'nda değişiklik amacıyla hazırlanmış ve halen TBMM Adalet Komisyonu'nda görüşülmekte olan Tasarayı ve TCK Kadın Çalışma Grubu tarafından hazırlanan "Kadın Bakış Açısından Türk Ceza Kanunu: TCK Tasarısı Değişiklik Talepleri"ni değerlendirdi. Bu değişiklik taleplerinin tamamı, Kurultayımızın ortak talepleridir. Bu kararımızı 550 milletvekiline mektupla bildireceğiz.

Tasarının yasalaşması sürecinde, TBMM bünyesindeki çalışmalara ilaveten kamuoyunu ve milletvekillerini etkileyecek bir kampanyaya da ihtiyaç duyuyoruz. Bu kampanya, hukukçuların yanı sıra hukukçu olmayan kadınların da yoğun katkılarıyla, Ceza Kanunu'nun sadece teknik bir çalışma olmadığını hepimizi ilgilendirdiğini görünürleştirecek, Hükümet'in tasaruya ilişkin politik sorumluluğuna vurgu yapacaktır.

Kurultay katılımcıları olarak, kendi yerellerimizde yerel medya imkanlarından yararlanarak ve düzenleyeceğimiz toplantılarla kamuoyunu ve kadınları bilgilendirmeye devam edecek, ilimizin milletvekillerine taleplerimizi desteklemek için çağrılar yapacak, taleplerimizi

destekleyen milletvekillerine destek ve teşekkür mesajları göndereceğiz. Kadın kuruluşları olarak ortak sokak gösterileri ve basın açıklamaları yapacağız.

TÜM KADIN KURULUŞLARININ HÜKÜMETTEN EN ÖNCELİKLİ TALEBİ, KADINLARA "TECAVÜZCÜNÜZLE EVLENİN" DİYEN ADALET BAKANI DANIŞMANI DOĞAN SOYASLAN'IN GÖREVİNDEN ALINMASIDIR.

KURULTAY KATILIMCILARI

- Adana Barosu Kadın Hakları Komisyonu (Adana)
- AKDAM (Adana)
- Adana Kadın Kuruluşları Birliği (Adana)
- Aliağa YG 21 Kadın ve Aile Dayanışma Birimi (İzmir)
- Amargi Kadın Akademisi (İstanbul)
- Amargi Kadın Kooperatifi (Adana)
- Antakya Belediyesi Kadın Danışma Merkezi (Hatay)
- Antalya Kadın Dayanışma ve Danışma Merkezi (Antalya)
- Antalya Yerel Gündem 21 Kadın Meclisi (Antalya)
- Bağımsız Kadın Derneği (Mersin)
- Barış İçin Sürekli Kadın Platformu (Ankara)
- Batman Kadın Danışma Merkezi (Batman)
- Bingöl Ka-Mer (Bingöl)
- Cumhuriyet Kadınları Derneği (Ankara)
- DİKASUM (Diyarbakır)
- Ege Kadın Dayanışma Vakfı (İzmir)
- Ekonomik Şiddete Hayır Platformu (İstanbul)
- EPİ-DEM (Diyarbakır)
- Ev Hanımları Dayanışma ve Kalkındırma Derneği (Adana)
- İstanbul Barosu Kadın Hakları Uygulama Merkezi (İstanbul)
- Kadın Dayanışma Vakfı (Ankara)
- Kadın Dayanışma Grubu (İzmir)
- Kadın Emekini Değerlendirme Derneği (Çanakkale)
- Kadın Haklarını Koruma Derneği İzmir Şubesi (İzmir)
- Kadının İnsan Hakları-Yeni Çözümler Vakfı (İstanbul)
- Kadınlarla Dayanışma Vakfı (İstanbul)
- KADMER (Kızıltepe / Mardin)
- Kadınlar Vardır Grubu (Ankara)
- Ka-Mer (Diyarbakır)
- Karşıyaka Kent Meclisi Kadın Dayanışma Merkezi (İzmir)

Kütahya Belediyesi Kadın Sığınmaevi (Kütahya)
Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı (İstanbul)
Selis Kadın Danışmanlık Merkezi (Diyarbakır)
Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü Kadın Hizmetleri Şube Müdürlüğü (Ankara)
Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu İl Sosyal Hizmet Müdürlüğü (Ankara)
Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu İl Sosyal Hizmet Müdürlüğü Ankara Konukevi (Ankara)
Şahmaran Kadın Dayanışma ve Araştırma Merkezi (İstanbul)
TCK Kadın Çalışma Grubu
Yeniden Sağlık ve Eğitim Derneği, Psikososyal Travmaya Destek Birimi Kadın Projesi (İstanbul)
YG 21 Kadın Meclisi (Kütahya)
YG 21 Kadın Sığınmaevi Çalışma Grubu (İzmir)
YG 21 Kent Konseyi Kadın Meclisi (Adana)

VII. KURULTAY'A HAZIRLIK TOPLANTISI (ARA KURULTAY) SONUÇLARI (13-14 MAYIS 2004 – İSTANBUL)

Sevgili Kadınlar,

Ara toplantımıza (diğer şehirlerden kimi arkadaşların İstanbul'a Cumartesi gelmesi nedeni ile) biraz geç başladık. Birgül'ün toplantıyı yapmaya neden ihtiyaç duyduğumuzu bize tekrar hatırlatmasından sonra, herkes kendini tanıttı ve kuruluşunun 6. Kurultay'dan bu yana neler yaptığını anlattı. Ardından kolaylaştırıcılarımızı seçtik. Mersin'den Zehra kolaylaştırıcımız olma yürekliliğini gösterdi. Daha sonra gönderilen öneriler de dikkate alınarak gündemimizi belirledik.

Namus cinayetleri, sığınma evleri, danışma merkezleri, ortak dil (namus/töre) ve ortak eylemler bağlamında tartışıldı. Namus, töre kavramları üzerinde çok daha detaylı tartışılmasının gerekliliği fark edildi. Bu konuyla ilgili olarak 7. Kurultay'da bir atölye çalışmasının yapılması önerildi.

İlk gündem maddemiz olan Kadın Danışma Merkezleri başlığı altında öncelikle merkezlerin kullanacağı isim üzerine tartıştık. Kimi arkadaşlar, "danışma merkezi" demekle, başvuran kadınlarla aramızda hiyerarşi oluşturduğumuz üzerine fikirler belirttiler. Bir kısım arkadaşlar ise "dayanışma"nın, kendi yerel deneyimlerinden hareketle parasal destek veren yardım kurumu gibi algılandığını belirterek "danışma merkezi" adlandırmasını daha uygun buldular. Sonuçta her kuruluşun kendi yerel ihtiyaçlarına göre ismini belirlemede anlaşıldı.

Da(ya)nışma merkezleri konusunda bir kurumsallaşma ihtiyacı belirtildi. Da(ya)nışma merkezlerinde başvuru alınırken uygulanacak yöntemin önemine değinilerek, merkezlerin gönüllüleri ve çalışanlarının "kadın bakış açısına" sahip olması zorunluluğu önemle vurgulandı. "Da(ya)nışma Merkezlerinde nasıl başvuru alınır, hangi birimlerle birlikte çalışılır" gibi soruları netleştirmek için Ankara Kadın Dayanışma Vakfı ve Mor Çati'nin deneyimlerinin aktarılmasına ihtiyaç duyulduğu belirtildi. Yine bu gündem içerisinde, sığınma evi açma hazırlığında olan arkadaşlara bir kısım arkadaşlar tarafından daha öncesinde da(ya)nışma merkezi açmalarının önemi vurgulandı.

Kadın bakış açısından ne anlıyoruz sorusundan hareketle,

- kadınlara yönelik şiddete karşı politik bakışımız
- toplumdaki anne, eş, sevgili vb. olarak rollerimiz
- şiddeti nasıl içselleştiriyoruz
- kadınlar arası rekabet ve şiddet

- kadın kuruluşları arasındaki hiyerarşi ve rekabet, iletişim eksikliği
- dilin önemi (özellikle namus, töre gibi...)
- bilgi ve deneyim paylaşımının önemi üzerinde duruldu.

Katılımcılar, görüşlerini, deneyimlerini aktarırken sığınma evleri, eylemler, fon politikaları ve kadın da(ya)nışma merkezleri konularında, temel ilkeler (kadın bakış açısı) ışığında ortak politikalar geliştirilmesine gerek duyulduğunu, bugüne kadarki pratiğin bunu dayattığını söylediler. Ancak ortak politika sözünün, farklılıklarımızın korunmayacağı anlamına gelmediği kaydedildi.

Tüm bunlar bizi 7. Kurultay'da "feminizm"i ana tema olarak ele alıp tartışmak zorunda olduğumuz noktasına getirdi.

Sonraki gündem maddeleri tartışılırken (birinci maddede olduğu gibi) feminizmin tartışılması gerektiğinin altı defalarca çizildi.

Siğınaklar konusunda: Kadınların öncelikle can güvenlikleri açısından siğınakların aciliyeti, işletiliş biçimi üzerinde duruldu; ortaklaştığımız bir siğınak tüzüğü'nün olmasının (bilgi ve deneyimin ortaklaştırılması ve ortak kullanıma açılması kastedilmektedir) gerektirdiği belirtildi. Bunun üzerine yerel yönetimler veya benzeri diğer kuruluşlarla birlikte açılacak siğınma evi taleplerinde kullanılmak üzere bir dosya hazırlanması ihtiyacı dile getirildi. Dosya çalışması yapmak için Melek, Sevgi, Pakize, Özlem, Necla ve Fatma görev aldı. Bu çalışma 15 Haziran'da tamamlanacak. Siğınma evi tecrübesi olan Ankara Kadın Dayanışma Vakfı'ndan da destek istenecek. Bu konuda destek verebilecek tüm arkadaşlar İletişim Merkezi'nden Fatma'ya ulaşabilir.

Daha önceki kurultaylarda defalarca belirtilen siğınma evi açmakla yükümlü devleti ve yerel yönetimleri harekete geçirmek ve kamuoyunda duyarlılık yaratmak gereği üzerinde önemle duruldu. Buna göre, iç hukuk ve uluslararası hukuk yollarının kullanılması amacıyla 1 Temmuz'da Türkiye'nin her yerindeki kadın kuruluşlarının birlikte bölgelerindeki belediyelere giderek danışma merkezi ve siğınma evi talebiyle dilekçe vermesi kararı alındı.

Kadın kuruluşları olarak fon politikası konusunda ortaklaşmak için şunlar önerildi:

- Her kadın kuruluşunun bağımsız tercihiyle fon kuruluşunu seçebileceği; ancak fon kuruluşlarının tercihi sonucu, kadın

kuruluşları arasında hiyerarşi, rekabet ve benzeri olumsuzlukların yaşanmaması için duyarlı olunması;

- Kadın hareketinin politik, sosyal, ekonomik boyutları ile kısa ve uzun vadeli hedefleri göz önüne alınarak fon kurumlarıyla ilişkilerde özenli ve dikkatli olunması gerektiği;
- Kendi güçlerimizle yerel kurum ve kuruluşların harekete geçirilmesinin, kendi bağımsız fonumuzu oluşturmanın önemi ve aciliyeti;
- Fonların bilgisine sahip olanların, kullananların veya buna karşı çıkanların bilgilerinin şeffaflaşması ve paylaşılması gerektiğinin altı çizildi.

Meclisten maddeleri geçen kamu yönetimi ve yerel yönetimler yasa tasarısının kadınlar üzerinde yaratacağı olumsuzluklar ele alındı. Özellikle ilk etapta, var olan SHÇEK sığınaklarının ve toplum merkezlerinin durumu ile ilgili kaygılar belirtildi. Bu birimlerin il özel idaresine veya belediyeye geçmesi durumunda ne olacağı üzerinde tartışıldı ve bu birimlerin kapatılması, çalışanlarının işten çıkarılması durumunda ne yapacağımız konuşuldu. Bilgilenmeye ve hemen harekete geçmeye olan ihtiyacımız vurgulandı.

Mor Çatı'dan arkadaşlar, İletişim Merkezi hakkında kısaca bilgi verdiler. Son kurultaylarda ortaya çıkan iletişim merkezi ihtiyacı doğrultusunda Mor Çatı, iletişim merkezi projesini yapmış ve kaynak bulmuştur. İletişim Merkezi'nin amacının, kadına yönelik şiddetle mücadele eden kadın örgütlerinin haberleşme ve iletişimini geliştirmek ve güçlendirmek, her yıl gerçekleştirilen kadın sığınakları ve danışma merkezleri kurultaylarının organizasyonunu sağlamak olduğu belirtildi. İletişim Merkezi'nin içini hep beraber doldurmamızın önemi üzerinde duruldu. Bu merkezi ortaklaştırmak için, şeffaf olmasını sağlamak için yöntem geliştirmeye (örneğin toplanan bilgilerin web sitesi kanalı ile ulaşılabilir olması) ve bütün kadın kurumlarının desteğine ihtiyacı olduğunun altı çizildi.

Bu tartışmaların sonucunda;

7. Kurultay'ın ana temasının "feminist bakış açısı" olması yönünde 7. Kurultay'a öneri sunuldu.

- Ara kurultayda alınan karar doğrultusunda, belediyelerin harekete geçmesi için 1 Temmuz'da her ilde belediyelere dilekçe verme kararı alındı. Çarşamba günü de bu konuyla ilgili Müjde'nin hazırlayacağı bir basın bildirisi basına dağıtılacaktır.
- Kadına yönelik şiddetle mücadelede ortak eylem politikalarımızı etkinleştirmek, kendimizi hazırlamak ve geliştirmek amacıyla "şiddete yönelik stratejimizi belirleyelim" atölyesi önerildi.
- 7. Kurultay'dan önce iki toplantının daha yapılması, kurultaya gitme-

den atölye isimlerinin belirlenmesi ve kurultayda atölye çalışmalarını yapıldıktan sonra sonuçların genel toplantıda tartışılması önerildi. Birinci toplantının Temmuz ayında Kadın Dayanışma Vakfı'nın Köseköy Kadın Sitesinde, ikinci toplantının ise Ağustos ayında İzmir'de yapılmasına karar verildi.

Ara Kurultay'a katılan kadın örgütleri

- Adana Kadın Dayanışma Merkezi (AKDAM) – Adana
- Aliağa Belediyesi Aile ve Kadın Dayanışma Merkezi – İzmir
- AMARGİ Kadın Akademisi – İstanbul
- Antalya Kadın Danışma ve Dayanışma Merkezi – Antalya
- Bağımsız Kadın Derneği – Mersin
- Ege Kadın Dayanışma Vakfı (EKDAV) – İzmir
- Gökkuşluğu Kadın Derneği – İstanbul
- Kadın Dayanışma Grubu – İzmir
- Kadın El Emeğini Değerlendirme Derneği Kadın Danışma Merkezi – Çanakkale
- Kadının İnsan Hakları Yeni Çözümler Vakfı – İstanbul
- Kadınlarla Dayanışma Merkezi – İstanbul
- KA-MER – Diyarbakır
- Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı – İstanbul
- Şahmaran Kadın Da(ya)nışma ve Araştırma Merkezi – İstanbul

KADIN SİĞİNAKLARI VE DANIŞMA/DAYANIŞMA MERKEZLERİ VII. KURULTAYI SONUÇ BİLDİRGESİ

(3-4-5 ARALIK 2004 - ÇANAKKALE)

“BM 25 Kasım Uluslararası Kadınlara Yönelik Şiddete Son Günü” kapsamında altı yıldır düzenlenmekte olan ve Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı'nın girişimiyle başlatılan Kadın Sığınakları ve Danışma/Dayanışma Merkezleri Kurultayları'nın yedincisi, 3-4-5 Aralık 2004 tarihleri arasında Çanakkale'de yapıldı. Türkiye'nin çeşitli illerinden 77 kadın örgütü ve grubunun bir araya geldiği Çanakkale buluşmasında, ev sahipliği nedeniyle Çanakkale El Emęini Değerlendirme Derneği (ELDER)'ne, organizasyon çalışmalarını için İletişim Merkezi'ne ve maddi desteğinden dolayı Heinrich Böll Vakfı'na teşekkür ediyoruz. 6. kurultaydan bu yana geçen bir yıl içinde Sığınaklar Kurultayı bileşenleri olarak ileri sürdüğümüz, takipçisi olduğumuz ve aşağıda sıraladığımız taleplerden bazılarının gerçekleşmiş olduğunu görmek bizleri daha da güçlendirdi.

1. Türk Ceza Yasası'nın hazırlanması ve yasallaşması sırasında kadın hareketinin yürüttüğü kararlı mücadele, TCK'da kadınların lehine hükümlerin çıkmasını sağladı.
2. Geçen Kurultay'dan bu yana çeşitli bölgelerde birçok danışma ve dayanışma merkezi açıldı. Bu merkezler 7. Kurultay'da kendilerini tanıttılar.
3. Yerel Yönetimler Yasa Tasarısı'nda daha önceki mücadelemiz ve taleplerimiz doğrultusunda eksik de olsa “Kadın Sığınakları” açılması konusunda hükümlerin yer alması ile kadına yönelik şiddetle uğraşan kadın örgütleri olarak 5 Temmuz 2004'de ortak dilekçe eylemi gerçekleştirdik.
4. 2004 yılı içerisinde meydana gelen namus cinayetlerinden, özellikle Güldünya Tören ve Nuran H.'nin katliamlarından sonra kadın hareketi namus cinayetleriyle ilgili eylemler düzenledi.
5. Şiddete karşı örgütlü mücadelenin en önemli araçlarından biri olan kadın örgütleri arasında bilgi, belge, deneyim aktarımı sağlamak, ortak bir dil oluşturmak, eğitim programları hazırlamak ve uygulamak, iletişimi hızlandırmak ve sürekliliği sağlamak için Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı'nın girişimiyle “İletişim Merkezi” kuruldu.
6. İletişim Merkezi'nin organizasyonu ile Mayıs 2004'te kurultay ara toplantısı gerçekleştirildi.
7. İzmir Barosu'ndan Av. Ayten Tekeli'nin başvurusu sonucu “evli kadının yalnızca kendi soyadını kullanabilmesi” konusunda AIHM'den ol-dukça önemli bir karar çıktı.

Kurultay'da, CMUK ile ilgili olarak İstanbul Barosu Kadın Hakları Uygulama Merkezi'nin hazırladığı talepler tartışıldı ve bu talepler için toplanan imzalar, kurultay sırasında Meclis Başkanlığı'na ve milletvekillerine iletili.

KSGM'nin 13-14 Aralık 2004 tarihleri arasında Cenevre'de yapılacak Birleşmiş Milletler Pekin+10 Ön Toplantısı'na katılacak Hükümet Dışı Kuruluşlar'ın hangileri olacağı konusunda kadın kuruluşlarına hiç bilgi ve haber vermeden kendisinin uygun gördüğü kuruluşları seçmesi kınandı. Ayrıca Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nün adının, teşkilat yasaının çıktığı şu günlerde, Türkiye'de kadının hiçbir sorunu kalmamış gibi yansıtan ifadesiyle "Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü" olarak değiştirilmesi de eleştirildi.

Kadın Sığınakları Kurultayı bileşenleri kendilerini ve birlikteliklerini güçlendirmek için;

- Farklılıkların, "farkındalık" olabildiğinde kazanacağımız zenginlikten yola çıkmak,
- Kurultaya katılımın bileşenler ve bütün kadınlar için öneminin farkında olmak,
- Kadınlar ve kadın grupları arasında "ötekileştirmeye" karşı ilkeler belirlemek,
- Ulusal ve uluslararası platformlarda kendi temsiliyi örgütlemek, bilgi dışı temsile tepki göstermek,
- Fonlardan ortak yararlanmak için havuz oluşturmayı, bağımsız duruşumuzun güvencelerinden biri saymak,
- Fon alırken yapılacak anlaşmalarda kendi ilkelerimizle yer almak, fon kuruluşlarına yaklaşımda ortak ilkelerle hareket etmek,

hedeflerini benimsemiştir.

Olumlu bir gelişme olarak bu yıl kurultayın katılımcı sayısı arttı. Kurultay bileşenlerinin ve özel olarak kadına yönelik şiddete karşı mücadeleye odaklanmamış kadınların/kuruluşların atölyelere katılımı konusunda bir tartışma yaşandı. Kurultayı daha güçlü bir noktaya taşıması için tartışmaya daha sonra devam edilmesine karar verildi.

Mayıs 2004'de yapılan Kurultay Ara Toplantısında "Feminizm"ün tartışılması kararı alınmasından yola çıkılarak Kurultayda "Kadına Yönelik Şiddetin Politikleştirilmesi" perspektifi ile çeşitli sunuşlar yapıldı.

Kurultay'da Kadın Sığınakları ve Danışma/Dayanışma Merkezleri; Yasalarda Kadınlara İlişkin Hükümlerin Uygulanması, Yaygınlaştırılması ve

Değişiklik Önerileri; Kadın ve Medya; Kadın Örgütleri, Yapı ve Bağımsızlık Sorunu ve Feminist Etik ile Töre, Namus Kavramları, Cinsel Şiddet, Cinsel Özgürlük başlığı altında atölye çalışmaları gerçekleştirilerek aşağıdaki kararlara varıldı.

1. Genel olarak kadınlara yönelik harcamalar için, özel olarak da şiddetin önlenmesi ve şiddete uğrayan kadınlara destek programlarının hayata geçirilebilmesi için kamu ve yerel yönetim bütçelerinden ödenek ayrılması ve bütçelerin toplumsal cinsiyet bakış açısıyla hazırlanmasının zorunlu hale getirilmesi gerektiği ve bu konuların AB Mevzuatına da girmesi için bu yılki çalışma programına "Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele" konusunu alan Avrupa Kadın Lobisi nezdinde girişimlerde bulunulması kararı alındı.
2. Yerel yönetimler, öncelikle bağımsız kadın kuruluşlarının açacakları bağımsız sığınakları, onların iç işleyişine müdahale etmeden, mekan ve finansman olarak desteklemelidir. Bu amaçla Yasa'nın Kadın Sığınakları Uygulama Yönetmeliği'nin, evrensel sığınak ilkeleri ve bağımsız kadın hareketinin görüşleri göz önüne alınarak hazırlanması için karşılıklı girişimlerde bulunulmalıdır.
3. Yerel yönetimler ve bağımsız kadın örgütlerince açılacak-ışletilecek sığınaklarda aşağıdaki evrensel ilkeler gözetilmelidir:
 - Sığınakların adresleri gizlidir (törenle açılmazlar) ve başvuran kadınlar hakkında bilgiler gizli tutulur.
 - Kadınlar arasında yaş, cinsel tercih, sınıf, sakat olma, din, mezhep, dil, meslek, medeni hal, milliyet, renk, siyasi görüş vb. durumuna göre ayrımlar gözetilmez.
 - Sığınaklarda hiçbir kadına veya çocuğa baskı ve şiddet uygulanamaz.
 - Sığınaklarda çalışmalar yalnızca kadın bakış açısına sahip kadınlar tarafından yürütülür.
 - Sığınaklar kadınları ve çocukları birlikte kabul eder.
 - Sığınaklar kadınların ve çocukların güvenliğini sağlamak zorundadır.
 - Kadınların şiddeti yaşıyor olmaları esastır ve kadınların söyledikleri geçerlidir.
 - Sığınak ortamı, kadının şiddetten kurtulmanın yol ve yöntemlerini kendisinin bulabilmesi için teşvik edici olmalıdır. Kadınlara şiddetsiz bir hayat kurabilmek için ihtiyaç duyduğu tıbbi, psikolojik, hukuki danışmanlık, meslek kursları ve iş bulma olanakları ile çocuk bakım desteği sağlanmalıdır. Sığınakta kadının özgüvenini yeniden kazanmasını sağlayacak bir yaşam ortamı yaratılmalıdır.
 - Hem sığınakların adreslerinin gizliliği, hem de kadınlara sığınak

- dışındaki gerekli destekleri vermek için sığınakların mutlaka kadın danışma merkezleri ile birlikte açılması gereklidir.
4. Kamu kurumları ve yerel yönetimler tarafından açılan sığınaklar için, "Kadın Korunma Evi", "Konuk Evi" gibi tanımların kullanılması kabul edilemez. Bu kavramlar, kadına yönelik şiddeti toplumsal bir sorun olmaktan çıkarıp kadını esirgenmesi, korunması gereken bir nesne, kadına yönelik şiddeti ise kadının kendi sorunu haline getirmekte ve kadını değişmeden aynı durumda ve aile içindeki geleneksel rolü içinde kalmaya zorlamaktadır. Oysa sığınaklar sadece kadınların can güvenliğini sağlayacak ya da erkek şiddetinden uzaklaşıp, biraz olsun nefes almalarını kolaylaştıracak mekanlar değil, aynı zamanda diğer kadınlar ve çocuklarıyla şiddetsiz bir ilişki kurabilecekleri ve giderek şiddetsiz bir hayatın mümkün olduğunu keşfedecekleri mekanlardır. Bu nedenle yukarıdaki ifadeler yerine "sığınak" sözcüğü kullanılmalıdır.
 5. Bağımsız kadın sığınaklarının öneminden hareketle, Türkiye kadın hareketinin önemli kazanımlarından biri olan Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı ve Ankara Kadın Dayanışma Vakfı sığınaklarının en kısa zamanda yeniden açılması için gerekli kadın dayanışması ve güç birliği sağlanmalıdır.
 6. SHÇEK'e bağlı toplum merkezleri ve sığınakların yerel yönetimler yasası uyarınca yerel yönetimlere aktarılması halinde kadın bakış açısına sahip, "toplumsal cinsiyet eğitimi ve kadının insan hakları eğitimi almış" ve alanında uzmanlaşmış kadın personelin kadro kıyımına uğramaması için alanlarında çalışmalarının devam etmesi gerekmektedir.
 7. Başta TV'ler olmak üzere ulusal medyada kadına yönelik şiddetin yer alışı biçimlerine bakıldığında, reyting uğruna yapılan "kadın programları"nda yanlış bilgiler verildiği, kadınların yanlış yönlendirildiği, şiddetin sorgulanmadığı ve kadınların yargılandığını görüyoruz. Bu tür programlar ve yayınlar sorgulanmalı ve teşhir edilmelidir.
 8. Bu bağlamda, medya çalışanlarının olumlu yayıncılığa teşvik edilmesi için medyada kadınları güçlendiren program ve haber yapanları destekleyeceğimizi ifade ediyoruz.
 9. Medya çalışanlarının eğitimi önemlidir. Bu konuda basın-yayınla ilgili örgüt ve STK'larla ilişki kurulmalı ve basın yayın okullarında toplumsal cinsiyet dersleri konulmalıdır.
 10. Kadına yönelik şiddetle ilişkili çalışan kadın gruplarında toplanan bilgi, belge, istatistikler ve araştırmaların kamuoyuna aktarılması konusunda medya ve kadın örgütlerinin ortak çalışması gerekmektedir.

11. Töre, namus, cinsellik, cinsel şiddet, cinsel özgürlük gibi kavramlar kamuoyunda ve diğer birçok alanda yanlış tanımlanmakta, kadına yönelik şiddetle mücadelede yerine doğru bir biçimde oturtulmamakta ve kadının aleyhine kullanılmaktadır. Bu tanımlara aşağıdaki gibi açıklık getirmek ve ele almak, mücadeleyi kadınlar lehine güçlendirecektir:

- Namusun olumlu bir tanımı yoktur. Namus, kadınların bedenleri ve cinsellikleri üzerindeki güçlü, yaygın, örgütlü ve içselleştirilmiş bir ataerkil tahakküm mekanizmasıdır. Namus, cinsel şiddete ve ölüme neden olur, cinsel özgürlüğü yok eder ve cinsel yaşamımızı tektipleştirir, sınırlandırır. Namus, kadınların yaşadığı insan hakları ihlallerini dile getirmelerini engeller; erkeklerin iktidar ve statülerini pekiştirmesini sağlar ve bu yolla kadınların bedenini metalaştırır.
- Töre ve gelenekler namus anlayışını güçlendirir, ama tek başına namusu ifade etmez. Töre ve namus suçları dünyanın ve Türkiye'nin her yerinde yaşanan bir gerçek olduğu için sadece Kürtlere mal edilemez.
- Cinsel özgürlük, namus kavramından ve törelerden uzak bir şekilde duygusal ve cinsel haz alma hakkına sahip olması ve kadının kendi bedeni ve cinselliği üzerindeki söz hakkının kendisine ait olmasıdır. Cinsel özgürlük, kadınların özgürlüğünün en önemli alanlarından biridir ve farklı cinsel kimliklere açık olmaktadır.
- Türkiye'de kadın hareketinde heteroseksist bakış açısı sorgulanmalı, eşcinsellerin görünür olmaları için eşcinsel örgütleriyle bağlantılar kurulmalı ve deneyim aktarımı yapılmalıdır.

12. Kadın örgütleri buldukları illerdeki barolarda kadın komisyonları ya da kadın hakları uygulama merkezi kurulması konusunda çalışmalar yapmalıdır. Kurulan ya da kurulacak komisyonlar feminist yöntemlerle çalışmalı ve kadın avukatlardan oluşmalıdır.

13. Valilikler, kadın örgütleri ile birlikte emniyet, il sağlık, jandarma, dayanet, muhtarlık, tabipler odası, üniversiteler vb. arasında çalışma grupları oluşturmalı. Buralarda toplumsal cinsiyet, kadına yönelik şiddet ve yasalarla ilgili eğitim çalışmaları yapılmalıdır.

14. 4320 sayılı yasanın uygulamaya yönelik sorunlarının giderilmesi için ilgili kamu birimleri gereken özeni göstermeli, idari önlemler almalıdır. Emniyet güçleri, hekimler, hakimler, savcılar ve avukatlar arasında meslek içi eğitimler düzenlemelidir.

15. Kadınlar haklarını öğrenirken ana dilde bilgilendirilmeli. Ana dilin kullanılması eğitim politikasında da desteklenmelidir.

16. Emniyet'te "Kadına Yönelik Şiddet ve Cinsel Suçlarla Mücadele Birimi" kurulması konusunda çalışmalar yapılmalı. Bu bağlamda İçişleri Bakanlığı'na, CMK yasasında Adli Kolluk Sistemi kabul edilirse Adalet Bakanlığı'na başvurulmalıdır.
17. Aile Mahkemeleri Yönetmeliği bir an önce çıkarılmalı ve bu mahkemeler her ilde kurulmalıdır.
18. Kamu Yasa tasarısına bağlı olarak yerel yönetimlerde kadınlar erkeklerle eşit düzeyde yer almalıdır.
19. Bilgi edinme yasası doğrultusunda, CEDAW'ın Türkiye raporu; 4320 sayılı yasa değişikliği ile ilgili Anayasa Mahkemesi'ne yapılan başvuru sonuçları, KSGM Yönetmeliği'nin taslağı kadın kuruluşlarına verilmeli ve kuruluşların yapacakları öneriler dikkate alınmalıdır.
20. KSGM Yönetmeliği kadın örgütlerinin görüşleri alınarak hazırlanmalı ve bir an önce kabul edilmelidir.
21. Yasalardaki kadına yönelik ayrımcılık yaratan maddelerle ilgili Anayasa'ya aykırılık itirazına gidilmeli, Medeni Kanun'un yürürlüğü ile ilgili olan ve 17 milyon evli kadının 1 Ocak 2002 tarihinden önceki emeklerine el konulmasına neden olan mal paylaşımına ilişkin 10. Maddesi kadın örgütlerinin talepleri doğrultusunda bir an önce değiştirilmeli ve buna ilişkin yürütülen kampanya sonucunda toplanan ve TBMM'ye sunulan 40.000 dilekçeye bir an önce cevap verilmelidir.
22. Ceza İnfaz Yasası Tasarısı incelenerek, kadınlar lehinde gözden geçirilmelidir.

Kadına yönelik şiddetin önlenmesi öncelikle kadınların dayanışması ve örgütlülüğü sayesinde mümkün olacaktır. Şiddete karşı örgütlü mücadelenin en önemli araçlarından biri olan Kurultaylar'ın yedincisinde bir araya gelen biz kadınlar, kadın örgütleri arasında bilgi, belge, deneyim aktarımı sağlanması, ortak bir dil oluşturulması, eğitim programları hazırlanması ve uygulaması, iletişimin hızlandırılması, bu iletişimin sürekli kılınması, yukarıda belirttiğimiz kurultay kararlarının takibi ve hayata geçirilmesi için İletişim Merkezi koordinasyonunda çalışma grupları kurmaya karar verdik.

HEM SİĞİNAKLARI İSTİYORUZ, HEM DE SİĞİNAKLARA GEREK DUYULMAYACAK GÜNLERİ

Adana Aile Danışma Merkezi
Adana Kadın Kuruluşları Birliği
Adana Kadın Sığınmaevi Kurma Derneği
Adana Yerel Gündem 21 Kent Konseyi Kadın Meclisi
AMARGİ - Adana
AMARGİ - İstanbul
Ankara Barosu Kadın Danışma Merkezi
Ankara Barosu Kadın Komisyonu
Antalya Kadın Danışma ve Dayanışma Merkezi
Antalya Yerel Gündem 21 Kadın Meclisi
ATIAD Toplum Merkezi
Avcılar Ev Eksenli Çalışan Kadınlar Koop.
Bağımsız Kadın Derneği Danışma Merkezi-Mersin
Bağımsız Kadın İnsiyatifi-İzmir
Bağımsız Kadınlar Vardır Grubu-Ankara
Batman Kadın Danışma Merkezi
Bursa Barosu Kadın Komisyonu
Cumhuriyet Kadınları Derneği-Ankara
Çanakkale Kadın El Emegini Değerlendirme Derneği Kadın Danışma Merkezi
Dicle Kadın Kültür Merkezi-İstanbul
Diyarbakır Barosu Kadın Danışma Merkezi
Diyarbakır Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi-DİKASUM
Ege Kadın Dayanışma Vakfı-EKDAV
Feminist Kadın Çevresi
Hacettepe Üniv. Sosyal Hizmetler Yüksek Okulu
İstanbul Barosu Kadın Hakları Uygulama Merkezi
İzmir Barosu Kadın Hakları Uygulama Merkezi
İzmit Bağımsız Kadın İnsiyatifi
İzmit Kadın Merkezi
İzmit SHÇEK
İzmit-Değirmendere Kadın Destek Merkezi
Jiyan Kadın Kültür ve Sanat Evi
KADER Balıkesir Şubesi
Kadın Dayanışma Grubu-İzmir
Kadın Dayanışma Vakfı-Ankara
Kadının İnsan Hakları -Yeni Çözümler Vakfı
Kadınlarla Dayanışma Vakfı (KADAV)
KAMER Kadın Merkezi-Diyarbakır
Karşıyaka Kent Meclisi Kadın Dayanışma Merkezi-İzmir
Karşıyaka Kent Meclisi Kadın Komisyonu-İzmir

Kızıltepe Kadın Danışma Merkezi

Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı

SELİS Kadın Danışmanlık Merkezi-Diyarbakır

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu -SHÇEK (Ankara, İzmir,
Denizli, İstanbul)

Şahmaran Kadın Destek Merkezi

Şirinköy Fiskos Kadınlar Çevre Kültür ve İşletme Koop.

Türkiye Barolar Birliği Kadın Komisyonları Merkezi TÜBAKKOM

Uluslararası Af Örgütü Türkiye Kadın Komisyonu

Yeniden Sağlık ve Eğitim Derneği-İstanbul

VIII. KURULTAY HAZIRLIK TOPLANTISI (ARA KURULTAY) SONUÇLARI

(13-14 EYLÜL 2005 - İZMİR)

Toplantıda, İletişim Merkezi tarafından gruba gönderilen gündem taslağındaki gündem maddelerinin yanı sıra toplantı sırasında önerilen birçok konu üzerinde konuşuldu, tartışıldı ve 8. Kurultay'a ilişkin "tavsiye kararları" alındı. Aşağıda, gündem taslağındaki sıralamaya göre önerilerin ve yapılan tartışmaların özetleri ile alınan kararlar yer alıyor.

A. Kurultayın kimliği ve kurultay katılımcılarının niteliği:

Tartışmalar

7. Kurultay'da katılımcıların kimler olacağı konusundaki tartışma yarım kalmıştı ve bu konuya kalınan noktadan devam edildi. Değerlendirmede kurultay süresi, kurultay bütçesi, atölyelerden uygulanabilir kararların çıkması, deneyim ve bilgi aktarımının verimli olması, alınan kararların kadın hareketine ve tüm kamuoyuna ulaşması, kurultay temasına gereğince yoğunlaşabilmek, atölyelere katılacak kuruluşlar (asli katılımcılar) ile birinci güne davet edilerek atölyeye katılmayacak kuruluşların (katılımcılar) hangileri olacağı da dikkate alınarak tartışıldı: Kurultay katılımcılarının sadece sığınak, danışma/dayanışma merkezi olan, açma girişiminde olan kuruluşlardan oluşmaması, kadına yönelik şiddete karşı mücadele eden diğer kuruluşların da katılımcı olması, siyasi partilerin ve sendikaların kurultaya davet edilmesi, Güldal Akşit'in davet edilmesi; bireylerin, bağımsız kadınların katılımı, kurultay katılımcılarının esas olarak aile içi şiddetle uğraşan kuruluşlardan oluşması, katılımcıların hem aile içi şiddet hem aile dışı şiddetle uğraşan kuruluşlardan oluşması, atölyelere SHÇEK ve belediyelerin katılımı, uluslararası kuruluş ve bireylerin birinci güne veya atölyelere katılımı, barolar ve resmi kurumların atölyelere katılımı, belediyelerden ve SHÇEK'lerin katılanların kurultaydan kadın bakış açısı edinebileceği ve bununla bağlantılı olarak kurultayın bir eğitim alanı olup olmadığı; aynı zamanda fon kuruluşu olan kadın örgütlerinin katılımı, karma örgütlerdeki kadın gruplarının katılımı, kurultayın bağımsız kadın kuruluşlarından oluştuğu, aynı zamanda fon kuruluşu olan kadın örgütleriyle diğerlerinin duruşunun aynı olmadığı, bağımsız kadınların katılımının nasıl olacağı, kurultayilkadım e-gruba kimlerin üye olup olmayacağı, sürenin yetersizliği, sayının artmasının konuları dağıtıp dağıtmayacağı, belli konularda odaklaşmanın yararı, süre ve söz işgalleri üzerinde konuşuldu, tartışıldı ve genel eğilime göre karar alındı:

Genel Eğilim

1. Kurultay, kadına yönelik şiddete karşı mücadele eden bağımsız kadın gruplarının/kuruluşlarının buluşma alanıdır.

2. Kurultayın asli katılımcıları, sığınak-danışma/dayanışma merkezi açan, açma girişiminde bulunan, açmak için çabalayan bağımsız kadın grupları/kuruluşlarıdır. Atölyeler asli katılımcılardan oluşur. Kurultayda sunumları asli katılımcılar sunar. Asli katılımcıların masrafları, kurultay bütçesinden, olanaklar ölçüsünde ve adil karşılanır.
3. Sığınak-danışma/dayanışma merkezi olmayan, açma girişiminde bulunmayarak kadına yönelik şiddete karşı mücadele eden tüm kadınlar ve kadın grupları/kuruluşları kurultayın katılımcısı ve davetlisidir. Katılımları birinci güne özgüdür; görüşlerini birinci günde sunum yapmaksızın ifade ederler; atölye çalışmalarına katılmazlar; masrafları kurultay bütçesinden karşılanmaz.
4. Bağımsız kadınlar, asli katılımcı olmamakla birlikte atölyelere katılabilirler. Masrafları bütçeden karşılanmaz. Bireysel katılım asli katılımcıların onayına bağlıdır. İletişim merkezi asli katılımcıların görüş ve onayını almadan bireysel katılımı kendiliğinden kabul etmez.
5. Aynı zamanda fon kuruluşu olan veya fon sağlayan kadın kuruluşları ile karma kuruluşların kadın grupları atölyelere katılmazlar.
6. Barolar, belediyeler ve diğer resmi kurumlar ile resmi kurumlara bağlı çalışan kadın kuruluşları atölyelere katılmazlar.
7. Şimdilik yurtdışından kadınlar ve kadın kuruluşları kurultaya katılmazlar.
8. Asli katılımcıların ortak isteği ile kurultaya katılımı özel olarak istenen bağımsız kadın grupları/kuruluşları kurultayın asli katılımcıları gibi sunum yapar, atölye çalışmasına katılır ve masrafları kurultay bütçesinden karşılanır.

B. Kurultayın Üst Başlığı

Tartışmalar

4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun'un, kapsamındaki eksikler ve doğru uygulanmaması nedeniyle kadınları gerçek anlamda koruyamaması, yerel yönetimler yasasında yer aldığı halde sığınakların açılmaması, devletin kadının yaşam hakkını ihlal etmesi, yasaları gereği gibi düzenlememesi, uygulamaması, sığınakları açmaması, pek çok kadının sakat kalmasına göz yumması ve kadınların öldürülmesine seyirci kalması üzerine konuşuldu.

Genel Eğilim

"Yaşam Hakkımız İhlal Ediliyor" bu yılki kurultayın ana teması olarak kararlaştırıldı.

- C. Kadın örgütlenmesinde gönüllülük**
- D. Feminizm**

E. Sığınaklar ve bütçe

Tartışmalar

Bu üç gündem maddesi birbirine içkin ve birbiriyle ilintili olarak konuşuldu, tartışıldı:

Fon almanın kadın örgütlerinde çalışan kadınlara etkisi, profesyonel çalışma ortamı nedeniyle gönüllü çalışanların giderek azalması, gönüllü katılımın artırılması, devletin danışma/dayanışma merkezlerine desteği, belediyelerdeki bütçeden danışma/dayanışma merkezlerine pay ödemesi, sığınak çeşitleri, farklı şiddet biçimlerine uğrayan kadınların farklı sığınaklarda kalmasının gerekli olup olmadığı, kadınlar ve kadın kuruluşları arasındaki dayanışma, kadınların ve kadın kuruluşlarının birlikte ortak iş yapmaları, kadınlar ve kadın kuruluşları arasındaki rekabet, feminist etik, kavramlar, ortak dilin oluşturulması, yerel yönetimler ve il özel idarelerinin kadına yönelik şiddete genel olarak bütçeden ciddi payların aktarımı, devletin destek vermesi için kampanya ve çalışmaların yapılması, kurultayın Diyarbakır'daki hangi kadın kuruluşu ya da kuruluşları tarafından düzenleneceği, kurultayilkadım e-grubundaki tartışmaların üslubu üzerinde konuşuldu ve tartışıldı.

Genel Eğilim

Konuşulan konularla ilgili atölyelerin oluşturulması ve bunların atölye kapsamında ele alınması kararlaştırıldı. Feminist etik, dayanışma; kadınlar ve kadın kuruluşları arasındaki rekabet üzerine kurultayda konuşulmasının önemi bir kez daha vurgulandı. Kavramların kullanımında bir karışıklık olduğu ve ortak dil oluşturulması önemli bulundu.

F. Kürt kadınlara yönelik şiddet

Tartışmalar

Ara toplantı öncesinde kurultayilkadım e-grupta başlayan tartışmalar devam etti: Kürt kadınların, etnik kimliklerinden ötürü farklı biçimde şiddete uğrayıp uğramadıkları, Kürt kadınlara yönelik şiddete ilişkin bir atölye olup olmaması, etnik farklılıkların belirtilmesinin ileride önümüze başka sorunlar çıkarabileceği, etnik tanımların ayrımcılığa neden olup olmaması, bu konuya itinayla yaklaşılması gerektiği, itinayla yaklaşıldığı, kurultay katılımcısı bir kadının yaşadığı şiddet biçimini konuşmak istediğinde bunun ele alınıp alınmayacağı, birbirimizi anlamamız ve anlamaya çalışmamız gerektiği, Kürt kadınların yaşadığı aile içi şiddetle Türk kadınların yaşadığı aile içi şiddetin aynı olup olmadığı, bölgesel farklılığın aile içi şiddet üzerindeki etkisi, devlet şiddetinin tüm kadınlara aynı olup olmadığı, kurultayın Diyarbakır'da yapılıyor olmasının Kürt kadına yönelik şiddeti ele almada özel olarak önemli olup olmadığı, etnik kökeni farklı olan kadınların sadece Kürt kadınlar olmadığı, Laz, Çerkez, Ermeni, Rum vb. etnik kökenden kadınların da olduğu,

Kürt kadınlara yönelik şiddetin kadına yönelik şiddet başlığı altında tartışılması, başlığın ne olacağı yerine Kürt kadına yönelik şiddetin tartışılmasının önemli olması, aile içi şiddet ve kadına yönelik şiddet olarak iki başlık altında tartışılması, militarizmin kurultayda kadına yönelik şiddet bağlamında tartışılması, aile içi şiddetle mücadele eden kadın kuruluşlarının kadın hareketi ile ilişkisinin nasıl olacağı, atölyenin nasıl oluşturulacağı konuşuldu, tartışıldı.

Genel Eğilim

Kürt kadına yönelik şiddetin, aile içi şiddetin ve militarizmin "kadına yönelik şiddet" genel başlığı altında ele alınması ve buna ilişkin bir atölye oluşturulması kararlaştırıldı. Kadınların bir kısmı Kürt kadına yönelik şiddetin özel ve ayrı olarak ele alınması gerektiği muhalefet şerhini koyarak tartışmanın daha fazla uzamaması ve gündeme devam edilebilmesi için genel eğilime karşı durmadılar.

G. Atölyeler

Yerleşim olanakları da göz önünde tutularak kurultayda 5 atölyenin yapılması ve her atölyenin aynı zamanda iletişim merkeziyle ilgili/ilintili kararlar da alması kararlaştırıldı.

• Feminist Etik :

Kadınlar grupları/kuruluşları arasındaki dayanışma.

Kadın kuruluşları arasındaki rekabet.

• 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun

Yasanın eksikleri

Yasanın uygulama sorunları

Yasanın yaygın olarak bilinmesi ve doğru uygulanması için bilgilendirme/ eğitim çalışmaları

• Sığınak ve danışma/dayanışma merkezleri bütçeleri

Yerel yönetimler ve İl Özel İdarelerinin kadına yönelik şiddete karşı mücadele eden kadın kuruluşlarına ciddi olarak pay ayırmaları.

Sığınak, danışma/dayanışma merkezlerine bütçeden pay ayırmaları.

• Sığınaklar

Sığınak modelleri

Sığınaklar ve işleyişindeki sorunlar

Danışma merkezi ve sığınaklara başvuranların özellikleri

• Kadına yönelik şiddet

Aile içi şiddet ve kadın hareketi

Kürt kadınlara yönelik şiddet

Militarizm

H. VIII. Kurultay organizasyonu

Tartışmalar

Kurultay bütçesinin nasıl kullanılacağı, Diyarbakır'da yapılacak kurultaya kimin ev sahipliği yapacağı, kurultay tarihi, kurultayın süresi ve biçimi, iletişim merkezinin işlevi, çalışma tarzı ve ihtiyaçları ve devamlılığı, iletişim merkezine tüm illerden destek verilmesi, Diyarbakır'da yapılacak kurultay tarihinin 25 Kasım gününe denk gelmesinin anlamı, kurultayın ve konusunun kurultay öncesinde basına duyurulması üzerine konuşuldu ve tartışıldı.

Genel Eğilim

1. Heinrich Böll Vakfı tarafından sağlanan bütçenin 13.000 Euro olması bu yılki kurultay organizasyonunda göz önünde tutulacak.
2. Kurultay, Selis'in ev sahipliğinde Diyarbakır Kamer'in desteği ile Diyarbakır'da yapılacak. Kurultay organizasyonu İletişim Merkezi ile Selis'in koordinasyonu ile gerçekleşecek.
3. Kurultay 25-26-27 Kasım 2005 tarihlerinde (Cuma-C.tesi-Pazar) tarihlerinde yapılacak ve başka etkinliklerle aynı tarihe denk gelse bile ertelenmeyecek.
4. Kurultay, daha önceleri olduğu gibi üç gün süreli yapılacak ve birinci gün açılış konuşmaları, sunumlar ve tartışmalar yer alacak. İkinci gün değerlendirme ve atölye çalışması, üçüncü gün atölye çalışması ve sonuç bildirgesi.
5. Kurultayın birinci gününde kurultayın tarihçesine ilişkin bir sunumu ev sahibi kuruluş yapacak. İkinci gün atölyelere başlamadan önce geçen kurultaydan bu yana geçen sürecin değerlendirmesini yapacağız.
6. İletişim Merkezi çalışmaları, sorunları, istekleri ve önerilerine ilişkin kurultay öncesi asli katılımcılara yazılı bir rapor gönderecek ve katılımcılar iletişim merkezine ilişkin görüşlerini bu raporu da göz önünde tutarak geliştirecekler.
7. Kurultay içeriği ve ana teması ile ilgili kurultaydan önce basın bültenlerinin hazırlanması ve basına duyurulması için bir çalışma grubu oluşturuldu. Çalışma grubunu İstanbul'dan Ülfe, İzmir'den Gül, Bartın'dan Şengül, Diyarbakır'dan Suzan ve Ankara'dan Gülsen oluşturular.

Teşekkür

Ara toplantı Ege Kadın Dayanışma Vakfı'nın ev sahipliğinde gerçekleşti. Ege Kadın Dayanışma Vakfı'ndaki arkadaşların çabası sonucu katılımcılar konaklama ve yemek masrafı ödemek zorunda kalmadılar. Kendilerine teşekkür ediyoruz.

Filmmor Kadın Kooperatifi ara toplantıyı görsel kayda aldı, kaydın kopyasını arşiv için iletişim merkezine verecekler, arkadaşlarımıza teşekkür ediyoruz.

Toplantıda kolaylayıcı grupta yer alan ve konuşmaları yazmak için klimalı ortamda ter döken arkadaşlarımıza teşekkür ediyoruz.

Toplantının zamanında başlamamasına sabır gösteren kadınlara ve toplantının çaylı son bölümünde sigara dumanına katlanan kadınlara hoşgörülerinden ötürü teşekkür ediyoruz.

Toplantıya Katılanlar

Ankara Kadın Dayanışma Vakfı
 Antalya Kadın Danışma ve Dayanışma Merkezi
 Bartın Kadın Dayanışma Derneği
 Bornova Belediyesi Kadın Danışma Merkezi
 Bursa Günyüzü Kadın Dayanışma Kooperatifi
 Çiğli Belediyesi Kadın Danışma
 Diyarbakır Kamer
 Ege Kadın Dayanışma Vakfı
 Filmmor Kadın Çevre Kültür Kooperatifi
 Gaziemir Belediyesi Kadın Danışma
 Gökkuşağı Kadın Derneği
 İletişim Merkezi
 İstanbul Amargi Kadın Akademisi
 İzmir Barosu, 4320 Çalışma grubu
 İzmir Kadın Dayanışma Derneği
 İzmir Kadın Platformu
 İzmir Sos.Hiz.Müd.Aile Danışma Merkezi
 Kadınlarla Dayanışma Vakfı
 Kazete-YG21
 Kemalpaşa Kadın Danışma
 Mersin Bağımsız Kadın Derneği
 Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı
 Selis Danışmanlık Organizasyon ve El Sanatları
 Söke Kadın Sığınma Evi Yaptırma ve Yaşatma Derneği
 Van Kadın Derneği
 YG21 Şiddet Platformu

KADIN SİĞİNAKLARI VE DANIŞMA/DAYANIŞMA MERKEZLERİ VIII. KURULTAYI KURULTAY RAPORU (25-26-27 KASIM 2005 - DİYARBAKIR)

Diyarbakır'da yapılan Kadın Sığınaklar ve Danışma/Dayanışma Merkezleri 8.Kurultayı'nda önceden belirlenen programın bir kısmı gerçekleştirilmekle birlikte atölye çalışmaları yapılmadı. İkinci ve üçüncü gün boyunca da tartışmalar sürdü. 3 günlük kurultay süresi katılımcılar arasındaki tartışmanın sonlanmasına ve bir sonuç bildirisi çıkartılmasına yeterli olmadı.

Kolaylaştırıcı grup oluşturulduktan ve ev sahibi Selis Danışmanlık açılış konuşmasını yaptıktan sonra 2005 Eylül'ünde İzmir'de yapılan ara toplantı kararlarına ilişkin yöneltilen eleştirilerle, kurultay ve katılımcılar hakkında tartışılmaya başlandı.

Zaman zaman heyecanın yükseldiği kurultay süresince kurultayın adı, katılımcıların kimler olacağı, kurultayın içeriği, ara toplantının işlevi, feminist etik, Kürt kadınlara yönelik şiddet, Kürt kadınlara yönelik şiddetin kurultayın konusu olup olmadığı, iletişim merkezinin işlevi üzerine çeşitli görüşler savunuldu.

Bir sonuç bildirisi oluşturmamakla birlikte, kurultay katılımcıları, 9. Kurultay'ın ve ara toplantının nerede yapılacağına, ara toplantının içeriğine, iletişim merkezinin bir yıllık çalışma biçimine ve sığınakların açılması için eylem yapmaya karar verdiler.

Kurultayda ifade edilen çeşitli eğilimler:

- Kurultayın feminist bir buluşma alanı olduğu ve kurultayda feminist etik ve ilkelerin benimsendiği, kadın bakış açısına sahip grup ve kuruluşların bir araya geldiği bir yer olduğu vurgulandığında bazı kadınlar, kendilerini feminist olarak tanımlamadıklarını, feminist olmadıklarını, kurultay katılımcıları arasında feminist olmayanların var olduğunu belirttiler.
- Kurultayda tartışılan konulardan biri kurultayın içeriği ve adı oldu. Eğilimlerden biri kurultayın oluşturulma nedeninin aile içi/ev içi şiddet alanında çalışma yapan kuruluş ve grupları bir araya getirmek ve bu alanda derinleşmek olduğu yönünde. Bu eğilimdeki katılımcılar, aile içi şiddetin sonlanmadığını, aile içi şiddetin en görünmez şiddet biçimi olması nedeniyle üzerinde daha fazla ve detaylı çalışılmasına

ihtiyaç duyulduğunu, kurultayın içeriğinin genel olarak kadına yönelik şiddet olarak belirlenmesi halinde hem süre hem bütçe hem katılımcıların fazlalığı nedenleriyle aile içi şiddetle ilgili derinlemesine bir çalışma yapmanın mümkün olamayacağını savunarak kurultayın adının da zaten bunu ifade ettiğini, kadına yönelik şiddetle ilgili ayrı bir kurultayın yapılabileceğini söylediler.

Diğer bir eğilim, kurultayın sadece aile içi şiddete odaklanmadığını, daha önceki kurultaylara katılan kuruluş ve grupların mücadele alanının sadece aile içi şiddet olmadığını, kurultay aile içi şiddet üzerine çalışmak için oluşturulmuş olsa da ihtiyacın değiştiğini ve kadına yönelik başka şiddet biçimlerinin de bu kurultayda yer alması gerektiği yönünde oldu. Bu eğilimdeki kadınlar, kurultayın aile içi şiddetle sınırlandırılmasını ve katılımcıların sadece danışma merkezlerinden oluşmasını daraltıcı bulduklarını ifade ettiler.

- İzmir'de yapılan ara toplantıda "Kürt kadına yönelik şiddet" başlığı altında ayrı bir atölyenin yapılmaması ve Kürt kadına yönelik şiddetin "kadına yönelik şiddet" başlıklı atölyenin içerisinde tartışılmasına ilişkin karar alınmıştı. Kurultayda, katılımcıların bir kısmı, Kürt kadınların yaşadıkları şiddetin, kimliklerinden dolayı farklılıklar gösterdiğini ve bu şiddetin ifadelendirilmesinin, tartışılmasının önemli olduğunu; kimliğinden ötürü Kürt kadının aile içinde yaşadığı şiddetin farklı özellik gösterdiğini; geleneksel aile yapısı, koruculuk sistemi, nüfus planlamasıyla ilgili uygulamaların kadının aile içindeki şiddetin dozunu ve biçimini değiştirdiğini savunarak ara toplantıda alınmış bulunan kararı eleştirdiler.

Katılımcıların bir kısmı, kadının etnik kimliği ne olursa olsun aile içinde yaşadığı şiddetin kaynağının patriyarka, erkek egemen zihniyet ve sistem olduğunu, danışma merkezlerine aile içi şiddete uğrayan her etnik kimlikten kadın başvurduğunu ve bu kadınlara destek verildiğini; kurultayın içeriği ve çalışma biçimi ile ilgili tartışma ile Kürt kadına yönelik şiddet hakkındaki konuşma talebinin birbiri ile karıştırıldığını, Kadına yönelik şiddet atölyesinin, Kürt kadına yönelik şiddeti içerdiğini savundular.

- Ara toplantıda, atölye katılımcılarının bağımsız kadın kuruluşları ve gruplarından olması, atölyelere bağımsız olmayan Belediye, SHÇEK, Baro vb. kuruluşların katılmaması kararlaştırılmıştı. Kurultayda bu konu yeniden ele alındı. Kurultayın asli katılımcılarının bağımsız kadın kuruluşlarından oluşması yönünde genel bir eğilim

olmakla birlikte danışma merkezlerinin Belediye ve SHÇEK'lerden bağımsız çalışmasının mümkün olmadığı ve olmayacağı, bunların atölyelere katılmaması halinde deneyim ve bilgi alışverişinin gerçekleşmeyeceği, oysa kurultay bileşenlerinin hedeflerinden birinin buralarda kadın bakış açısının yerleştirilmesi olduğu, dolayısıyla buna dair bir çözüm geliştirilmesi gerekliliği dile getirildi.

- Tartışmalar ara toplantının işlevi hakkında da sürmüştür. Bir eğilime göre ara toplantı kurultaya hazırlık amaçlıdır ve ara toplantıda alınan kararlar kurultayın ana çerçevesini oluşturur. Özellikle atölyelerin belirlenmesinde daha önceki kurultaylarda zaman harcadığı için ara toplantı yapılarak atölyelerin bu ara toplantıda oluşturulmasına karar verilmiştir. Ara toplantıda alınan tüm kararların kurultayda yeniden tartışılması ara toplantının varlığını anlamsız ve işlevsiz kılar. Ara toplantı kararları katılan ve katılmayan tüm bileşenlere gönderilmiştir, bu kararlar hakkında bileşenlerden kurultaya kadar bir eleştiri veya katkı gelmemiştir.

Bir eğilime göre ise ara toplantıya, olanaksızlıklar yüzünden, kuruluşların bir kısmı katılamamakta, ara toplantı tüm bileşenleri kapsayamamaktadır. Ara toplantıda alınan tüm kararlar tavsiye niteliğinde olduğundan kurultayda yeniden tartışılabilir.

- İletişim merkezinin, kurultayın koordinatörü ve arşivi olduğu; kurultayın üzerinde bir irade olmadığı, bileşenlerin iradesini ve eğilimini yansıttığı, tüm bileşenlere eşit mesafede durduğu, işlevlerinden birinin bilgi-belge aktarımı yapmak olduğu, aktarımı yapılabilmesi için bileşenlerden beslenmeye ihtiyaç duyduğu, bir kadının gönüllü çalışmasıyla beklenen sonuçlara ulaşılmasının güç olduğu vurgulandığında, bazı kadınlar, iletişim merkezinin rotasyonla kuruluşların kendisi tarafından yürütülebileceğini, iletişim merkezi işlevini üstlenen her kuruluşun bu konuda aynı zamanda bilgi ve deneyimini geliştirebileceğini savundular. Bazı kadınların eğilimi, her yıl değişik bölgelerden kuruluş veya grupların bir yıllık rotasyonla, iletişim merkezinin işlevini paylaşması ve desteklemesi ve bölgesel bilgileri aktarması yönünde oldu.

Selis Dayanışma, Diyarbakır Ka-mer, Adana-Amargi, Kadav-Kadınlarla Dayanışma Vakfı, Kadın Dayanışma Vakfı, Mor Çatı Kadın Stijnağı Vakfı, Ekdav-Ege Kadın Dayanışma Vakfı, Van Kadın Derneği, Şahmaran Kadın Araştırma Merkezi sunumlarını yaptılar ve sunumlar üzerine de tartışıldı.

Kurultayda, konuşulmasına ihtiyaç duyulan birçok konu daha vardı, süre yetmediği için tartışmaya, ara kurultayda devam edilmek üzere son verildi ve aşağıdaki kararlar alındı:

1. 9. Kurultay, Ekdav-Ege Kadın Dayanışma Vakfı ve Söke Korunmaya Muhtaç Kadınlara Sığınmaevi Yaptırma ve Yaşatma Derneği'nin birlikte ev sahipliğinde ve İzmir'de yapılacak.
2. Ara toplantı 19-21 Mayıs 2006 tarihlerinde Bartın Kadın Dayanışma Derneği ev sahipliğinde Bartın'da yapılacak. Kadınlar iki gün sürecek toplantının ardından bir gün boyunca da birlikte gezip eğlenecekler.
3. İletişim merkezinin maddi sorunları henüz çözülemediği halde çalışmasına devam edecek, Birsen Atakan iletişim merkezinin yürütücülüğünü Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı'nın desteğiyle sürdürecektir ve bir yıl boyunca Selis Dayanışma, Van Kadın Derneği ve Antalya Kadın Dayanışma Derneği iletişim merkezine bilgi akışının sağlanmasına destek verecek.
5. "Büyükşehir Belediyeleri ve nüfusu 50.000'i geçen yerlerdeki belediyeler kadınlar ve çocuklar için koruma evleri açar" yasa maddesinin gerçekleşmesi için baskı oluşturulmasına karar verildi. Kadav-Kadınlara Dayanışma Vakfı, Van Kadın Derneği, Ka-Mer, Mersin Bağımsız Kadın Derneği, İzmir Kadın Dayanışma Derneği, Selis Danışmanlık ve Kardelen Kadinevi ve Şahmaran Kadın Araştırma Merkezi ile bir (adı netleşmeyen) çalışma grubu oluşturuldu. Grup, yerel kadın gruplarıyla birlikte belediyenin görevini yerine getirip getirmediğini takip edecek, belediyenin çalışmasını izleyecek, baskı oluşturacak.
6. 8. Kurultay'da sonlanamayan tartışmalara, Bartın'da yapılacak olan ara toplantıda bırakılan yerden devam edilecek. Kalınan yerden devam edilebilmesi için ara toplantıya "Diyarbakır'da yapılan 8. Kurultay'a katılmış olan kadınların davetli olmasına, katılmamış olan kadınların davetli olmamasına" ve toplantıda şiddet, feminizm ve katılımcı kriterleri üzerine konuşmayı sürdürmeye karar verildi.

Kadın Sığınakları ve Danışma/Dayanışma Merkezleri 8. Kurultayı, "Kadınlar Vardır" şarkısının birlikte söylemesi ve kadınların birbirlerini alkışlamasıyla sona erdi.

Kurultay masrafları Heinrich Böll Stiftung Derneği Türkiye Temsilciliği

tarafından karşılanmıştır. Kurultayın görsel kaydı Filmmor tarafından gönüllü olarak yapılmıştır.

(Raporu Hazırlayan: İletişim Merkezi ve Selis Danışmanlık)

KATILANLAR

Asli katılımcılar

Adana Kadın Danışma Merkezi-AKDAM
Adana Kadın Kuruluşları Birliği
Amargi-Adana
Amargi-İstanbul
Antalya Kadın Danışma ve Dayanışma Derneği
Antalya Kadın Danışma ve Dayanışma Merkezi
Bartın Kadın Dayanışma Derneği
Batman Kadın Danışma Merkezi
BİLKAD Kadın DestekKültür Çevre İşletme Kooperatifi
Çanakkale Kadın Danışma Merkezi-ELDER
Değirmendere Kadın Destek Merkezi
Ege Kadın Dayanışma Vakfı-EKDAV
Gökkuşluğu Kadın Derneği
Günyüzü Kadın Kooperatifi
İzmir Kadın Dayanışma Derneği
Ka-mer-Adıyaman
Ka-mer-Bingöl
Ka-mer-Diyarbakır
Ka-mer-Elazığ
Ka-mer-Hakkari
Ka-mer-Malatya
Ka-mer-Mardin
Kad-mer
KADAV Köseköy Yeni Adım Sitesi
Kadın Dayanışma Vakfı
Kadınlarla Dayanışma Vakfı-Kadav
Mersin Bağımsız Kadın Derneği
Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı
Selis Danışmanlık Organizasyon
Söke Kadın Sığınmaevi Yaptırma ve Yaşatma Derneği
Şahmaran Kadın Dayanışma ve Araştırma Merkezi
Van Kadın Derneği
Yaşam Evi

Kurultayın ilk gününe katılanlar

Batman Selis,Kadın

Bismil Belediyesi

Diyarbakır Bağlar Kadın Kooperatifi

Diyarbakır Barış Anneleri İnsiyatifi

Diyarbakır Barosu Kalkınma Çalışmaları

Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi-Dikasum

Diyarbakır GİDEM

Diyarbakır Kadın Platformu

Diyarbakır Kesk Şubeler Platformu

Diyarbakır YG21

Diyarbakır YG21 Kadın Meclisi

Diyarbakır-Bağlar Belediyesi Kardelen Kadın Evi

Epi-Dem

Umut İşığı Kadın Kooperatifi

Yaka-KOOP

IX. KURULTAY'A HAZIRLIK TOPLANTISI ARA KURULTAY SONUÇLARI

(27-28 MAYIS 2006 – BARTIN)

Gündem : Açılacak sığınaklar, şiddet, katılımcı kriterleri, atölyelerin oluşturulması, feminizm (Diyarbakır'da tartışmaların kaldığı yerden devamı)

Açılacak sığınaklar

İçişleri Bakanlığı, AB hibesiyle UNFPA ile işbirliği halinde 7-8 sığınak açmayı planlamaktadır. Kadın Dayanışma Vakfı, Bakanlığın bu çalışmayı mutlaka kadına yönelik şiddetle mücadele eden ve sığınak deneyimi olan kadın kuruluşları ile birlikte yürütmesi gerektiğini belirtmek üzere AB ve UNFPA'den ilgililerle irtibata geçmiştir. Görüşmelerinde, bu alandaki mücadele sürecini ve sığınak deneyimini gözeterek Mor Çatı, KAMER ve Kadın Dayanışma Vakfı'nın bu çalışmada deneyimlerinden yararlanılmasının gerekli olduğu belirtilmiştir. Bu üç kuruluşun da katıldığı bir toplantıda proje hakkında ayrıntılı bilgi edinilmiştir. Bu toplantı sonrasında bu kuruluşların da önerileri dikkate alınarak Bakanlık, İstanbul, İzmir, Ankara, Bursa, Antalya, Eskişehir, Gaziantep, Samsun ve Adana illerini sığınak için uygun iller olarak belirlemiştir. Sığınakların danışma merkezleri ile birlikte sağlıklı biçimde işleyeceği de vurgulanarak bu projenin o illerdeki kadın sığınakları kurultayı katılımcısı kadın kuruluşları ile birlikte yürütülmesinin çok önemli olduğu anlatılmış ve bu illerdeki kadın kuruluşlarının iletişim bilgileri kendilerine iletilmiştir. Projenin inşaatından başlayacağı, bunun için arsa satın alınacağı, mimari bir projenin olmadığı, sığınakların ilgilene belediyelerle birlikte açılacağı, İçişleri Bakanlığı'nın kadın kuruluşlarının görüşlerini dikkate aldığı, Haziran sonunda projenin netleşeceği belirtilmiştir.

Öneriler-tartışmalar

Sığınak açılacak illerin, kadınların güvenliği açısından büyük iller olması gerekir. Kadın örgütü olmayan illerde kadın danışma merkezleri oluşturulması gerekir. Projenin başından sonuna dek, işleyiş süreci dahil yönlendirici bir danışma kurulu oluşturulması gerekir. Güvenlik gerekçesiyle bazı illerde sığınak açılıp açılmamasına o illerdeki kadın kuruluşlarının görüşleri alınarak karar verilmeli. Danışma merkezlerinin yanı sıra meslek eğitimi ve istihdam ayağı eksik bırakılmamalı. Sığınak açılacak iller, kadın danışma merkezi olmadan, SHÇEK tarafından açılan kadın konukevlerinden farksız hale gelir. Nüfus Fonu, sığınaklar kurultayına danışarak bu işe başlamalıydı. Kurultaydan ortak bir görüş çıkabilir. Sığınakların mobil olması gerekir, arsa alıp inşaat yapmak

kadınlar açısından güvenli değildir. Sığınak deneyimi olan üç kuruluş danışma kurulunda yer almalı ve sembolik de olsa ücret almalıdır. Mimarlar Odası'nda kadın çalışması yapanlardan proje için görüş alınmalı. Gazi Üniversitesi mimarlık öğrencilerinin sığınak üzerine ödevlerinden yararlanmak mümkün. Sığınaklarla danışma merkezleri arasında çok iyi işleyen bir mekanizma kurulması gerekir. Kreş sorunu çözümleni. Deneyimli olanların yanı sıra diğer kuruluşlar da danışma kurulunda yer almalılar. Danışma kurulunun kalabalık olması çalışmayı hantallaştırabilir. Sığınakta çalışanların kadın örgütleri tarafından belirlenmesi gerekir. Kurulun diğer örgütlerle çok yakın ilişkide olması gerekir. İlk adım mail grubu işler hale getirilmeli.

Danışma Kurulu'nun 10 kişiden fazla olmaması kararlaştırıldı. Ara toplantıya katılanlardan Mor Çatı, Kadın Dayanışma Vakfı, Selis-Diyarbakır, Van Kadın Derneği, Günyüzü, Kardelen Kadınevi, Amargi oluşturulan kurula katıldılar. Toplantıya katılmayan kuruluşlar kendilerini daha sonra önerebilecekler.

Şiddet ve kurultay

Öneriler-tartışmalar

Kurultayın içeriğinin kadına yönelik şiddet mi, aile içi şiddet mi olacağı konusundaki tartışmaya devam edildi. Van, Kadav, Amargi, Günyüzü, Kardelen, Selis, Epi-dem ve İletişim Merkezi'nden Birsen kurultayın içeriğinin kadına yönelik şiddet olması gerektiği, kadınların aile içi şiddetin yanı sıra aile dışı şiddete de maruz kaldıklarını, çeşitli şiddet biçimlerinin iç içe yaşanabildiğini, aile içi şiddet biçimlerinin bölgelere göre farklılıklar gösterdiğini, kurultayda her türlü şiddet biçiminin konuşulup tartışılması gerektiğini savundular. Katılımcılardan Bartın Kadın Danışma, Mor Çatı, Kadın Dayanışma Vakfı, Çanakkale Kadın Danışma, Antalya Kadın Dayanışma, Adana Kadın Kuruluşları, kurultayın içeriğinin aile içi şiddet olması gerektiğini, aile içi şiddetin görünür olması gerektiğini, kurultayın danışma merkezleri ve sığınaklar alanında yürütülen çalışmalarda uzmanlaşmaya ihtiyaç olduğunu, kurultaydan somut kararların ve eylem planlarının çıkması gerektiğini, kadına yönelik şiddete ilişkin görüşlerde ortaklaşmanın mümkün olmadığı, kapsamın genişlemesi halinde kurultayın işlevini yitireceğini savundular.

Genel eğilim

Katılımcılardan Günyüzü, Selis-Diyarbakır, Kardelen Kadınevi ve Epi-dem'in muhalefet şerhi ile birlikte kurultayın içeriğinin aile içi şiddet olmasına karar verildi.

Katılımcı kriterleri

Öneriler-tartışmalar

Kurultay bileşenleri aile içi şiddete karşı mücadele eden bağımsız kadın kuruluşları ve bağımsız kadınlardır. Fon kuruluşları ve fon kuruluşlarından kadınlar atölyelere katılmamalıdır. İlkadım mail grubu bir iç yazışma ve hazırlık alanı olduğu için sadece kurultay bileşenleri üye olmalıdır. Bağımsız kadın kuruluşu olmayan SHÇEK, Belediye Kadın Danışma Merkezleri ve Konukevleri, Barolardaki kadın çalışma grupları vb. kuruluşlardaki kadınlar alanda çalışan kadınlardır ve kurultayın bileşeni olmalı. Atölyelerin bazıları sadece bağımsız kadın kuruluşlarına açık olmalı. SHÇEK ve Belediye Danışma Merkezleri ile ortak çalışmalar yapmak önemli olmakla birlikte kurultayın politikasını bağımsız kadın örgütleri oluşturmalıdır.

Genel eğilim

Fon kuruluşları ve fon kuruluşlarından kadınlar atölyelere katılmazlar ve ilkadım mail grubuna dahil olmazlar. Aile içi şiddete karşı mücadele eden bağımsız kadın kuruluşları, bağımsız kadınlar ve alanda çalışan kadınlar kurultayın bileşenidir. Alanda çalışan kadınlar bazı atölyelere katılabilirler, bazı atölyeler sadece bağımsız kadın kuruluşlarının katılımına açıktır. Kurultayın ilk günü bütün kadınlara açıktır.

Atölyelerin oluşturulması

Öneriler-tartışmalar

Çok fazla atölye olması hem zaman hem mekan açısından çalışmayı zorlaştıran bir durum. Kürt kadınlara yönelik şiddet atölyesi olması önerisi tekrar tartışıldı ve Antalya Kadın Dayanışma Merkezi'nin muhalefet şerhi ile aşağıdaki karar alındı.

Atölye başlıkları

1. Sığınak yaşamı; aile içi şiddet dışı başvurular, kadınların sığınak sonrası yaşamlarına nasıl destek verilebilir. (Alanda çalışan kadınlar katılır)
2. Ensest karşısında danışma merkezleri neler yapabiliyor? Ensest nasıl açığa çıkarılabilir? (Alanda çalışan kadınlar katılır)
3. Kürt kadınlara yönelik çok yönlü şiddet, bunun aile içi şiddete ve topluma yansımaları. (Tüm kadınlar katılır)
4. Sığınaklar ve Danışma Merkezleri ile ilgili politik gelişmeler ve kadın hareketi. (Bağımsız kadın kuruluşları katılır)

5. Danışma Merkezleri ve İşleyiş. (Alanda çalışan kadınlar katılır)

Feminizm üzerine daha sonra tartışmaya devam edilmesine ve ara toplantı kararlarının bağlayıcı olduğuna karar verildi.

Toplantıya katılanlar:

Adana Kadın Kuruluşları Birliği
Amargi Kadın Akademisi
Antalya Kadın Danışma/Dayanışma Merkezi
Bağlar Belediyesi Kardelen Kadınevi
Bartın Kadın Danışma Derneği
Batman Belediyesi Selis Kadın Danışmanlık Merkezi
Çanakkale Kadın Dayanışma Derneği
Epi-dem Kadın Eğitim ve Psikolojik Danışma Merkezi
Günyüzü Kadın Dayanışma Kooperatifi
Kadın Dayanışma Vakfı
Kadınlarla Dayanışma Vakfı-KADAV
Mersin Bağımsız Kadın Derneği
Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı
Selis Danışmanlık Organizasyon-Diyarbakır
Van Kadın Derneği

KADIN SİĞİNAKLARI VE DANIŞMA/DAYANIŞMA MERKEZLERİ IX. KURULTAYI SONUÇ BİLDİRGESİ

(24-25-26 KASIM 2006 - İZMİR)

Kadın Sığınakları ve Danışma/Dayanışma Merkezleri Kurultayları'nın dokuzuncusu 24-25-26 Kasım 2006'da İzmir'de yapıldı. Kurultayın kadın kuruluşlarından ve bu alanda çalışan, çalışmak isteyen kadınlardan oluşan 134 katılımcısı bulunuyordu. 9. Kadın Sığınakları ve Danışma/Dayanışma Merkezleri Kurultayı'nın finansal desteği, daha önceki kurultaylarda olduğu gibi yine Heinrich Böll Vakfı tarafından sağlandı.

Kadın Sığınakları ve Danışma/Dayanışma Merkezleri Kurultayları 1998 yılında Mor Çatı'nın girişimiyle başlatılmıştı. Bu süreçte şiddet alanında mücadele veren pek çok kadın grubu, feminist bir zeminde bir araya geldiler. 7. ve 8. Kurultaylarda, kurultayın kendisini tanımlamasına yönelik yoğun tartışmalar yaşandı, son olarak Bartın'da yapılan ara toplantıda bileşenler, bu tartışmaları sonuçlandırarak belirli bir noktaya getirdi. Buna göre kurultayın çerçevesi aile içinde kadına yönelik şiddet olarak belirlendi ve bunu etkileyen kadınlar üzerindeki diğer şiddet biçimlerinin de kurultaylarda bir atölye çalışması olarak ele alınacağı yönünde görüş birliği oluştu.

EKDAV'ın evsahipliğinde gerçekleştirilen 9. Kurultay, İletişim Merkezi'nden Birsen Atakan'ın süreci özetleyen konuşması ile başladı. Ardından tek tek katılımcı kadınlar ve yeni kadın grupları kendilerini tanıttılar. Katılımcılar arasında bir kadın polis de bulunuyordu. Kendisinin görevli olmadığını, İzmir'de Yerel Gündem 21 faaliyetlerine katıldığını söylemesi nedeniyle kurultayın 1. gün faaliyetlerine katılabileceği konusunda görüş birliği oluştu.

Sunumlara geçildi. Hicran Karabudak, gönüllü olmanın ve kadın kuruluşlarında gönüllü olmanın önemi üzerine konuştu. Amargi'nin sunumu "Farkındalık, farklılık" konusundaki değerlendirmeleri içeriyordu. KADAV kadın istihdamı ile ilgili yaptığı bir sunumla, istihdam konusunun kadınlar açısından önemine dikkat çekti, kadın örgütlenmelerini konuyla ilgili hazırladığı ankete katılmaya çağırdı. İzmir'den Pakize, yasaları ve genelgeyi değerlendirdi. Yine İzmir'den Ferihan, Kürtçe yaptığı konuşmada Kürt kadınların farklı ezilme biçimlerine dikkat çekti. Kadın Dayanışma Vakfı ise 8. Kurultay'ın yeterince değerlendirilmediğini, KAMER'in bu toplantıya katılmamasının anlamlı olduğunu vurguladı. İzmir'den bir başka katılımcı olan Gönül, kurultaylarda bir sığınak modelinin belirlenmesi gerektiğini dile getirdi.

Günün sonunda, atölyelerde buluşmak üzere sözleşildi. Ancak çalışmalara katılan kadınların bir bölümü "Kürt kadınlara yönelik çok yönlü şiddet, bunun aile içi şiddete ve topluma yansımaları" atölyesinin yapılmasını yeniden tartışmaya açmak istediler. Bir önceki kurultaya ve ara toplantıya katılan kadınlar ise bu konunun Diyarbakır Kurultayı'nda ve ara toplantıda tartışıldığını, bağlayıcı karar alındığını belirttiler. Atölyeye katılımın zorunlu olmadığı, ama atölye çalışmasına katılmak isteyen kadınları engelleme yönündeki bir tutumun da feminizmle bağdaşmayacağı belirtildi.

Ertesi gün atölye çalışmaları başladı. Ara toplantıda belirlenen atölye konuları aşağıdaki başlıklardan oluşuyordu:

1. Sığınak yaşamı, aile içi şiddet dışı başvurular, kadınların sığınak sonrası yaşamlarının desteklenmesi. (Alanda çalışan kadınlara açıktır)
2. Enest karşısında danışma merkezleri neler yapabiliyor? Enest nasıl açığa çıkartılabilir? (Alanda çalışan kadınlara açıktır)
3. Kürt kadınlara yönelik çok yönlü şiddet, bunun aile içi şiddete ve topluma yansımaları. (Tüm kadınlara açıktır)
4. Sığınaklar ve Danışma Merkezleri ile ilgili politik gelişmeler kadın hareketi. (Bağımsız kadın kuruluşlarına açıktır)
5. Danışma Merkezleri ve işleyiş. (Alanda çalışan kadına açıktır)

Atölye çalışmaları başladığında, katılımcıların bir bölümü, 3. atölyenin kendilerine rağmen yapıldığı düşüncesiyle bu çalışmaya katılmama yönünde eğilim gösterdiler. Polisin kurultayın yapıldığı mekana gelmesi ve "ihbarı değerlendirdiğini" açıklaması üzerine, kurultayın hedef gösterildiği anlaşılmış oldu. Tüm katılımcılar buna ortak tepki gösterdiler ve kurultayı da birleştirici bir tutum sergilediler. Polisin kurultay mekanına girmesine hep birlikte karşı çıktıldı.

Polisin uzaklaştırılmasından sonra atölye çalışmalarına devam edildi. 3. atölyenin yapılmasına karşı çıkan kadınların bir kısmı, bu düşüncelerini bu atölyeye katılarak açıklamaya karar verdiler. 3. atölyenin çalışmaları onların katılımıyla daha da verimli biçimde gelişti.

Kurultayın son gününde, önce atölyelerin çalışmalarının tamamlanması, ardından da sonuç bildirgesinin hazırlanması öngörülmüştü. Ancak polisin kurultay mekanına yeniden geldiği dahası mekanı tahsis eden kuruluşa çalışmaların erken bitirilmesi yönünde baskı yaptığı görüldü.

Bunun üzerine 3 gün boyunca yaşanan yıpratıcı tartışmaların da etkisiyle sadece 4 atölyenin sonuçları tartışılabilirdi, sonuç bildirgesinin daha sonra hazırlanmasına karar verildi.

Kurultay katılımcıları önümüzdeki süreçte aşağıdaki noktalara dikkat çektiler ve bu yönde güç birliği yapmayı öngördüler:

1. “Çocuk ve Kadınlara Yönelik Şiddet Hareketiyle Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi” başlıklı 4 Temmuz 2006 tarihinde yayınlanan genelge hayata geçirilmelidir. Bu genelge bu alanda yaklaşık 20 yıldır mücadele yürütmekte olan kadın hareketinin kazanımıdır ve dokuz yıldır düzenlenmekte olan bu kurultayların taleplerini de büyük ölçüde içermektedir. Ancak uygulanması yönünde gerekli adımların atılmamış olduğu gözlenmektedir.
 - Bu genelge doğrultusunda kamu kuruluşlarının kendilerine verilen yükümlülükleri ne ölçüde yerine getirdikleri açıklanmalıdır, yerine getirmeyenlere yönelik yaptırımlar getirilmelidir. Bu kuruluşların belirtilen yükümlülükleri bugüne kadar ne ölçüde hayata geçirdiği kamuoyu ile paylaşılmalıdır.
 - Genelgede sözü geçen bütçe açıklanmalıdır.
 - Kadın destek fonu oluşmuş mudur? Bu fondan kaç kadın yararlanmıştır?
 - Genelgede sözü edilen yerel düzeyde valilik, emniyet, jandarma, belediyeler, müftülük, üniversiteler ve STK’lar düzeyinde yapılacak çalışmalar ne aşamadır?
 - KSGM’nin genelgede belirtilen tedbirlerin etkin biçimde uygulanması konusunda yönlendirici olması, ilişkili kurumları denetlemesi, aile içinde şiddete uğrayan kadınların yaşamlarını kolaylaştıracak önleyici tedbirler acilen gerçekleştirilmelidir.
- Kurultay katılımcıları bu genelgenin izlenmesi amacıyla bir izleme grubu oluşturdular. Bu grubun CEDAW İzleme Grubu ile ortak çalışma yürütmesi kararlaştırıldı. Kadının İnsan Hakları Yeni Çözümler Vakfı’ndan Evre, Amargi’den Canan, Kadın Dayanışma Vakfı’ndan Ebru, Çanakkale Elder’den Sema bu konuda görev aldılar.
2. Belediyeler sığınak açma yükümlülüklerini yerine getirmelidir. Belediyelerin büyük bir kısmı yasa ile kendilerine verilen sığınak açma yükümlülüğünü yerine getirmemektedir. Sığınak sayısı zaman geçirmeksizin artırılmalı, yasayı uygulamayan belediyeler kamuoyuna açıklanmalıdır. Yasayla ilgili yönetmelik ise zaman geçirmeksizin çıkarılmalıdır.
 3. Sığınaklar danışma merkezleri ile birlikte açılmalıdır. Şu anda var olan sığınakların bir bölümü danışma merkezi olmadan çalışmaktadır.

Bu hem başvuru aşamasında, hem de sığınak sonrası yaşamda kadınların izlememesi nedeniyle güçlük yaratmaktadır. Sığınakların danışma merkezleri ile eşgüdümlü çalışmaları sağlanmalıdır.

4. Sığınakların var olan olumsuz koşulları değişmelidir. Sığınakta kalan kadınlara şiddet sonrası insan haklarına uygun şartlarda yaşama hakkı sunulmalıdır. Yeni açılacak sığınaklar da cezaevi değil, yaşam evi olarak düzenlenmelidir. Çalışan personel mutlaka kadın bakış açısına sahip olmalı, çalıştığı süre içinde de gerekli bilgi ve desteği almalıdır. Sığınakta kalan kadınlar, sığınak sonrası yaşamlarında özellikle aşağıdaki noktalarda güçlendirilmelidir.
 - Konut desteği. Yerel yönetimler ya da merkezi yönetim tarafından sığınak sonrasında kadınlara belli bir süre için de olsa ucuz ya da kira ödemededen kalabilecekleri konutlar sağlanmalıdır.
 - İş desteği. Kamu kuruluşları, yerel yönetimler, kentin sanayi odaları şiddet gören kadınlara istihdam yaratmalıdır.
 - Kreş/okul desteği. Kısa sürede birkaç yer değiştirmek zorunda kalan anne ile birlikte olan çocuklara okul kayıtlarında zorluk yaşamamaları, kayıtların gizli kalabilmesi için psikolog/rehber öğretmen desteği, okul öncesi eğitim çağında ise kreş desteği sağlanmalıdır.
5. Kadın örgütleri tarafından yürütülen "danışma merkezleri", "dayanışma merkezine" dönüşmelidir. Devlet kendisinin üstlenmesi gereken konuları da kadın örgütlerinden beklemektedir. Bu girişin önünde sürüklenmek yerine dayanışma ruhunu canlandırmalı, farkındalık yaratma ve örgütlenme çalışmalarına öncelik tanımalıyız. Faaliyet alanımızı kadına yönelik şiddeti ortadan kaldıracabilecek politik hedefler doğrultusunda tanımlamalıyız.
 - Hiyerarşik işleyiş biçimleri danışma/dayanışma merkezi faaliyetleri açısından uygun bir model değildir. Başvurularla kurulan hiyerarşik, önyargılı olmayan ilişki biçimleri danışma/dayanışma merkezlerinde de temel alınmalıdır.
6. ALO ŞİDDET hattı göstermelik olmaktan çıkmalıdır. Şiddetin mesaisi ve mekanı yoktur. ALO ŞİDDET hatları amaca uygun biçimde 24 saat hizmet verebilmelidir. Genelgede de bu hatlarla ilgili yükümlülük mevcuttur. Bu konudaki gelişmeler kamuoyuna açıklanmalıdır. Acil destek merkezleri ve ara istasyonlar açılmalıdır. Bu istasyonlar aile içi şiddet dışı başvurulara, sokakta yaşayan kadınlara da açık olmalıdır. Mesai saatlerinde danışma merkezleri ile koordineli çalışmalıdır.
7. SHÇEK'ler yeniden yapılandırılmalıdır. Şiddet gören kadınların barınma, iş bulma, çocuk bakımı gibi ihtiyaçlarını karşılayabilecek biçimde SHÇEK'ler yeniden yapılandırılmalı, bu yapılırken kadın

hareketinin danışma/dayanışma merkezi deneyimlerinden yararlanılmalıdır.

- SHÇEK danışma merkezlerinin sayıları artırılmalı, görevli kadın personel bu alandaki çalışmalarını bölgelerdeki kadın kuruluşları ile eşgüdümlü yürütmelidir. Fiziki koşullar alanın ihtiyaçlarına uygun biçimde iyileştirilmeli, mesleki eğitim yaygınlaştırılmalı, nitelikli personel sayısı artırılmalı, bu kurumların uygulamalarına standart getirilmelidir.
 - Aile içinde şiddet gören ve danışma/dayanışma merkezlerine başvuran kadınların resmi işlemleri çok uzun sürmekte ve kadınlar bu süreçte birbirinden farklı pek çok kurumla yüz yüze gelmektedir. SHÇEK tarafından bütün bu işlemler hızlandırılmalı, kolaylaştırılmalı, koordine edilmeli, ücretsiz hale getirilmelidir.
 - 4320 sayılı yasanın eksikleri giderilerek uygulanması sağlanmalıdır.
8. Ensest için acil yardım hattı oluşturulmalıdır. Ensest danışma merkezlerinin de henüz üzerinde yoğunlaşmadığı bir alandır. Çok yaygındır. Bu nedenle üzerinde daha fazla farkındalık geliştirilmesi gerekmektedir. Sağlıklı çalışmaların yapılabilmesi için kadın örgütlerinin deneyimlerinin paylaşılabilmesi, bunun için bir ağ oluşturabilmesi gerekmektedir. Bu alanda zaman geçirmeksizin bir çalışma grubu oluşturmak yerinde olacaktır. Oluşturulacak çalışma grubu alanda çalışan uzmanlarla işbirliği yapmalıdır.

Kurultaya Katılanlar:

AKDAM
AMARGİ ADANA
AMARGİ İSTANBUL
AMARGİ İZMİR
ANTALYA KADIN DANIŞMA
ANTALYA KADIN DANIŞMA
BAĞLAR KADIN KOOP
BARIŞ DER
ÇANAKKALE BARBAROS TOPLUM MERKEZİ
ÇANAKKALE ELDER
ÇEKEV
EKDAV
EPİDEM
GÖKKUŞAĞI
İZMİR KADIN DAYANIŞMA DERNEĞİ
İZMİR KADIN DAYANIŞMA DERNEĞİ
KADAV
KADIN HAKLARI DERNEĞİ
KARDELEN KADIN EVİ
KİH YENİ ÇÖZÜMLER
KIRKÖRÜK
MEYA KADIN MERKEZİ
MOR ÇATI
NAZİLLİ
SELİS
SELİS
SÖKE
ŞAHMARAN

KADIN SİĞİNAKLARI VE DANIŞMA/DAYANIŞMA MERKEZLERİ X. KURULTAYI SONUÇ BİLDİRGESİ (7-8-9 ARALIK 2007 - İSTANBUL)

Bizler, sığınak ve da(ya)nışma merkezi faaliyeti yürüten bağımsız kadın grupları olarak, belediye, SHÇEK, üniversitelerin ilgili bölüm temsilcileri ve feminist kadınlarla birlikte 10. Sığınaklar ve Da(ya)nışma Merkezleri Kurultayı'nı 7-8-9 Aralık'ta İstanbul'da gerçekleştirdik.

Kurultayın ilk gününe yaklaşık 200 kadın, ikinci gün yapılan 6 atölye çalışmasına da yaklaşık 100 kadın katıldı.

Aile içinde kadına yönelik şiddet, kurultaylar aracılığıyla bir araya gelen kadınların mücadeleleri sonucu devletin hatta özel sektörün gündemine de girdi. Devletin AB finansmanı ile de olsa politikalar geliştirmeye başladığı bugün, biz kadınlar, sorunun aile içi iletişimsizlik boyutuna indirgenmesine ya da şiddetle mücadelenin ailenin korunması temelinde ele alınmasına izin vermemeliyiz. Bunun için de daha örgütlü mücadele etmemiz zorunludur.

Ayrıca özel sektörün, özellikle Hürriyet Gazetesinin başlatmış olduğu "Aile İçi Şiddete Son" kampanyası ile birlikte kadına yönelik şiddete karşı farkındalığın genişlemesi olumludur. Ancak kurultayla aynı tarihlerde "Aile İçi Şiddeti Önlemekte Medyanın Rolü" konulu bir konferans düzenleyen Hürriyet Gazetesinin kurultaya hiç yer vermemiş olması düşündürücüdür. Kadına yönelik aile içi şiddete karşı samimi ve tutarlı çalışma yürütmeyi hedefleyen hiçbir kurum, kadın hareketinin kazanımlarını ve mücadelesini görmezden gelerek bir yere varamaz. Üstelik Avrupa Birliği'nden sağlanan finansal destekle Alo Şiddet Hattı projesi yürütmekte olan Hürriyet'in, hedefleri tam olarak çakışmasa bile kendisine yapılan başvurularla ilgili kadın örgütleri ile işbirliği yapması kaçınılmazdır. Bu bakımdan Hürriyet Gazetesini, yürütmekte olduğu kampanya sürecindeki çalışmalarını, kadın örgütleriyle kurduğu ilişkiler açısından da gözden geçirmesinin gerekliliğini düşünüyoruz. Ayrıca Acil Yardım Hattı vasıtasıyla Hürriyet'in de yüz yüze geldiği kadınların sorun ve sıkıntıları karşısında, devletin gerekli mekanizmaları oluşturması yönünde ne gibi yaptırımlar oluşturulabileceğine ilişkin fikir alışverişinin yapılması için kadın örgütleriyle ortaklaşa bir zemin oluşturmak bir ihtiyaçtır.

İlk yıl (1998) kurultaya yaklaşık 10 kadın örgütü katılırken, bugün kurultay içinde 60'a yakın kadın da(ya)nışma merkezi bulunuyor. Kurultay, kadına yönelik şiddetle mücadelede başta 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair

Yasa ve TCK olmak üzere birçok yasal düzenlemenin tartışılabilmesini ve gerçekleştirilebilmesini sağladı. Nüfusu 50 bini aşan belediyelerde sığınak açılması, 2006/17 sayılı Başbakanlık genelgesi ve ilgili İçişleri Bakanlığı genelgeleri kurultayın sonuç bildiregellerinin devlet tarafından resmileştirilmesinin belgeleri olarak görülmelidir. Yine kurultayın ilk düzenlendiği yıl sığınak sayısı 7 iken, son verilere göre bugünkü mevcut sığınak sayısı 36'dır.

Bizler, kurultayın son günü, dayanışma merkezi ve sığınak faaliyeti yürüten bağımsız kadın grupları olarak diyoruz ki;

1. Yeni Belediyeler Yasasının kabulünün üzerinden 3 yılı aşkın bir zaman geçmesine karşın, belediyelerin büyük bir çoğunluğu bu yasanın sığınak açılması ile ilgili hükmünü yerine getirmemiştir. Açılmış olan sığınaklar da yerleşmiş uluslararası ilkelerin dışında faaliyet yürütmektedir. Bu nedenle, 8 Mart 2008'de Türkiye'nin dört bir yanında belediyeleri uyarmaya dönük eylemleri başlama geçirmeyi kararlaştırdık. Zaman geçirmeksizin sığınaklar açılmalı, burada yürütülen ve yürütülecek faaliyetler uluslararası düzeyde benimsenmiş feminist ilkeler doğrultusunda gerçekleştirilmelidir. 15 Ocak 2008'e kadar hazırlanacak olan dosyalarla kadın örgütleri, sığınak ve danışma merkezleri konusundaki deneyimlerini belediyelerle paylaşacak, ardından ilgili belediyelere sığınak açması talebi ile resmi başvuruda bulunulacak ve netice alınamaması durumunda ilgili belediyeler hakkında yasal yollara başvurulacaktır. Bu alanda 20 yıla yakın bir süredir biriktirdiğimiz deneyimleri, sığınak ve danışma merkezi faaliyetlerine ilişkin gözlemlerimizi içeren dosyaların hazırlanması ve eylem sürecinin örgütlenmesi konusunda Kadın Dayanışma Vakfı, Kırkörük, Adana Amargi, Akdam, Adana Kadın Meclisi ve Mor Çatı görev almıştır.

- "Kadın bakış açısı" kavramı muğlaktır. Sığınak ve da(ya)nışma merkezlerinde çalışanların kendilerini feminist olarak tanımlamasalar bile, feminist politikanın bu alanda yerleşmesini sağladığı ilkeler doğrultusunda kadından yana tutum almaları önemlidir.
- Sığınaklarda ve da(ya)nışma merkezlerinde ayrımcılık yapılmaması sağlanmalıdır. Sakatlık, etnisite, ırk, dil, cinsel yönelim, inanç gibi konularda geniş bir farkındalık yaratılmalı, çalışan seçiminde bu konudaki duyarlılıklar göz önüne alınmalıdır. Ayrıca yeterli düzenlenmenin olmaması durumunda bile ayrımcılık yapılmış olabileceği dikkate alınarak, sığınanın fiziksel koşulları ve işleyiş biçimi çeşitliliğe uygun hale getirilmelidir.

- Da(ya)nışma Merkezleri sığınak talebi olan ve olmayan kadınlarla dayanışabilecek biçimde donanımlı olmalı, kadınlar için çok yönlü destek mekanizmaları zorlanmalıdır. Bu çalışmalar için hem yerel yönetimlerin, hem de merkezi yönetimlerin bütçe ayırması sağlanmalıdır.
 - Aile içinde kadına yönelik şiddetle (erkek şiddeti) mücadele eden bağımsız kadın örgütleri olarak kurultaylar aracılığıyla aramızdaki iletişimi güçlendirmeyi, deneyimlerimizi birbirimize aktarmayı, ortak politikalar geliştirmeyi, devleti kadından yana politikalar geliştirmeye zorlamayı, uygulamalarını izlemeyi, değerlendirmeyi, bu çalışmalar içinde bağımsız kadın örgütlenmelerinin de yer almasını sağlamayı, kadın dayanışmasını güçlendirmeyi hedefliyoruz. Kurultaylar, bileşenleri oluşturan bağımsız kadın örgütlerinin yanı sıra, SHÇEK, yerel yönetimler ve feminist kadınların katılımı ve katkılarıyla zenginleşecektir.
2. Da(ya)nışma ve sığınak faaliyeti yürüten kadın örgütleri bölgelelerinde SHÇEK ile işbirliği yapmakta, başvuran kadınların yönlendirilmesi ve izlenmesi sürecinde gördükleri eksikleri paylaşma ihtiyacı duymaktadır. Bu nedenle Ankara'da bulunan kadın grupları tarafından SHÇEK Genel Müdürlüğü ile bir görüşme yapılacaktır. Görüşmede, alanda bulunan kadın gruplarının SHÇEK'lerle ortak atölye çalışmaları gerçekleştirmesi konusu ele alınacaktır. Ayrıca her bölgede kadın gruplarının temsilcileri insan hakları kurullarına girerek SHÇEK'e bağlı kuruluşlarla iletişimi ve deneyim paylaşımını artırmayı hedeflemektedir.
3. Namus adına işlenen cinayetlerle ilgili bir kampanya yürütülecektir. Bu cinayetler Doğu'da töre, batıda aşk, kıskançlık gibi isimlerle adlandırılrsa da özünde, kadın bedeninin ve cinselliğinin denetlenmesini hedeflemektedir. Her bölgenin farklılıkları ve özgül koşulları kuşkusuz bulunmaktadır. Ancak namus bütün sosyal, sınıfsal, etnik kesimden kadınların ortak sorunudur ve bütün bu cinayetler erkek şiddetinin ve zihniyetinin en acımasız örnekleridir.
- Namus adına işlenen cinayetler Türk Ceza Kanunu'nda kasten öldürme suçunun nitelikli hali olarak açıkça düzenlenmelidir.
 - Ceza kanununda yer alan " haksız tahrik" maddesinin yasanın metnine ve gerekçesine aykırı yorumlarla, erkek egemen sistemi koruyan, kollayan ve ödüllendiren şekilde uygulanmasına derhal son verilmelidir.
 - Kadın örgütleri namus adına işlenen cinayetlerde devletin ihmalkârlığını ortaya konulmasına dönük davalarda taraf

olmalıdır, buna yönelik emsal kararın çıkarılması için çaba harcahmalıdır.

Bu yıl içinde gerçekleştirmeyi öngördüğümüz kampanya, namus kavramının kendisindeki erkek egemen zihniyeti ortaya çıkaracak eylemleri, "namus cinayeti", "namus adına işlenen cinayet", "kadın katliamı", "kadın cinayeti", "kadına yönelik sistematik cinayet" gibi kavramların sorgulanmasını içerecektir. 11. Kurultay'da konu ile ilgili bir atölye çalışması yapılması hedeflenmektedir. Kampanya ile ilgili olarak Mor Çatı, Kadın Dayanışma Vakfı, Amargi İstanbul, VAKAD, Bağlar Kadın Kooperatifi, Selis, Gökkuşacağı görev almışlardır.

4. Kadın intiharları fiili bir baskı içersin ya da içermesin toplumsal cinsiyet kodlamalarının bir sonucudur. Kadınların intihar etmelerine neden olan, onları buna zorlayan toplumsal değerler ve baskılar deşifre edilmelidir. İntiharlar münferit, kişisel olaylar olarak normalleştirilemez, asıl olarak kadınları intihara zorlayan erkek egemen sistem ve bunun üretimini örgütleyen ve koruyan yapılarıdır. İntihar teşebbüsünde bulunan ve ağır yaralamalarla hastanelere kaldırılan kadınlar gerekli sosyal, psikolojik ve adli incelemeye çoğu kez tabi tutulmamaktadır. Cinayet ve intiharların ardından, yasal soruşturmalar kadının yakınları ve aile bireylerini içerecek şekilde yapılmalı, sorumluların ortaya çıkması sağlanmalıdır.
5. Kadına yönelik aile içi şiddetin temelini aile, akrabalık, aşiret ilişkileri oluşturmaktadır. Bunu anlamaya çalışırken yapılan geleneksel/modern, çekirdek aile/geniş aile, töre/namus gibi ayrımlar ailenin ve aile içi şiddetin asıl şekillendiği ilişkiler ağının görünmesini engellemektedir. Bu üç kurum yani aile/akrabalık/aşiret üç benzer iktidar formu olarak, farklı kültürlerde farklı şekillerde kendisini göstermekle birlikte sonuçları itibariyle kadına ilişkin kararların verildiği iktidar mekanizmalarıdır. Kadın ve erkek kimlikleri aile içindeki rollere göre yapılmaktadır. Aile içinde kadına yönelik şiddete karşı mücadele edebilmek için, aynı zamanda kadın ve erkeklerin geleneksel rollerine, cinsiyetçi işbölümüne karşı çıkılmalıdır.
6. Şiddete maruz kalan kadını mağdur olarak gören yaklaşım doğru değildir. Kadınlar birçok direnme biçimi geliştirebilmektedir. Bu direnme biçimlerini görebilmek, sistemi kavrayabilmek açısından önemlidir. Şiddete maruz kalmak kişisel bir zayıflık değil, yaşadığımız erkek egemen sistemin bir sonucudur. Bu nedenle başvuru alan ve başvuran kadın arasında hiyerarşik bir ilişki kurulmamalıdır.

7. Sığınaklar aynı zamanda çocuklar içindir, ancak çoğu kez çocukların ihtiyaçları yeterince göz önüne alınmamaktadır. Sığınakta kalan çocuklar birey olarak görülmeli, sığınanın fiziksel koşulları ve çalışma biçimi onların ihtiyaçlarını göz önüne alarak düzenlenmeli, onların yaşadıkları ve tanık oldukları şiddetle ilgili uzmanlaşmış bir çalışan sığınakta görevlendirilmelidir.
8. Medyada kadına yönelik şiddetle ilgili yapılan birçok haber ve program erkek şiddetini meşrulaştırmakta ve tekrar üretmektedir. Bu durumun aktif biçimde takibinin ve teşhirinin yapılabilmesi için MEDİZ (Medya İzleme Grubu) ile işbirliği yapılmalıdır.
9. Kurultay feminist bir platformdur. Kadınlar kendilerini tek tek feminist olarak tanımlamasalar dahi kadın bakış açısıyla, kadından yana tutum almaları beklenmektedir ayrıca üretilen politikaların ve faaliyetlerin feminist ilkelere dayanması son derece önemlidir.
10. Sakatlık, etnisite, ırk, dil, cinsel yönelim, inanç gibi konularda geniş bir farkındalık yaratılmalı, bu anlamda gerek alanda çalışanların seçiminde gerekse gönüllülerin bu konudaki duyarlılıkları göz önüne alınmalıdır. Ayrıca ayrımcılık oluşturabilecek eğilime, tutum, davranışa, faaliyet ve çalışmalara karşı duyarlı olunmalıdır.
11. Kadına yönelik aile içi şiddetle ilgili çalışan kadın örgütlerinin, kadın cinayetleri ile ilgili ceza davalarında müdahil olarak kabul edilmesine ilişkin yasal düzenleme gerçekleştirilmelidir.
12. 4320 sayılı Allenin Korunmasına Dair Kanun'da yer alan "aile" kavramının resmi nikâhlı olmayan birliktelikleri de kapsamına yönelik gerekli düzenleme derhal gerçekleştirilmelidir. Ayrıca içeriğinin resmi/imam nikâhlı ya da nikâhsız yaşayan kadınların tamamını kapsayacak şekilde düzenlenmesinin yanı sıra, esas olarak erkek şiddetine maruz kalan kadın ve çocukların can güvenliğini sağlamaya yönelik oluşturulmuş bir yasanın "ailenin korunması" olarak adlandırılması kabul edilebilir değildir. Bu noktada yasanın, şiddet uygulayanı uzaklaştırmaya yönelik önlemleri açıkça vurgulayacak şekilde adlandırılması gerekmektedir.
13. Aile içinde kadınlara ve çocuklara dönük cinsel istismarın, enstestini, açığa çıkartılmasına yönelik farkındalık geliştirme faaliyetlerinin oluşturulması gerekmektedir. Enstest kapalı bir kutu gibi

durmaktadır. Bu nedenle boyutları bilinmemektedir. Bu konunun açığa çıkartılması için gerekli zemin oluşturulmalıdır.

Kurultayın 10. yılında kadın örgütleri arasında daha güçlü bir iletişim ve daha yaygın deneyim ve bilgi paylaşımını hedefliyoruz. Kurultayın politik süreçlerde daha etkin bir rol alabilmesi için bir "temsil" mekanizması oluşturulmalıdır. Bu mekanizma kadın örgütlerinin bağımsızlığını zedelemeyecek, hiyerarşik olmayan, bilgiye ulaşımı kolaylaştıracak, rekabeti değil, kadın güçlenmesini esas alacak, kadın olma paydasını önde tutacak ve çalışma alanı önceden belirlenmiş bir yapı olmalıdır. Bu ilkeler çerçevesinde nasıl bir örgütlenme modeli kurulacağına ilişkin tartışma Kadın Dayanışma Vakfı, VAKAD, Mor Çatı, İzmir Kadın Dayanışma Merkezi, Selis ve KAMER tarafından kolaylaştırılacaktır. Örgütlenme ile ilgili bu tartışma 11. Kurultay'da sonuçlandırılacaktır.

Katılımcılar

Adana Kadın Meclisi
 AKDAM Adana Dayanışma Merkezi
 AKDAM Adana Sığınmaevi
 AKDEM İstanbul
 Amargi Adana
 Ankara Kırkörük
 Antalya Kadın Dayanışma Derneği
 Antalya KKDD
 Arı
 Bağlar Kadın Kooperatifi Diyarbakır
 Bartın Kadın Dayanışma
 Batman Eğitim Sen
 Batman Selis
 Buca Belediyesi
 Bursa Günyüzü
 Bursa Nilüfer Kadın Dayanışma Merkezi
 Bursa Yerel Gündem 21
 Çanakkale ELDER
 Çanakkale ELDER Kadın Dayanışma Merkezi
 Çorlu Kadın Meclisi
 Demokratik Özgür Kadın Hareketi
 DİKASUM Diyarbakır
 Diyarbakır Epidem
 Diyarbakır KAMER
 EHP'li kadınlar
 ELDER Kadın Dayanışma Merkezi
 Emekli Sen
 Eskişehir Demokratik Kadın Platformu
 Eskişehir Eğitim Sen

EVKAD Ev Kadınları Derneği
 Feministler
 Fethiye Kadın Meclisi
 Florence Nightingale Hastanesi görevlileri
 Gaziantep KAMER
 Gebze Amargi
 Gökkuşluğu
 Hakkari KAMER
 Halkevleri
 İHD İstanbul
 İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı
 İstanbul Amargi
 İstanbul KADER
 İÜ Bakırköy Sağlık Yüksek Okulu çalışanları
 İzmir Çiğli EVKA 2 Kadın Kültür Evi
 İzmir Çiğli Kadın Dayanışma Merkezi
 İzmir Kadın Dayanışma Derneği
 İzmir Kadın Dayanışma Grubu
 KADAV
 Kadıköy Belediyesi Konukevi çalışanları
 Kadıköy Belediyesi çalışanları
 Kadın Dayanışma Vakfı
 KAHDEM
 Kardelen Kadınevi
 KIHP Yeni Çözümler
 Lice Kadın Kooperatifi Girişimi
 Mavi Kalem
 Mersin Bağımsız Kadın Derneği
 Mersin Bağımsız Kadın Grubu
 Mor Çatı
 Petrol İş Kadın Dergisi
 Şahmaran Kadın Dayanışma Merkezi
 SELİS Diyarbakır
 SHÇEK Diyarbakır
 Şişli Belediyesi çalışanları
 Söke Belediyesi Kadın Komisyonu
 Söke Kadın Sığınma Merkezi
 Sosyalist Feminist Kolektif
 Torbalı Kadın Dayanışma Grubu
 Tunceli KAMER
 Türk Nöropsikiyatri Derneği İstanbul
 Van Kadın Derneği
 WAVE – Viyana Acil Müdahale Merkezi

Destekleyenler

Heinrich Böll Vakfı
 Eğitim Sen
 Türk Tabipler Birliği

KADIN SİĞİNAKLARI VE DANIŞMA/DAYANIŞMA MERKEZLERİ XI. KURULTAYI SONUÇ BİLDİRGESİ

(11-12-13 EKİM 2008 – VAN)

BASINA VE KAMUOYUNA

Bizler, kadına yönelik şiddete karşı sığınak ve dayanışma merkezi faaliyeti yürüten bağımsız kadın grupları, belediyeler, SHÇEK çalışanları, üniversitelerin ilgili bölüm temsilcileri ve feminist kadınlarla 11-13 Ekim 2008 tarihleri arasında Van'da bir araya geldik. Gerçekleştirdiğimiz 11. Sığınak ve Da(ya)nışma Merkezleri Kurultayı'na yaklaşık 130 kadın katıldı. Kurultay katılımcıları olarak, kadına yönelik şiddete karşı mücadelemizde atölye çalışmalarıyla derinlemesine tartıştığımız aşağıdaki konuların takipçisi olacağız:

1. Yasalarımız hâlâ kadın cinayetlerinin ortadan kaldırılmasını sağlayacak gerekli düzenlemeleri içermemektedir: Halen Türk Ceza Kanunu'nda bulunan "haksız tahrik" düzenlemesi, birçok kadın cinayetinde faileri haklı bir perspektiften değerlendirmek suretiyle uygulanmaktadır. Bu durumda kadının "beyaz tayt giymesi", "işveli şekilde saati sorması", "sıkça banyo yapması" gibi iddialar, eril hukuk sisteminde haksız tahrik nedeni olarak gösterilerek failer devlet tarafından korunmakta, neredeyse ödüllendirilmektedir. Türk Ceza Kanunu'nda yer alan "haksız tahrik" düzenlemesi, kadın cinayetlerinde kullanılamayacak şekilde yeniden düzenlenmelidir.
2. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, kadın örgütleri ile yeterli işbirliği yapmamaktadır: Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün Avrupa Birliği desteği ile yürüttüğü Kadına Yönelik Aile İçi Şiddete Karşı Mücadele Projesi kapsamında Aralık 2007'de yayınlanan "Ulusal Eylem Planı" önemli eksiklik ve sorunlar içermekte. Hazırlanış sürecine kadın örgütlenmelerinin yeterince dâhil edilmediği Ulusal Eylem Planı'nın içeriğinde, Plan'ın kadın örgütleri ile birlikte hazırlandığı ve uygulamasına kadın örgütlerinin de dâhil olacağı belirtilmekte. Oysa Plan'da kadın örgütlerinin birçok talebi yer almamakta ve yakıcı sorunların tümü uzun vadeye ertelenmektedir. Ulusal Eylem Planı'nın da ortaya koyduğu gibi devlet kadına yönelik şiddete karşı mücadele konusunda yeterli kaynaklar ayırarak ivedi çözümler üretmekten uzaktır.
3. Uygulanan neoliberal ekonomi politikaları sosyal devleti küçülterek yoksulluk ve işsizliği hızla artırmakta, bunun da en olumsuz sonuçlarından kadınlar etkilenmektedir:
 - Uygulanmakta olan neoliberal politikaların bir parçası olarak

Ekim ayında yürürlüğe girmiş olan Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Yasası (SSGSS) kadınları erkeklere daha da bağımlı kılmaktadır. SSGSS, kadın bakış açısıyla yeniden düzenlenmelidir.

- Kamu kurumlarından başlanılarak, istihdamda kadın kotası uygulanmalıdır. Özellikle sığınakta kalan ve şiddetten uzak yeni bir yaşam kurmaya çalışan kadınlar açısından istihdamda kota sağlanması hayati önem taşımaktadır.
 - Küresel silahlanma ve savaşa aktarılan kaynaklar, eğitim, sağlık gibi harcama kalemlerinin yanı sıra kadının güçlendirilmesine ve kadına yönelik şiddetin ortadan kaldırılmasına ayrılmalıdır.
4. Ülkemizdeki sığınak ve danışma hizmetleri yetersiz düzeydedir: Kadına yönelik şiddet ile mücadelede son derece önemli olan danışma merkezi ve sığınakların sayısı acilen artırılmalı, var olan ve yeni açılacak merkez ve sığınakların feminist analizlerden yararlanılarak düzenlenmesi esas alınmalıdır. Türkiye gerçeğini ve sığınak ihtisas alanını düşünerek kalan kadınlara ana dillerinde danışmanlık verecek personel bulundurulmalıdır. Öncelikli olarak Kürtçe, İngilizce, Arapça vb.
 5. Enstest ile mücadele için yeterli önlemler alınmamaktadır: Halen bir tabu olan enstest görünür kılınmalı, cinsel istismar ve cinsel saldırı konusundaki ulusal veri tabanı içinde ensteste yer verilmelidir. Danışma ve dayanışma merkezlerimizde enstest konusunda çok sayıda vakayla karşılaşmakta, toplumda bununla ilgili farkındalık yaratacak düzenlemelere ihtiyaç duyulmaktadır.
 6. Şiddet ile mücadelede kamu kurumları kadın örgütleri ile işbirliği yapmak konusunda yetersiz ve isteksizdir: Kadına yönelik şiddet ile mücadelede sorumlu olan tüm kamu kurumları, bağımsız kadın örgütlenmeleriyle işbirliğine ve bu örgütlerden gelecek eleştiri ve önerilere açık olmalıdır.

Biz kadınlar, bu öncelikli konularda çalışmaya, taleplerimizi savunmaya ve gerekli yasal ve kurumsal düzenlemelerin yapılması konusunda ta-kipçi olmaya devam edeceğiz.

YAŞASIN KADIN DAYANIŞMASI!

* Y.N.: 2008'de Van'da yapılan XI. Sığınaklar ve Dayanışma Merkezleri Kurultayı'nın Sonuç Bildirgesi basın açıklaması biçiminde düzenlenmiştir. Kurultaya katılan kadın örgütlerinin adı bildirgenin altında bulunmamaktadır.

KADIN SİĞİNAKLARI VE DANIŞMA/DAYANIŞMA MERKEZLERİ XII. KURULTAYI ATÖLYE SONUÇLARI (11-12-13 ARALIK 2009-ADANA)

11-13 Aralık'ta düzenlenen Kurultay'a Türkiye'nin dört bir yanından katılan 70'e yakın örgüt, zaman geçirmeden yasaların uygulanması ve yeterli sayıda kadın sığınağı açılması için harekete geçiyor.

Türkiye'de sığınak ve da(ya)nışma merkezi faaliyeti yürüten bağımsız kadın grupları, belediye, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK), uzmanlar ve aktivistler 11-13 Aralık'ta 12. Sığınaklar ve Da(ya)nışma Merkezleri Kurultayı'nı Adana'da düzenledi. Kurultayın ilk gününe yaklaşık 164, ikinci gün yapılan altı atölye çalışmasına da yaklaşık 140 civarı kadın katıldı. Kurultay'ın bugün açıklanan Sonuç Bildirgesi'ni aktarıyoruz.

İlk yıl (1998) kurultaya yaklaşık 10 kadın örgütü katılırken, bugün kurultay içinde 70'e yakın kadın da(ya)nışma merkezi bulunuyor. Kurultay, kadına yönelik şiddetle mücadelede başta 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Yasa ve TCK olmak üzere birçok yasal düzenlemenin tartışılabilmesini ve gerçekleştirilebilmesini sağladı. Nüfusu 50 bini aşan belediyelerde sığınak açılması, 2006/17 sayılı Başbakanlık genelgesi ve 22.10.2009 tarihinde İçişleri Bakanlığı ve Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü'nden sorumlu Devlet Bakanlığı arasında imzalanan protokol kurultayın sonuç bildirgelerinin devlet tarafından resmileştirilmesinin belgeleri olarak görülmelidir. Yine kurultayın ilk düzenlendiği yıl sığınak sayısı yediyken, son verilere göre bugünkü mevcut sığınak sayısı 52'dir.

Kurultayın 1. günü program uyarınca basın bülteni ve tebliğlerin sunumu yapılmış, açılacak atölye isimleri belirlenmiştir. Kurultayın 2. günü olan 12.12.2009 tarihinde ise, 11.12.2009 akşam saatlerinde kapatılma kararı açıklanan kısa adı DTP olan Demokratik Toplum Partisi'nin kapatılma kararı ardından; kurultay katılımcısı olan Diyarbakır, Silvan, Nusaybin, Van-Saray, Van-Erciş, Diyarbakır-Lice, Diyarbakır-Erganî'den gelen kadın da(ya)nışma merkezi ve sığınma evi temsilcileri ilgili kapatma kararı nedeniyle yaşamakta oldukları yerde tanıdıklarının yanında olmak istediklerini belirterek dönmek istediklerini, mevcut durum nedeniyle kurultay çalışmalarında verimli olamayacaklarını ifade ederek, kurultaydan ayrılma iradelerini, kurultayla paylaşarak ve gönüllerinin kurultayda kaldığını belirterek ayrılmak zorunda olduklarını belirtmişlerdir. Sözü edilen veda yaşanırken, Sosyalist Feminist Kolektif temsilcisi

arkadaşın, kurultaydan ayrılan arkadaşlarımızla dayanışma isteğini dile getirirken kullandığı sözcükler nedeniyle; kurultay salonunda bulunan bazı katılımcı kadınların ayrılmalar sırasında ve sonrasında yapılan konuşmalara karşı gösterilen tutum ve davranışlar ortamı germiş bu durumu şiddet olarak değerlendiren bazı gruplar, özelleştiri ve yöntem üzerine bir oturum istemiştir. Yapılan oturumda somut bir sonuca ulaşılamayınca öneri sahibi gruplar atölyelere katılmayacaklarını beyan etmişlerdir. Bu kararın ardından bazı atölyeler iptal edilmiş ve yaşananların tartışılması gerektiğini düşünen bir grup kadın şiddeti tartışmak üzere ayrı bir atölye oluşturmuştur. Atölye çalışmalarının başlaması ile kurultay programına devam edilmiştir. Sonrasında Mor Çatı ve Sosyalist Feminist Kolektif temsilcisi arkadaşlar, kurultay salonunda gerçekleşen tepkisel tavırların, şiddet içeren nitelikte olduğu düşüncesiyle, öncelikle bu durumun ve feminist etiğin katılımcılar tarafından tartışılması gerektiği yönündeki istemlerini kurultayla paylaşmışlardır.

Yapılan konuşmalar ve değerlendirmelerin ardından, kurultay katılımcılarının önemli çoğunluğu tartışmanın yeterli olduğunu ve atölye çalışmalarına geçilmesi gerektiği isteklerini dile getirmişlerdir. Mor Çatı ve SFK katılımcısı arkadaşlar ise söz konusu edilen konunun üzerinde yeterince konuşulmadığı ve durumun görmezden gelinemeyeceği gerekçeleri ile kurultay çalışmalarına devam edemeyeceklerini ve atölyelerden çekildiklerini açıklamışlardır.

Atölye çalışmalarının sürdürülmesi düşüncesindeki katılımcı çoğunluğu ise belirlenen atölye başlıkları altında çalışma kararı vererek atölyelere ayrılmışlardır.

Kurultayda yaşanan tartışmalı süreç üzerine, Mor Çatı tarafından verilen öneri ile 6 ay sonra yapılacak bir ara kurultay ile feminist etiğin konuşulması konusu gündeme getirilmiş, Kurultay katılımcıları tarafından bu ara toplantının yapılması kabul edilmiştir.

1. Kadın danışma merkezleri çalışma grubu atölye sonuçları

- Danışma merkezlerine standart getirilmesi (Belediyelerin açacağı merkezler; fiziki koşullar, meslek elemanları, formlar)
- Danışma merkezlerinde çalışacak personele hizmet içi eğitim verilmesi
- Danışma merkezleri için çalışma yönergesinin hazırlanması, özellikle yerel yönetimlerce açılan danışma merkezleri ile ilgili belediye başkanlarının, ilçe başkanlarının, meclis üyelerinin, il genel meclis üyelerinin, diğer belediye bürokratlarının, muhtarların,

semt karakollarının, rapor verecek doktorların ve eğitim birimlerinin, STK'ların bilgilendirilmeleri ve koordineli çalışmalarının sağlanması

- Atamalar göz önünde bulundurularak kurumlararası iletişim ağının sık sık gözden geçirilmesi (polis, doktor vb.)
- Özellikle emniyet teşkilatının konuya ilişkin bilinç geliştirmesi amacıyla eğitimlerinin ve özellikle gizlilik ilkesine bağlı kalmaları konusunda duyarlılık geliştirilmelerinin sağlanması.
- Danışma merkezlerinde görev yapan uzmanlarca toplumsal cinsiyet, şiddet konularında toplumun her kesimine eğitim verilmesi ve farkındalık yaratılması
- Gönüllü çalışanların gönüllü eğitimlerinden geçirilerek alana ilişkin uzmanlaştırılmalarının sağlanması
- Karakollarda kadın polis çalıştırılması konusunda ısrarcı olunması
- Danışmanın tek merkezde değil ilçe ve semt merkezlerinde yapılmasının sağlanması
- Kadınların en büyük sorunlarından biri olan kadın işsizliğinin ortadan kaldırılması için çeşitli meslek odaları, İşkur vb. kurumlarla işbirliğine gidilerek protokoller yapılması
- Belediyelerin bütçelerini oluştururken toplumsal cinsiyete duyarlı bütçe oluşturmaları konusunda dikkatli olunması ve baskı yapılması
- Geniş yelpazeli çalışmalara dikkat edilmesi, bölge farklılıkları göz önünde bulundurularak bölgesel çalıştaylar düzenlenerek çıkan sonuçların ulusal bir toplantıyla paylaşılması (İzmir'de bu konuda 28-29 Ocak 2009 tarihinde bir bölgesel çalıştay düzenlenecektir.)
- 7/24 hizmet verilmesi konusunda nasıl bir çalışma yürütüleceğine ilişkin (koordinasyon işler şeklinde nasıl bir çalışma yapılacağına ilişkin) çalışmaların yapılması
- "Nüfusu 50.000'i geçen belediyeler sığınma evi açar" ibaresinin, "nüfusu 50.000'i geçen belediyeler sığınma evi açmak zorundadır" şeklinde değiştirilmesi, kâğıt üzerinde kalmamasının sağlanması.

2. Sığınmaevleri kurulma ve çalışma süreci, sorunlar, çözümler atölyesi

A. Kurulma süreci:

22.10.2009 tarihinde İçişleri Bakanlığı ve Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü'nden sorumlu Devlet Bakanlığı arasında imzalanan protokol gereği; aile içi şiddet mağduru kadınların 7/24 barındırılması kararı alınmış, SHÇEK'te İlk Kabul Bölümleri

oluşturularak Emniyete adreslerini, sorumlu personelin iletişim bilgilerini bildirmesi istenmiştir. Gerekli altyapıların oluşturulması için her iki kuruma da 3 aylık süre verilmiştir.

2006/17 Sayılı Başbakanlık Genelgesi uyarınca bir ilde bulunan tüm sığınma evlerinin 7/24 İletişim ve bilgi ağı oluşturularak koordineli hizmet esasına dayalı çalışmalarının sağlanması amacıyla irtibat sistemi oluşturulacaktır.

2007/8 Sayılı Genelge uyarınca her ilde aile içi şiddet il koordinasyon kurulunun Vali başkanlığında düzenli çalışması sağlanacaktır.

B. Sığınmaevi süreci:

- Sığınmaevinde görevlendirilecek personelin hizmetin özelliğine uygun olarak seçilmesi, hizmet içi eğitimlerin sürekli olarak yapılması, çalışanlar için süpervizyon hizmetinin kurumsal olarak desteklenmesi ve fiziksel koşulların uluslararası standartlarda oluşturulması sağlanmalıdır.
- İlk kabul merkezleri ve sığınma evlerinin açılış işlemleri ve çalışma koşulları SHÇEK tarafından denetlendiğinden, SHÇEK kendi kurumsallaşma sürecini en kısa zamanda tamamlayarak kendi kuruluşlarında mevzuatın gerekliliklerini yerine getirmelidir. Denetleyici kurum olarak yine mevzuatın öngördüğü sürelerde denetleme ve rehberlik çalışmalarını yürütmelidir.

Sorunlar

- Sağlık Bakanlığı, ilgili tüm kamu kurumları, yerel yönetimler tarafından özel durumu olan kadınlara yönelik ihtisaslaşmış kurumların en kısa zamanda açılması gerekmektedir. Örneğin, akıl ve ruh sağlığı yerinde olmayan, engelli ve özürü, madde bağımlısı, fuhuşa bulaştırılmış kadınlar, insan ticareti mağduru kadınlar, çocuk anneler.
- Sığınmaevlerinin iç ve dış güvenliğini sağlamak için dış güvenlik 7/24 esasına dayalı erkek güvenlik elemanlarınca sağlanmalı. Sığınmaevi iç mekânının güvenliği ise kadın güvenlik elemanınca sağlanmalı. Çalışanların can güvenliğinin sağlanması için gerekli tedbirlerin alınması ve bir tehdit halinde kurumsal başvuruların alınması.
- Kurumlar arası işbirliğinin istenilen düzeyde olmaması.
- Kadının sağlık problemlerinin giderilmesi ve tedavisinin yapılması konusunda karşılaşılan sorunlar.
- Okul kaydında gizlilik ibaresinin yer almaması.
- Nüfus işlemlerinde kadınların adreslerinin gizliliğinin sağlanamıyor olması.

- 4320'nin işlerlik kazanması ve caydırıcılığının artması.

ÖNERİ:

- 2006/17 sayılı genelge kapsamında iletişim ağına tüm kadın danışma merkezleri de dahil edilmelidir.
 - Mevzuatın yeniden gözden geçirilerek ilk kabul bölümü ve danışma merkezi tanımlarının yasa kapsamına alınması gerekmektedir. Çünkü yasada tanımlanması halinde ilk kabul merkezlerinin ayrı bütçesi, binası ve personeli olabilecektir.
 - 22.10.2009 tarihli protokole jandarmanın da dahil edilmesi gerekmektedir.
 - Sığınma evlerinin kurulması, çalışması esaslarının oluşturulması, bütçenin kullanılması ve bu alandaki politikaların belirlenmesi konularında kadın danışma merkezleri ve sığınma evleri kadın bakış açısına sahip şemsiye bir kurumun çatısı altında ortak çalışmalar yürütmeli, devlet kurumları finansal destek ve rehberlik hizmeti vermelidir.
 - Polislerin eğitiminde kadına yönelik şiddet, toplumsal cinsiyet eşitliği yer almalı.
- 3. Cinsel taciz ve tecavüzle mücadele atölyesi**
- Öncelikle şiddet yada tecavüze uğrayan için, kadında bir sorun olduğunu yada hak ettiğini düşünenlerle ilgili zihniyet değişikliğinin önemli oluşu,
 - Tecavüze maruz kalanın nereye başvuracağını bilememesi en büyük handicap. Tecavüz Kriz Merkezi'nin kurulması, Alo 183 şiddet hattı gibi bir tecavüz hattının kurulması,
 - Baroda kadın komisyonunda danışmanlık yapan avukatın, dava avukatlığının önlenmesi,
 - Baro ile yapılacak bir anlaşma ile tacize maruz kalan birinden harç ve dava ücretlerinin alınmamasının sağlanması,
 - Antalya örneğinde olduğu gibi, üzerinde Herkes için Adalet yazan, Baro ve kadın danışma merkezi logosu ile giydirilen minibüsün şehir içinde geziyor olması,
 - Çocuk başkaları tarafından kendisine dokunulmasına izin vermiyorsa ısrar edilmemeli,
 - Kriz anındaki müdahale önemli, sadece soruna çözüm olabilecek kişiye anlatılmalı, ilk anlattığı ile son anlattığı arasında farklılıklar olunca, yalancılıkla suçlanma önlenmeli,
 - Ailelere öfkenin keyfini çıkarttırmadan, adamın ya da çocuğun suçlanmasının işe yaramayacağı, dünyanın sonunun olmadığı anlatılmalı,

- Psikolog ve avukat gelmeden ifadesinin alınmasına izin verilmemesi,
- Jandarma ya da poliste kayıt altına alınmadan ifade verilmesinin önlenmesi, bu konuda bilinçlendirme eğitimi verilmesi, kayıtnın nüshasının mutlaka verilmesinin sağlanması
- Avukat, maruz kalana "istemiyorsan muayene olmak zorunda değilsin" demeli,
- Mağdur olduğunu ispatlama zorunluluğunun yıpratıcılığının, ikinci bir travma yaratacağının göz ardı edilmemesi,
- Meclise götürülen yasa tasarısında, maruz kalanın gidebileceği yerlerde, acil servislerde, eğitilmiş, donanımlı, kadın doğumcu ve psikiyatrların dönüşümlü olarak hastanelerde bulunmasının sağlanması
- Maruz kalanın kendini suçlu hissetmesinin önlenmesi
- Mağdur eğer çocuksa savcılıkta, psikolog, sosyal hizmet uzmanı ve avukatla birlikte bir defada ifadesinin alınması,
- Her vakanın SHÇEK'e gelmesi mümkün olmadığından, kamu hizmetlisinin yanında bir STK gönüllüsünün olmasının sağlanması, hizmette şeffaflığı sağlayacaktır.
- Taciz tecavüz vakalarında, GİZLİLİK ilkesi esas alınmalıdır.

4. Enest atölye çalışması raporu

- Öncelikli hedef; Türkiye'de enest sorununu anlamak olmalıdır. Enest sorununun boyutlarını ortaya koymak ve görünür kılınmasını sağlamak bu çerçevede mevcut uygulamanın aksayan yönlerine dikkat çekmektir.
- Tecavüz ve enestle mücadele tabuların yıkılmasıyla sağlanmalıdır.
- Enesti yaşayanların ulaştığı ya da ulaşabileceği kurumlarda çalışan farklı mesleklerden öğretmen, hekim, ebe, polis, hakim, savcı, avukat, psikolog, sosyal hizmet uzmanı sosyolog ve sivil toplum kuruluşu çalışanlarının sistemli eğitimlerden geçirilmesi gerekir.
- Okullarda verilen cinsel eğitime çocuklara iyi dokunma ve kötü dokunma arasındaki farkların kavratılması, hayır diyebilme davranışının geliştirilmesi gibi konular mutlaka eklenmelidir,
- Ceza Muhakemeleri Kanunu'nun (CMK) "tanıkların dinlenmesi" başlıklı 52 inci maddesinin (3). fıkrasında çocuk mağdurların tanık olarak dinlenmeleri sırasındaki görüntü ve seslerin kayda alınmasının zorunlu olduğuna dair hükmün, yasal düzenlemenin hayata geçirilmesi için alt yapının ivedilikle oluşturulması gerekmektedir.
- Kamu kurumları ve STK'larca uygulanması öngörülen ve çocuğa şiddeti önleyici tedbirler getiren Başbakanlık genelgesi hayata geçirilmelidir.

- “Çocuğa yönelik şiddetin önlenmesi için sorunun temelini inile- rek, ekonomik, yasal, kurumsal, eğitsel ve kültürel alanlara yönelik olarak eş zamanlı, paralel düzenlemeler yapılmalıdır” denilen genel- gede ülke çapında ilgili tüm sivil ve resmi kuruluşları kapsayacak “2006-2010 Çocuğa Yönelik Şiddetin Önlenmesi Eylem Planı” uygulamaları takip edilmelidir.
- Ülke genelinde 24 saat hizmet verecek ücretsiz “Alo Şiddet Hattı”nda enest konusunda eğitim almış personelin görev yapması sağlanmalıdır,
- Profesyonellerin bu konudaki yaklaşımları ve ortaya çıkması konu- sundaki çabalarına ek olarak toplumda ve kurumlarda da bu yönde bir duyarlılığın artırılması gerekmektedir
- Açığa çıkarıldıktan sonra ise mağdurun gerekli koruma ve desteği alabilmesini sağlamak, süreçlerin yeniden travmatize etmeyecek şekilde düzenlenmesi büyük önem taşımaktadır.
- Enest vakalarının istatistiklerle bilinenden çok daha yaygın olduğu tahmin edilmektedir. Başbakanlık Genelgesi’nde çocuğa yöne- lik şiddet konusunda ulusal bir veri tabanı bulunmadığından Tür- kiye İstatistik Kurumu’nun (TÜİK) tek elden bu bilgileri sağlaması gerektiğini belirtilmektedir. Bu veri tabanlarında mahremiyet haklarının gözetilmesi konusu takip edilmelidir. Yine bu alanda uzmanlar tarafından özenle tasarlanmış çok merkezli bilimsel araştırmaların yapılmasının, konunun daha görünür kılınmasını sağlayacağı düşünülmektedir.
- Üniversite olan tüm illerde multidisipliner yaklaşım taşıyan kurulların (çocuk psikiyatrisi, kadın doğum uzmanı, adli tıp uzmanı, çocuk hastalıkları uzmanı, biyoistatistik uzmanı vb.’nin bulunduğu) oluşturulması ve yine bu uzmanlar tarafından uzun süreli tedavi ve takiplerin yapıldığı, istismara uğrayan çocukların rehabilite edildiği, adresleri gizli tutulan merkezlerin açılması sağlanmalıdır.
- Yukarıda sayılan risk faktörleri sahip olan çocuklar için sağlık ve eğitim kurumları başta olmak üzere ilişkili kurumlarda farkındalık yaratılmalı ve bu tür çocukların uygun yöntemlerle izlenmesi sağlanmalı, şüphelenilen durumlarda gizlilik ilkesine sadık kalarak, konsültasyon istenmesi sağlanmalıdır.
- İlgili tüm disiplinler açısından eğitim, bilgi ve iletişimin artırılması, uygulamaların kurumsallaştırılması, iyileştirme, medyada gösterimi ve çok disiplinli yaklaşım çok önemlidir. Yine uzun soluklu sağaltıcı çalışmaların disiplinler arası ekiplerle yürütülmesi büyük önem taşımaktadır.
- Bu çerçevede enestini açığa çıkarılması, paylaşılması, mağdurların gerekli desteği alabilmesi ve uzun vadede yaşamını yeniden düzen-

lemeye başlayabilmesi için bütüncül, koordineli kavrayışlara, disiplinler arası çabalara ve örgütlenmelere büyük ihtiyaç olduğu ortadadır.

Yapılan pek çok çalışma ensest mağdurlarının yaşamları boyunca bu istismarın etkilerini atamadıkları ve uzun vadede de yaşamlarının olumsuz etkilendiği yönündedir. İstismar “dünyada en fazla güvendiğiniz kişilerden örneğin babanızdan, ağabeyinizden en savunmasız olduğunuz ilişki ve ortamlarda gelen saldırdır. En güvendiğiniz insanlar sizi istismar ederlerse, artık kalan ömrünüzde kime, neye güveneceksiniz?

Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme, savaşın kadınlar üzerindeki etkisi, medya ve kadın atölyeleri katılım olmadığı için yapılamamıştır. Ama bu atölyelerin bundan sonraki kurultayda yapılması tavsiye edilmiştir.

5. “Şiddet” atölyesi sonuçları

Diyarbakır’lı arkadaşlar DTP’ nin kapatılması ile yakınlarının yanında olmak istediklerini beyan etmişlerdir. Ayrılmaları sırasında ve sonrasında yapılan konuşmalara karşı gösterilen tutum ve davranışlar ortamı germiş bu durumu şiddet olarak değerlendiren bazı gruplar, özeleştirme ve yöntem üzerine bir oturum istemiştir. Yapılan oturumda somut bir sonuca ulaşamayınca öneri sahibi gruplar atölyelere katılmayacaklarını beyan etmişlerdir. Bunun üzerine şiddet atölyesi yapılması kararlaştırılmıştır. Bu atölyeyi oluşturan arkadaşlarla bir araya gelinerek durum değerlendirilmesi yapılmıştır.

- Kadın kurultayı toplantılarında kurultay hukukunu işletmenin, birbirimize karşı sorumluluklarımızı yerine getirmenin, birbirimizi dinlemenin anlamaya çalışmanın, ön yargılardan arınmış bir birlikteliğin gerekliliği konusunda anlaşıldı.
- Konuşmacıların ve dinleyicilerin sözlerle ve vücut diliyle müdahale ederek şiddet uygulamaması konusunda ortaklaşıldı.
- Kadının insan hakları, özgürlük, eşitlik, hak ve adalet herkes içindir. Bunun koşullarını ortadan kaldıracak her türlü davranışın şiddet olduğunu kabul ediyoruz.
- Şiddet atölyesinde alınan kararlar farklılıklarımızla bir arada olabilme konusunda bir adım olarak görülmeli ve kurultayların bu anlayışa dikkat ederek devam etmesi konusunda anlaşmaya varılmıştır.
- Ortaklaştığımız konuların sonuç bildirgesine girmesini öneriyoruz.

12. Kurultay Katılımcıları

Adana Aile Danışma Merkezi
Adana Barosu
Adana KADER
Adana KAGİD
Adana SFK
Adana SHÇEK çalışanları
Adana STGM
Adana Türk Kadınlar Birliği
Adana-Kent Konseyi Kadın Meclisi
AKDAM
Akdeniz Kadın Kooperatifleri Birliği
Ankara KEİD
Ankara Mülteci Kadınlar İnisyatifi
Ankara SHÇEK çalışanları
Ankara- Kozadan İpeğe
Ankara-Toplum Çalışmaları Enstitüsü Derneği
Antalya Kadın Danışma Merkezi
Antalya Kadın Dayanışma Derneği
Antalya TAY-DER
Aydın-Kuşadası Kadın Danışma-Dayanışma Derneği
Aydın-Söke Kadın Sığınmaevi Derneği
Batman SELİS
Bursa Nilüfer Belediyesi
Bursa Nilüfer YG21
Çanakkale ELDER
Çanakkale-ELDER
Denizli DEZGEP
Denizli SHÇEK
Diyarbakır Ceren Kadın Derneği
Diyarbakır DİKASUM
Diyarbakır EPİDEM
Diyarbakır Selis
Diyarbakır-LİCE-NUJEAN
Ergani SELİS
Eskişehir Kadın Danışma Merkezi
Eskişehir SHÇEK
Eskişehir Tepebaşı Belediyesi çalışanları
Eskişehir-SHÇEK çalışanları
Eskişehir-SHÇEK çalışanları
EVKAD
Gaziantep Altı nokta Körler Derneği
Gaziantep KAHDEM
Gaziantep SHÇEK çalışanları

Isparta SHÇEK çalışanları
İstanbul Aile içi Şiddete Son Projesi
İstanbul Amargi
İstanbul Cinsel Şiddete Karşı Kadın Platformu
İstanbul Cinsel Şiddete Karşı Kadın Platformu
İstanbul KEİG
İstanbul SHÇEK çalışanları
İstanbul Şahmaran
İstanbul-Tacize ve Tecavüze Son Grubu
İzmir – Kazete
İzmir Amargi
İzmir Amargi
İzmir Amargi
İzmir BEKEV
İzmir Büyükşehir Belediyesi çalışanları
İzmir ÇEKEV ,
İzmir ÇHD
İzmir EKTAV
İzmir Kadın Dayanışma Derneği
İzmir Konak Belediyesi
İzmir SHÇEK çalışanları
Kayseri SHÇEK çalışanları
Kırıkkale Kadın Konukevi çalışanları
Kocaeli SHÇEK çalışanları
Konya SHÇEK çalışanları
Kuşadası Kadın Sığınmaevi Derneği
Mavi Kalem
Mersin Bağımsız Kadın Derneği
Mersin SHÇEK çalışanları
Muş Kadın Derneği
Nevşehir Aile Danışma Merkezi
Samsun İlkadım Belediyesi çalışanları
Samsun SHÇEK çalışanları
SHÇEK Genel Müdürlüğü çalışanları
VAKAD
Van-Erciş

Destekleyenler:

Global Found For Women,
Global Dialog,
STGM,
Çukurova Belediyesi,
Adana Büyükşehir Belediyesi Kent Konseyi,

XIII. KURULTAY HAZIRLIK TOPLANTISI

ARA KURULTAY SONUÇLARI

(25-27 HAZİRAN 2010 - İSTANBUL)

Kurultay ana bileşenleri: 1998 yılından bu yana her yıl toplanan Sığınaklar ve Danışma/Dayanışma Merkezleri Kurultayı'nın örgütleyicisi, ana bileşeni, sığınak veya dayanışma merkezi bulunan ya da bunu kısa vadede hedefleyen feminist ve bağımsız kadın örgütlenmeleridir. Ana bileşenler arasında bulunan ve süreç içinde faaliyet alanı değişim gösteren kuruluşlardan, deneyimlerini paylaşmaları ve kurultayda yeni yapılarına uygun bir konum almaları beklenir.

Kurultayın hedefi: Kurultay aile içinde kadına yönelik şiddete karşı mücadelenin güçlendirilmesini, sığınak ve danışma/dayanışma merkezlerinin kadın ve çocukların şiddetten uzak bir yaşama geçişlerini sağlayacak bir işleve kavuşmalarını, feminist yöntemlerle yürütülmelerini, kadın örgütlenmeleri arasında dayanışma ve paylaşımların geliştirilmesini hedefler.

Kurultayın ilkeleri: Kurultay a) kadınların kendi aralarındaki sınıf, etnisite, inanç, cinsel yönelim gibi farklılıklarının üzerini örtmeye çalışmayan ve bunların konuşulabilmesine zemin yaratacak bir yaklaşım benimser. Kadınların öznelliklerinin, her deneyimin eşsiz ve benzersiz olabileceğinin farkındadır. Ortak hedef aile ve yakın ilişkilerde yaşanan erkek şiddetine ve erkek egemen zihniyete karşı mücadele etmektir. b) Ayrımcılığın doğrudan ve dolaylı biçimlerinden uzak durur. Başta cinsiyet ayrımcılığı olmak üzere etnik köken, inanç, yaş, engellilik ve cinsel yönelim ayrımcılıklarına karşı farkındalığın geliştirilebilmesi için atölye vb çalışmalar yapar. c) Milliyetçi ve militarist söylem ve eylemlerden uzak durur, kurultay bileşenleri bunların kadına yönelik şiddete karşı mücadele ortak hedefini zayıflattığının farkındadır. d) Şiddetsiz tartışma yöntemleri benimser, kadınların kendilerini ifade edebilmelerinin önünü açar. Kurultay bileşenleri feminist yöntemlerle ilgili farkındalığın yükseltilmesi için atölye vb çalışmalar yapar.

Kurultay katılımcıları: Kadına yönelik şiddete karşı mücadele eden tüm kadın örgütleri ve feministler, belediye ve SHÇEK gibi kuruluşların kadına yönelik şiddetle ilgili birimleri kurultay katılımcısıdır. Kurultay katılımcıları; kurultay bütçesinin yol ve konaklama için ayrılan bölümünden yüzde 40 oranında yararlanırlar. Kalan miktar kurultay ana bileşenleri için ve kurultaya geniş katılımlarını sağlayabilmek amacıyla kullanılır.

Kurultay çalışmalarının örgütlenmesi: a) Kurultayın her yıl farklı bir ilde yapılmasına çalışılır. O ildeki kadın örgütlenmeleri kurultayın örgütlenmesi konusunda dayanışma oluştururlar. b) Her yıl bir ara kurultay yapılması hedeflenir. Bu ara kurultayda ana bileşenler, gelecek kurultayın hedefi, içeriği, kararların uygulanması konusunda ortak politika belirlerler. c) Kurultay, birinci gün tüm katılımcıları ile birlikte toplanır. d) İlk gün sunulacak tebliğlerin deneyim paylaşımının ötesinde, kurultayın hedeflerine uygun politik sonuçların çıkarılabilmesini sağlayacak zenginlikte olabilmesi hedeflenir. Kurultay bileşenleri, ara kurultaylarda belirlenecek konularda, kurultay dışından konuya yoğunlaşmış kadınları tebliğ sunmak üzere davet ederler. Tebliğ konularının, kurultayın hedefleri ile doğrudan ilişkili olabilmesi için ana bileşenler arasında önceden tartışılabilmesi hedeflenir. Birinci gün sunulan tebliğler atölye çalışmalarının da önünü açan nitelikte olmalıdır. e) İkinci gün atölye çalışmaları yapılır. Atölye konularının önceden belirlenebilmesi hedeflenir. Atölyeler kapalı ve açık olmak üzere 2 şekilde düzenlenir. Kapalı atölyelere ana bileşenlerle, SHÇEK, belediye gibi kurumların sığınak ve danışma merkezi çalışmacıları katılır. Açık atölyeler hem kurultay bileşenlerine, hem de erkek şiddetine karşı mücadele etmek isteyen tüm kadınlara açıktır. f) Sekreteryaya: Kurultay ana bileşenleri iç ve dış iletişimin sağlanabilmesi, kurultayın amacına uygun şekilde örgütlenebilmesi, kurultay kararlarının uygulanabilmesi için bir sekreteryaya oluşturur. Bu sekreteryaya kurultayı temsil eder, özellikle devlet kurumları ile ilişkilerde kurultayın ve ana bileşenlerin görünürlüğüne sağlar. Kurultayın yapılacağı ildeki kadın örgütlenmesi sekreteryanın bir parçasıdır. İlk sekreteryaya Mor Çatı, AK-DAM ve Selis'ten oluşmuş, 13. kurultayın ev sahibi olan Aydın-Söke Kadın Sığınmaevi Derneği de sekreteryanın doğal üyesi olmuştur. Kurultay sekreteryanının her yıl, eski üyelerden birinin kalması koşuluyla rotasyonu hedeflenir. g) Kurultay ana bileşenleri k_bilesen@googlegroups.com aracılığıyla iç iletişimlerini sürdürürler. ilkadim@yahoooogroups.com ise kurultay bileşenleri ve alandaki çalışmacılara açıktır. h) Kurultay bileşenleri, kendi buldukları merkezdeki yerel yönetimlerden kurultay çalışmalarına bütçe ayırmalarını ve bünyelerinde bulunan çalışmacıların kurultaya katılımını teşvik etmelerini talep ederler. Bu yolla kurultay bütçesinin genişlemesi ve kurultayın bağımsızlığının güçlenmesi sağlanır.

Kurultay sonuçlarının paylaşımı: a) Kurultayın birinci günü ve son günü yapılacak basın açıklamaları ile başta kurultayın yapıldığı il olmak üzere Türkiye'nin dört bir yanında bu çalışmaya dikkat çekilmesi amaçlanır. b) Kurultay bileşenleri, kurultayda alınan kararların, yapılan çalışmaların sonuçlarını kendi buldukları kuruluşlarda en yaygın

şekilde paylaşmayı, kurultay kararlarını yaşama geçirebilmeyi hedefler. Bu doğrultuda, kurultay bileşenleri arasında dayanışma oluşturulur. c) Kurultayın önümüzdeki aylarda yayında olacak web sitesinin (www.siginaksizbirdunya.net) sürekliliği ve güncelliği sağlanarak kurultay sonuçlarının en yaygın şekilde paylaşılmasına çalışılır.

Kurultay ana bileşenleri

AKDAM

Antalya Kadın Dayanışma Derneği

ÇEKEV İzmir Çiğli EVKA 2 Kadın Kültür Derneği

Diyarbakır Selis

ELDER

Ergani Selis

İzmir Kadın Dayanışma Derneği

KADAV

Kamer Vakfı

Kapadokya Kadın Dayanışma Derneği

Mersin Bağımsız Kadın Derneği

Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı

Muş Kadın Derneği

Söke Kadın Sığınmaevi Derneği

Şahmaran Kadın Dayanışma ve Araştırma Merkezi Derneği

VAKAD Van Kadın Derneği

Van Saray Kadın Derneği

KADIN SİĞİNAKLARI VE DANIŞMA/DAYANIŞMA MERKEZLERİ XIII. KURULTAYI SONUÇ BİLDİRGESİ

(17-18-19 ARALIK 2010 – SÖKE)

Bizler, kadına yönelik aile içi şiddete karşı mücadele yürüten kadın örgütlenmeleri olarak Söke'de 17-19 Aralık tarihleri arasında 13. kez bir araya geldik. 13. Kadın Sığınakları ve Da(ya)nışma Merkezleri Kurultayı'nın bu yıl ana gündemi kadın cinayetlerine karşı mücadele oldu. Yürüttüğümüz verimli tartışmaların sonucunda birlikteliğimizi güçlendirdik, aşağıda belirttiğimiz kararlar doğrultusunda çalışmalarımızı sürdürmeyi hedefledik:

1. Kadın cinayetleri erkek egemen sistemin kadını toplum hayatından silmek ve sindirmek, erkeklerin kadın bedeni ve emeği üzerindeki tahakkümünü sürdürmek amacıyla uyguladığı sistematik şiddettir. Bununla ilgili sayısal veriler yetersizdir, üstelik kadın intiharlarını kapsamamaktadır. Oysa kadın intiharları da kadın cinayetleri olarak değerlendirilmelidir. Kadın cinayetlerinin önemli bir bölümünün ateşli silahlarla işlendiği düşünülürse bireysel silahlanmanın, koruculuk gibi silahlanmanın denetimsiz bırakıldığı uygulamaların, kadın cinayetlerini, kadına yönelik şiddeti artırdığı ortadadır. Üstelik hazırlanmış olan yeni silah yasa tasarısının da gösterdiği gibi silah edinmeyi kolaylaştırma, silah kullanma yaşını aşağı çekme eğilimi söz konusudur. Ateşli silahlarla ilgili bu uygulamalar durdurulmalı, geri çekilmelidir.

Kadın katillerini koruyan erkek egemen sistem ve bu sistemi ayakta tutan kurumlardan yargı, var olan yasaları uygulamamakta ısrarla direnmektedir. Kadınların yakınları tarafından öldürüldüğü birçok davada 'haksız tahrik indirimi', yani 'erkeklik indirimi' uygulanmaktadır. Adalet mekanizmalarına ya da emniyet güçlerine başvuran kadınlara yeterli koruma sağlanamamaktadır. Şiddet uygulayanın evden uzaklaştırılmasını öngören 4320 sayılı yasaya bugünkü uygulamanın tersine, önce koruma kararının verilmesi, ardından gerekli işlemlerin yerine getirilmesi biçiminde işlerlik kazandırılmalı, kolluk birimlerinin bu yasanın uygulanmasında etkin olması sağlanmalıdır. Yasa, ivedilikle evlilik birliği olmayan birliktelikleri de kapsayacak şekilde genişletilmelidir.

2. Tecavüz, cinsel şiddet olarak kadın bedenini tahakküm altında tutmanın bir başka yoludur. Tecavüze uğrayan kadınların emniyet, adli tıp, mahkeme süreçlerinde tekrar tekrar mağdur edilmeleri söz

konusudur. Erkek şiddeti çoğu kez çocuklara da tecavüz olarak yönelebilmektedir. Kocaeli İl Sosyal Hizmetler Kurulu tarafından dile getirilen zihinsel engelli kadınların uğradıkları tecavüze karşılık kısırlaştırılması önerisi ise tecavüz suçunda suçu işleyen değil, tecavüze uğrayanın cezalandırılmasının ne kadar yerleşmiş olduğuna açık bir örnektir. Tecavüzün medya aracılığıyla sıradanlaştırılmasının önüne geçilmeli, kamu kurumlarında görevlilerin ivedilikle cinsel şiddet ve cinsel suçlarla ilgili sorumluluklarını yerine getirmeleri sağlanmalıdır. Tecavüz Kriz Merkezleri konusunda önce pilot uygulamalar başlatılmalı, bu merkezlerin üniversite ya da tam teşekküllü hastanelerde kurulması gerçekleştirilmelidir. Bu alanda mücadele yürüten kadın örgütlerinin oluşumuyla ilgili desteği alınmalıdır.

3. Kadına yönelik yapılan çalışmalarda doğrudan kadının ihtiyaçlarını göz önüne alan bir yaklaşımın yerleşmesi çok önemlidir. Kadını değil, aileyi önceleyen yaklaşımlar, kadına yönelik şiddetin üstünü örtmekte; ailenin güçlendirilmesi, kadın açısından daha çok ve yine karşılıksız evişi/bakım hizmeti anlamına gelmektedir. Bu açıdan 26 Kasım'da Antalya'da düzenlenen Aile Konferansı'na Kadından ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı Kavaf'ın katılımını ve orada alınan kararları kınıyoruz. Bu konferansın sonuç bildirgesinde kadının bedeni üzerinde söz sahibi olması hiçe sayılmakta, kürtaja, boşanmaya, medeni hakların kullanımına karşı ifadeler yer almakta, şiddet bir insan hakkı ihlali ve suç olarak değil, "evden ve evlilikten soğutma" gerekçesi olarak ele alınmakta, çocukların aile içinde yaşadığı cinsel istismar anlamına gelen enest "aile içi zina" olarak tanımlanmaktadır. Aynı bildirgede "aileyi koruma" kisvesi altında lgbtt (lezbiyen, gey, biseksüel, travesti, transseksüel) bireylerin de bedenleri ve hayatları üzerinde tercih yapma hakkı göz ardı edilmektedir. Eşcinselliğin hastalık olarak tanımlanması ise homofobinin dışavurumundan, lgbtt haklarını geriye götürme çabasından başka bir şey değildir.
4. Kadına karşı aile içi şiddetle mücadelenin bir kamu politikası haline getirilmesi başlanmamıştır. Sığınakların azlığı, var olanların kadın ve çocukların şiddetten uzak yaşam alternatifleri oluşturabilecek donanımına sahip olmayışı, sığınak sonrasında kadınları destekleyecek sosyal politikaların yetersizliği, emniyet, adalet gibi kadına karşı aile içi şiddetle doğrudan ilişkili alanlardaki görevlilerin hizmet içi eğitiminin yaygınlaştırılmaması bunun kanıtıdır.

Her şeyden önce kadına karşı aile içi şiddetle mücadele projelere havale

edilmemeli, gerekli bütçeler ayrılmalıdır. Emniyet, sosyal hizmetler, adalet, sağlık gibi alanların bu konudaki koordinasyonu güçlendirilmeli, kamu kuruluşlarında kadınlarla ilgili çalışmalar yürütenler, cinsiyetçilik karşıtı bakış açısına sahip kadınlar olmalıdır. Kamu kuruluşlarına kadına yönelik şiddet konusunda sorumluluk yükleyen Başbakanlığın 2006/17 sayılı genelgesi ve ulusal eylem planı gerekli bütçeler ayrılarak uygulamaya geçirilmelidir.

Buna yönelik olarak;

- Şiddete uğrayan kadınların hali hazırda başvurduğu SHÇEK merkezleri, onların ve çocuklarının ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde ve kadın bakış açısına sahip görevli sayısı artırılarak yeniden düzenlenmeli, "kadın destek merkezi" adını almalıdır.
- İl ve ilçelerde emniyet müdürlüklerine bağlı kadın destek birimleri kurulmalıdır.
- Bu alanlardaki görevlilerin, kadına yönelik çalışmalar konusunda bilgilendirilmiş olmaları ve cinsiyetçi olmayan bir bakış açılarının bulunması ön koşuldur.
- Sığınaklarda, dayanışma merkezlerinde, sağlık, adli kurumlarda ve kolluk kuvvetlerinde yerelin ihtiyaç duyduğu dilde hizmet verilmedir.
- Halen kolluk ve diğer birimlerin sığınakların gizliliği ilkesini ihlal ettikleri görülmektedir. Sığınakların gizliliği uluslararası anlaşmalarla kabul edilmiştir. Görevlilerin bu konuya duyarlılığı sağlanmalı, ihlaller nedeniyle kadın ve çocukların can güvenliğinin tehlikeye atılması önlenmelidir. E-devlet uygulamalarında da gizliliğin ihlal edilme tehlikesi büyük önem taşımaktadır. Bu uygulamalarda kadının ve çocuğunun gizliliğinin korunması için nüfus kayıt bilgilerinin karartılması ve yeniden küçük bilgilerinin girilmesi sağlanmalıdır.
- Belediyeler Yasası'na uygun olarak nüfusu 50 bini geçen belediyelerin sığınak açması, açmayanlara ise yaptırım uygulanması sağlanmalıdır. Kaynak sıkıntısı bulunan yerel yönetimlerin ek bütçeler oluşturarak danışma merkezi ve sığınak faaliyeti yürütmeleri sağlanmalıdır. Sığınaklar işlevsiz hale getirilmemeli, kadın ve çocukların güçlenmelerini sağlayabilecek donanımlara ve bakış açısına sahip olmalıdır. Sığınak sonrası yaşamı kolaylaştıracak, şiddetten uzaklaşmak isteyen kadın ve çocukların ihtiyaçlarına yönelik bütçe ayrılmalı, buna yönelik sosyal politikalar geliştirilmelidir.
- Yerel ve merkezi yönetimler kadına yönelik aile içi şiddet konusundaki çalışmalarını, Başbakanlığın 2006/17 sayılı genelgesinde de ortaya konduğu gibi kadın örgütlenmeleri ile ortaklık geliştirerek sürdürmeye çalışmalıdır.

- Devletin sosyal politikalarının ve kurumlarının yeniden yapılandırılması söz konusudur. SHÇEK'in dönüşümünü de içeren bu değişimlerin kadına yönelik şiddete karşı etkin mücadele araçları içerecek biçimde geliştirilmesi, bu süreçle ilgili kadın örgütlenmelerinin bilgilendirilmesi, kadın örgütlenmelerine sürece müdahale imkanlarının tanınması, kadına yönelik aile içi şiddetle mücadeleye ayrılan bütçelerin hem merkezi, hem yerel düzeyde artırılması gereklidir.

Tüm Türkiye'den, kadına yönelik aile içi şiddete karşı yıllardır mücadele eden, kadın-erkek eşitliğinin her alanda hayata geçmesi için çaba harcayan kadın örgütleri olarak alınması gereken önlemlerin çok acil olduğunu yetkili kurumlara bir kez daha hatırlatıyoruz. Kadın cinayetleri artarken, erkek şiddeti kadınların canına kast ederken ve çocuk istismarı sürüp giderken sessiz kalmayacağız. Mücadelemizin önünü tıkamaya çalışan, özgür yaşam hakkımızı, bedenimizi, cinselliğimizi kısıtlayan girişimlerin karşısında olacağımızı bildiriyoruz.

13. Kadın Sığınakları ve Da(ya)nışma Merkezleri Kurultayı Bileşenleri ve Katılımcıları

Adana Akdam

Amargi İzmir

Antalya Kadın Dayanışma Derneği

Bağlar Belediyesi Kardelen Kadınevi

ÇEKEV İzmir Çiğli Evka 2 Kadın Kültür Derneği

Diyarbakır Selis

Diyarbakır Silvan Belediyesi Meya Kadın Merkezi

DİKASUM Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi

Elder Çanakkale

Ergani Selis

EVKADAY (Ev Kadınları Danışma ve Dayanışma Derneği-Aydın)

İzmir Büyükşehir Belediyesi Kadın Danışma Merkezi ve Sığınmaevi

İzmir Kadın Dayanışma Derneği

İzmir Konak Kadın Meclisi

Kapadokya Kadın Dayanışma Derneği

KADAV

Kadınları Koruma Dayanışma Derneği Erciş Şubesi

Kadının İnsan Hakları Yeni Çözümler Derneği

Kamer Vakfı

Karadeniz İleri Kadın Platformu Derneği

Kars Girişimci Kadınlar Derneği

KAZETEDER

Mersin İştar Kadın Danışmanlık Merkezi

Nevşehir Kadın Derneği

Mor atı Kadın Sığınağı Vakfı

Muş Kadın Derneği

Nilüfer Belediyesi Eşitlik Birimi

Nilüfer Kadın Dayanışma Merkezi

Nusaybin Belediyesi Gulşilav Kadınevi

Seferihisar Belediyesi Kadın Danışma Merkezi

Sosyalist Feminist Kolektif

Söke Kadın Sığınmaevi Derneği

Söke Kent Konseyi Kadın Meclisi

şahmaran Kadın Dayanışma ve Araştırma Merkezi Derneği

şırnak Sittiya Zin Kadın Danışmanlık Merkezi

Trabzon Türk Anneler Derneği

Trabzon Yaşam Kadın Derneği

Trabzon Yaşam Kadın Merkezi Derneği

VAKAD Van Kadın Derneği

VAKSUM Van Kadın Sorunlarını Araştırma ve Uygulama Merkezi

Van Mavigöl Kadın Derneği

Van Saray Kadın Derneği

YAKA Kadın Kooperatifi

XIV. KURULTAY HAZIRLIK TOPLANTISI (ARA KURULTAY) SONUÇLARI

12-13 MAYIS 2011 - ANTEP

I. GÜN

Öncelikle aramızda yeni katılımcılar olduğundan hareketle kendimizi tanıttık. Evsahibi Antep Kamer'e bizi biraraya getirdiği için teşekkür ettik.

Ardından bir önceki arakurultayda belirlediğimiz ilkelerimizi, çerçevemizi yeniden gözden geçirdik. Bu ilkelerin, kurultaya katılımı, atölyelerin hangi ihtiyaçlardan doğduğunu hatırladık. Eksikliklerimize rağmen, kurultayın 13 yıl gibi uzun bir süredir varlığını sürdüren, çerçevesini belirlemiş feminist bir platform olarak önemine, bizleri biraraya getirmesinin değerine ve kadına karşı şiddetle mücadeledeki yerine bir kez daha dikkat çekti. Ertesi gün yapılacak feminist dayanışma atölyesinin, feminist yöntemlerin bilinirliğini artıracağına, farkındalığımızı yükselteceğine, ortaklıklarımızı güçlendireceğine vurgu yaptık.

Söke Kadın Sığınmaevi Derneği'nden Hatice kurultaydan sonra bölge açısından önemli kazanımlar elde ettiklerini, kurultay sürecinde yerel politikacıların kadınların taleplerinden etkilendiklerini, Kuşadası'nda bir danışma merkezi açıldığını, kadın örgütlerinin bölgedeki danışma kurullarında artık yer aldığını, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi'nde kadın çalışmalarını bölümünün kurulduğunu belirtti.

Kurultay sekretaryası temsilcileri kurultayda alınan kararların hayata geçirilmesinde eksiklikler yaşandığını, yeterince aktif olunamadığını, web sitesine katkı oluşturulamadığını belirttiler. Yeni sekretarya oluşturuldu. Eski sekretaryada bulunan Söke Kadın Sığınmaevi Derneği ve Mor Çatı'nın yanı sıra, Kapadokya Kadın Dayanışma Derneği ve Muş Kadın Derneği yeni sekretaryada görev aldılar.

KARAR: Yeni sekretaryanın sadece mailler üzerinden değil, yüz yüze çalışma yapmak üzere de biraraya gelmesi.

Nevşehir, 14. kurultayın örgütlenmesi konusundaki hazırlıkları paylaştı.

KARAR: Bu konuda geçen yıl olduğu gibi bu yıl da her kadın örgütü, kendi bulunduğu bölgede belediye ve valiliklerin kurultaya kaynak ayırmasını sağlamak için çalışma yürütecek. Bu hem kadın örgütlenmelerinin kendi katılım harcamalarının karşılanması, hem de belediye ve valilik bünyesindeki ilgili çalışanların kurultaya katılımının sağlanması talebini içeriyor. Geçen yıl olduğu gibi bu yılda sekretarya belediye ve valiliklere gönderilmek üzere doküman hazırlayacak.

KARAR: 14. Kurultay'da yerel yönetimlerle ilişkilerimizi konuşacağımız bir atölye yapılacak. Atölye başlığı "yerel yönetim deneyimlerimiz" olabilir. Belediyelerin, valiliklerin tutumları birbirinden farklı. Bu noktada kadın örgütlenmelerinin bunların kadına karşı şiddetle ilgili çalışmalarının, sığınak, dayanışma merkezi faaliyetlerinin denetlenmesinde ya da bunlara katılmada, kendi çalışmalarımıza katkılarının sağlanmasında farklılıklar gündeme geliyor. 14. Kurultay'da yapılacak atölye bunların tartışılabilmesini, ortak yöntemlerin bulunabilmesini hedeflemeli.

ÖNERİ: Kendi bulunduğumuz bölgede Valilikler bünyesinde kurulan İnsan Hakları İl Kurulları'nda yer almaya çalışmalıyız. Ayrıca 3'lü protokol çerçevesinde yerel yönetimler tarafından oluşturulan diğer kurul ve komitelerde yer almaya çalışmalıyız. Bu kurullarda yer aldığımızda SHÇEK, emniyet, sağlık, nüfus, milli eğitim müdürlüğü vb. mekanizmaların neler yaptığını, eksiklikleri izleme şansımız oluyor.

Toplantının öğleden sonraki bölümünde her örgütlenmeden 1 kişi Antep Belediyesi Genel Sekreter Yardımcısı ile görüşmeye gitti. Belediyenin sığınak ve danışma merkezi çalışmaları hakkında bilgi aldık, kurultayın önemine, kadın örgütlenmelerinin şiddete karşı mücadeledeki rolüne dikkat çektik. Görüşme bölgede çalışma yapan kadınları güçlendirmesi nedeniyle olumlu geçti.

Belediye ile görüşmeye giden arkadaşların ayrılması ile toplantı devam etti.

AWID'e kurultay olarak oturum önermeyi tartıştık.

KARAR: AWID'e 27 Mayıs'a kadar sunulacak önerinin çerçevesini hazırlamak üzere bir çalışma grubu oluşturuldu. Zozan, Perihan, Ülfet, Reyhan, Gülsen bu çalışma grubunda yer aldı. Oturumun interaktif, kurultay bileşenlerinden ve başka ülkelerden katılımcıların da olduğu atölye çalışması biçiminde olması benimsendi. Atölye çalışmasına kolaylayıcı/kolaylayıcılar önerilebilir.

2012'de yapacağımız ara kurultayı Antalya Kadın Dayanışma Derneği'nin evsahipliğinde Antalya'da gerçekleştiriyoruz.

Belediyeye giden kadınların da katılımıyla 14. Kurultay'ın temasının belirlenmesi, tebliğ konuları üzerinde değerlendirme yapılması ile ilgili gündeme geçildi. Birçok belediyenin sığınak açtığını, ancak bazılarında kadınların "şükretmeye" yönlendirildiğinin açıklıkla belirtildiğini, bir yandan da sığınak, danışma merkezi çalışmaları ile ilgili KSGM tarafından kitapçıkların yayımlandığını, yasa ve yönetmeliklerin geldiği noktanın,

uygulamaların değerlendirilmesine ihtiyaç duyduğumuzu konuştuk.

KARAR: Bu yıl temanın "Nasıl bir sığınak?" olması gerektiği, basın açıklamalarında sığınaklarla ilgili geldiğimiz noktayı nasıl dillendireceğimizi ayrıca konuşabileceğimizi belirttik.

ÖNERİ: 14. Kurultay'da sığınaklarla ilgili KSGM/SHÇEK tarafından getirilen düzenlemelerin, ayrıca sığınak uygulamalarının, belediyelerin karar alma süreçlerinin nasıl etkilenebileceğini içeren tebliğlerin sunulabileceği.

KARAR: Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçe analizi/bütçeleme konusunda bir tebliğin sunulması ve bu konuda atölye yapılması. Özellikle kadın yönelik şiddetle mücadele için yapılan harcamalar dikkate alınmalı.

II. GÜN

Arakurultay'ın 2. gününde İnci Kerestecioğlu'nun moderatörlüğünde feminist dayanışma atölyesi yapıldı. İnci Kerestecioğlu feminist örgütlenmelerin karşı karşı olduğu sorunlarla ilgili çizdiği çerçevede özetle şunları söyledi:

"Projeler yapıyoruz. Projeler taktikselidir. Eğer stratejimiz, hedeflerimiz yoksa, buna bağlı olarak proje yapmıyorsak sorun var demektir. Projeler gerçek ihtiyaçlara dönük olmalı. Amaç haline getirilmemeli. Bağımsızlığımızı yitirme tehlikesi söz konusu. Bütün bunları feminist bilinç sayesinde aşabiliriz.

Projelerin getirdiği bir söylem "sivil toplumun güçlenmesi". Sivil toplum, içinde yaşadığımız toplumun, burjuva, erkek egemen toplumun kendi ilişkilerini içinde barındıran bir şey. Burada bir ilke koyamazsak tüm yapıların aynı kabın içine sokulması söz konusu oluyor.

Bir başka tehlike üstümüze vazife olmayan işlerin de bizim işimiz haline gelmesi. Devletin yapması gereken işleri biz üstleniyoruz. Kamu politikalarının özelleştirilmesi anlamına geliyor bu. Devlet sorumluluğu değilmiş gibi oluyor. Günlük sorunlarla uğraşır hale geliyoruz, amaçlarımız kısa vadeli hedeflere feda edilebiliyor. Bütünü görmemiz zorlaşıyor.

Projeler, örgütlerin verimliliğini, sürekliliğini sağlayıcı oluyor, ama ciddi bir bürokratikleşme ve hiyerarşi de yaratıyor. Kadın dayanışmasından, kadın rekabetine doğru kaymak mümkün. Sokak hareketi canlı olsa

projeciliği uyaran bir etken olabilir.

Örgütlerarası ilişki çok zenginleştirici. Feminizmi kimsenin daha fazla temsil ettiğini düşünmemeliyiz. Feminizmin ilkeleri evrensel ama pratiği yerel. Feminizm her an beraber iş yaparken oluşturacağımız ilkelerin bütünü. Ortada politik bir sorun varsa, hepimiz taraf olabiliriz. Görüş bildirebiliriz. Kimseyi yalnızlaştırmamız lazım.

Bazen meseleleri şahsileştirebiliyoruz. Kamusal alan daha mesafeli ilişkiler gerektiriyor. Kadınlar kamusal alana erkeklerden çok sonra girdi. Bunu unutmamalıyız. Dil ve açıklık çok önemli. Nasıl bir dil kuruyoruz, düşündüklerimizi açıklıkla dile getirebiliyor muyuz? Bazen bu açıklığı seçmiyoruz. Oysa feminist politika müzakere eden bir politika. Sözü böyle oluşturuyor. Evet hayır diyerek oluşturmuyor. Müzakere sürecinde konular değişebiliyor. Tarafların konumu sabit olarak düşünülmemeli. Yaşadığımız deneyime dışardan, yukardan bakarak konuşmak, çözme iradesi göstermek, samimi olmak gerekir. Açık yüreklilikle konuşmak, ardından da orada olmaya devam etmek önemli. Meseleleri kişiselleştirdiğimizde bazen orada neden bulunduğumuzu unuttur hale geliyoruz. Feminizm hem bir ütopya, hem de bugünü değiştiriyor. Sabır ve tevazu çok önemli.

Her iş yapana "iktidar üretiyorsun" demek doğru değil. İktidar kavramı ile olan ilişkimizi sorgulamamız gerekiyor. İktidarsız, hiyerarşisiz demenin hayatta karşılığı yok. Karşılaştığımız, egoya bağlı bir iktidar olmayabilir. Bilgi ve deneyim değersizleştirilmemeli, alaşağı edilmemeli. Bilgi ve deneyime hak ettiği değeri vermemek de bir tür adaletsizliktir. Ama kuşkusuz kimsenin de kendi kendine bilgi ve deneyim sahibi olduğunu düşünmemesi gerekiyor. Karşılıklı öğrenme bitmeyecek bir süreç. Burada bilinç yükseltme gruplarının önemi devreye giriyor. Hepimiz kendimize bakabilmeliyiz. Bu grupların birbirimizi yargılamama ilkesini hayata geçirmeliyiz."

İnci Kerestecioğlu'nun konuşmasının ardından toplantı alınan kararlar ve önerilerle devam etti.

KARAR: Kadın örgütlerinin kendi aralarındaki sorunların çözümünde feminist yöntemlerin benimsenmesi, iki örgütlenme arasında ya da örgütlenmelerin kendi içinde yaşanan sorunun politik olduğu noktada hepimizin sorunu olduğu, bu nedenle kişiselleştirmemek gerektiği, politik yaklaşımlarımızdaki farklılıkların tartışılmasıyla çözümlenmeye çalışılması, birbirimizi yargılamama, farklılıklarımıza saygı duyma,

tarafının bulunmadığı ortamlarda etik olarak konuyu paylaşmama noktasında hepimiz ortaklaştık.

KARAR: Kendi farkındalığımız yükseltmek açısından kendi bulunduğumuz örgütlerde bilinç yükseltme gruplarının hayata geçirilmesi, buradan çıkardığımız sonuçları kurultay ortamında birbirimizle paylaşmamız.

KARAR: Kurultayda feminizm atölyesi yapılması.

KARAR: Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın kurulması ile ilgili gelişmeleri yakından izlemeliyiz. KSGM'nin var olan etkinliğinin bile sınırlanması söz konusu. Kadın hareketinin elde etmiş olduğu kazanımlar yok edilmeye çalışılıyor. Bulduğumuz her yerde karşı çıkmalı, Türkiye'nin her yerinden birlikte eyleme geçmeliyiz.

ÖNERİ: (Zozan) Queer teoriler ve feminizm, LGBTT bireylerle ilişkilendirme hallerimizi konuşmalıyız. Kurultayda bir atölye yapalım. Sığınma evlerinde eşcinsel kadınlar baskı görüyorlar. Buna ilişkin tebliğ de hazırlanabilir.

ÖNERİ: (Harika) 8 Mart'ta bölgede "Kadın kırımını, toplum kırımıdır" kampanyası başlattık. Başka kentlerde yürütülmekte olan kadın cinsiyetlerine karşı kampanyalar var. Bunları nasıl ortaklaştırabileceğimizi bir araya gelip konuşalım.

ÖNERİ: (Gülşen) Kadına karşı şiddetle mücadele ederken bizler dayanışma oluşturuyoruz, bunu politik bir sorun olarak tanımlıyoruz. Ancak artık bu alan cazip bir hale geldi. Sosyal bir sorun olarak görmeye başlandı. Politik yanını daha güçlü vurgulamaya ihtiyaç var. Ankara Barosu'nun Gelincik Bürosu var. Medya destek verdi. Bu alanda bugüne kadar yapılmış olan çalışmalar göz ardı ediliyor. Bu çalışma hakkında açıklama, bilgi isteyelim.

122

Katılımcılar:

Adana AKDAM

Antalya Kadın Dayanışma Derneği

Çekev

Elder Çanakkale

İzmir Kadın Dayanışma Derneği

Kadın Dayanışma Vakfı

Kamer

Kapadokya Kadın Dayanışma Derneği

Mersin Bağımsız Kadın Derneği

Mor Çatı

Muş Kadın Derneği

Selis Diyarbakır

Selis Ergani

Söke Kadın Sığınmaevi Derneği

VAKAD

Van Saray Kadın Derneği

KADIN SİĞINAKLARI VE DANIŞMA/DAYANIŞMA MERKEZLERİ XIV. KURULTAYI ATÖLYE SONUÇLARI (19-20-21 KASIM 2011 - NEVŞEHİR)

Kadına yönelik şiddet, güncel politikalar ve feminist mücadele atölyesi sonuçları

Atölye, kadına yönelik şiddeti erkek egemen sistem içerisinde erkeklerin kadın bedeni ve emeği üzerinde tahakküm kurmak ve sürdürmek için kullandığı en önemli araçlardan biri olarak tanımlamıştır. Kadına yönelik şiddet, kadın ve erkek arasındaki eşitsizlikten doğar.

1. Hükümetin kadına yönelik politikaları yakından izlenmeli, feminist mücadelenin kazanımlarının ve söylemlerinin içinin boşaltılmasına izin verilmemelidir. Bunun karşısında feminist stratejilerimizi üretme ve geliştirme kararlılığında olacağız.
2. Hükümet ile kadın örgütlenmeleri arasındaki görüşme süreci önemlidir. Ancak hükümetin halihazırdaki tutumunun bir oyalama sürecine dönüşmesi tehlikesinin farkında olmalıyız.
3. Bu görüşme sürecinden ayrı olarak kendi gündemimizi oluşturmalıyız.
4. Mevcut Bakanlığın adından "kadın" sözcüğünün çıkarılıp "aile" sözcüğünün eklenmesini eleştiriyoruz; Kadın ve Eşitlik Bakanlığı konusundaki talebimizde ısrarcı olacağız.
5. 222 kadın örgütü tarafından hazırlanmış olan "Kadına Karşı Her Türü Şiddetin ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi Hakkında Kanun" metninin bu hali ile itirazsız olarak yasalaşması için mücadele edeceğiz. Mücadelemizi güçlendirmek için kadınların yasa okuryazarlığını arttıracacağız.
6. Bu kanunun yanı sıra İstanbul Sözleşmesi'nin de çekincesiz olarak meclisten geçirilmesi gerekmekte. Bu sözleşmenin usulüne uygun olarak yürürlüğe konması, uygulanmasının sağlanması için mücadele edeceğiz.
7. Kadına karşı şiddet konusunda kurumların (kolluk, savcılık, mahkemeler, SHÇEK, Adli Tıp, sağlık kuruluşları, müftülük) uygulamalarının takip edilmesi önemlidir. Bu kurumlar tarafından yapılan çalışmalar şeffaf olmalıdır. Bu kurumlarda çalışanlara periyodik olarak kadın haklarını da içeren toplumsal cinsiyet eğitimlerinin verilmesi konusunda ısrarcıyız.
8. Eğitim müfredatının toplumsal cinsiyet konusuna duyarlı olacak şekilde yeniden düzenlenmesi bir zorunluluktur. Hükümetin bu konudaki uygulamaları bizler tarafından takip edilecek, ayrımcı ve cinsiyetçi söylemlerin kaldırılması için ısrarcı olacağız.
9. 25 Kasım'da 222 kadın örgütü tarafından hazırlanan Kadına Karşı

Her Türlü Şiddetin ve Eviçi Şiddetin Önlenmesi Hakkındaki Kanun Tasarısı'nın eş zamanlı olarak ortak bir basın açıklaması ile yasalaşması talebimizi duyuracağız. Bu yasanın ivedilikle itirazsız olarak yasalaşması talebimizi yazılı olarak Bakanlık'a ileteceğiz.

10. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın kurulması ile beraber SHÇEK'lerin lağv edilerek devredilmesine ve bu sürecin belirsiz bir şekilde seyretmesine karşıyız. "Hak" kavramının yerini "yardım" kavramının yer alması sürecini pekiştirmeye yönelik uygulamalar sosyal refah ve eşitlik politikalarına aykırıdır.
11. Hükümetin, aile irşat büroları, aile eğitim programı gibi uygulamaları kadının güçsüzleştirildiği bir aileyi güçlendirmektedir. Bunun karşısında somut feminist söylem ve politikalar üretilmelidir.
12. Hükümetin evde bakım hizmeti, aile yardımı gibi sosyal politikalarının takibi yapılmalı, bu süreç feminist ve kadını güçlendiren politikalar açısından değerlendirilmelidir.
13. Hükümetin yasa yapma süreci, diyanet ve çeşitli kurumlarla yaptığı protokoller, bizler tarafından etkin bir şekilde takip edilecektir. Bilgi paylaşımı yapabilmek ve karşı sözümüzü üretmek için www.siginak-sizbirdunya.org web sitesini etkinleştirmeliyiz.
14. Medyanın bağımsız olmadığını göz önünde bulundurarak, medyada yer alan tüm kadın haberlerinin ele alış biçimlerini feminist bir yöntemle inceleyeceğiz, sorgulayıcı olacağız. Medyanın cinsiyetçi diline karşı feminist strateji oluşturacağız.

Şiddetin kavramsallaştırılması ve kadın örgütlerinde gönüllülük ve bilinç yükseltme atölye sonuçları

- Atölye katılımcıları, şiddeti tanımlarken şiddetin suç öznesinin de belirtilmesi, şiddetin sistemsel olduğunun göz önüne alınması konusunda görüş birliği oluşturdular. Şiddetin öznesi büyük ölçüde erkeklerdir. Atölye katılımcılarının bir bölümü kadınların uyguladığı şiddet için de "erkek şiddeti" nitelemesinin açıklayıcı olabildiğini belirtirken, bir bölümü erkek şiddeti/erkeklik şiddeti kavramının erkeğin doğuştan şiddet sahibi olduğunu ima ettiğini, bunun da özcü olduğu için kabul edilemeyeceğini ifade ettiler. Kavramlar üzerinde tartışmaya devam edileceği, şiddetin yaradılışla ilgili değil, toplumsal bir sorun olduğu konusunda ortaklaşıldı. "Erkek şiddeti" yerine "erkek egemen şiddet" önerisi getirildi, bunun toplumsal ve politik şiddete işaret ettiği söylendi.
- Atölyeye katılan bazı kadınlar, kurultayın şiddetsiz bir ortam yaratamadığını ifade ettiler. Bunun temellendirilmesini ise etnik kimliklerini vurguladıkları zaman oluşan tepki üzerinden yaptılar.

Kürtçe konuşan bir kadının, tercüman eşliğinde yaşadıklarını ana dilinde anlatması atölyede gerginlik yarattı. Bu durumun ardından farklılıkların ötekileştirmeyi beraberinde getirme tehlikesinden söz edildi. Kurultay'a katılanların kadın olmasının aynı deneyimlere sahip olunması anlamına gelmeyeceği, sahip olunan farklılıkların herkesi güçlendirebileceği, Kurultay'a katılan kadınların kendilerini istedikleri gibi ifade edebilecekleri vurgulandı. Devlet şiddeti ile ilgili sorunların konuşulacağı platformun Kurultay olmadığı, burada yalnızca kadınların kadın olmasından kaynaklanan şiddetin konuşulabileceği görüşü savunuldu. Bu şiddet biçimlerini birbirinden ayırmanın her zaman mümkün olmadığı dile getirildi.

- Yaşanan tartışmaların geldiği noktada, Kurultay Bileşenleri'nin daha önce üzerinde uzlaştığı ilkeler ile ilgili hatırlatmalar yapıldı. Feminist bir anlayışla oluşturulan bu ilkelerin kendi deneyimlerimizi başka kadınlara dayatmamayı, Kürt ya da Ermeni kadınların kendi kimlikleri ile kurultaya katılabileceklerini açıkça içerdiği hatırlatıldı. Feminizmin hiyerarşi ve iktidarı çokça sorguladığı, kendi deneyimlerimizle yüzleşmek gerektiği, katılımı engelleyen hiyerarşik yapılara karşı da mücadele etmek gerektiği belirtildi.
- Kadınlar, içinde buldukları örgütlerle ilgili deneyim paylaşımlarında bulundular. Bazı örgütlerin yönetim kurulu, başkanlık gibi mercilere sahipken bazılarının hiyerarşi içerdiği gerekçesiyle bunların kağıt üzerinde kalmasını tercih ettiği görüldü. Gönüllülüğün işlevinde zaman zaman sıkıntı yaşandığı, tüm işin yönetim kurulunca üstlenildiği dile getirildi. Gönüllülüğü azaltanın ne olduğu sorusuna uzlaşma kültürünün olmaması, STK'ların proje bazlı çalışması gibi farklı yanıtlar verildi.
- Bazı kadınların atölye sonucunda somut bir veri edinip içinde buldukları örgütlenmeye aktarma isteklerinin olduğu, buna karşılık atölye sonucunda somut bir veri elde edilemediği yönünde eleştirisi oldu. Buna karşılık, atölyelerin ders verilen yerler olmadığı, bir uzmanın konuyu anlatıp, diğer kadınların notlar alacağı bir çalışma olmadığı görüşü dile getirildi. Yıllardır elde edilen deneyimin neticesi olan kazanımlar ve aksaklıkların dile getirilmesinin önemi vurgulandı.
- Atölye sonucunda, bazı kadınlar etnik kimliklerin vurgulanmasından duydukları rahatsızlığı dile getirmek için bir dilekçe hazırlamayı tercih ettiler.

14. Sığınaklar ve Danışma/Dayanışma Merkezleri Kurultayı Sığınak Atölyesi sonuçları

1. Neden sığınak?

Sığınak kavramı erkek şiddetini görünür kılar ve şiddet uygulayanı afişe eder. Sığınak dışındaki kavramlar şiddete karşı mücadelenin içini boşaltmakta. Erkek şiddeti politiktir; sığınak da politik bir kavramdır. Kadınlar erkeklerin uyguladığı şiddet nedeniyle sığınmaktadır, kadın kurtuluşunun hedefi sığınaksız bir dünya olmalıdır.

Atölyede "özgür yaşam evleri" konusunda bir tartışma yapıldı. Sığınakta kalan kadının özgür olmadığı, özgürlük mücadelesi içinde olduğu dile getirildi. Bu konu tartışmaya açık bırakıldı.

Sonuç olarak; "sığınak" sözcüğü önemlidir, politiktir ve "sığınak" kelimesinin kullanılmasını tercih ediyoruz.

2. Danışma/Dayanışma Merkezleri

Da(ya)nışma merkezinin çalışmalarında kadın dayanışması esas alınmalı. Bir uzman-danışan ilişkisinden çok kadın dayanışmasından yola çıkılmalı. Sorgulayıcı ve yargılayıcı yaklaşım kadın dayanışmasını engeller. Sığınağı olan yerlerin dayanışma merkezinin de olması gerekir.

3. Sığınak ve Da(ya)nışma Merkezi Uygulamaları

Sığınak uygulamaları: Sığınak sürecinde kadınların kendi güvenliklerinden sorumlu olmaları, sığınak sonrasında güvenliklerini sağlamaları konusunda güçlendirici olacaktır. Çalışanların korumacılıktan, kadınlar adına karar verip kural koymaktan, sorgulayıcı olmaktan uzak ve kadınları güçlendirici bir yaklaşıma sahip olmaları gerekiyor.

SHÇEK ve belediyelerde çalışan kadınlar resmi kurumlar da çalıştıkları için belli sorumlulukları olduğunu ve bürokratik yapının onları kural koyma ve uygulama konusunda zaman zaman seçeneksiz bıraktığını belirttiler. Bununla birlikte kurallar ve denetleme anlamında çizilen dar çerçeveyi sorgulamamız ve değiştirebilme gücümüze inanmamız gerekiyor. Kurultay, sığınak ve da(ya)nışma merkezlerine dair politikaların üretilmesi, paylaşılması için önemli bir zemin.

Bilgi-deneyim paylaşımı: Da(ya)nışma merkezlerinin ve sığınakların tuttuğu istatistikler ve raporlamalar diğer da(ya)nışma merkezleriyle paylaşılabilir. İzmir örneğinde olduğu gibi, oluşturulacak bir platformla da(ya)nışma merkezleri verileri, deneyimlerini düzenli olarak paylaşabilir, çıkan sonuçlar resmi

kurumlarla (örn. KSGM) paylaşılabilir. Kurultay web sitesi aktif kullanılarak, karşılaşılan iyi ve kötü uygulamalar, geliştirilen çözümler ya da çözümsüzlükler paylaşılabilir.

Denetim: Hem SHÇEK, hem de belediye sığınaklarında ciddi bir nitelik sorunu var. Kadın örgütlerinin, sivil oluşumların denetim yetkisinin olması gerekiyor. Kurultayda bir komisyon oluşturularak sığınak ve da(ya)nışma merkezleri ile ilgili edinilmiş deneyim paylaşımı yaygınlaştırılabilir.

4. *Sığınak Sonrası*

Sığınak ve da(ya)nışma merkezleri kadınların iş bulmaları, ev kurmaları için destek verseler de olanakları kısıtlı. Sığınakta kaldığı süre ve sonrasında kadının desteklenmesinde devlet sorumluluk almalı.

5. *Kolluk Kuvvetleri ve Gizlilik*

Polis şiddetine uğrayan kadınların kadın oldukları için şiddete uğradıkları göz ardı edilmemeli. Kadın dayanışması ve şiddet uygulayanın afişe edilmesi bu tür şiddetle mücadelede önemlidir.

3'lü protokolün uygulanması bazı yerelerde olumlu sonuçlar verdi. Bunun her ilde hayata geçirilmesi, bu mekanizmalara dâhil olmak talep edilebilir. İstanbul Sözleşmesi çekincesiz kabul edilmelidir, bu konuların birçoğu sözleşmede zaten düzenlenmektedir.

6. *İhtisaslaşma*

İhtisaslaşma adı altında ayrımcı uygulamalara zemin hazırlanmaktadır. Sığınaklar alternatif bir yaşamın da kurulacağı yerlerdir. Sığınak ve da(ya)nışma merkezi çalışanları, ayrımcılıkla ilgili farkındalık çalışmalarına katılmalıdır. Kadınları farklılıklarıyla kabul etmeli ve güçlendirici yönlendirmeler yapmalıyız.

Engelli Kadınlar Atölyesi Sonuçları

Engelli, 2828 sayılı SHÇEK'in kuruluş yasasının 3. maddesine göre doğuştan ya da sonradan hastalık ya da kaza sonucu zihinsel, bedensel, ruhsal ve sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybetmesi nedeniyle sosyal yaşama uyamama durumunda olup korunma, bakım, rehabilitasyon ve danışmanlık hizmetlerine ihtiyaç duyan kişi olarak tanımlanır.

- "Engelli" sözcüğü devletin ihmali sonucu ortaya çıkan bazı düzenle-

melerin ve aksaklıkların sakatların yaşamında engellemeler (sokaktaki kaldırımlar, çukurlar vb.) oluşturması durumunda kullanılmalıdır. "Kör", "topal", "sağır" ya da genel olarak "sakat" sözcüklerinin kullanılmasında hiçbir sakınca bulunmamaktadır. Bunların yerine "engelli" sözcüğünü kullanmak, tıpkı kadınlara "hanım", "bayan" demek gibi kavramları genel olarak yumuşatmaya çalışmaktır. Böylece gerek kadın hakları, gerekse engelli hakları alanına himaye edici, korumacı bir anlayış getirilmektedir. Oysa önemli olan toplumun engellilere karşı ayrımcılıktan uzak, insan hakları çerçevesinde birey olarak algılanmalarını içeren bir bakış açısı geliştirebilmesidir.

- Engellilere ve özel olarak engelli kadınlara karşı sorumluluğu olan devletin çeşitli kurumları aracılığıyla engellilerin başarıları ve başarısızlıkları abartılarak sunulmakta, böylece engellilerin sorunları ve çözüm önerileri bireyselleştirilmekte, sosyal devlet anlayışından uzak uygulamalar yapılmaktadır.
- Engelli kadın hem engelli hem de kadın olması nedeniyle çoklu ayrımcılığa uğramaktadır. Ayrımcılığın temelinde hiyerarşi, eşitsizlik, kendinden olmayanı ötekileştirme ve önyargılar bulunmaktadır. Din, dil, ırk ayrımı gözetmeksizin engelli kadınlar evde, sokakta, eğitimde, çalışma yaşamında hem özel, hem de kurumsal alanda temelde çoklu ayrımcılığa maruz kalmaktadır.
- Ders kitaplarında, filmlerde, yazılı ve görsel basında engelli kadın, acınan, korunmaya muhtaç, beceriksiz ve yeteneksiz olarak anlatılmakta ve dolayısıyla ayrımcılığa maruz kalmaktadır.
- Kadın sığınaklarında engelli kadınların yaşamlarını kolaylaştırmak amacıyla erişim, iletişim konularında önlemler alınmamakta, dahası devlete ve yerel yönetimlere bağlı olan danışma merkezleri, sığınaklar ve huzur evlerine engelli kadın kabul edilmemektedir.
- Yönetmeliklerde engellilerin evlat edinemeyeceklerine dair bir madde olmadığı halde uygulamada özellikle anne engelli ise evlat edinmeleri uygun görülmemektedir.
- Engelli kadın sosyal yaşamda ve aile içinde cinsel istismara daha fazla maruz kalmaktadır. Özellikle zihinsel engelli kadınlara cinsellik eğitimi verilerek kendilerini tanımaları, korumaları ve ihtiyaçlarını karşılamaları sağlanmalıdır.

Sonuç ve Önlemler

1. STK'lar yerine göre "engelli" ve "sakat" sözcüklerini kullanmaktan çekinmemelidir.
2. Engelli kadınları toplumdan dışlayan, ayrımcı uygulamalar (engelli parkı, engelli kadın sığınmaevi, engelli tatil köyü gibi) yerine toplumla iç içe olmalarını sağlayan uygulamalar geliştirilmelidir.
3. Engelli kadınların eğitim ve çalışma hayatına katılmalarını sağlayan çalışmaların yapılması için kadın örgütleri baskı grupları oluşturmalıdır.
4. Engelli kadınlarla ilgili olumlu örneklerin ön plana çıkarıldığı film, çizgi, haber, reklam vb. yayınlar artırılarak engelli kadınlar görünür kılınmalıdır.
5. Kadın danışma merkezleri ve kadın sığınaklarına erişim, iletişim (işaret dili ve diğer dillerde tercüman) için her türlü koşul sağlanmalıdır.
6. Yerel yönetimlerden, engellilerle ilgili 2007 - 2012 yılları arasında yapmayı taahhüt ettikleri hizmetlerin ne kadarını gerçekleştirdiklerine ilişkin bilgi istenmelidir.

Özellikle zihinsel engelli kadınlara ve yakınlarına cinsellik eğitimi verilerek kendilerini tanımaları, korumaları ve ihtiyaçlarını karşılamaları sağlanmalıdır.

Mor Çatı 4. Kurultay Sunumu (2001)

Hoş geldiniz, hoş geldik;

Yarın "25 Kasım Uluslararası Kadına Yönelik Şiddetin Son Günü" ve Türkiye'de bu kapsamda mücadele veren kadınlar olarak, 1998-99-2000 yıllarında olduğu gibi bu yıl da deneyimlerimizi paylaşmak ve ortak politikalar oluşturmak amacıyla yeniden bir aradayız.

İlk kurultayın sonunda "kadına yönelik şiddetin en ciddi insan hakkı ihlallerinden biri" olduğunu "şiddetsiz bir hayat ve can güvenliğinin tüm kadınların en doğal hakkı" olduğunu belirtmiştik.

2. Kurultay'da depremzede kadının çadırdaki tacize uğradığını, yine baskı ve şiddetle karşı karşıya kaldığını söyledik. Bir kadının sorunlarını dile getirmesine tahammül edemeyerek, ona tokatla yanıt veren Bolu Valisi Nusret Miroğlu'nun görevden alınmasını istedik.

3. Kurultayda "artık ortak bir örgütlülükle güçlerimizi birleştireceğiz" kararı aldık. Ve en az 3000 sığınak istiyoruz dedik.

Ve bu yıl 4. kez bir arada olmanın heyecanı içindeyiz. Mor Çatı'nın girişimiyle başlayıp gelişen Sığınaklar Kurultayı elbette tüm katılımcı kadın gruplarının çabalarıyla bugüne gelmiştir. Sınırlı olanaklarla Türkiye'de ilk kez üst üste dördüncüsü gerçekleştirilen bu organizasyonun başarısı hepimizi gururlandırmaktadır. İlk iki kurultayın kitap olarak yazılı hale getirilişi, üçüncü kurultay sonucu aldığımız karar doğrultusunda ortak iletişim ağının bugün başarıyla işlemekte olması mutluluk nedenlerimizden biridir.

Sevgili Kadınlar,

Kadına yönelik şiddetin önlenmesi bireylerin ve toplumun olduğu kadar devletin de sorunudur. Devletin yasama organı eliyle çıkardığı yasalar veya mevcut yasalarda yaptığı değişiklikler ve bu yasaların uygulanmasına gösterdiği özen (daha doğrusu göstermediği özeni) kadına yönelik şiddete karşı tutumunu da ortaya çıkarmaktadır.

Bugün değiştirilmiş bir Medeni Kanun'a tabi olmak üzereyiz. Bu değişiklik biz kadınlara neler getiriyor? Danışma merkezlerine başvuran ve haklarını soran kadınlara ne cevap vereceğiz, onları nasıl bilgilendireceğiz? Bu bilgileri temel düzeyde alıp geliştirerek danışma merkezleri üzerinden kadınları bilgilendirmek için bu kurultayların önemli bir platform olduğunu görüyoruz. Çünkü biliyoruz ki haklarımızı talep etmediğimiz, bilmediğimiz ve kullanmadığımız sürece kadına yönelik şiddet devam edecektir.

Yine Mor Çatı olarak Türkiye'den ve Kıbrıs'tan gelen tüm kadınlarla

bu buluşmalarda deneyimlerimizi paylaşırken, erkek egemen sistemin davranış kalıpları olan ve şiddet üreten otorite, hiyerarşi, rekabet karşısında kadın bilinci ve kadın dayanışması konularında da konuşmamızın gerekli olduğunu düşünüyoruz.

Erkek egemen sistemin içimize işlediği kadınlık rolünü, çoğu zaman farkına varmadan benimsediğimiz davranış, düşünüş ve ifade biçimlerini gözden geçirip, sorgulamak, kadın bilincini oluşturmanın adımlarıdır. İşte bu bakış açısı nedeniyledir ki "yardım" değil "destek", "iyilik ve hayırseverlik" değil "dayanışma", "konukevi veya sığınmaevi" değil "sığınak" sözcüklerini kullanıyoruz.

Bugün ayrıca son kurultaydan bu yana yapılanları, yapılmayanları ve nedenlerini de konuşacağız. Aldığımız kararların takipçisi olmazsak bir sonuca varamayacağımızı biliyoruz. Gene biliyoruz ki kurultaylarımızın sonunda yayınlanan sonuç bildirgeleri Türkiye'de yaşayan kadınların büyük çoğunluğunu kapsamakta ve çözüm önerileri getirmektedir. Ancak bu önerilerimiz ne kadar dikkate alınmakta?

Biz çoğalıp güçlendikçe sonuç bildirgelerinin de dikkate alınacağını biliyoruz.

Evet... Antalyalı arkadaşları son dakikada üstlendikleri bu organizasyonu bu kadar iyi kotardıkları için kutluyoruz.

Dördüncü kurultay ve sonrasında kadına yönelik şiddete karşı çalışan kadın kuruluşlarının sayısı daha artarak demokratik katılımlı bir kurumsal yapıyı hep birlikte oluşturacağımıza inanıyoruz.

Şimdi her kurultayda yaptığımız gibi kadın dayanışmasının gücünü sesli olarak birbirimize duyuralım. Hepimiz ayağa kalkalım ve alkışlarımızla hem kendimizi hem de tüm dünya kadınlarını kutlayalım...

Yaşasın kadın dayanışması!

Mor Çatı 6. Kurultay Sunumu (2003)

Kadın bakış açısıyla Türkiye'de kadın gündemi:

Türkiye'de kadına yönelik şiddete karşı mücadele veren farklı kentlerden, farklı kurumlardan, farklı kesimlerden kadınlar, bir yıl boyunca yaşanan gelişmeleri paylaşmak, ortak politikalar oluşturmak ve kadın dayanışmamızı daha da güçlü bir şekilde sürdürmek üzere bu yıl 6. kez yeniden bir aradayız.

Kadına yönelik şiddette Türkiye'nin dünya sıralamasındaki ilk ülkelerden biri olduğunu, kadınların yarından fazlasının evlilikleri boyunca şiddete maruz kaldığını, Türkiye'de kadınların babası ya da kocası tarafından öldürülme sıklığının bir yabancı tarafından öldürülmesinden çok daha yaygın olduğunu göz önüne aldığımızda, bu kurultayların bizler için önemini daha iyi anlıyoruz.

İşte bu nedenle, son kurultaydan bugüne kadar Türkiye'de kadına yönelik şiddete dair yaşadıklarımızı bir kez daha hatırlamak ve hatırlatmak istiyoruz. Bunlar maalesef sadece bizim bilebildiklerimiz!

11 Eylül'den itibaren bu coğrafyada yaşanan savaşlar, her zaman olduğu gibi yine en çok kadınları etkiledi. 90'lardan beri savaşlardaki kayıpların yüzde 90'ının siviller olduğu ve bu sivillerin de en çok savaşa aktif olarak katılmayan kadınlardan oluştuğu düşünülürse, bu son savaşlarda yaşanan şiddetin boyutları daha da ortada olacaktır. Bunun da ötesinde, kadınların yaşadığı cinsel şiddetin görünmezliği, bizim için savaşın daha korkutucu bir boyutunu oluşturuyor.

Dünyada kadına yönelik şiddetin farklı bir yüzünü de gelenekler ve hatta bizi koruması gereken yasalarda gördük. Nijerya'da Emine Laval neredeyse korkunç bir şekilde öldürülecekti -bu hepimizi derinden sarstı-. Ancak kadın dayanışmasının gücünü bir kez daha kanıtladık ve Emine'yi ölüme mahkum eden güçleri geri plana attık.

Dünyada şiddet artarken, Türkiye'nin gündemindeki şiddet de hiç azalmadı. Namus adı altında işlenen cinayetler hızını kesmeden devam etti. Şemse Allak hepimizde, ama özellikle hastanede onun yanında olan, son nefesine kadar ona destek olan Diyarbakırlı kadınlarda derin bir yara bırakarak aramızdan ayrıldı. Özellikle Batman'da, ama aslında Türkiye'nin birçok yerinde namus cinayetleri intihar adı altında gizlenmeye çalışıldı.

Oysa ki namus kavramı, kadınların kimliğine ve hayatına müdahaleden başka bir şey değildir; kadınların kendi bedenleri üzerinde söz sahibi olmamasının adıdır; birçok yerde ise ölümdür.

Kadınları kontrol altına almaya çalışan zihniyetin bildiği en etkili yöntemlerden birinin tecavüz olduğunu Dehap kadın kolu başkanı Gülbahar

Gündüz'ün yaşadıklarıyla bir kez daha gördük. Bu olay, kadınların yalnızca kamusal alanlardan değil siyaset alanından da tecavüz yoluyla çıkarılmaya çalışıldığını açıkça gösterdi.

Birbirinden ayrı ve iktidarın "münferit" olarak nitelendirdiği bu örneklerin aslında hiç de münferit olmadığını bizler çok iyi biliyoruz. Bunlar ve bunlar gibi diğer örnekler, şiddetle mücadelemizin ne kadar önemli olduğunu bir kez daha gözler önüne serdi.

Mor Çatı 7. Kurultay Sunumu (2004)

Küreselleşme, fon kuruluşları ve kadın dayanışması

Küreselleşme tartışması son yıllarda Türkiye’de kadın hareketi açısından da önem taşır hale geldi. Feminist analizler küresel kapitalizm bağlamında kadınların yaşamlarında, çalışma koşullarında gündeme gelen değişimleri değerlendirmekte. Bir yandan istihdam fırsatları içeren görüntünün altında düşük ücretle, standartların çok altında koşullarda istihdam yaratılmasına dikkat çekiliyor. Bir yandan da küreselleşmenin sadece kapitalizmle ilişkili sonuçlar üretmediğine, aynı zamanda sosyal hareketleri de etkilediğine vurgu yapılıyor. Biz bu tebliğde küreselleşmeyi kadın hareketi ile ilişkisi bağlamında değerlendirmeye çalıştık.

Bu süreç farklı ülke kadınlarını birbirine daha yakın hale getirdi. Ulus aşırı feminist bağlılıklar güçlendi. Ancak yeni karmaşa ve engeller ortaya çıktı. Toplumsal cinsiyet ilişkilerinde değişim üretme çabaları ağırlıkla elit ve uzmanlardan oluşan bir sosyal ağa yaslanmaya başladı, bu da kadın örgütlenmeleri arasında profesyonelleşme, STK’laşma eğilimini güçlendirdi. Kaynakların ve söylemlerin mücadelenin neredeyse amacı haline gelmesi tehlikesi gündemde. Gösteriler yoluyla kadınların kitlesel desteğine yaslanmak yerine giderek artan ölçüde otoritelerle yüz yüze geliyoruz. Bunda fon kuruluşlarının, yaptığımız projelerin rolü var. Bu fonlar aracılığıyla güçlenmemiz de kuşkusuz söz konusu, ancak rekabetin, bürokratikleşmenin, elitizmin güçlenmesini de gözden ırak tutmamalıyız.

Bizler, aktivitemizin pek çoğunu resmi kurumlar ya da hükümet dışı örgütlenmelerden elde ettiğimiz fonlarla gerçekleştiriyoruz.

a. Bunun olumlu yanlarına bakalım:

Aktivistlerin desteklenmesi, yerelde birçok kadın örgütlenmesinin oluşumu, bölgesel ve ulusal iletişimin kolaylaşması avantajlarımız arasında. Aldığımız kaynaklar kadın politikasının da tıpkı evişi gibi görünmez kılınan bir aktivite olmaktan çıkmasına, aktivizmin tanınmasına kolaylık sağlıyor.

b. Bir de olumsuzluklara bakalım.

Elitizm güçleniyor, hareket içinde yer alan geniş kadın kesimlerinden iyice ayrılmış gruplar oluşuyor. Kaynaklar için rekabetçi bir mücadele başlıyor. Aynı fon için birkaç kadın örgütünün mücadele ettiğine tanık oluyoruz. Böylelikle kadın dayanışmasının altı oyuluyor.

Bize sunulan kaynaklar öncelikle tabi ki maddi, yani para. Ancak bununla kalmıyor. Fonlardan yararlanmak bize meşruluk, saygınlık, kariyer, etki vb. sağlıyor. Bunlar da fiziksel olmayan yararlar. Bunu inkar edemeyiz.

Sonuç

Kadın hareketi açısından geldiğimiz noktada şu değerlendirmeleri yapabiliriz:

- Parçalanma gündemde: Fonların mantığı zaten farklı projeler oluşturabilmeye, farklılaşabilmeye dayanıyor. Küçük gruplar oluşuyor, parçalanma başlıyor. Grup çıkarlarını, grup kimliğini korumak için daha fazla çaba sarfeder hale geliyoruz.
- Elitizm ve lobicilik: Feministlerin üzerinde önemli durduğu bir ilkedir, rotasyondan uzaklaşıyoruz. Aynı yüzlerler çok daha sık karşılaşır hale geldik. Fon kuruluşlarını temsil edenlerle çeşitli yakınlıklar oluşturuyoruz. Bu da elitizmi güçlendiriyor. Bu dairenin dıştan kırılabilmesi çok zor görünüyor. Lobicilik güçleniyor. Bunun olumlu yanları kuşkusuz var, ama hareketin kendisi lobicilik haline gelirse bunu büyük bir tehlike olarak görüyoruz.
- Fon sağlayan örgütlenmelerle, alıcılar arasında hiyerarşi oluşuyor.

Biz Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı olarak bütün bu nedenlerle, hâlâ kadın kurtuluşunu hedefleyen bir hareket olarak da varolabilmenin koşulunu, Türkiye içinde olduğu gibi dışında da resmi kurumlar ve hükümet dışı örgütlenmelerle kuracağımız ekonomik ilişkilerin denetimimizden çıkmamasına bağlı görüyoruz. Kadın hareketinin bağımsızlığını tehlikeye atacaktır, kadın örgütleri arasında rekabet yaratacak ekonomik kaynaklardan uzak durmaya çalışıyoruz. Feminizmin bize öğrettiği en önemli şeylerden biri şu: Bir şeyi niçin yaptığımız kadar, nasıl yaptığımız da önemli. Projelerin oluşması, bu projelerin çeşitli fonlarla beslenmesi sürecinin harekete verebileceği zararların, getireceği olumsuzlukların farkında olmalıyız. Fon desteği olmadan ayakta durmak mümkün olmayabilir, ancak olumsuzlukları en aza indirmeye çalışmak, hiçbir şeyin kadın dayanışmasının üzerine çıkmasına izin vermemek elimizde!

Sevgili kadınlar,

Siğınaklar ve Danışma/Dayanışma Merkezleri Kurultaylarının bu yıl 8.'sini yapıyoruz. Bu kurultayın kadın hareketi tarihi içinde çok özel bir yeri var. Kurultaylar belki de hareketin en sürekli, en geniş katılımlı etkinliklerden biri. Bu kadar çok sayıda kadının her yıl biraraya gelebilmesi, deneyim paylaşımı, sonradan uygulama güçlüklerine rağmen ortak kararlar alabilmemiz, en azından ortak sonuçlara varabilmiş olmamız gerçekten de önemli ve heyecan verici.

Aile içinde kadına yönelik şiddete karşı yürüttüğümüz mücadele son 20 yılda oldukça önemli aşamalar kaydetti. Niçin son 20 yıl diyorum, çünkü bu mücadelenin en azından yakın tarihimizde başlangıcı "Dayağa Karşı Kadın Dayanışması Kampanyası"na dayanıyor. Kampanyanın başladığı günlerde kadın hareketinin söylemi daha çok tüm kadınların sorunlarının ortak olduğu üzerinden şekilleniyordu. Genel olarak bu doğru, evet. Erkek şiddeti, tüm kadınlara yöneliktir. Ama tüm kadınlar bu şiddeti aynı biçimde yaşamıyorlar. Kimimiz namus gerekçesiyle öldürülüyor, kimimiz korucu tecavüzüne uğruyoruz, kimimiz sözlü olarak aşağılanıyor, kimimiz ünlü bir yıldız, manken ve tecavüz görüntülerimiz internette, cep telefonlarında dolaşiyor, medyada bunu hak ettiğimiz bile ima edilebiliyor.

Sınıfımıza, etnik kimliğimize, kültürel özelliklerimize göre erkek egemenliği de birbirinden çok farklı biçimler alabiliyor. Bir başka kadına "Seninle aynı şeyi yaşıyorum, hissediyorum" demek, her zaman bizi birbirimize yakınlaştırmıyor, tersine bazen de yanımızdaki kadını yok saymamıza yol açıyor, onun yaşadıklarının özgül niteliğini görmezden gelmiş, acısına, sevincine kendimizi kapamış oluyoruz, onu göz ardı etmiş oluyoruz.

Kadın hareketi için de uzun süre böyle oldu. Tüm kadınların acıları, sorunları aynıymış gibi düşünülürdü. Kürt kadınlar Türkiye'de kadın hareketine böylesi bir farkındalık sağladılar, erkek şiddetinin aldığı farklı biçimlere dikkat çektiler. Bugün yine bir kadın hareketinden söz ediyoruz, ama artık sözünü ettiğimiz bu hareketin çoğul olduğunu biliyoruz. Burada yaşanan kirli savaşın kadınlara yönelik sonuçları kuşkusuz çok ağır oldu. Bütün bunları konuşmaya, paylaşmaya ihtiyacımız var.

Yaklaşık 20 yıllık bu süre içinde nelerin değiştiğini düşünmeye devam edecek olursak, toplumda da aile içi şiddet konusunda daha geniş bir farkındalık oluştuğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Kadın hareketinin çabalarıyla gerçekleştirilen yeni yasal düzenlemeler bir yana, medya ve sivil toplum kuruluşları aile şiddetle ilgili yaygın bir kampanya gerçekleştiriyorlar. Bu kampanya aracılığı ile verilen eğitim kuşkusuz

anamlı, ancak aile içinde kadına yönelik şiddetin kaynağı cinsler arasındaki eşitsizlik, bu eşitsizliği besleyen ataerkil yapılar. Bu yapılara hiç dokunmaksızın, bunların sözünü bile etmeksizin aile içi şiddetle nasıl mücadele edilebilir, bunu tam anlayabilmiş değiliz.

Çünkü örneğin böylesi bir kampanyaya öncülük edenlerin en azından kendi medya kuruluşlarında tecavüz haberlerini verirken, kadına suçlu muamelesi yapmaması, kullandığı fotoğraflarla, haberi kurşun biçimiy-le, kullandığı dille bunu ima etmemesi beklenebilir ya da kampanyaya öncülük eden medya kuruluşlarının kadın habercileri yönetim kademelerinde daha çok yer almaya teşvik etmeleri beklenebilir. Aile içinde kadına yönelik şiddete karşı duyarlılık, böylesi bir yaklaşımı da gerektirir, çünkü bu şiddeti her alanda kadına atfedilen ikincil rol üretir. Cinsiyetçi hiyerarşiyi sorgulamadan, patriyarkayı hedef almadan, aile içinde kadına yönelik şiddete karşı yürütülecek mücadelede fazla yol alabileceğimizi düşünmüyoruz.

Yeni Belediyeler Yasası'nda yer alan sığınakların açılmasına yönelik madde, şiddete karşı mücadelenin yine önemli aşamalarından biri. Resmi açıklamalar belediyelere bağlı 26 konukevinin var olduğu yönünde. Bu sayı hiç gerçekçi görünmese de önümüzdeki dönemde kadın hareketinin belli başlı gündemlerinden biri bu sığınakların açılmasını, yasanın uygulanmasını sağlamak olacak. 5 Temmuz dilekçe eylemi, sığınakların açılmasını sağlama yönünde attığımız önemli bir adımdı, bunun devamını da getirmemiz gerekiyor. Geçtiğimiz aylarda Mor Çatı sığınak konusunda bir öncekinden oldukça farklı bir girişimde bulundu. Beyoğlu Kaymakamlığı ile bir protokol imzalayarak Kaymakamlık tarafından açılan konukevinin işletilmesi sorumluluğunu üstlendi. Bugüne kadarki uygulamalar açısından, Türkiye'de 4 farklı sığınak modelinden söz edebiliriz. Birincisi SHÇEK'lere bağlı olanlar, ikincisi belediyeler tarafından açılanlar, üçüncüsü özerk, otonom modeller ve dördüncüsü şimdi bizim uygulamaya çalıştığımız, belki önümüzdeki dönemde yaygınlaşabilecek karma bir model. Karma diyoruz çünkü, bir yanıyla bize özerk bir alan bırakıyor, feminist politikalarımızı burada uygulayabiliyoruz. Kadınlara "ailenize geri dönün" mesajı vermiyoruz, onları egemen ahlak anlayışına göre yargılamıyoruz, feminist psikologlarımız, avukatlarımız var. Kimin kalacağına, ne kadar kalacağına biz karar veriyoruz. Bu gerçekten SHÇEK'lere ya da belediyelere bağlı sığınaklardan bizi farklı kılıyor. Ancak bizi zorlayan birkaç nokta var. Beyoğlu Kaymakamlığı ile yaptığımız protokol, Kaymakamlığın ihtiyaçları doğrultusunda bu sığınanın küçük bir bölümünün evsiz kadınlara açılmasını kapsıyor. Evsiz kadınlar zaten genelde şiddet nedeniyle evlerini terk etmiş oluyorlar ya da sokakta kaldıkları süre içinde yine şiddetle yüz yüzeler. Bu anlamda sınırlarımızın çok dışına çıkmış gibi görünmüyor, ancak evsiz kadınların ihtiyaçları,

kalan başka kadınlarla karşılaştırıldığında önemli farklılıklar gösteriyor. Örneğin hemen hepsi psikolojik değil, psikiyatrik destek almak zorunda. Ücretsiz psikiyatrik destek alabilecekleri yerler çok sınırlı. Ve bu süreci biz tam olarak kontrol edemiyoruz. Dolayısıyla evsiz kadınlara yeterince destek sağlayamamış oluyoruz. İkincisi sığınma işlemlerinin tümü Kaymakamlık tarafından karşılanıyor. Ancak bu süreçteki bürokrasi bizi çok zorluyor. Tümünü bizim kontrolümüzde bir bütçenin varlığı doğrusu bizi çok rahatlatırdı. Üçüncüsü devlet bürokrasisi içinde kadın grupları ile bağımsız politikalarına saygı temelinde işbirliği henüz yerleşmiş değil. Biz, yapılanların iyi niyetli kişilerin çabaları düzeyinde kalmaması, bunun kural haline getirilmesi yönünde olabildiğince çaba sarfediyoruz. Dördüncüsü de çocuklara dönük yeterince hazırlığımızın olmadığını fark ettik, birbirinden çok farklı yaş gruplarından çocukları hem içinden geldikleri travmatik ortamdan çıkabilmeleri için desteklemek, hem de etkinliklerle yaşamlarını zenginleştirmek başlı başına bir organizasyon gerektiriyor. Bunun tohumlarını yeni yeni atabildik.

Biraz da kurultayın kendisinden konuşmak gerekirse, bizleri biraraya getiren bu kurultayın sürekliliği, ortak paylaşım noktalarını yakalayabilmemiz çok önemli demiştik. Kurultayın bu süre içinde bu kadar işlevsel olabilmesi bizce, amacının, hedeflerinin belirlenmiş, tanımlanmış olması nedeniyle. Kurultayın odaklandığı bir alan var, bu alanda mücadele eden kadınlar için biraraya gelebilmek bir ihtiyaç. Kurultay, bu alanda her gün yüzyüze olduğumuz, tek başımıza aşamadığımız sorunları enine boyuna konuşabileceğimiz bir zemin. Bu zeminde ortak sonuçlara varabilmemiz çok daha mümkün. Sığınaklar ve Danışma/Dayanışma Merkezleri Kurultay'ının ne denli işlevli olduğunu, bu kurultaya katılan, bakış açısı değişen, evrilen onlarca kadının varlığı açıkça ortaya koyuyor. Ancak geçen kurultayda, ara toplantıda, e-gruplarda yaptığımız tartışmalar da şunu gösteriyor, sadece aile içi şiddeti değil, kadına yönelik şiddet türlerinin tümünü tartışabileceğimiz bir organizasyon da gerekiyor. Mor Çatı'nın önerisi, İletişim Merkezi'nin bu doğrultuda bir çalışma yapması, bu ihtiyacı duyan kadın gruplarının da İletişim Merkezi'ne bu doğrultuda destek vermeleri. Kurultayın ele alacağı konulardan biri bu olmalı bizce. Bizi yeniden buluşturan, Selis'e, İletişim Merkezi'ne teşekkür ediyoruz.

Mor Çatı 10. Kurultay Sunumu (2007)

Sevgili kadınlar,

Bu kurultayda sizlerle öncelikle sığınak deneyimini paylaşmak istiyoruz. Geçen yıl biraraya geldiğimizde henüz çok yeniydi bu deneyim. Aradan geçen 1 yılda eksiklerimizi, başarabildiklerimizi çok daha iyi görüyoruz. Bu süre içinde sizler de kuşkusuz birçok şey biriktirdiniz. Birbirimizi karşılıklı dinlemek, anlamak, ortak deneyimlerin farkına varmak, sorunları tespit etmek, mücadele yöntemleri belirlemek kurultayın hedefi.

Ancak bu yıl açıkçası sancılı süreçlerin sonunda bir kurultayı daha kotarabilmiş olmanın, ortak bir çalışma yapabilmemiş olmanın hem yorgunluğunu, hem umudunu taşıyoruz. Kadın hareketinin bu denli yaygınlaşmış olması, çok sayıda kadın grubunun varlığı coşkimuzu artırıyor. Ancak kurultayla ilgili sürüp giden tartışmalar, bizde bir yandan da kendi doğrularımıza, farklılıklarımıza hapsolabileceğimiz endişesi doğuruyor. Ortak iş yapmayı, ortak güçlenmeyi Mor Çatı olarak çok önemsiyoruz. Sizlerle bu duygumuzu da paylaşmak istedik. Nasıl bize başvuran ve gördüğü şiddet nedeniyle dayanışma isteyen kadınları yargılamıyorsak, suçlamıyorsak, farklı duruşlarımız üzerine konuşurken birbirimizi yargılamayalım, suçlamayalım, iletişim zeminini kaybetmeyelim istiyoruz. Farklılıklarımız var, ama yapacağımız ortak çalışmalar da birlikte güçlenmemizi sağlayacak.

3 Ekim 2005'ten bu yana Mor Çatı olarak Beyoğlu Kaymakamlığı'nın maddi giderlerini karşıladığı bir sığınak çalışması yürütüyoruz. Son 1 yılda Mor Çatı Dayanışma Merkezine 1000'e yakın kadın başvurdu. Bunların arasından durumu daha acil çözüm gerektiren 85 kadın ve yanlarında bulunan 60 çocuk sığınakta kaldı. Şu anda ise sığınakta 12 kadın ve 17 çocuk bulunuyor.

İstanbul'da bizim dışımızda kadınların barınabilecekleri 3 sığınak daha var ve toplam kapasite 100'ü geçmiyor. Bu rakamlara göre İstanbul'da kadınların sığınak taleplerinin büyük bir bölümü karşılanamamakta. Oysa sığınakta kalan kadınların hemen hepsinin yaşamları tehdit altında bulunuyor. Aralarında namus cinayetine kurban gitme ihtimali olanlar da var. Nitekim bugüne kadar sığınakta kalan kadınlardan 5'i güvenlikleri sağlanamadığı için başka sığınaklara yönlendirildiler. Yine bir kısmının gördüğü şiddetin bedeninde kalıcı izler bıraktığı ortaya çıktı. Çoğunun sağlık güvencesi yoktu ve sığınakta kaldıkları süre içinde yeşil kart çıkartabildiler. Psikiyatrik desteğe ihtiyacı olan çok sayıda kadın oldu ve bu ihtiyaçları sadece gönüllü 1 psikiyatr aracılığıyla karşılanabildi. Hamile olanların özel bakımı gerekiyordu ve Mor Çatı gönüllülerinin de desteği ile sığınakta kalan 4 kadın sağlıklı koşullarda doğum yaptı.

Kadınlara sığınakta kaldıkları süre içinde verebildiğimiz destekler:

- Birincisi sosyal destek sağlıyoruz, yani ihtiyaçları birlikte tespit ediyoruz, buna göre yararlanabilecekleri eğitim, sağlık, meslek edinme, iş olanakları ile aynı ve nakdi yardım alabilecekleri yerler konusunda bilgilendiriyoruz. Okuma yazma bilmemesi, tehdit altında bulunması gibi koşullarda da kendisine refakat ediyoruz.
- İkincisi hukuki destek sağlıyoruz. Yasal hakları; yani 4320, boşanma, ceza davaları vb. konularda bilgilendiriyoruz. İstemeleri durumunda bu davaların açılması, takibi, sonlanması süreçlerine çeşitli biçimlerde destek olmaya çalışıyoruz.
- Üçüncüsü psikolojik destek veriyoruz. Sığınağı açtığımız günlerden itibaren gönüllü destek veren çok sayıda psikolog arkadaş oldu. Bunlardan bir kısmı çocuklara da destek verdi, anne ve çocuğu birlikte izledi. Bazı durumlarda gönüllü psikiyatrik destek almak zorunda kaldık. Son 6 ayda ne yazık ki profesyonel çalışan hiçbir arkadaşımız yok, bu çalışma tümüyle gönüllü bir faaliyet olarak sürüyor.

Şu anda 5 görevli geceli gündüzlü, yani vardiya usulu çalışıyor. Sığınağın anahtarı sadece bu görevlilerde bulunuyor. Sığınak sakinleri gece saat 24.00'e kadar dışarıda kalabiliyorlar ve gece görevlileri onlara kapı açmak zorunda. Sosyal destek faaliyetlerinin sadece gündüzleri yürütülmesi nedeniyle, kendi aramızda güvenlik dışında 1 gece görevlisinin gerçekten gerekip gerekmediğini tartışıyoruz. Bu tartışmayı henüz sonuçlandıramış değiliz. Görevli arkadaşların vardiya usulü çalışmaları, yaklaşım konusunda ortaklık sağlamayı, bilgi paylaşımını güçleştirebilecek bir etken. Bu nedenle görevlilerin kendi aralarında yaptıkları haftalık toplantıları çok önemli buluyoruz. Bu toplantılar aynı zamanda bir süpervizyon faaliyeti de. Kendimizin kadınlarla ilişkilerini, bu ilişkiyi kururken kadınlara yansıtıklarımızı gözden geçiriyoruz. Ayrıca 15 günde bir psikologların, sığınak personelinin katıldığı bir başka süpervizyon toplantımız da var. Bunun dışında sığınak görevlileri bilgi ve deneyimlerini artırabilmek amacıyla, alanla ilişkili meslek grupları ile neredeyse süreklilik kazanan atölye çalışmaları yürütüyorlar.

Sığınakta bütün bu süreçlerin kontrol edilebilmesi için görevli seçimi çok önemli ve bunu Mor Çatı olarak titizlikle yapmaya çalışıyoruz. Zorlukları hafife alınamayacak özgün bir alan burası. Danışma/Dayanışma Merkezi deneyimli olmak yetmiyor. Danışma Merkezlerinde başvuru aldığımızda kimi zaman bir çaresizlik duygusu yaşasak bile başvurularla sürekli bir zaman dilimini paylaşmıyoruz. Sığınakta ise şiddetin dışına çıkabilmiş kadınlarla sürekli birlikteyiz, her gün travmalarını devralıyoruz; bunu uzun erimli bir çalışma ve biriktelik hali olarak düşünmemiz gerekiyor. Öfke kontrolü yapmak, beklenti geliştirmemek

ve bunu ona yansıtmamak, yönlendirmemek kolay değil. Bu süreci göze almayı düşünen arkadaşların kendini nasıl hissedeceğini, yapıp yapamayacağını kendilerinin görmesi önemli. Görev alacak arkadaşlar önce Mor Çatı'nın gönüllü atölyesine katılıyorlar, yanı sıra sığınakta staj olanakları sağlayabilmeyi de öngörüyoruz.

Kısacası Mor Çatı olarak bizler bu alanda sürekli yeni yöntemler geliştirmeye çalışıyoruz ve feminist bakış açısıyla geliştirebilecek yeni yöntemlere de çok ihtiyaç olduğu kanısı taşıyoruz.

Devletle "işbirliği" yapmak

Türkiye'de sivil toplum kuruluşları ile devletin herhangi bir konuda işbirliği yapma deneyimi eskilere dayanmıyor. Biz, Mor Çatı olarak kendimizi tam da bir sivil toplum kuruluşu olarak görmesek bile sığınak sürecinde ilk kez devletle bir tür işbirliğine girmiş olduk. Asıl olarak iyi niyet üzerinden başlayan çalışma, süreç içinde bir miktar daha kurumsallaştı. Avantajımız, gerçekten de bu alanı bilmediğini kabullenen ve bizim çalışmalarımıza saygıyla yaklaşan bir kaymakamla yüz yüze olmamızdı. Ancak 1 ay önce görev değişikliği yaşandı ve yeni atanacak kaymakamla yeni bir süreç başlayabilir. Elimizde bir protokol olmasına karşın sığınanın bağımsızlığı noktasında bizi zorlayabilecek herhangi bir durumda bu protokol geçersiz hale gelebilir.

Bu süreçte kaymakamlık ilişkilerimizde yaşadığımız ilk ve belki de en önemli kriz, sığınakta doğru olmayan bilgilerle kalmaya başlayan, daha sonra adli mercilerle arandığı ortaya çıkan bir kadının varlığı üzerine kaymakamlığın bütün kadınlarla ilgili GBT istemesiydi. Bunu daha önce öngörmemiştik. Kendi aramızda da tartıştık ve vermemeye karar verdik. Kaymakamlığın tutumu önce sert oldu. Henüz bu tartışma sürerken, sığınakta kalmakta olan bir polis eşinin güvenliğinin sağlanamayacağı, GBT'nin insan hakları ihlali olması bir yana kadınların kimliklerinin de sızmasına yarayacağı kaymakamlık tarafından da görüldü ve bu talep geri çekildi.

Sığınakta kalan kadınları bekleyen güçlükler

Mor Çatı olarak kadınların sığınak sonrası yaşamlarını destekleyecek acil programların bir an önce yaşama geçirilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Kimi işverenlerin kendilerine işe alımda öncelik tanınması, çalıştıkları süre içinde mesleki becerilerini geliştirmelerinin sağlanması, İstanbul Belediyesi Kadın Koordinasyon Merkezi'nin uyguladığı kira desteğinin artırılması, SHÇEK'in çocuklara tanıdığı kreş desteğinin genişletilmesi ilk akla gelen önlemlerdir.

Dayanışma Merkezi ve sığınak çalışmasında karşılaştığımız en önemli sorunların başında belki de 4320 sayılı yasanın gerektiği gibi

uygulanamaması geliyor. Bunun binbir zorlukla uygulanabildiği durumlarda gerçekten de kadınların yaşamlarının büyük ölçüde farklılaşabildiğini açıkça görüyoruz. Yasanın uygulanmaması kadınları hareketsiz kılıyor. Kocanın tehditi sırf kadınlara da değil, bildiğiniz gibi çocuklara hatta bazen kadınların ailelerine de yöneliyor. 4320 geç çıktığında bu kez çocuklar hareketsiz kalıyor, eğitim olanaklarından yararlanamıyor. Zaten travma yaşamışın, bir de görünmemek için gizlenmek, suçluymuş gibi sınırlanmak kuşkusuz kadınların kendisini çok daha kötü hissetmesine yol açıyor. Sığınakta kalan arkadaşlarımızdan örneğin biri aylarca 4320 çıkarılmadığı için hapis hayatı sürmek zorunda kaldı. İşe giremedi, 4320 duruşmalarının arkası gelmediğinden yatılı bakıcılık işine girmek zorunda kaldı, oysa hedefi kendisini geliştirebileceği kurslara gitmek, vasıflarını yükseltebilmektir, üstelik bunu çok da başarabilecek bir kadın. Hakimlerin yasaya rağmen, rapor, belge, tanık istedikleri, acil çıkarılması gereken kararı, boşanma davasına çevirdikleri görülmüyor ve duruşmalar aylarca sürüyor. Psikolojik raporlar çoğu kez önemli bir kanıt olarak görülmüyor. Hatta bazen tersine işliyor, kadının psikolojisinin bozulmuş olması şiddetin sonucu gibi değerlendirilmiyor da, bütün onları söylemiş olması psikolojisinin bozuk olmasına bağlanıyor.

Zorlu bir sürecin sonunda 4320'nin çıkmış olması da tabii ki yetmiyor. Bir başvurumuzda da bu örneği yaşadık, kadın 4320'nin çıkarılmış olmasına güvendi. Kocasından tehdit edildiğinde hemen yakındaki karakola sığınmaya çalıştı, elindeki 4320 belgesini gösterdi, kadını karakola kabul etmediler. Nitekim 4320'ye uymayan pek çok koca var, ancak karakollarda daha bir tek zabıt tutulabilmiş değil.

Kadınların şiddet sonrasında yaşamlarını yeniden toparlamaları bildiğiniz gibi öncelikle iş, ev, çocuk bakımı gibi sorunlarını çözümlenebilmelerine bağlı. Oysa nafaka sorununu aşmak bile çok ciddi enerji istiyor. Yasaya göre kadın nafaka talebinde bulunmasa bile aile mahkemesinde otomatik olarak nafaka belirlenmeli, ancak bu asla uygulanmıyor. Bazen kadın adamdan öylesine korkmuş olabiliyor ki, "hiçbir şey istemezsem belki canımı kurtarabilirim" diye düşünüyor. Yasa otomatik uygulanmadığı için nafaka bağlatamamış oluyor. Adam nafakayı ödemedi diyelim, kadının alabilmesi için yeniden avukat bulması, icra takibi yapması, dava açması gerekiyor. Yani 3-4 avukatla çalışması gerekebiliyor, okuma yazması bile yoksa bunlarla nasıl baş edecek?

Sığınakta nasıl bir işleyiş yerleştirmeye çalışıyoruz?

Kısacası kadınların sığınakta kaldıkları süre içinde gerçekten uğraşmaları gereken çok fazla şey oluyor. Yemek, Kaymakamlık tarafından dışarıdan getiriliyor, bunun getirilemediği durumlarda bazen yemek yapacak zamanları bile olmayabiliyor.

Biz, sığınakta kadınların güçlenmesini azami ölçüde sağlayacak bir işleyiş modeli yerleştirmeye çalışıyoruz. Evde 2 temel kural var. Gizlilik ve kimsenin kimseye şiddet uygulamaması. Şiddetin kullanılmadığı ilişki biçimleri geliştirmelerinin önünü açmaya çalışıyoruz. Orada da grup dinamikleri söz konusu oluyor. Bileşim sürekli değişiyor. Bir kişi bile bazen gruba bomba gibi düşebiliyor, her yeni gelenin ortamı kabulü, ortamın onu kabulü günler süren dalgalanmalara yol açabiliyor. Bazen bir personel değişiyor, bakıyorsunuz kadınların yaşamlarında da bir dalgalanma yaşanıyor. Travmadan çıkıp geldikleri için daha hassas, daha alıngan, kırılgan olabiliyorlar.

Birçok farklılıklar var, birlikte 24 saat geçiriyorlar. Bilgi, duygu, düşünce etkileşimleri çok yüksek. Sığınaktaki işleri paylaşmanın dışında yoğun bir duygu paylaşımı da gerçekleştiriyorlar. Bunun olumsuz yanı, herkes birbirinin kötü deneyimini ve yükselen öfkesini devralmış oluyor. Olumlu ve yapıcı tarafı empati yaratıyor, birbirlerini daha fazla görebiliyorlar, daha güçlü bir dayanışma gerçekleştiriyorlar. Akşam kavga edip ertesi gün güçlü bir dayanışma sergileyebiliyorlar. Hastaneye gidecekse birisi, bir gece önce kavga ettiği arkadaşı kendisine refakat edebiliyor, çocuklarına bakıyor, tanıklık yapıyor. Tam da bir evde olduğu gibi... Zaman zaman ayrımcılık yaşandığı da oluyor. Bu da bir şiddet, bununla ilgili ciddi çalışma yapmak gerekiyor. Sadece ayrımcılık yapana değil, ayrımcılığa uğrayana dönük de bunu nasıl algıladığı ile ilgili çalışma yapmak gerekiyor. Ayrımcılığa uğrayanla özgüveni kaybı vb. bunun sonuçları üzerine çalışmak, ne hissettiği, niçin bunu hissettiği, belki de ahlaki önyargıları üzerinde çalışmak gerekebiliyor.

Orası tam bir kadın alanı. Birçok kadın, birçok güzellik, birçok sorun var. Sığınakta kalan kadınları evin bir dönem boyunca sahipleri gibi düşünmeye, evi yürütmelerini sağlamaya çalışıyoruz. Evet, ortak pek çok sorununuz var. Hepimiz şiddetle bir biçimde tanışıyoruz, ama evde çalışan görevlilerin, kalan kadınlarla aynıymış gibi yapmaları da doğru değil. Bu onların tek tek yaşadıklarını anlamamak, küçümsemek olabilir ki, bunu da bir tür ötekileştirme sayabiliriz. Kısacası onların yaşam alanlarına olabildiğince az müdahale etmeye, kendi kültürel doğrularımızı dayatmamaya çalışıyoruz. Ev hayatları üzerine karar verme hakkımız yok. Ev toplantısı gerekmiyorsa yapmıyoruz, onları bilinçlendirmeye, kendi doğrularımızı öğretmeye, eğitmeye çalışmıyoruz. Orada kendi önyargılarımızla, kendi kültürel farklılıklarımızla da yüzleşiyoruz. Biliyorlar ki ihtiyaç duyduklarında biz oradayız, yanlarındayız, bizden istedikleri şekilde destek alabilirler. İstiyorlarsa okuma yazma öğrenmelerine katkı sağlayabiliriz, sorun yaşıyorlarsa, bu sorunu nasıl çözebileceklerine ilişkin yöntem önerebiliriz, önlerine koydukları hedefi gerçekleştirmeleri için yol gösterebiliriz, unuttukları özgüveni kazanmalarını, güçlerinin açığa çıkmasını sağlayabiliriz.

Çocuklar göz ardı edilmemeli

Sığınak faaliyetinin asıl olarak kadınlara yönelmiş olması çoğu kez çocukların ihmal edilebilmesi tehlikesini gündeme getirebiliyor. Mor Çatı olarak sığınak faaliyetinin ilk birkaç ayında bu tehlikeyi fark ettik ve önlemler almaya giriştik. Öncelikle SHÇEK'in çocuklara sağladığı kreş desteğinin kısa sürede gerçekleşebilmesi için çaba harcadık. Çocukların bir kısmı güvenlik gerekçesi ile eski okullarına gidemiyorlardı. Okul müdürleri ile görüşerek yeni bir okula kısa sürede başlayabilmeleri için esneklik tanımlarını sağladık. Bu alanda çalışan gönüllü psikologlar sığınakın açılmasından kısa bir süre sonra çocuklara danışmanlık vermeye başladılar. Bu da anneleriyle ilişkilerinde olumlu pek çok gelişme sağladı. Yine gönüllü kadınlar tiyatro, İngilizce, eğitsel oyun gibi aktiviteler düzenledi. Ancak çocukların kreş, okul gibi sorunları çözümlenene kadar fiziksel koşulları da yeterli olmayan sığınakta bütün bir gün bulunmaları, annelerin işlerini güçleştirdiği gibi kendileri için de pek çok güçlüğü getiriyordu. Beyoğlu Kaymakamlığı'na ait bir daireyi Çocuk Yaşam Evi olarak düzenleyip çocukların bütün bir gün gönüllülerin desteklediği güvenli bir ortamda ve sığınakın dışında bulunmalarını şimdilik yeterli saydık. Çocuk Yaşam Evi'ne verilen desteğin her geçen gün biraz daha artması, çocukların burada sığınakta olduğundan daha mutlu olduklarını görmemiz yaptığımız şeyin doğruluğuna bizi daha da inandırdı.

Çocuklarla ilgili annelerin yaşadığı yasal pek çok sorun bulunuyor. Kadın boşanmak için aylar sonraya gün almış oluyor, bu arada koca, kadını ve çocukları dışarda yakalayabiliyor, çocukları kaçırmaya kalkıyor. Eğer karısına ve büyük bir olasılıkla çocuklarına da şiddet uygulayan bu adam, çocukların kaçırıldığı iddiası ile savcılığa başvurursa, mağdur ve saldırgan sanki eşitmiş gibi yapılıyor, çocuklar Çocuk Esirgeme Kurumu'na gönderilebiliyor. Çocuklar ve anne bir kez daha mağduriyet yaşamış oluyor.

Nitekim yaşadığımız bir örnekte de bir dönem sığınakta kalmış arkadaşlarımızdan biri kocası tarafından saldırıya uğradı, olay karakola yansıdı. Mahkeme çocuğu anneden ayırdı ve anne ev tutmuşken, çocukların birkaç ay sığınakta kalmaları yönünde karar verdi. Bu süre içinde çocukların bakımı, gönüllüler, sığınakta yaşayan diğer kadınlar tarafından sağlandı.

Evsiz kadınlar ne olacak?

Sığınakta 1 yıl içinde kalan 85 kadından 22'si aile içinde o an yaşadıkları şiddet nedeniyle değil, evsiz oldukları için bize başvurdular ve bir süre sığınakta konuk edildiler. Evsiz kadınların önemli bir bölümü aile içi şiddet nedeniyle sokakta yaşamaya başlıyor ve sokakta yaşadığı

süre içinde de sürekli şiddet görüyor. Böyle bakıldığında sığınakta barınabileceklerini düşünmek olanaklı, ancak uygulamada evsiz kadınların ihtiyaçlarının sığınakta kalan diğer kadınlardan çok farklı olduğu görülüyor. Uzun süreli sokakta yaşamak, yatarak tedavi gerektiren psikiyatrik sorunlara yol açıyor, içki, uyuşturucu vb. bağımlılıklar ortaya çıkarabiliyor. Bu nedenle evsiz kadınlarla ilgili özel bir çalışma gerekiyor. Evsiz kadınlar, sığınakta kaldıkları süre içinde rehabilitasyon vb. ihtiyaçlardan yoksun buldukları gibi çocukların olduğu bir ortamda tehlike de doğurabiliyorlar. İstanbul'da çok sayıda evsiz kadın bulunduğu ve bunların her an şiddetle yüz yüze oldukları düşünülürse şiddetle mücadele programları mutlaka evsiz kadınları da ayrı bir çalışma alanı olarak gündemine almalıdır.

Sığınaklar mutlaka Danışma Merkezleri ile birlikte düşünülmeli

Şu anda kadınların bir sığınağa yerleşmesi sürecinin başlangıcı olarak düşünülebilecek, başvuru alma, ihtiyaçları belirleme, hukuki soruları yanıtlama, psikolog desteği alma gibi aşamalar, ayrıca sığınaktan ayrıldıktan sonra desteklenmeleri, iletişimin sürdürülmesi Mor Çatı Dayanışma Merkezi tarafından yürütülüyor. Mor Çatı bu çalışmayı sadece profesyoneller aracılığıyla değil, pek çok gönüllü kadın aracılığıyla da sürdürüyor. Gönüllü avukatlar, başvuruların hukuki sorularını yanıtlıyor, dava açılması gerekiyorsa onları İstanbul Barosuna yönlendiriyor. Gönüllü psikologlar danışmanlık yapıyor. Sığınağın açılması Mor Çatı'ya yapılan başvuruların sayısını da artırdı. Karakol, hastane gibi kamu kuruluşlarının da aile içi şiddete uğrayan kadınları Mor Çatı'ya yönlendirdikleri görülüyor. Bu sorunlarla baş etmeye çalışırken bu kurultayların önemini bir kez daha görüyoruz. Bir sığınak faaliyeti danışma/dayanışma merkezleri olmadan yürütülemez. Bunu kurultaylarda uzun süredir dile getiriyoruz. Çünkü başvuruların ihtiyaçları sadece sığınakla sınırlı değil, bu alanda çok önemli bir yasa olan 4320 sayılı yasanın uygulanması, verecek desteğin, iletişimin sığınak sonrasında da sürmesi Danışma/Dayanışma Merkezlerini zorunlu hale getiriyor. Mor Çatı'nın Beyoğlu Kaymakamlığı ile yürüttüğü işbirliğinin bize göre aksayan temel yanı Danışma Merkezi faaliyetinin finanse edilmemesidir. Önümüzdeki dönemde kamu kuruluşları açacakları sığınaklarda Danışma/Dayanışma Merkezi faaliyetlerini göz ardı etmemeli. Önümüzdeki dönemde Belediyeler Yasası doğrultusunda belediyelerin sığınak faaliyetlerine hız verecekleri görülüyor. Ancak burada göz boyamak için yapılacak çalışmalara da prim vermemeliyiz. Bizden görüş almak isteyen belediye yetkilileri bulunuyor. Bunlardan biri örneğin "Evin içinde bütün gün kadınlar ne yapıyor ki?" diye sordu. Biz "niçin evin içinde olsunlar, gece 24.00'e kadar dışarıda kalabiliyorlar" dediğimizde

de "haa... burası özgür, yok bize uymaz" dedi. Kadınların izinle dışarı çıkabildikleri bir başka sığınağı örnekledi.

Daha önceki kurultay kararlarımızdan birinde devlete, hükümete yönelik olarak "sığınakları ve danışma merkezlerini açın, bize verelim, yürütelim" demiştik. Bu doğru gibi görünüyordu. Ancak biz son 1 yılda sığınak ve danışma merkezi pratiğimizle gördük ki, bunu tartışmaya çok ihtiyacımız var. Çünkü biz feministlerin sığınak, dayanışma merkezi görevlilerine dönüşmesinin de ciddi bir tehlike olduğunu düşünüyoruz. Özellikle sosyal hizmet faaliyetlerinde büyük boşluk bulunan Türkiye'de tek tek sorun çözmeye çalışmak, aileyi sorgulayacak, erkek şiddetini sorgulayacak politik çalışmaların da önünü tıkayabiliriz.

Biz, bu alandaki deneyimlerimizi belediye ve sosyal hizmet çalışanları ile paylaşmaya açık olalım, onlara yol yöntem sunalım. Eleştirelim, destekleyelim. Ortak atölye çalışmaları yapalım. Ama enerjimizi iyi kullanalım. Biz feministler, sığınak ve danışma merkezlerinde kadınlarla dayanışmak için varız. Yaptığımız çalışmalardan ciddi politik sonuçlar çıkarmak, yapılması gerekenler konusunda devleti zorlamak için oradayız. Bağımsız kuruluşlar, feminist kadınlar tarafından yürütülen danışma merkezi faaliyeti, **DAYANIŞMA MERKEZİ** faaliyeti olmalı. Kadın dayanışmasını eksenine almalı, ortak yaşama, ortak mücadele deneyimleri biriktirmeli. Buradan da politik sonuçlar çıkarmalı ve şiddetsiz bir toplum alternatifi yaratabilmek için mücadele etmeli.

Mor Çatı 12. Kurultay Sunumu (2009)

Sevgili kadınlar,

Bugün geriye dönüp baktığımızda, ilk kurultaydan bugüne kadar, birçok değişime ve gelişmeye ön ayak olduğumuzu görüyoruz. Medeni Yasa'nın ve Ceza Yasası'nın değişmesi, 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun'un uygulanmasında yol alınmasının sağlanması, başbakanlık genelgesinin içeriği, ulusal eylem planının ortaya konması gibi kazanımlarımızı saymak mümkün. Bütün bu kazanımlar, feminist ilkeler ışığında bir araya gelen kadınların verdikleri mücadele sayesinde oldu.

1997 yılında Mor Çatılı kadınlar olarak tüm Türkiye'ye kadın sığınakları ve dayanışma merkezlerinin bir araya gelmesi ve iktidara karşı kadın sözünü söylemek için kurultay çağırısı yapmıştı. O dönem bir avuç kadın örgütü idik. Adana'da bugün 12.'sini yaptığımız Kadın Sığınakları ve Dayanışma Merkezleri Kurultayı'nın katılımcılarının onlarca örgütlenmeden oluştuğunu görüyoruz. Her yıl aldığımız kararların birçoğunu birlikte yarattığımız güçle hayata geçiriyoruz. Tebliğimizin başında belirttiğimiz başarılar bu biraraya gelmenin, dayanışmanın, kadınların gücüdür. Daha hep beraber alacağımız yol çok uzun... İrademizi burada hep beraber yeniden güçlendirirken var olan sorunlarımızın altını çizeceğiz, bilgi paylaşımı yapacağız ve sorunlarımızı çözümlü için yeni kararlar alacağız.

Kadına yönelik şiddetle ilgili mücadelenin devlet düzeyinde güdük kalmasına yol açan ve bizim mücadele gücümüzü, dayanışma ve biraraya gelişimizi etkileyen önemli ve gündemden hiç kalkmayan sorunlarımızın başında bütçe geliyor. Kurultay sonrasında biz kadın örgütleri birlikte olmanın verdiği yenilenme ve taze güçle kendi alanlarımıza dönüyoruz ama aldığımız kararları hayata geçirmekte, bu birliktelliği sürdürmekte, ortak fikirler geliştirmekte zorlanıyoruz. Bunun en önemli nedenlerinden biri hepimizin bir yandan da var olabilme ve örgütünü hayatta kılabilme mücadelesi vermesi. Devletin yürüttüğümüz dayanışma merkezlerine, sığınaklara destek vermemesi, bu alanda verdiğimiz mücadelenin verimini ister istemez düşürüyor. Hepimiz kendi şehirlerimize döndüğümüzde kendi sınırlarımızla belirlenen projeler yapıp hayatta kalmaya çalışıyoruz. Şehir şehir adalet uygulamalarının eksikliğini ortaya koymak, devlet veya belediyeye ait sığınakların kadın bakış açısı ile nasıl çalışması gerektiğini göstermek ve bu konuda söz sahibi olmak için çalışmalar yapmak, baskı grupları olarak gücümüzü arttırmak veya devletle olan ilişkilerimizi kendi doğrultumuzda geliştirmek amacıyla geliştirdiğimiz projeler yaşadığımız sıkıntıları ortadan kaldırmamızı sağlıyor.

Kadın örgütlerinin yürüttüğü mücadele ne onlara bağışlanan paraların ve ne de AB "hibe" programları gibi fon kuruluşlarının sağlayacağı desteklerin yetebileceği darlıkta bir mücadele değildir. Kadına yönelik şiddetle ilgili gerçekçi bir devlet politikası olmayan ülkemizde, var olan kadın kuruluşlarına, başta kadına yönelik şiddete karşı her alanda farkındalık oluşturmak gibi çok ağır sorumluluklar düşüyor. Bu alanın ihtiyaçlarını fark etmek ve bu deneyimleri politikleştirmek, baskı gücü oluşturarak kadınları ilgilendiren yasal düzenlemelerin doğru yapılmasını sağlamak ve uygulamaların takipçisi olmak, her daim devlete sorumluluklarını hatırlatmak, toplumda kadın dayanışmasını güçlendirmek gibi politik faaliyetlerin yanı sıra, ekonomik kaynak oluşturmak için proje faaliyetleri de yürütmek zorunda kalıyoruz. Üstüne üstlük gerek projelerin hazırlık sürecinde gerekse uygulamasında ciddi sorunlar ve bazen de uyumsuzluklar yaşıyoruz. Bazıları gücümüzü aşıyor, bazıları hedefimizden sapmamıza yol açabiliyor. Bu, konunun bizim yönümüzden bir ortaya koyuluşu. Peki, Devlet açısından durum ne?

Devletin biz kadın örgütlerinin kapasitesini arttırmasını ve gelişmesini kadına yönelik şiddetle mücadelede önemli bir adım görmemesini bir ölçüde anlayabiliriz. Ne de olsa feminist yaklaşımlar ve değişimler iktidar karşısı düşünceler. Çünkü biz patriyarkaya yani erkek egemen iktidara karşı olan kadın örgütleriyiz. Bu nedenle devletin dayanışma merkezi ve sığınak faaliyetlerimizi desteklememesi kısmen anlaşılır bir şey. Peki ama kadın ve erkek eşitliğine varabilmek için ayrımcılığa karşı mücadele sözü vermiş bir devlet olarak, kendi organlarına ne kadar bütçe ayırıyor? Rakamlar son derece kafa karıştırıcı. Çünkü ne toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme yaklaşımı mevcut, ne de kadına karşı şiddetle mücadele her kurumun bütçesi içine yerleştirilmiş. Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı kadına karşı şiddetle mücadeleye bütçesinde yer veriyor mu? Hayır. Bakan Nimet Çubukçu 2002'de 121 milyon 589 bin YTL olan SHÇEK bütçesinin her yıl arttığını söylüyor. Kadına karşı şiddetle mücadele için bu yeterli değil. Üstelik biz biliyoruz ki SHÇEK danışma merkezlerinde, sığınaklarında müthiş bir personel yetersizliği yaşıyor. Devletin kendi öz kaynaklarından kadınlara yeterli bütçe ayırması yerine Avrupa Konseyi'nin verdiği paralarla projeler yapılıyor. Oysa örneğin Kore'de devletin bütçesine baktığımızda açıkça ev içi şiddete ve cinsel şiddete ne kadar bütçe ayrıldığını görebiliyoruz. 2009'da bu rakam 27 milyon dolar. Biz biliyoruz ki, asıl önemli kalıcı adımlar atmaktır. Kadına yönelik şiddetle mücadele projelerle geçiştirilemeyecek kadar önemlidir. Çünkü projeler sürelidir. Kadın örgütleri olarak bunu yıllardır vurguluyoruz. Kadına yönelik şiddetle

mücadelenin önemine inanılıyorsa devletin bunun için gerçekçi kaynak ayırması gerekir. Asıl olan budur. Sonuçta bütçe konuları ve bütçede hangi alanlara ne kadar ayrıldığı politik tercihlerdir.

Bahse konu projelerden bir tanesi de "ulusal plan". Şiddete yönelik bir ulusal planımız var artık. Ama bu plana bakarsanız içinde bütçe yok. Bütçesiz plan. Yani çok kullanılan bir sözcükle "sözde" plan. Nîmet Çubukçu, bakanlık görevi değışmeden önce bizi çağırıldığı toplantıda şöyle söyledi: "Para bulmalıyız paramız yok".

Kadına yönelik şiddetle mücadele sadece sığınakları çoğaltmak, hakimleri eğitmek, genelgeler çıkarmak, yasaları değıştirmek değıldir. Sığınaklarda çalışacak sosyal hizmet uzmanları, çocuk ve yetişkin psikologları, sağık malzemeleri, kreş, yeniden eğitim için olanaklar, mesleki eğitim, sığınak çıkışında insan haklarına uygun standartlara sahip evlerde kalabilme olanağı, güvenli iş ve çocuk eğitimi için destek, polise korunma için başvurulduğunda 24 saat çalışan sosyal hizmet uzmanına erişebilme olanağı, polise verilen genelgelerin ve yapılan protokolün uygulanabilmesi için polise bütçe ayrılabilmesi (düşünün ki polis, sınırlı benzin kullanımı yüzünden kadınları sığınak veya hastaneye veya bir yerden bir yere bile götürmeye çekebiliyor), avukat tutma hakkının korunması (bugün avukatlar devletten paralarını alamadıkları için baro protesto yapıyor ve başvurularımız avukatsız kalıyor), sığınağı gitmesi gerekmeyen veya gitmek istemeyen kadınların evde korunmaları için destek vermek, aynı ve nakdi yardımların artırılması (şu anda tamamen kesildi), ev kilitlerinin değıştirilmesi için gereken paranın bile verilmesi, okullarda şiddete karşı eğitimin yapılması, kadınların şiddetten uzaklaşmak için karar vermelerini kolaylaştıracak güven duyacağı, arkasında olduğunu hissettiğı devlet organlarını oluşturmak.... Tüm bunlar kadına yönelik şiddetle mücadelenin parçasıdır. Bütün bunlara bütçe ayrılmalıdır. Bu çerçevede bir eylem ve hareket planı onun gerçekleşme koşulu olan bütçeye kavuşturulmaksızın bir hiç haline gelir. Örneğın Belediyeler, Bayındırlık Bakanlığı, devletin diğeri ilgili kuruluşları az ücretli kiralık evler, kooperatifler geliştirmeksizin, şiddetten uzaklaşmaya çalışan kadınlara ücretsiz veya çok düşük ücretli evler sağlamaksızın, ve bunlara benzer daha bir çok maddi konular halledilmeksizin yani kadına yönelik şiddete karşı mücadele etmenin gerekli maddi koşullarını ve alt yapısını oluşturmaksızın bütün "ulusal plan"ların içleri boş hale gelir ya da iddialarıyla koşut bir yararları olmaz.

Bunun için ısrarla bütçe konusu üzerinde duruyoruz.

Kadına yönelik şiddete mücadele konusuna devlet düzeyinde bütün-

150

lkle bakılmalıdır: 1. Önleme 2. Koruma 3. Adalet mekanizmaları bu mücadelenin parçasıdır. Her bir maddeyi gerçekleştirmek için birçok adıma ihtiyaç vardır. Bu adımların önkoşulu ise BÜTÇE'dir. BÜTÇESİZ Plan, plan değil YALAN'dır

Mor Çatı 13. Kurultay Sunumu (2010)

Dünyada sığınaklar için verilen mücadelenin bugünü ve geleceği

*Berna Ekal**

Bu biraz geniş bir konu elbette. Bunun için birkaç farklı ülke örneğine yoğunlaşarak:

- sığınak hareketlerinin ortaya çıkışına,
- sığınakların kuruldukları ilk dönemlere,
- daha sonra sığınakların nasıl şekillendiklerine,
- fon konusunu ve dolayısıyla devlet ile olan ilişkilerini bu ülkelerde nasıl tartıştıklarına bakılabilir.

İkinci dalga feminizm – kadına yönelik şiddet:

Kadın aktivistler, Amerika ve İngiltere gibi ülkelerde birinci dalga feminizmin başlangıç dönemlerinde de kadına yönelik şiddetle ilgili olarak çeşitli çalışmalar yapmışlardı. Örneğin 1878’de İngiltere’de Matrimonial Causes Act (Evlilik Kanunları Yasası) diye bir yasanın geçmesinde etkili olmuşlardı (McMillan 2007); bu yasa boşanma ile ilgili hukuku modernleştirmişti ve bu dönemin kadın hakları savunucuları şiddetin boşanma nedeni olarak görülmesini sağlamışlardı. Ancak bunlar çok yaygın çabalar değildi. Zaten birinci dalga feministler daha sonra daha çok oy hakkıyla ilgili çalışmalara yöneldiler ve kadına yönelik şiddet meselesi 70’lerde ikinci dalga feminizmin yükselişine kadar ciddi anlamda üzerinde çalışılan bir konu olamadı.

İkinci dalga feminizm pek çok konuyu gündeme taşıdı: ücretli emek ve ekonomi, ev içi emek ve aile, üreme ve tıp, akıl sağlığı ve psikiyatri, bilgi üretimi ve üniversite, cinsellik ve bu konudaki çifte standart, kadına yönelik şiddet gibi (Dobash 1996). İkinci dalga feminizm içinde, Amerika ve İngiltere başta olmak üzere pek çok Batı ülkesinde bazılarının “battered women’s movement”^{*} da dediği, kadına yönelik şiddetle mücadelede yönelik özel bir akım ortaya çıktı.

(*Battered women: dayak yemiş kadın demek. Sonraları bir tür tipolojiye dönüşüyor, böyle bir kategori yaratılıyor, bu durum bir hastalık gibi ele alınmaya başlıyor: Battered women’s syndrome.)

İşte sığınakların bildiğimiz şekliyle ortaya çıkışı da ikinci dalga feministlerin özellikle kadına yönelik şiddetle mücadelede eğilmeleriyle gerçekleşti.

* Bu kurultayda sığınak politikalarıyla ilgili tartışmaların zenginleşmesi açısından Mor Çatı kolektifinin önerisiyle Mor Çatı gönüllüsü Berna Ekal bir sunum yaptı. Kurultayda Mor Çatı adına başka bir sunum yer almadı.

İlk sığınaklar - Chiswick Women's Aid (İngiltere) ve Women's Advocates (Amerika):

Bu bölümde anlattıklarım Dobash ve Dobash'ın (1990 ve 1996) Amerika ve İngiltere'deki sığınakların ortaya çıkışını anlattıkları çalışmalarından: İlk feminist sığınak 1972'de İngiltere'de kuruluyor: Chiswick Women's Aid. Aslında olayların gelişimi biraz tesadüfi: Herşey 200 kadar kadın ve çocuğun bir inekle birlikte okullardaki ücretsiz süt dağıtımının kaldırılmasını protesto etmeleriyle başlıyor. Kadınlar, bilinç yükseltme toplantıları yapmak için yerel yönetimden bir yer talep ediyorlar. Verilen yer 6 yıldır boş bir bina, yıkılmak üzere ayrılmış. Alt katta iki oda var, üst katta iki oda ve bir mutfak; bir de dışarıda bir banyo var. Bir gün kocasından yıllardır şiddet gören bir kadın, mesai dışındaki saatlerde binada birilerinin bulunması yasağına karşın içeri alınıyor. Daha sonra başka kadınlar da geliyor. Bir yıl içinde sayı 30 kadın ve çocuğa yükseliyor. Nisan 1973 itibarıyla buradaki 4 odada günlük ortalama 25 kadın ve çocuk kalıyor. Yerel yönetimin itirazlarına rağmen burası fiili olarak 24 saat hizmet veren bir sığınağa dönüştürülmüş oluyor.

Maddi olarak da yine tesadüfi bir biçimde örgütleniyorlar: binanın kirasını ve vergi giderlerini yerel yönetim ödüyor, kadın ve çocukların masrafları kendilerine ait sosyal güvenlik ödemelerinden karşılanıyor, geri kalan ihtiyaçlar ise giysi ve eşya bağışlarından geliyor. Sığınağın şartları kadınlar için çok elverişsiz. Öte yandan bu durum medyanın ilgisini çekiyor. Medya kadınların sığınaklara olan ihtiyacına dikkat çekecek yayınlar yapıyor, böylece varolan makamlara baskı yapma konusunda feministlerin alabileceği bir destek ortaya çıkıyor.

Amerika'da ise ilk kurulan sığınak Minnesota'daki Women's Advocates (1974). Yine bir bilinç yükseltme grubuyla 1972'de başlıyor herşey. Grup, bölgedeki hukuki destek bürosunda kadınlara yönelik bir telefon hizmeti başlatıyor ve gruptakiler bir süre sonra arayanların çoğunun eşlerinden şiddet gören kadınlar olduğunu fark ediyorlar. Mali problemler yaşıyorlar ve en sonunda kendileri mortgage'dan yararlanarak beş odalı, iki tuvaletli bir ev satın alıyorlar. İlk aylarda burada 22 kadın ve 15 çocuk kalıyor. Aslına bakarsak, hareketin daha bu ilk başlarında iki ülke arasındaki sosyo-politik yapı farkının bu ilk sığınakların kurulmasındaki farklılığa da yansımaları görüyoruz: İngiltere'de refah devleti mantığı yerleşik olduğu için, kadınlara kötü de olsa yerel yönetim tarafından bir yer tahsis ediliyor. Amerika'da ise, bireysel girişim mantığına bağlı olarak, kadınlar sığınak açabilmek için kredi taksidine giriyorlar.

Her iki ülkede de bu ilk örnekleri izleyen süreçte pek çok sığınak ve ayrıca bu sığınaklar arasında koordinasyon sağlamak için ulusal koordinasyon grupları oluşturuluyor (İngiltere'de Women's Aid ve Amerika'da National Coordination Against Domestic Violence). Bir araştırmaya

göre, bu ilk dönemde 1978 itibarı ile İngiltere'de 128 sığınak, 1982 itibarı ile ise Amerika'da 719 sığınak kurulmuş idi; Amerika'da bu rakam 1989'da 1200'e ulaşmıştı.

Sığınak hareketlerinin şekillenışı

Her iki ülkedeki kadın hareketlerinin sosyo-politik yapıları aslında buralarda şiddetle mücadelede ne gibi yaklaşımların benimsendiğini etkilemekteydi. Amerika'daki feminist hareket içinde ve dışında, bireyselliğe ve terapiye verilen önem neticesinde, başvuran kadınların psikolojik özelliklerine vurgu yapılıyor ve kendi ayaklarının üzerinde durabilmeleri için terapinin önemi üzerinde duruluyordu. Dobash'a göre, açıkça ifade edilmese de bunun anlamı kadınların psikolojik olarak güçlenmesi ile erkeklerin şiddetinden korunmalarının mümkün olacağı şeklinde düşünülmesiydi. İngiltere'de ise, işçi hareketinin de etkisiyle, devlete ve özellikle refah devletine vurgu yapılmaktaydı; şiddet gören kadınların şiddetten uzaklaşması ve bir ölçüde ekonomik bağımsızlık kazanmasında devletin barınma, sosyal ve sağlık desteklerinin etkisi önemseniyordu. Bunlar tabii hareket içindeki genel eğilimlerdi, ancak yine bu dönemde pek çok farklı sığınak modeli ortaya çıktı. Bugün bizim feminist sığınak modeli olarak bildiğimiz model aslında bu dönemde daha aktivist çevrelerce kurulan sığınakların genel özelliklerini yansıtır diyebiliriz. Nedir bunlar? Feminist ilkeler ışığında karar alma, çalışanların ve kalanların arasında hiyerarşik bir ilişki olmaması, yani eşitlikçi yönetim politikaları. Buralarda günlük rutinin merkezinde kalan kadınların otonomisi yer alıyordu (ne zaman toplantı yapacaklarına, ev işlerini nasıl bölüşeceklerine kendileri karar veriyorlardı); bunun anlamı, kadınların bir kölelikten çıkıp kurullarla dolu bir kurumda bir başka kölelik altına girmemeleriydi. Kalan kadınların bağımsız ve yetkin birer yetişkin oldukları kabul görüyordu. Ancak Dobash'a göre bu dönemde özellikle Amerika'da hayırsever model, bürokratik model, terapötik model gibi modeller de bulunuyordu. Buradan şöyle bir çıkarım yapabiliriz: feminist hareket kadına yönelik şiddete dikkat çektiğinde, yine kadına yönelik şiddetle mücadele etmek isteyen ancak feminist olmayan gruplar da işin içine girebilirler. Günümüzde Türkiye'de de bunun örnekleri var.

Hayırsever modele örnek gösterilebilecek olan House of Ruth Annex'de (Washington) kadınların sığınağa karşı yükümlülüklerine dikkat çekiliyordu, giriş-çıkış, yemek ve ev işleri belirli saatlerde yapılıyordu. Bu tür bir model, uzun erimli bir değişimi öngörmüyor, bunun yerine kadınların günlük maddi ihtiyaçlarının karşılanmasını amaçlıyordu.

Bürokratik model örneği, Community Effort For Abused Spouses (Virginia) isimli bir girişimdi. Burada amaç, varolan yapılar arasında koordinasyon sağlanarak kadınlara destek verilmesiydi: örneğin hastane çalışanlarının eğitilmesi gibi. Bu tür bir yaklaşımın sorunlu yanı ise ancak

başvuruda bulunan kadınlara destek verilmesi ve genel olarak şiddet gören kadınlara yönelik bir politika üretmekten uzak olunmasıydı.

Terapötik model ise daha önce bahsettiğimiz İngiltere'deki ilk sığınak olan Chiswick ve Amerika-Arizona'daki Rainbow Retreat isimli gruplardan yola çıkarak incelenebilir. Chiswick başlangıçta feminist bir modelken, Erin Pizzey'nin etkisiyle terapötik modele kaymıştır. Bu modelde, bireye yoğunlaşıyor olması asıl sorunu teşkil eder; bürokratik modelde olduğu gibi burada da sosyal değişim hedefi göz önünde bulundurulmaz.

Bu modellerdeki tehlike, kadınların bir bağımlılık ilişkisi içine girmeleridir; aktivistler burada "kadınlarla çalışmaya" başlarlar. Neden tırnak içinde söylüyorum: Kadınlarla çalışmaya başladığınızda, bunun anlamı, kadınları üzerine çalışılabilecek nesnelere olarak da görmeye başladığınızdır aslında. Kendinizi onlardan ayrı tutmanızdır. Ancak aktivist modelde, kadınlar kendi adlarına hareket eden bağımsız özneler olarak ele alınırlar. Ayrıca yine aktivist modelin iddiası (iddiası diyorum çünkü bunun amaçlanması her yerde başarılı olduğu anlamına da gelmez) kalan kadınlarla çalışanların arasında bir fark olmamasını amaçlar: çalışan kadınlar, kendilerinin de şiddete dayalı sistemden en az kalan kadınlar kadar çektiklerini bilirler.

İlk dönemlerde sığınakların finansmanı

Sığınaklar ve acil durumlarda aranabilecek telefon numaraları gibi çalışmalar, feministlerin gerçekten uzun saatler boyunca ve hiçbir ücret almadan gerçekleştirdiği çalışmalardı. Ancak bir süre sonra İngiltere'de yerel ve ulusal hükümetlerden, Amerika'da ise hem yerel ve merkezi hükümetlerden hem de şirketlerden sağlanan desteklerle, ayrıca bireysel bağışlarla sığınaklar yürütülmeye başlandı. Bu durum beraberinde pek çok soru getirdi ki, Türkiye'de de hepimizin aşağı yukarı aşına olduğu tartışmaları bunlar: ücretli-ücretsiz çalışma, ilkelerin korunması mı, hareketin devamı mı gibi.

Ancak elbette bu soruların cevabını ararken her ülkenin kendine özgü şartları ele alınmalı. Örneğin Dobash, İngiltere'de fon miktarının Amerika'ya kıyasla az olmasının sığınak çalışanlarına yüksek ücretler ödenememesine, sığınakların yine gönüllülük çerçevesinde sürdürülmesine ve bunun da baştaki vizyonun korunmasına yol açtığını söylüyor. "Şirketlerden fon alınamıyor olması, kit kanaat geçinmeye neden olmuştu ancak dışarıdan gelen baskıların da önüne geçmişti" diyor. Ama yine de bu ilk dönemde her iki ülkede de hükümetlerin verdiği çok büyük bir maddi destek olmadığını ve verilen desteklerin de geçici olduğunu görüyoruz.

Günümüz:

Günümüze bakarsak, şiddet karşıtı feminist hareketler ilk dönemle-

rinde aslında devlet ile ilişkilerinde daha temkinlidirler -ki bu temkinlilik biraz da kadınların sol hareketlerden geliyor olması ile ilgilidir. Bu bölümde İngiltere ve İsveç örneklerini karşılaştırdığı analizlerinden faydalanacağım McMillan'a (2007) göre, fon konusu ile birlikte feminist hareketlerin devlet ile ilişkilerinde değişiklik olmaya başladığı söylenebilir. Aslında bana kalırsa, bu yalnızca fon ile de açıklanamaz: pek çok sosyal hareket ve feminist hareketler için de aslında başlardaki daha radikal taleplerin, devlet mekanizmalarında kabul görmesi ile birlikte bir dönüşüm yaşandığı söylenebilir. Örneğin Fransa'ya baktığımızda, 70'lerdeki Mouvement de Liberation des Femmes, kesinlikle feministlerin siyasi mekanizmalar içine girmesini reddeden bir yapıdır (Picq, 2007); kota gibi talepler, MLF dışındaki küçük gruplar tarafından dile getirilir bu dönemde. Ancak, iktidardaki sol partilerdeki feminist kadınların da etkisiyle, bir süre sonra bu yaklaşımda bir yumuşama meydana gelir. Hatta 90'lara gelindiğinde, 80'lerde Fransa'da neredeyse yok olmanın eşiğine gelmiş olan feminist hareket, "parite" konusunun, yani siyasi temsilde eşitlik talebinin verdiği ivmeyle canlanır. Dolayısıyla feminist hareketler içindeki dönüşümleri yalnızca maddi meselelere bağlayamayız; siyasi taleplerin kabul görmesinin de yarattığı bir takım değişim/dönüşümler vardır.

Yine İngiltere örneğine dönersek, bugün İngiltere'de yerel yönetimlerin genel olarak insanlara barınacak yer temin etme görevi bulunur. Women's Aid adı altındaki çatı örgütler, şiddet görmüş kadınları barındırmak ve bunun karşılığında kendilerine yerel yönetimler tarafından ödeme yapılması şeklinde işliyorlar; dolayısıyla McMillan'a göre, kontrat usulüyle aslında yerel yönetime ait bir görevi onlar yerine getirmiş oluyorlar. McMillan'ın çalışması ilginç, çünkü bu yapılar içinde çalışan kadınlarla da görüşmeler gerçekleştirmiş. Çalışanlar mesela kendilerini biraz tuhaf hissettiklerini söylemişler. Bir taraftan düzenli olarak fon alarak daha çok kadına ulaşabildiklerini, ama öte yandan eskiden sahip oldukları dayanışma ve kızkardeşlik duygularını yitirdiklerini söylemişler. Devletten maddi destek alınıp alınmaması sorusu aslında çok tartışılmış bir soru, ama bence İngiltere ve İsveç örneklerinin karşılaştırılması alınan maddi desteğin şekli meselesini ortaya çıkarıyor.

Çünkü İngiltere'de kadın örgütleri hemen hemen her sene yenilenen kontratlarla iş görürlerken, İsveç, bağımsız kadın örgütlerinin kurduğu sığınaklara kalıcı/sürekli destek verilmesinin örneği. Aslında İsveç, kadın hareketinin gelişimi açısından "mücadele ve mücadele neticesi hakların alınması" modeline bir istisna teşkil ediyor. Şöyle ki, 70'lerde İsveç hükümeti kadın-erkek eşitliğini her alanda sağlama kararı alıyor ve yaygın bir feminist hareket olmamasına rağmen pek çok politika değişikliği yapılıyor. Tabii böyle olunca aslında tüm sorunlar çözülmüş

gibi görüldüğü için, feminist olmak da kadınların yaşadığı şiddeti gündeme getirmek de zorlaşıyor.

Yine de 1998'den beri İsveç'te şiddetle mücadele eden tüm kadın grupları devletin maddi desteğini alıyorlar. "Kadınların Huzuru" şeklinde adlandırılan bir yasa bunu öngörüyor. Kadın hareketi ve İsveç'teki sığınakların çatı örgütü olan ROKS bu yasanın ortaya çıkmasında aslında aktif rol oynamış. Devlet fonu garantisi, organizasyonların daha kapsamlı ve düzenli hizmet vermesini sağlıyor. Burada önemli olan nokta, kadın gruplarının bunu bir hediye değil hak olarak görüyor olması. Kadınlar, bu fonu sağlamanın devletin görevi olduğunu düşünüyorlar. Ayrıca, fon aldıklarında devlet organlarının bir parçası haline gelmiyorlar.

Mor Çatı 14. Kurultay Sunumu (2011)

Sığınaklar için feminist mücadele! Şiddetten uzaklaşmak için daha çok özgürlük!

Erkeklerin şiddetine karşı Türkiye'nin her yerinde mücadele eden biz kadınlar, Nevşehir'de 14. kez bir araya geldik. İlk kez 1998'de İstanbul'da buluşmuştuk. Sadece büyük kentlerden gelen bir avuç kadın örgütüydük. Bugün Türkiye'nin dört yanından yüzlerce kadınla, 70'e yakın kadın örgütüyle toplanıyoruz. 14 yıllık süreç içinde şiddete karşı mücadelemiz daha da güçlendi. Sığınak talep ediyorduk, dayanışma/danışma merkezlerinin sayısının artmasını talep ediyorduk, şiddete karşı mücadeleyi güçlendirecek yasal değişiklikler talep ediyorduk. Şimdi bir yandan çeşitli yasal düzenlemelerin yapıldığı, bir yandan 70'e yakın sığınakın açıldığı bir dönemden geçiyoruz. Bütün bunlar hayatımızda neleri değiştirdi?

Şiddet ne yazık ki azalmıyor. Arttığına ilişkin çok ciddi rakamlar bulunuyor. Her gün en az 5 kadın erkeklerin şiddeti nedeniyle yaşamlarını yitiriyor. Yasaların uygulanması için bütçe ayrılmıyor, yerel yönetimler Belediyeler Yasası'ndaki sorumluluklarını yerine getirmek için pek az adım atıyorlar. Yasaları uygulayacak olanların meslek içi eğitimleri bütçe ayrılmaması nedeniyle yeterli ölçüde gerçekleştirilmiyor. Hayatın her alanında gördüğümüz kadınlarla erkekler arasındaki eşitsizlik uçurumu ortadan kalkmıyor. Tersine şiddetin kaynağında yatan erkek egemenliği modern muhafazakâr ideolojiler aracılığıyla güçlendiriliyor.

Kısa bir süre önce kadından sorumlu bakanlık, yerini Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'na bıraktı. Bu isim değişikliği, kadının bakanlıktaki adının bile silinmesi, ailenin dışında düşünülmediğini gösteriyordu. Başbakan "3 çocuk doğurun" demekten vazgeçmedi, dahası "kreş ekenin, huzurevi biçeceğini" ifade etti. Bakım hizmetinden sadece ve sadece kadınları sorumlu tuttu. Bütün bunlar kadınları aile içindeki geleneksel rollerle sınırlamaya çalışan yaklaşımın göstergeleri. Erkeklerin bakım işini paylaşmasına yönelik önlemler alınmadığı sürece, aileyi güçlendirme politikaları aslında, kadının aile içindeki geleneksel rolünü güçlendirme demek. Yani daha çok çocuk, daha çok karşılıksız emek, daha az özgürlük...

Bu yaklaşımın izlerini ne yazık ki sığınaklarda da görüyoruz. Varolan sığınakların pek azı feminist yöntemlere dayalı olarak yürütülüyor. Bunun sonucunda ne yazık ki arabuluculuk yapıp kocasıyla barıştırılmaya çalışılan kadınların yaşamlarını yitirdiğini görüyoruz. 12 yaş üzeri erkek çocukları bulunan kadınlara alternatif sunulmadığını, bu nedenle koruma sağlanmadığını görüyoruz. Çocukların okula kaydı, ikametgâh bel-

gesi gibi konularda gizlilik ilkesinin ihlal edildiğini görüyoruz. Dahası birçok sığınakta kadınların geliş-gidiş saatleri sınırlanıyor, iletişim kurmaları engelleniyor, kadınlar sorgulanıyor. Bu merkezlerde bulunan kadın bakış açısına sahip sosyal çalışmacıların çabaları da yetmiyor. Sığınakları aslında kadının aile içindeki geleneksel konumuna karşı bir tehdit olarak gören erkek egemen sistem, bütçe ayırmıyor, yasaları bile uygulamıyor, özgürleştiren değil, tekrar tekrar mağdur eden "konukevleri"ni karşımıza çıkarıyor.

Dahası "ihtisaslaşma" adı altında ayrımcı uygulamalar gündeme getirilmeye çalışılıyor. "Engelliler, bulaşıcı hastalığı olanlar, fahişeler için ayrı sığınak önerisi ayrımcılığın, ötekileştirmenin önünü açmakta. Tedavi gerektiren durumlar için hastaneler, rehabilitasyon merkezleri, huzurevleri zaten mevcut ve koşulları iyileştirilmeli. Sığınaklar rehabilitasyon merkezleri değildir. Tabi ki zihinsel/bedensel engelli kadınlar da şiddet görmektedir. Ancak yalıtılmaları yerine her sığınakta güvenli şekilde kalabilecekleri donanımlar sağlanmalı. Fahişe kadınlar için ayrı sığınak önerisi, üstelik de buna yönelik bir talep yokken, kadınları "rehabilitte" etme, "yalıtma" bakış açısının bir parçası. Üstelik sığınakta kalmak isteyen kadınların "fahişe" olup olmadıklarının sorgulanmasına bile yol açabilir.

Bizler sığınakları yürüten bakış açısının kadınları sorgulamasını değil, özgürleştirmeyi hedeflemesini istiyoruz. Şiddetten uzak yeni yaşamlar kurabilmek için özgürleşmeye ihtiyacımız var. Şiddete karşı bir bütün olarak mücadele etmeye ihtiyacımız var.

Bilindiği gibi şiddete karşı mücadele amacıyla yeni bir yasa taslağı gündemde. Taslak, genel anlamda olumlu hükümler içermekle birlikte kadına karşı şiddetin kaynaklarının kurutulması, etkili bir önleme ve koruma mekanizması getirmesi ve takibi açısından yetersizlikler içeriyor. Kadına karşı şiddetin toplumsal güç eşitsizliklerinden kaynaklanan ağır bir insan hakkı ihlali ve ayrımcılık olduğu yasanın ana felsefesini oluşturması gerekirken, varolan taslak bunun çok gerisinde. Kadına karşı şiddette yaşamsal önem taşıyan bu yasanın, aceleyle getirilmeksizin (ama komisyon komisyon gezdirilerek sürümcemeye de bırakılmadan), Kadın Sığınakları Kurultayı Bileşenleri'nin de arasında bulunduğu 222 kadın örgütünün bakanlığa iletmış bulunduğu öneriler doğrultusunda aynen yasalaşmasını bekliyoruz. Kurultayın bir hedefi de bu konuyu ayrıntılı tartışmak ve yeni öneriler ortaya koyabilmek.

Yasal kazanımlarımızı asla küçümsemiyoruz. Ancak yasalar genellikle kadınları şiddete uğradıktan sonra korumaya yönelik düzenlemeler içeriyor. Bizler, erkeklerin şiddetinin son bulmasını istiyoruz. Sığınaksız bir dünya istiyoruz. 14 yıldır bu kurultayı örgütleyen, sığınakların ve dayanışma merkezlerinin yürütülme ilkelerinden, yasal düzenlemelere

kadar birçok politik önermede bulunan, bunların hayata geçmesi için mücadele eden kadınlar olarak bir kez daha diyoruz ki;

Kadın cinayetlerine karşı yaşasın feminist mücadelemiz!

Kadınların özgürleşmesi için yaşasın feminist dayanışma!